

2

De RVA in 2020

Volume 2:
indicatoren van de
arbeidsmarkt en evolutie
van de uitkeringen

2020: een jaar getekend door COVID-19

2020 gaat de geschiedenisboeken in als het jaar van de coronacrisis. Met een niet te voorziene snelheid verspreidde het coronavirus COVID-19 zich over de landsgrenzen heen. Om de verspreiding van het virus te vertragen, vermindering van de opvangcapaciteit van de ziekenhuizen te vermijden en tienduizenden levens te redden, namen de Belgische overheden, zoals vele landen wereldwijd, verregaande sanitaire maatregelen. De maatschappelijke impact is onmiskenbaar.

Op 16 maart 2020 ging in België de zogenaamde lockdown van start. Bepaalde bedrijven en sectoren werden verplicht hun activiteiten drastisch te verminderen of zelfs tijdelijk te staken. Ondanks voorzichtige versoepelingen in de maanden mei en juni en relatief stabiele zomermaanden, incasseerde de economie een ernstige schok. Door een nieuwe opflakking van het virus in het najaar, werd het jaar 2020 bovendien afgesloten in een hernieuwde, zij het minder strenge lockdown.

Door deze uitzonderlijke crisis vertoonde de Belgische economie na zes jaar aanhoudende groei een terugval van 6,2% op jaarbasis. Volgens de Nationale Bank nam de werkgelegenheid voor loontrekkenden af met in totaal 23.000 eenheden. In deze tijden vormt de sociale zekerheid voor veel werkenden een buffer tegen job- en inkomensverlies. De weerslag op de RVA-stelsels was dan ook navenant.

De totale financiële impact van de coronacrisis in 2020 op de RVA-uitkeringen bedraagt 4.669,6 miljoen EUR. Het grootste deel (4.041,9 miljoen EUR, d.i. 86,6%) van deze meeruitgave situeert zich in het stelsel van de tijdelijke werkloosheid

Een historisch aantal tijdelijk werklozen

Vanaf de eerste lockdown in maart 2020 kende het aantal werknemers in tijdelijke werkloosheid bijna van de ene dag op de andere een exponentiële stijging.

In totaal ontvingen bijna 1,4 miljoen werknemers in de loop van 2020 minstens 1 uitkering voor tijdelijke werkloosheid. Per maand komt dit gemiddeld overeen met 196.865 budgettaire eenheden (dit zijn voltijdse equivalenten), wat 10x meer is dan in 2019 (19.186). Dit is niet alleen het hoogste aantal sinds de Tweede Wereldoorlog, de omvang is meer dan dubbel zo groot als die van het voormalige piekjaar 1981 (93.271 budgettaire eenheden) en meer dan drie maal groter dan het niveau bereikt bij de financieel-economische crisis van 2009 (60.196 budgettaire eenheden). In 2020 werden alle sectoren en alle werkenden getroffen, inclusief de bedienden, wat niet het geval was in 1981 en slechts in zeer beperkte mate in 2009. Op het einde van 2020 bleef het peil van tijdelijke werkloosheid hoger dan op de piek van de crisis van 2009.

Waar België op gezondheidsvlak 2 epidemiegolven kende met vergelijkbare pieken van het aantal besmettingen, hospitalisaties en overlijdens, liggen de zaken anders voor de tijdelijke werkloosheid. Dankzij de betere kennis over het virus en zijn transmissiewijzen en de ruimere beschikbaarheid van beschermingsmiddelen, konden tijdens de 2^e golf de lockdownmaatregelen gericht worden ingezet en de schorsing van activiteiten en het beroep op tijdelijke werkloosheid worden beperkt. Terwijl we begin april een piek van 597.822 aangiften tijdelijke werkloosheid kenden (7-daags gemiddelde), was de piek voor de 2^e golf 3x kleiner met 171.334 aangiften begin november.

Het stelsel vormde een belangrijke buffer tegen het risico op massaal jobverlies ten gevolge van de crisis. Bovendien heeft het beleid in deze context een aantal specifieke crisismaatregelen genomen, zodat het stelsel bijkomende ondersteuning zou kunnen bieden aan de getroffen werknemers. Zo werd voor alle werknemers met tijdelijke werkloosheid tijdens de coronacrisis de vervangingsratio van de uitkering opgetrokken van 65% naar 70% (rekening houdend met maximale en minimale uitkeringen).

De minimumuitkering, die op 01.01.2020 al was opgetrokken voor alleen- en samenwonende werknemers om ze gelijk te stellen met die van de gezinshoofden, werd ook opgetrokken ter wille van de crisis. Omdat de aanwezigheid van het virus in het buitenland op bepaalde bedrijven al effecten had in februari, werden deze maatregelen retroactief toegepast vanaf 01.02.2020. Vanaf 01.03.2020 ontvingen alle werknemers die tijdelijk werkloos werden gesteld wegens overmacht (behalve voor medische overmacht) bovendien een bijkomend supplement van 5,63 EUR per dag betaald door de RVA. Ten slotte werd ook een bijkomende premie toegekend aan wie van 01.03.2020 t.e.m. 30.11.2020 minstens 53 dagen doorbracht als tijdelijk werkloze omwille van overmacht of economische redenen, dit ter compensatie voor de gevolgen van langdurige tijdelijke werkloosheid op de eindejaarspremie. De premie bedraagt 10 EUR per dag tijdelijke werkloosheid vanaf 52 dagen, met een minimum van 150 EUR.

Beperkte toename van werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

De RVA telde in 2020 maandelijks gemiddeld 339.266 werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ). Dit is een stijging van 3,0% t.o.v. 2019, wat betekent dat hun aantal voor het eerst sinds 2015 weer toeneemt. In verhouding tot de mate waarin de sanitaire maatregelen de economische activiteit beperkten, blijft deze toename echter beperkt. Ter vergelijking: in 2009, het piekjaar van de bankencrisis, registreerden we een toename van 7,5%. Desondanks werden werkzoekenden bij hun zoektocht naar een (her)intrede op de arbeidsmarkt geconfronteerd met een uitzonderlijke terugval van de economische activiteit. Om hen in deze specifieke context te kunnen blijven ondersteunen, voorzag het beleid:

- Dat de zogenaamde degressiviteit van de werkloosheidsuitkering (de regeling waarbij de hoogte van de uitkering mettertijd afneemt) tijdelijk werd bevroren. Dit houdt in dat de betrokken werklozen van 01.04.2020 t.e.m. 30.06.2021 niet langer overgaan naar een lagere uitkeringsfase.
- Dat het basisrecht op inschakelingsuitkeringen werd verlengd met de duurtijd van de coronacrisis. Dit betekent dat die duurtijd (gerekend van 01.04.2020 t.e.m. 30.06.2021) niet wordt afgetrokken van de periode waarop deze werkzoekenden het recht op een uitkering kunnen genieten.

Tegen deze achtergrond kunnen wij de volgende vaststellingen maken:

Het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) is in elk van de drie gewesten toegenomen. De relatieve stijging is het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (+3,7%), gevolgd door respectievelijk het Vlaams (+3,5%) en het Waals Gewest (+2,2%). Ondanks die gelijkaardige evolutie van de werkloosheid in volume, moeten we ermee rekening houden dat de werkloosheidsgraad wel aanzienlijk hoger blijft in het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk dan in het Vlaams Gewest.

Het aantal UVW-WZ steeg wat sneller bij de mannen (+3,5%) dan bij de vrouwen (+2,4%).

Alleen bij de leeftijdsklasse van 50-59 jaar noteren we een daling (-4,4%) van het aantal UVW-WZ. De leeftijdsklasse van 60-plussers stijgt het sterkst (+13,0%), wat zich laat verklaren door het uitdoven van de vrijstelling tot inschrijving als werkzoekende o.b.v. leeftijd (alleen beroepsverleden kan nog worden ingeroepen als criterium voor het bekomen van de vrijstelling). Voor de leeftijdsklassen van < 25 jaar en 25-49 jaar zien we stijgingen van respectievelijk 2,8% en 3,9%.

In 2020 situeert de sterkste stijging volgens werkloosheidsduur zich bij de werklozen van middellange duur (1 tot 2 jaar). Hun aantal neemt toe met 9,6%. De werkloosheid van korte duur (< 1 jaar) nam toe met 3,9%. Het peil van de langdurige werkloosheid (2 jaar of langer), dat logischerwijs met een zekere vertraging reageert op economische schokken, bleef

stabiel (+0,1%). Die stabilisering brengt echter een eind aan een periode van vijf jaar constante daling van de langdurige werkloosheid.

Volgens studieniveau nam de werkloosheid het sterkst toe bij de hogeschoolden (+7,4%). Voor de houders van een diploma secundair onderwijs en voor de laaggeschoolden noteren we stijgingen van respectievelijk 5,0% en 0,3%.

In 2020 is de stijging van de volledige werkloosheid uitsluitend te wijten aan het aantal uitstromers. Het aantal personen die intreden in de werkloosheid blijft afnemen, vooral rekening houdend met het stelsel van tijdelijke werkloosheid en het moratorium op faillissementen, twee maatregelen die werknemers tegen ontslag beschermen. Er zijn echter minder mensen die de werkloosheid verlaten, ongeacht of het gaat om een uitstroom naar werk, arbeidsongeschiktheid of naar opleidingen.

Ook het aantal niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden (NVNW-WZ) stijgt in 2020 met 1,0%. Die stijging situeert zich echter uitsluitend bij de jongeren in beroepsinschakelingsstijd (+9,4%), wat getuigt van grote moeilijkheden voor gediplomeerde jongeren om werk te vinden.

Volgens de geharmoniseerde werkloosheidsgraad van de enquête naar de arbeidskrachten (EAK), is de Belgische werkloosheidsgraad met ca. 0,2 punten toegenomen tot 5,6%. Dit is geen drastische stijging in verhouding tot het gemiddelde van de EU-27 (+0,5 punten naar 7,2%) en de eurozone (+0,4 punten naar 8,0%). Daartegenover staat wel de relatief hogere Belgische inactiviteitsgraad, die in het 2^e trimester van 2020 een niveau van 32,4% bereikte t.o.v. 28,4% in de eurozone en 28,2% in de EU-27.

Daling van het aantal niet-werkzoekenden

Het aantal niet-werkzoekende werklozen (werklozen met bedrijfstoeslag en vrijgestelde oudere werklozen) is in 2020 opnieuw met 37,0% afgenomen en bedraagt nu slechts 38.881 fysieke eenheden, minder dan 1/5 van hun peil in 2007. De evolutie in deze stelsels wordt enerzijds beïnvloed door een striktere reglementering, die het aantal nieuwe intreders doet afnemen, en anderzijds door de vergrijzing, die een omvangrijker uitstroom naar het pensioenstelsel veroorzaakt. Dit fenomeen wordt sinds 1 januari 2019 nog versterkt door de mogelijkheid voor werklozen met een bedrijfstoeslag om te kiezen voor vroegge uittreding.

Daling van het totale aantal volledig werklozen

Door de aanzienlijke afname bij de niet-werkzoekenden, noteren we voor het geheel van uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (werkzoekenden en niet-werkzoekenden samen, met of zonder bedrijfstoeslag) een daling van 3,3% op jaarbasis. Het gemiddelde aantal UVW zakt hiermee tot 378.147 uitkeringsgerechtigden per maand. Hun algemene peil blijft hiermee ondanks de huidige crisis op het laagste niveau sinds 1980.

Meer onderbrekingsuitkeringen door het (corona-)ouderschapsverlof

In 2020 ontvingen gemiddeld 252.046 werknemers per maand een onderbrekingsuitkering. Dat is een stijging met 1,1% op jaarbasis. Het gaat om de eerste stijging van het aantal onderbrekingsuitkeringen sinds 2015. Die evolutie wordt in belangrijke mate beïnvloed door het corona-ouderschapsverlof. Dit verlof was van toepassing van 01.05.2020 t.e.m. 30.09.2020 en beoogde tegemoet te komen aan de organisatie van kinderopvang bij werkende ouders in het geval van sluiting van school of kinderonthaal. Ondanks de beperkte duurtijd, vertegenwoordigt dit verlof 8,8% van het totale aantal verrichte betalingen voor onderbrekingsuitkeringen. Er werd 70,9 miljoen EUR in dit kader uitbetaald.

Deze tijdelijke variant op het reguliere ouderschapsverlof gaf met andere woorden een aantal maanden een bijkomende impuls aan dit stelsel, dat de voorbije jaren reeds in opmars was. In totaal maakten 96.054 personen er gebruik van. Het geheel van thematische verloven nam op jaarbasis bijgevolg toe met 24,3%. De invoer van een nieuw verlofstelsel vanaf 1 september 2020, het verlof voor erkende mantelzorgers, heeft slechts een klein aandeel in deze stijging (gemiddeld 1 eenheid per maand bekeken over het volledige jaar). In zijn geheel nam het ouderschapsverlof toe met 31,5%, terwijl het verlof voor medische bijstand en palliatief verlof afnamen met respectievelijk 0,9% en 11,1%.

Het tijdskrediet - dat in de privésector wordt toegepast - is in 2020 met 11,5% gedaald. Dit is het gevolg van de strikter geworden toelatingsvoorwaarden voor het tijdskrediet en de eindeloopbaanstelsels, die sinds 2015 leidden tot een gevoelige afname van nieuwe intreders. Het aantal uittrekkers naar pensioen steeg ook de voorbije jaren.

In het stelsel van de loopbaanonderbreking, dat van toepassing is in de openbare sector, noteren we een daling van 11,9%. Die is hoofdzakelijk het gevolg van de gedeeltelijke bevoegdheidsoverdracht in het kader van de Zesde Staatshervorming, waardoor nieuwe aanvragen loopbaanonderbreking in het Vlaams Gewest vallen onder de Vlaamse regeling van het zgn. "zorgkrediet". De cijfers van het zorgkrediet (18.237) moeten dan ook samengeteld worden met de cijfers loopbaanonderbreking om een volledig beeld te krijgen.

De daling in de twee genoemde stelsels laat zich voor een klein deel ook verklaren door het feit dat bepaalde werknemers in tijdskrediet of in loopbaanonderbreking die stelsels tijdelijk hebben opgeschort om een corona-ouderschapsverlof te nemen.

Bij de 252.046 werknemers die gemiddeld maandelijks een onderbrekingsuitkering ontvangen, dienen nog 15.039 werknemers te worden bijgeteld die hun loopbaan onderbreken zonder uitkering. Dit brengt hun totaal in 2020 op 267.086. Dat maandelijks gemiddelde vertegenwoordigt 414.986 verschillende personen die in 2020 een onderbreking namen.

Gezien de verschillende hierboven genoemde ontwikkelingen is het aantal nieuwe aanvragen in de verschillende onderbrekingsstelsels nog nooit zo hoog geweest als in 2020.

Meeruitgave van 4,7 miljard, die toelaat een veel hogere maatschappelijke kost te vermijden

Het totaal van uitgaven voor sociale prestaties van de RVA bedroeg in 2020 10,9 miljard EUR. Een vergelijking met de begroting van gemaakt in 2019, die rekening hield met andere demografische en conjuncturele invloeden in 2020 (zoals bv. de Brexit) maar nog niet met de coronacrisis, leert dat de coronacrisis resulteerde in een meeruitgave van 4,7 miljard EUR. De grootste meeruitgave situeert zich in het stelsel van de tijdelijke werkloosheid, waarvoor we een meeruitgave van 4,0 miljard EUR noteren. De uitgaven aan tijdelijkewerkloosheidsuitkeringen bedroegen meer dan het tienvoudige van het geraamde bedrag indien de coronacrisis niet had toegeslagen. 16,8% van deze meerkost is te wijten aan de specifieke hierboven beschreven maatregelen, waarmee het beleid extra ondersteuning biedt aan wie door deze uitzonderlijke tijden wordt getroffen.

Uitgedrukt als percentage t.o.v. het bbp bedragen de uitgaven voor sociale prestaties 2,61%, d.i. een meeruitgave van 1,12 procent van het bbp. Ondanks de veel grotere omvang van de coronacrisis, liggen de uitgaven voor de RVA-stelsels als aandeel van het bbp verhoudingsgewijs niet veel hoger dan het geval was in de jaren van de bankencrisis.

De crisis had dus een erg hoge kost op het vlak van de uitgaven van de RVA, die met 75,4% zijn toegenomen t.o.v. wat voorzien was. Maar de maatregelen die in deze sector zijn in werking gesteld, lieten toe de werknemers te beschermen tegen ziekte, verlies van inkomen en verlies van werk, de levensvatbaarheid van ondernemingen te vrijwaren en de economie in ruimere zin te ondersteunen. Zonder deze maatregelen en zonder deze uitgaven zouden de menselijke, sociale en economische kosten voor de maatschappij veel hoger zijn geweest. Deze maatregelen zullen ook het herstel vereenvoudigen eens de sanitaire voorwaarden dit toelaten.

Een sterke stijging van de werklast

De crisis veroorzaakte een historische stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden van de RVA: in de loop van 2020 kregen 2,3 miljoen uitkeringsgerechtigden minstens één betaling van de RVA. Dit is ongeveer 1/3 van de bevolking op beroepsleeftijd. Meer dan de helft daarvan (1,4 miljoen personen) ging om gevallen van tijdelijke werkloosheid. Bovendien vertegenwoordigt het aantal personen slechts een aandeel van het eigenlijke aantal door de RVA te behandelen dossiers. Zo komt bv. het totaal van 414.986 personen met een onderbrekingsuitkering in 2020 overeen met 529.456 te verwerken aanvragen (o.w.v. verlengingen, aanpassingen enz.).

Behalve het toegenomen aantal uitkeringsgerechtigden, werd de RVA ook geconfronteerd met een uitdaging die voortkwam uit beleidsondersteunende activiteiten in deze crisistijd. De vele crisismaatregelen en de snelheid waarmee die moesten worden ingevoerd, vereisten betrokkenheid van bijna alle RVA-diensten. De uitvoering hiervan vereiste immers voorafgaande budgettaire ramingen, voorbereiding van de teksten en formulieren, aanpassing van de programmering, opleiding van de dossierbehandelaars... allemaal in een context van exponentiële toename van het aantal te behandelen dossiers.

Bovendien was de RVA ook nauw betrokken bij de monitoring van de impact van de crisis op de arbeidsmarkt. Nagenoeg van de ene dag op de andere werd een uitgebreid statistisch apparaat ontwikkeld, waarmee dagelijks aan beleidsmakers en andere belanghebbenden werd gerapporteerd over de evolutie van de tijdelijke werkloosheid. Door deelname aan diverse werkgroepen en online publicaties werden diverse statistische gegevens proactief ook ter beschikking gesteld van een ruimer publiek. Desondanks ontvingen de statistische diensten van de RVA bijkomend nog gemiddeld 4 aanvragen per dag voor het verkrijgen van gegevens op maat, die meestal analyse en aangepaste programmering vereisen voor het creëren van de gewenste statistieken.

De uitdagingen zijn nog niet achter de rug

Het einde van het jaar 2020 bracht helaas geen einde aan de coronacrisis. Het nieuwe jaar werd ingegaan onder gerichte sanitaire maatregelen, waarvan de evolutie over de komende maanden moeilijk te voorspellen valt. Een reële normalisering van de samenleving en de economie is naar alle waarschijnlijkheid slechts mogelijk nadat voldoende groepsimmuniteit onder de bevolking kan worden opgebouwd. Op dat vlak hangt veel af van hoe snel en succesvol de vaccins kunnen worden geproduceerd en toegediend. In tussentijd kunnen weinig voorspellingen worden gemaakt over de mate van sanitaire maatregelen die nodig zullen zijn in het licht van de evolutie van het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames en hoe het de conjunctuur in het kielzog daarvan zal vergaan. Het is daarbij wel hoopgevend dat de conjunctuur relatief snel weer optrok na de initiële schok in het begin van het jaar, ondanks de aanhoudende crisisperiode. Daarnaast speelt het ook een rol dat bij de tweede besmettingsgolf de beperkingen meer gericht konden worden ingezet dan het geval was bij de eerste golf.

Diverse specifieke crisismaatregelen lopen verder door in de eerste maanden van 2021 en zullen mogelijks verder worden verlengd in functie van de evolutie van de sanitaire toestand.

Vervolgens komt de uitdaging om het herstel te ondersteunen met relancemaatregelen gericht op de economie en de arbeidsmarkt, vooral voor de sectoren en werknemers die het hardst getroffen zijn door de crisis.

De nood tot het vermijden van fysieke contacten bracht een aantal reeds bestaande ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in een stroomversnelling, m.n. de groeiende digitalisering. Het is onontkoombaar: steeds sterkere digitale vaardigheden zijn noodzakelijk voor het behouden of verwerven van een duurzame job op de huidige arbeidsmarkt. Voor veel stakeholders is het een belangrijke uitdaging om constructief in te spelen op deze trend die ook veel opportuniteiten herbergt, zoals de sterke vooruitgang van het telewerk illustreert.

De aanwezigheid van een crisis betekent ook niet dat we de andere evoluties uit het oog mogen verliezen, die mee hun stempel op de economie en sociale zekerheid drukken. De langeretermijnsgevolgen van de Brexit zijn nog niet ten volle bekend. Ook de vergrijzing, waardoor de komende jaren de uitstroom uit de arbeidsmarkt (naar pensioen) groter zal zijn dan de instroom, zet verdere druk op de financiering van de socialezekerheidstelsels. Ten slotte blijft het verschil inzake werkloosheids- en werkgelegenheidsgraden tussen de gewesten hoog, terwijl de intergewestelijke mobiliteit slechts traag groeit.

Van zodra we uit de crisis komen, moeten we niet alleen het herstel ondersteunen, maar ook deze uitdagingen blijven aangaan.

De administrateur-generaal,

Georges Carlens

Inhoudstafel

Woord vooraf.....	3
Inleiding	11
1 Impact van de coronacrisis	15
1.1 Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt.....	16
1.2 Impact van de coronacrisis op de RVA-stelsels.....	22
1.3 Focus: tijdelijke werkloosheid in crisistijden	35
2 Tijdelijke werkloosheid.....	43
2.1 Kerncijfers	43
2.2 Volgens gewest (in fysieke eenheden)	46
2.3 Volgens gewest (in budgettaire eenheden).....	47
2.4 Ratio volgens provincie.....	48
2.5 Volgens bedrijfstak (in budgettaire eenheden)	49
2.6 Volgens motief (in vergoede dagen).....	50
2.7 Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven (in fysieke eenheden)	52
3 Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	53
3.1 Inleiding	53
3.2 Werkzoekenden.....	56
3.3 Niet-werkzoekenden.....	71
3.4 Specifieke thema's m.b.t. de werkloosheid	78
4 Deeltijdse werknemers	101
4.1 Inkomensgarantie-uitkering (IGU)	101
4.2 Volgens stelsel	102
4.3 Volgens gewest	103
4.4 Volgens geslacht	104
4.5 Volgens leeftijdsklasse	105
5 Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	107
5.1 Inleiding: gevolgen van de Zesde Staatshervorming	107
5.2 Tewerkstellings- en activeringsmaatregelen	110
5.3 Vrijstellingen	112
5.4 Evolutie van het totaal van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen.....	114

6	Tijdskrediet, thematisch verlof en loopbaanonderbreking.....	115
6.1	Algemene evolutie.....	115
6.2	Tijdskrediet	118
6.3	Thematische verlopen.....	119
6.4	Loopbaanonderbreking.....	121
6.5	Specifieke thema's m.b.t. tijdskrediet, thematische verlopen en loopbaanonderbreking.....	125
7	Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut	133
8	Algemeen overzicht	135
8.1	Betalingen (fysieke eenheden)	135
8.2	Budgettaire eenheden en vergoede dagen	137
8.3	Uitgekeerde bedragen	138
8.4	Verschillende begunstigden.....	140
9	Impact van de reglementaire wijzigingen sinds 2012.....	143
9.1	Stelsel van tijdelijke werkloosheid.....	144
9.2	Stelsel van inschakelingsuitkeringen	148
9.3	Stelsel van werkloosheidsuitkeringen	161
9.4	Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag	168
9.5	Stelsels van vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	174
9.6	Stelsel van deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)	178
9.7	Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	180
9.8	Stelsels met betrekking tot de verzoening van het beroeps- en het privéleven	185
9.9	Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut	195
10	Internationale vergelijking.....	197
10.1	Werkloosheid.....	197
10.2	Werkgelegenheid.....	202
10.3	Inactiviteitsgraad	208
11	Vooruitzichten en budget	211
11.1	Uitgaveposten en de regionalisering	212
11.2	Vooruitzichten en budget voor 2021.....	215
11.3	Besparingen in de sociale uitgaven.....	219
12	Statistische RVA-publicaties in 2020	221
	Lijst van afkortingen	223
	Lijst van tabellen en grafieken	227

In dit volume van het jaarverslag worden de evoluties beschreven van de uitkeringen waarvoor de RVA bevoegd is. Waar de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling (VDAB, Actiris, FOREM en ADG) statistieken publiceren over het aantal werkzoekenden, het arbeidsaanbod, de beroepsopleidingen en de gewestelijke premies, betreffen de RVA-statistieken de federale bevoegdheden en uitkeringen. De betalingen worden verricht door de uitbetalingsinstellingen (UI's) in geval van werkloosheid of activering en door de RVA zelf in het geval van tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verlopen. Om de evoluties in een ruimere context te kunnen situeren, wordt in diverse tabellen en grafieken ook verwezen naar algemene statistieken betreffende de arbeidsmarkt, die gebaseerd zijn op de gegevens van o.m. de RSZ, het RIZIV, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg en Eurostat.

Structuur van dit volume

Om de economische context te schetsen waarin de opdrachten van de Rijksdienst worden uitgevoerd, overlopen we in het eerste hoofdstuk (1) een aantal indicatoren met betrekking tot de conjunctuur, de demografie en de werkgelegenheid, onder meer het bbp, de werkaanbiedingen, de faillissementen en de collectieve ontslagen. Ingevolge de coronapandemie wijden we dit jaar een belangrijk deel van dit hoofdstuk aan de maatregelen die genomen werden om de gevolgen van de coronacrisis te bestrijden.

In de daaropvolgende hoofdstukken worden achtereenvolgens de uitkeringsgerechtigden van de RVA in detail besproken, te beginnen met het meest conjunctuurgevoelige stelsel: de tijdelijke werkloosheid (2).

In een volgend hoofdstuk komt de volledige werkloosheid aan bod (3). Hierin zit ook het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (voorheen voltijds brugpensioen) vervat. Het daaropvolgende hoofdstuk (4) behandelt de deeltijds werkenden, gevolgd door een hoofdstuk (5) over de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen die nog (gedeeltelijk) onder federale bevoegdheid vallen. Daarna komen in volgorde de hoofdstukken aan bod over de maatregelen voor het aanpassen van de werktijd (6) en de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut (7). Vervolgens worden al deze uitkeringsgroepen in een algemeen overzicht (8) gegoten om een zicht te krijgen op de algemene evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigden die onder de bevoegdheid vallen van de RVA.

Nadat op die manier ongeveer alle uitkeringen algemeen zijn behandeld, volgen een aantal hoofdstukken die zijn opgebouwd vanuit een specifieke invalshoek, te beginnen met de opvolging van de impact van een aantal recente reglementaire wijzigingen die betrekking hebben op de bevoegdheden van de RVA (9). Het daaropvolgende hoofdstuk plaatst de waargenomen evoluties in een ruimere internationale context (10). Ten slotte wordt er ook nog stilgestaan bij het budget, waarbij ook kort wordt ingegaan op de perspectieven voor het komende jaar (11), en wordt een overzicht gegeven van de in 2020 verrichte statistische RVA-publicaties (12).

Statistische begrippen

Met het oog op een correcte interpretatie van de gegevens die in dit volume zijn opgenomen, worden in de onderstaande tabel een aantal statistische begrippen nader toegelicht. Die statistische definities zijn ook terug te vinden op de RVA-website (www.rva.be) in de rubriek “Documentatie” onder de link “Statistieken”, maar zijn hier aangevuld met een aantal concreet voor dit jaarverslag geldende methodologische opmerkingen.

Benaming	Definitie	Voorbeeld
Betalingen, (aantal) uitkeringsgerechtigden, fysieke eenheden	Met het aantal fysieke eenheden in een bepaalde maand bedoelen we het aantal uitgevoerde betalingen tijdens die maand, indieningsmaand genoemd. Tijdens een indieningsmaand kunnen meerdere betalingen voor één persoon verricht worden. Een betaling kan immers betrekking hebben op een maand in het verleden. De maand waarop een betaling betrekking heeft wordt refertemaand genoemd. De RVA-betalingsstatistieken zijn gebaseerd op de indieningsmaand, niet op de refertemaand. Het begrip fysieke eenheden verwijst dus niet naar het aantal betaalde personen. De gemiddelden per trimester en per jaar worden berekend door de som van het aantal fysieke eenheden per maand voor de periode in kwestie te delen door respectievelijk 3 en 12, ook als een bepaalde maatregel pas in de loop van het trimester of jaar in voege kwam.	De heer Jansen heeft voor de (referte)maanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR, respectievelijk 630 EUR. Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen in bij de RVA in mei 2017. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen. Men telt dus 2 fysieke eenheden (betalingen), hoewel het hier maar 1 persoon betreft.
Uitgaven, bedragen	Per betaling maakt men de som van de ingediende bedragen.	De heer Jansen heeft voor de refertemaanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR, respectievelijk 630 EUR. Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen in bij de RVA in mei 2017. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met een bedrag van 700 EUR en 1 betaling met een bedrag van 630 EUR.
Dagen	Het recht op uitkeringen wordt in principe per dag bepaald. Het maandelijkse bedrag waarop een persoon voor een bepaalde (referte)maand recht heeft, wordt berekend door de dagbedragen te vermenigvuldigen met het aantal vergoedbare dagen. In theorie zijn alle dagen van een maand uitgezonderd de zondagen vergoedbaar, maar in de praktijk kunnen zich situaties voordoen waarbij het recht op werkloosheidsuitkeringen op sommige dagen vervalt. Zo vallen bv. ziekteperioden niet ten laste van de werkloosheidsverzekering. Ook dagen waarop men gewerkt heeft zijn niet vergoedbaar. Die dagen moet de werkloze dan aanduiden op zijn controlekaart. Op die manier kan de uitbetalingsinstelling voor elke werkloze het aantal rechtgevendende dagen bepalen. Per betaling maakt men de som van de ingediende dagen.	De heer Jansen heeft voor de (referte)maanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR (= 20 dagen * 35 EUR), respectievelijk 630 EUR (= 18 dagen * 35 EUR). Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen bij de RVA in mei 2017 in. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met 20 vergoede dagen en 1 betaling met 18 vergoede dagen.

Benaming	Definitie	Voorbeeld
Budgettaire eenheden	In sommige statistieken worden de gegevens in budgettaire eenheden uitgedrukt. Deze eenheid geeft weer in welke mate de betaling "weegt" op het budget. Het budgettaire belang van een betaling (fysieke eenheid) wordt immers bepaald door het aantal vergoede dagen. Zo bv. zal de betaling voor een tijdelijk werkloze die recht heeft op 5 dagen veel minder wegen op de totale uitgaven van de maand dan een betaling voor een volledig werkloze die recht heeft op 26 dagen. Per betaling berekent men de budgettaire eenheid als de dagen gedeeld door het aantal vergoedbare dagen van de refertemaand (d.i. alle dagen uitgezonderd de zondagen). Als zodanig komt het aantal budgettaire eenheden ongeveer overeen met het aantal voltijdse equivalenten.	De heer Jansen heeft voor de refertemaanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR (= 20 dagen * 35 EUR), respectievelijk 630 EUR (= 18 dagen * 35 EUR). Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen bij de RVA in mei 2017 in. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met 20 vergoede dagen en 1 betaling met 18 vergoede dagen. De maand mei 2017 telt 27 vergoedbare dagen. De betaling met 20 dagen telt dus als $20 / 27 = 0,74$ budgettaire eenheden; de betaling met 18 dagen als $18 / 27 = 0,67$ budgettaire eenheden.
Werkloosheidsgraad (berekening RVA)	De werkloosheidsgraad wordt berekend door het aantal UVW-WZ in de maand juni 2017 te delen door het aantal tegen werkloosheid verzekerden op 30 juni van 2016. De berekeningen werden door de RVA gemaakt op basis van RVA-gegevens over de UVW-WZ, RSZ- en DIBISS-gegevens over de werknemers en RIZIV-gegevens over de grensarbeiders.	
Instroom, Uitstroom	De instroom en de uitstroom wordt in het jaarverslag grotendeels op drie verschillende wijzen gedefinieerd: 1. Voor het illustreren van algemene tendensen wordt de in- en uitstroom op basis van indieningsmaanden bepaald. Van alle personen die in een trimester X een betaling ontvingen, wordt onderzocht of ze die reeds ontvingen in trimester X-1. Indien neen, tellen we een instroom - en of ze die nog ontvingen in trimester x+1 - zo neen, tellen we een uitstroom. 2. Voor het in kaart brengen van de impact van meerdere opeenvolgende reglementaire wijzigingen wordt de in- en uitstroom op basis van refertemaanden bepaald. Van alle personen die in een refertemaand X een betaling ontvingen, wordt de vergelijking gemaakt met de maanden X-1 en X+1 om in- of uitstroom te bepalen. Per trimester wordt elke dergelijke in- of uitstroom slechts 1x geteld. 3. Voor het in kaart brengen van de impact van reglementaire wijzigingen per jaar wordt de instroom op basis van refertemaanden bepaald. Van alle personen die in een jaar X een betaling ontvingen, wordt gekeken of er een periode van minimum 12 maanden valt te tellen voorafgaand aan de eerste betaalde maand, waarin de betrokkene geen betaling ontving. Zo ja, wordt een instroom geteld.	

Benaming	Definitie	Voorbeeld
Werkloosheidsgraad (internationale vergelijking)	1. De vergoede volledige werkloosheid (administratieve gegevens): een administratieve benadering gebaseerd op de statistieken van de administraties die bevoegd zijn voor de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen, ongeacht of het uitkeringssysteem gebaseerd is op het verzekeringsprincipe of op het solidariteitsprincipe (sociale hulp); 2. De werkloosheid in strikte zin (geharmoniseerde statistiek) : is de werkloosheid zoals die wordt gedefinieerd door de Internationale Arbeidsorganisatie IAO. Het gaat hier om de werkzoekende volledig werklozen (personen die niet tewerkgesteld zijn, direct beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en actief op zoek zijn naar een tewerkstelling). Eurostat, het statistiekbureau van de Europese Commissie publiceert werkloosheidsstatistieken* op basis van deze gegevens; 3. De werkloosheid in ruime zin (geharmoniseerde statistiek) : een bredere definiëring, die ook rekening houdt met werkzoekenden die niet direct inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt of die niet actief op zoek zijn naar een job.	http://www.rva.be/nl/documentatie/publicaties/studies

*Deze statistiek is gebaseerd op een gemeenschappelijke enquête die op trimestriële basis wordt afgenomen bij een steekproefpopulatie in elke lidstaat van de Europese Unie.

In het kader van de coronacrisis heeft de RVA specifieke coronastatistieken ontwikkeld, waarvan de methodologie afwijkt van onze gebruikelijke methodologie. Zo hebben de gegevens betrekking op de refertemaand (en niet op de indieningsmaand) en worden ze uitgedrukt in o.a. aantal werknemers (niet in fysieke eenheden), aantal werkgevers en bedragen. Meer informatie vindt u op de RVA-website (www.rva.be) in de rubriek “Documentatie – Statistieken – Tijdelijke werkloosheid wegens coronavirus COVID-19” onder de link “Methodologie”. Deze gegevens komen aan bod in hoofdstuk 1.

Op het einde van dit volume is een lijst te vinden met de voornaamste afkortingen die in dit jaarverslag worden gebruikt. De definitie van de verschillende bevoegdheden van de RVA is echter niet opgenomen in dit deel. We verwijzen hiervoor naar hoofdstuk 2 van het eerste volume van dit jaarverslag en naar de definitielijst op de RVA-website (ook in de rubriek “Documentatie”).

Wij wensen er ten slotte op te wijzen dat voor bepaalde in dit volume gepubliceerde cijfers de totaalen licht kunnen afwijken van de som van de diverse deelgroepen. Tenzij anders vermeld, is dit te wijten aan afronding. Aanduidingen van het gewest betreffen steeds de woonplaats, behalve indien specifiek anders aangeduid.

Impact van de coronacrisis

Dit hoofdstuk schetst de mate waarin de coronacrisis de arbeidsmarkt heeft getroffen en specifieker welke impact dit heeft gehad op de RVA-stelsels. In het eerste deel schetsen we de conjuncturele evoluties aan de hand van een aantal indicatoren met betrekking tot de economische groei, het ondernemersvertrouwen, de vraagzijde van de arbeidsmarkt, faillissementen en herstructureringen en de werkgelegenheid. We behandelen ook kort de demografische ontwikkelingen waartegen deze evolutie zich afspeelt.

In een tweede deel overlopen we stapsgewijs welke maatregelen m.b.t. RVA-stelsels werden genomen om de negatieve effecten van de coronacrisis te bestrijden. We besteden daarbij bijzondere aandacht aan de meerkost die deze crisis teweegbracht op het vlak van sociale uitgaven. We moeten die meerkost eigenlijk zien als een vorm van investering: de maatregelen houden het besteedbare inkomen van de betrokkenen in stand, vrijwaren de levensvatbaarheid van ondernemingen en de arbeidsmarkt en ondersteunen zo de economie en de consumptie. Op die manier dragen deze maatregelen bij tot een vlotter herstel. We kunnen dan ook uitgaan van een veel hoger menselijke, sociale en economische kost zonder deze berekende meerkost op de sociale uitgaven.

Een laatste deel geeft een aantal bijkomende indicatoren m.b.t. de tijdelijke werkloosheid. Dit stelsel werd sterk bevraagd in deze coronacrisis.

1.1

Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt

1.1.1

Conjunctuur

Het COVID-19-virus veroorzaakte een reëel risico op oververzadiging van de opvangcapaciteit van de ziekenhuizen (en dan vooral de afdelingen intensieve zorgen). Als dit scenario realiteit was geworden en de pandemie vrij spel had gekregen, kon dat het leven kosten van tienduizenden mensen. Ook de arbeidsmarkt en economie zou enorme klappen hebben gekregen onder dit maatschappelijke drama. Om dit *worst case scenario* te vermijden, werden verregaande sanitaire maatregelen ingevoerd. Die kenden hun start in de tweede helft van de maand maart bij de ingang van de zgn. lockdown. In verschillende sectoren en ondernemingen waren sterke aanpassingen in de werkmethoden nodig om te kunnen voldoen aan de vereiste voorzorgsmaatregelen. Bepaalde sectoren en ondernemingen waren zelfs verplicht hun gebruikelijke activiteiten drastisch te verminderen of tijdelijk te staken.

Na een periode van voorzichtige versoepelingen in de maanden mei en juni, volgden er stabielere zomermaanden, waarin de noodzakelijke sanitaire maatregelen minder beperkend waren. Ondanks het wegvallen van deze beteugeling, eiste de terugval van de economische activiteit van het eerste semester nog steeds zijn tol. De nood aan ondersteuning van de economie en de arbeidsmarkt bleef erg hoog, al kon een beginnend herstel zich al enigszins aankondigen.

In het najaar bleef ook ons land echter niet gespaard van een nieuwe opflakking van het coronavirus in de maatschappij. In de loop van oktober werden opnieuw strengere sanitaire maatregelen aangekondigd, waarbij bepaalde sectoren en ondernemingen opnieuw werden gedwongen tot een beperking of staking van hun activiteiten. Omdat het aantal vastgestelde besmettingen bleef aanhouden en de ziekenhuisbezetting o.w.v. COVID-19 eerder stagneerde i.p.v. verder af te nemen, werd dit strengere beleid uit voorzorg aangehouden tot in 2021.

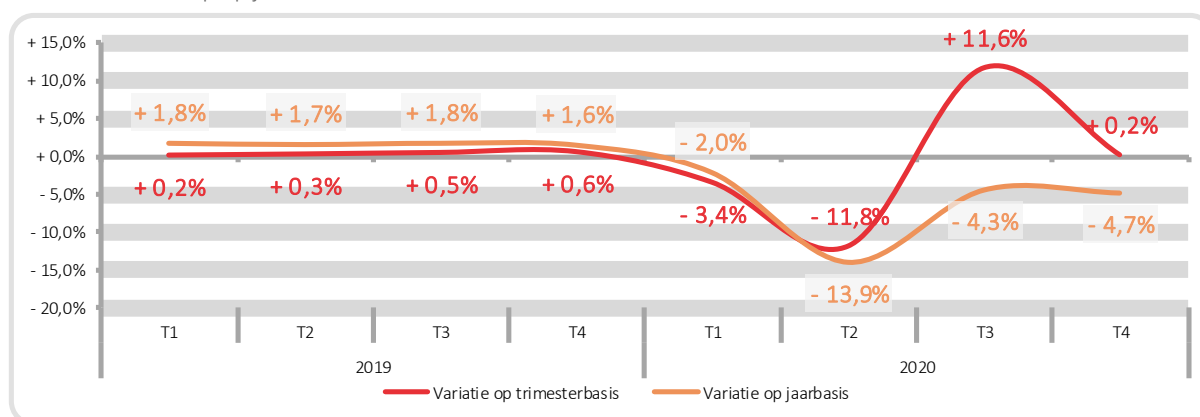
Deze nood aan sanitaire maatregelen resulteerde in beperkingen van het maatschappelijk leven en de economie. In 2020 was de economische groei negatief met -6,2%. Dit brengt een einde aan een periode van zes jaar met een lichte maar relatief constante groei. Dit beeld vraagt echter enige nuancering in het licht van de beschreven fases in de evolutie van het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames en het daaruit voortvloeiende beleid.

De eerste grote besmettingsgolf van COVID-19 trof ons land op het einde van maart en kende zijn piek in april. Het virus was op dat moment nog vrij nieuw, waardoor het beleid zich op minder onderzoek kon baseren dan in latere fases van de crisis. Naarmate meer informatie kon worden gewonnen over de verspreiding van het virus, konden de sanitaire maatregelen er ook beter op worden afgestemd om waar mogelijk de economie te vrijwaren. Bovendien kon men tussen de twee golven in op alle niveaus lessen trekken uit goede praktijken in België en het buitenland, de nodige beschermingsmiddelen voorzien, de medische behandelingen verbeteren enz.

Dit effect is zeer zichtbaar wanneer we de evolutie van de economische groei doorheen het jaar 2020 bekijken (grafiek 1). De evolutie van het bbp kende in het tweede trimester, ten tijde van de piek van de eerste besmettingsgolf, een daling van 13,9% op jaarbasis. Ter vergelijking: de daling is daarmee bijna 4x zo groot als die in T2 2009 (-3,6%), het hoogtepunt van de bankencrisis. Verhoudingsgewijs was de impact van de maatregelen op de economie in het tweede semester van 2020 echter veel beperkter. Op trimestriële basis noteren we stijgingen van het bbp met respectievelijk 11,6% en 0,2% in het derde en vierde trimester. Hoewel dit een hoopgevende indicator is voor de mate waarin de economie zich in de komende tijd kan herstellen, mogen we de impact ook in deze periode echter niet onderschatten. Het bbp ligt in volume in dit tweede semester immers nog steeds ca. 4,5% lager dan het geval was in 2019.

Grafiek 1

Evolutie van het bbp op jaarbasis in 2019-2020

Tabel 1¹

Conjunctuurindicatoren voor de arbeidsmarkt in België

	Bbp	Conjunctuurbarometer	Werk-aanbiedingen	Uitzendarbeid	Oprichtingen van ondernemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen als gevolg van een faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2007	385.852	+4,8	289.110	646.093	27.729	2.871	21.052	-
2008	387.569	-6,3	281.672	626.903	28.274	3.136	22.074	-
2009	379.748	-21,8	227.706	491.229	25.887	3.600	23.723	11.853
2010	390.625	-3,9	261.835	554.371	29.431	3.616	23.479	12.146
2011	397.245	-2,9	297.047	604.196	31.079	3.739	25.434	6.924
2012	400.181	-11,3	260.616	562.300	24.743	3.940	27.495	15.026
2013	402.019	-10,4	225.099	544.575	24.528	4.304	30.027	10.284
2014	408.366	-6,1	229.809	587.762	25.861	3.941	28.502	9.160
2015	416.702	-5,3	251.243	646.094	27.960	3.740	25.385	4.669
2016	421.980	-2,2	306.175	686.673	31.104	3.250	22.706	10.646
2017	428.766	-0,9	349.425	729.332	30.716	3.477	21.774	3.056
2018	436.537	+0,3	387.938	736.509	33.700	3.590	21.597	5.650
2019	444.148	-3,7	395.591	712.890	39.381	3.588	24.464	4.578
2020	416.436	-14,6	322.995	593.696	42.008	2.511	21.293	8.697
Evol. 2007-2020	+7,9%	-19,3	+11,7%	-8,1%	+51,5%	-12,5%	+1,1%	-
Evol. 2019-2020	-6,2%	-10,9	-18,4%	-16,7%	+6,7%	-30,0%	-13,0%	+90,0%

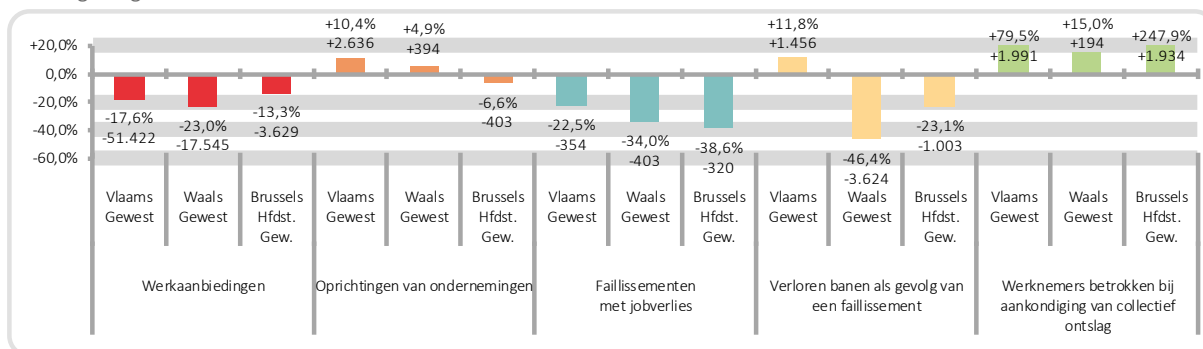
¹ Bronnen: NBB - bbp in miljoenen kettingeuro's - referentiejaar 2015 - van seizoenschommelingen en kalendereffecten gezuiverde gegevens + perscommuniqué - INR - Flash estimate en kwartaalrekeningen (meest recente trimester); maandelijkse conjunctuurenquête bij de ondernemingen – seizoengezuiverde gegevens (maandgemiddelde op jaarbasis); VDAB, FOREM, Actiris, ADG - Door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling ontvangen werkaanbiedingen uit het normale economische circuit, met uitzondering van uitzendarbeid en uitwisseling van aanbiedingen tussen de gewestelijke diensten; Federgon – Raming van het gemiddeld aantal gepresteerde uren uitzendarbeid per dag; FOD Economie – Oprichting van ondernemingen in de profitsector; Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (RVA); FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg - Collectieve ontslagen (lange reeks)

Naast het bbp volgen ook diverse andere conjunctuurindicatoren (zie tabel 1) dezelfde tendens in de loop van 2020. Over het volledige jaar bekeken, toont de impact van de coronacrisis in 2020 zich op verschillende vlakken. De conjunctuurbarometer, die een uitdrukking is van het ondernemersvertrouwen, ligt in 2020 10,9 punten lager dan in 2019. Het aantal werkaanbiedingen is op jaarbasis met 18,4% gedaald, het aantal gepresteerde uren uitzendwerk met 16,7%. Het aantal werknemers betrokken bij een aankondiging van collectief ontslag is bijna verdubbeld. Ook hierbij vallen echter hoopgevendende signalen op te merken. Zo is het peil van het aantal werkaanbiedingen, gepresteerde uren uitzendwerk en aankondigingen van collectief ontslag vergelijkbaar en meestal zelfs gunstiger dan het geval was in de periode van 2009-2013. Het aantal oprichtingen van ondernemingen is dit jaar bovendien zelfs met 6,7% gestegen t.o.v. 2019.

De statistieken m.b.t. faillissementen (m.n. op jaarbasis -30,0% faillissementen met jobverlies en -13,0% verloren banen door faillissement) zijn in 2020 niet representatief als indicator voor de conjunctuurontwikkelingen. De dalingen laten zich verklaren door de maatregel tot bescherming van bedrijven in moeilijkheden vanwege de coronacrisis tegen faillissement en gerechtelijke ontbinding. Dit moratorium werd ingeroepen van 27.04.2020 t.e.m. 17.06.2020 en van 24.12.2020 t.e.m. 31.01.2021.

Uiteraard zijn er bij bepaalde van de genoemde indicatoren verschillen op te merken naargelang het gewest.

Grafiek 2
Evolutie op jaarbasis van een aantal conjunctuurindicatoren volgens gewest

1.1.2

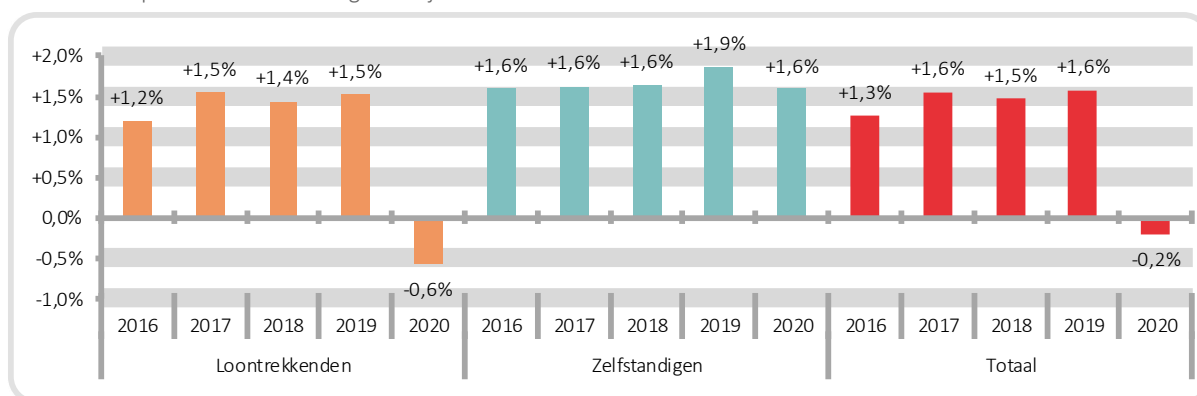
Arbeidsmarktevoluties

Tabel 2
Belgische werkgelegenheid (in duizenden personen)

In duizenden	Binnenlandse werkgelegenheid	Loontrekkenden	Zelfstandigen	Werkgelegenheids- graad (20-64 jaar)
2007	4.393	3.668	706	67,7%
2008	4.472	3.737	716	68,0%
2009	4.464	3.724	722	67,1%
2010	4.493	3.765	727	67,6%
2011	4.553	3.818	735	67,3%
2012	4.572	3.829	743	67,2%
2013	4.559	3.809	750	67,2%
2014	4.577	3.821	756	67,3%
2015	4.617	3.851	766	67,2%
2016	4.675	3.897	778	67,7%
2017	4.748	3.957	791	68,5%
2018	4.818	4.014	804	69,7%
2019	4.894	4.075	819	70,5%
2020	4.884	4.052	832	70,1%
Evol. 2007 - 2020	+ 11,2%	+ 10,5%	+ 17,9%	+ 2,4 pp.
Evol. 2019 - 2020	- 0,2%	- 0,6%	+ 1,6%	- 0,4 pp.

Bron: Jaarverslag NBB – gedetailleerde statistische tabellen

Grafiek 3
Variatie ten opzichte van het voorgaande jaar

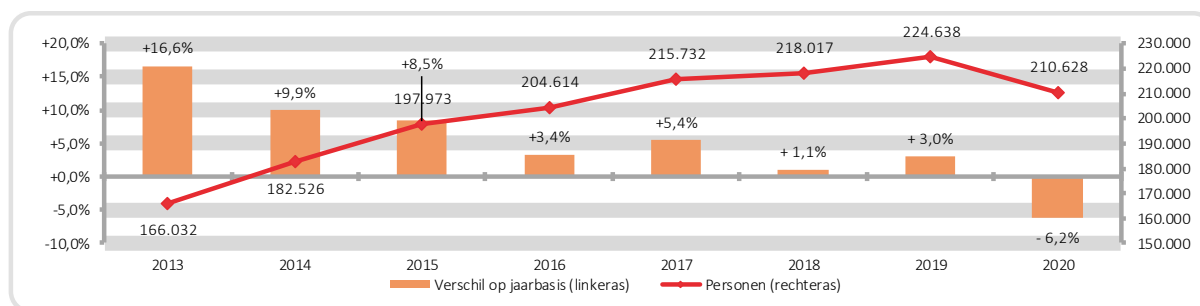
Bron: Jaarverslag NBB – gedetailleerde statistische tabellen

De binnenlandse werkgelegenheid is in 2020 bijna op hetzelfde peil gebleven als in 2019. In volume noteren we een daling van slechts 0,2% op jaarbasis. De werkgelegenheidsgraad is slechts met 0,4 procentpunt afgenomen en houdt stand op 70,1%. Ondanks de trendbreuk t.o.v. de stijgingen van de voorbije jaren, noteren we met uitzondering van 2019 dan ook het hoogste peil van de binnenlandse werkgelegenheid over de gehele beschouwde periode.

De tendens in 2020 is verschillend voor de loontrekken en de zelfstandigen. Waar de loontrekken een daling op jaarbasis van 0,6% laten noteren, zet de evolutie van het aantal zelfstandigen wel de tendens van de voorbije jaren door met een stijging van 1,6%. Uiteraard betreffen deze aantallen alleen het aantal werkende personen. Zoals de gegevens over tijdelijke werkloosheid (cf. infra) en de binnenlandse productie (cf. supra) aantonen, staan hier wel dalingen tegenover van het gepresteerde werkvolume en de behaalde omzet. Ook kunnen we ervan uitgaan dat de werksituatie van vele werkenden anders werd ingericht i.h.k.v. de sanitaire maatregelen.

Verder moeten we ook opmerken dat de buitenlandse dienstverleners en de gedetacheerde werknemers die in België werken geen deel uitmaken van wat wordt gerekend als de binnenlandse werkgelegenheid. De inzet van gedetacheerde werknemers draagt bij tot een hogere productie en dus welvaartsgroei, maar komt de binnenlandse werkgelegenheid niet direct ten goede. De voorbije jaren heeft die categorie van werknemers gelijkaardige groeipercentages vertoond als die van de binnenlandse werkgelegenheid. In 2020 is hun aantal op jaarbasis echter afgenomen met 6,2%.

Grafiek 4
Evolutie van het aantal meldingen van gedetacheerde werknemers

Bron: RSZ – aantal verschillende werknemers aangemeld via LIMOSA

1.1.3

Demografische context

Tabel 3

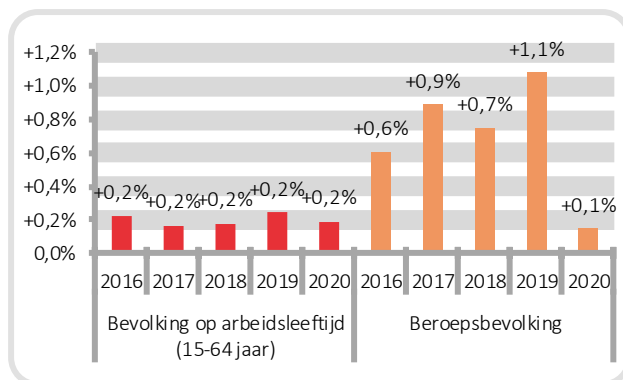
Evolutie van de bevolking (in duizenden personen)

	Bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)	Beroepsbevolking
2007	7.012	4.977
2008	7.074	5.031
2009	7.125	5.075
2010	7.180	5.138
2011	7.225	5.178
2012	7.247	5.212
2013	7.259	5.223
2014	7.268	5.255
2015	7.284	5.277
2016	7.300	5.309
2017	7.312	5.356
2018	7.325	5.396
2019	7.343	5.454
2020	7.357	5.462
Evol. 2007 - 2020	+ 4,9%	+ 9,7%
Evol. 2019 - 2020	+ 0,2%	+ 0,1%

Bron: Jaarverslag NBB – gedetailleerde statistische tabellen

Grafiek 5

Variatie ten opzichte van het voorgaande jaar

Hoewel de stijging van de bevolking op arbeidsleeftijd ongeveer gelijk is aan die van de voorbije jaren, is de stijging van de beroepsbevolking in 2020 afgekalfd (+0,1%). Dit wijst op een relatief hogere instroom in de inactiviteit dan de voorbije jaren het geval was.

1.2

Impact van de coronacrisis op de RVA-stelsels

1.2.1

Inleiding

Zowel werkenden als werkzoekenden zagen zich getroffen door de nood aan sanitaire maatregelen. Veel werkenden konden tijdelijk geen of minder activiteiten uitoefenen of moesten van thuis uit werken, al dan niet in combinatie met bijkomende familiale verplichtingen (afstandsonderwijs, sluiting van scholen of kinderopvang, ondersteuning aan naasten die behoren tot de risicogroepen enz.). Werkzoekenden werden op hun beurt bij hun zoektocht naar een (her)intrede op de arbeidsmarkt geconfronteerd met een uitzonderlijke terugval van de economische activiteit, wat hun kansen op het vinden van een job doet afnemen.

In deze uitzonderlijke tijden vervult de Sociale Zekerheid voor veel belanghebbenden een belangrijke rol. Ze vormt een buffer tegen job- en inkomensverlies, ondersteunt bij moeizame transitie op de arbeidsmarkt en verlicht de druk bij het combineren van een uitdagender geworden thuis- en werksituatie. Als zodanig helpt ze ook de algemene economische schok op te vangen, die door deze crisis wordt teweeggebracht.

Zoals elk jaar wordt ook in dit jaarverslag aan elk van de stelsels onder de bevoegdheid van de RVA een hoofdstuk gewijd. In dit subhoofdstuk beschrijven we echter binnen welke stelsels de RVA specifiek in het kader van deze crisis zijn rol als instelling van de Sociale Zekerheid heeft opgenomen. Nadat achtereenvolgens de tijdelijke werkloosheid (1.2.2), de volledige werkloosheid (1.2.3), de specifieke maatregelen voor de kunstensector (1.2.4) en het corona-ouderschapsverlof en -tijdskrediet (1.2.5) aan bod zijn gekomen, wordt ook de algehele impact van de coronacrisis op de RVA in 2020 becijferd (1.2.6).

1.2.2

Tijdelijke werkloosheid

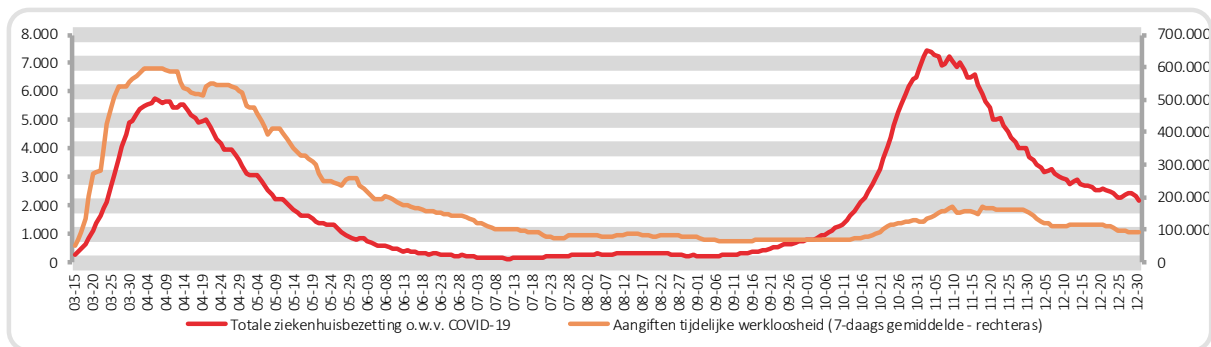
De tijdelijke werkloosheid toonde zich ook reeds in voorgaande crisissen een belangrijke buffer tegen de gevolgen van een tijdelijke afname of stopzetting van activiteiten. Het verzacht het inkomensverlies voor de betrokken werknemers en helpt om naakte ontslagen te vermijden wanneer bedrijven een tijdelijke terugval van hun activiteit kennen.

Door de uitzonderlijke omstandigheden van het jaar 2020, spreekt het voor zich dat er in hoge mate beroep werd gedaan op dit stelsel. Grafiek 6 vergelijkt de evolutie van het dagelijkse aantal aangiften van tijdelijke werkloosheid met de evolutie van de ziekenhuisbezetting. Waar we aan de ziekenhuisbezetting duidelijk de impact van de twee besmettingsgolven kunnen waarnemen, zien we dat vooral in het kielzog van de eerste golf de tijdelijke werkloosheid extreme hoogten bereikte met een piek van 595.882 aangiften (in 7-daags gemiddelde) op 7 april. De tijdelijkewerkloosheidspiek voor de tweede golf lag met 171.334 aangiften meer dan 3x lager.

De beperktere impact van de tweede golf op de tijdelijke werkloosheid is in de eerste plaats het gevolg van een algemeen grotere hoeveelheid informatie over de aard van het virus. Terwijl in de golf van maart-april de autoriteiten, bedrijven en particulieren grotendeels verrast werden door de plots sterke verspreiding, kon men in de golf van het najaar op meer ervaring en specifieke voorbereiding steunen. Dit leidde tot de mogelijkheid om het beleid van de sanitaire maatregelen gericht op te stellen dan kon worden geadviseerd bij de eerste golf. Ook werkgevers en werknemers konden in tussentijd de nodige voorzieningen treffen (zoals mogelijkheid tot telewerk, voorzien van afstand en beschermend materiaal in gemeenschappelijke werkplekken enz.) om waar mogelijk operationeel te blijven ondanks nieuwe sanitaire maatregelen. Desondanks bleef ook na de piek van april het beroep op tijdelijke werkloosheid steeds relatief hoog.

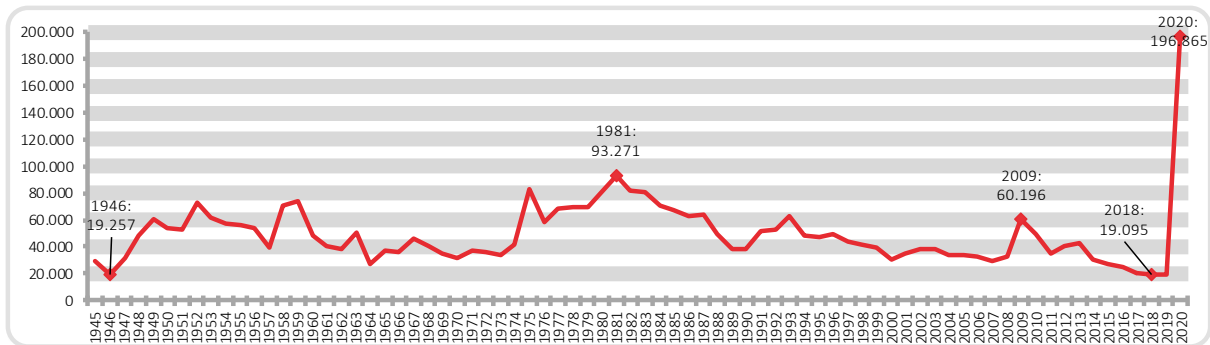
Grafiek 6

Evolutie van het dagelijkse aantal aangiften van tijdelijke werkloosheid t.o.v. de ziekenhuisbezetting o.w.v. COVID-19

Grafiek 7

Langetermijnevolutie van de tijdelijke werkloosheid in budgettaire eenheden (voltijds equivalenten)

Grafiek 7 illustreert de historische omvang van dit beroep op tijdelijke werkloosheid: gemiddeld genomen deden in 2020 maandelijks 196.865 voltijdse equivalenten² beroep op tijdelijke werkloosheid. Niet alleen is dit het hoogste aantal sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog, de omvang is meer dan dubbel zo groot als die van de voormalige piekjaren 1981 (93.271 VTE) en meer dan het drievoud van die tijdens de bankencrisis in 2009 (60.196 VTE). De omvang in 2020 is bovendien des te opvallender omdat ze volgt kort na het historisch laagpeil van de tijdelijke werkloosheid in 2018 (19.095 VTE).

In deze context hebben de politieke autoriteiten een aantal maatregelen genomen om de tijdelijke werkloosheid beter af te stemmen op de grote nood waaraan het stelsel in deze crisis moest tegemoetkomen (zie volume 1 deel 1.2 van dit jaarverslag voor meer details):

- Voor alle werknemers met tijdelijke werkloosheid tijdens de coronacrisis werd de vervangingsratio van de uitkering opgetrokken van 65% naar 70% (rekening houdend met maximale en minimale uitkeringen). De minimumuitkering, die op 01.01.2020 al was opgetrokken voor alleen- en samenwonende werknemers om ze gelijk te stellen met die van de gezinshoofden, werd ook opgetrokken ter wille van de crisis. Omdat de aanwezigheid van het virus in het buitenland op bepaalde bedrijven al effecten had in februari, werden deze maatregelen retroactief toegepast vanaf 01.02.2020. Deze aanpassing geldt voor alle redenen van tijdelijke werkloosheid.

- Tijdens de periode van 13.03.2020 tot en met 31.08.2020 werd het begrip overmacht soepel geïnterpreteerd en mochten alle situaties van tijdelijke werkloosheid die het gevolg zijn van het coronavirus worden beschouwd als tijdelijke werkloosheid wegens overmacht. Dat is ook het geval als ze het gevolg waren van werkgebrek wegens economische redenen. Ook de procedure voor het indienen van tijdelijke werkloosheid werd sterk vereenvoudigd, zowel voor de werkgevers als voor de werknemers.
- Vanaf 01.03.2020 ontvingen alle werknemers die tijdelijk werkloos werden gesteld wegens overmacht (behalve voor medische overmacht) een bijkomend supplement van 5,63 EUR per dag betaald door de RVA. Er wordt ook een verminderde bedrijfsvoorheffing van 15% (i.p.v. 26,75%) ingehouden op de uitkeringen voor de maanden mei 2020 tot en met juni 2021.
- Vanaf 01.09.2020 konden de ondernemingen een beroep doen op een afwijkend stelsel van tijdelijke werkloosheid wegens economische redenen, met meer soepele voorwaarden, zowel voor arbeiders als voor bedienden. Dit stelsel, dat van toepassing was tot 31.12.2020, was vooral bedoeld voor die ondernemingen die geen beroep meer konden doen op de vereenvoudigde procedure van tijdelijke werkloosheid wegens overmacht omdat zij niet als uitzonderlijk hard getroffen onderneming of sector werden beschouwd. Omwille van de

² Om een zo accuraat mogelijk beeld te geven van de tijdelijke werkloosheid in 2020 als mogelijk is op het moment van redactie, worden in dit hoofdstuk gegevens na verificatie gebruikt voor de data tot en met het eerste semester, aangevuld met gegevens voor verificatie voor het tweede semester. Over het algemeen impliceert het verificatieproces voor de tijdelijke werkloosheid in grotere mate statistische correctie en verfijning dan het geval is bij andere RVA-stelsels. Deze werkwijze wordt dan ook uitsluitend voor de tijdelijke werkloosheid toegepast.

stijging in het aantal besmettingen werd echter vanaf 01.10.2020 voor alle ondernemingen opnieuw voorzien in de mogelijkheid van de vereenvoudigde procedure van overmacht, en dit tot 30.06.2021.

- Ter vervanging van het corona-ouderschapsverlof (cf. deel 1.2.5) dat afliep op 30.09.2020, konden werknemers vanaf 01.10.2020 beroep doen op tijdelijke werkloosheid wegens overmacht, als ze anders verlof zouden moeten nemen om een kind op te vangen wanneer omwille van de coronamaatregelen de kinderopvang, school of opvang voor personen met een handicap sluiten.
- Ter compensatie voor de gevolgen van langdurige tijdelijke werkloosheid op de eindejaarspremie, werd een bijkomende premie toegekend aan wie van 01.03.2020 t.e.m. 30.11.2020 minstens 53 dagen doorbracht als tijdelijk werkloze omwille van overmacht of economische redenen. De premie bedraagt 10 EUR per uitkering, met een minimum van 150 EUR. Het theoretisch maximumbedrag voor deze premie komt o.b.v. het aantal vergoedbare dagen in principe op 1.820 EUR.

Onder deze omstandigheden zien we in 2020 een totale stijging van het volume van tijdelijke werkloosheid (in vergoede dagen) van 924% ten opzichte van 2019. In totaal werden 61.563 duizend dagen tijdelijke werkloosheid vergoed, waarvan 58.599 duizend (d.i. 95,2%) onder het stelsel van Overmacht Corona en 112 duizend (d.i. 0,2%) onder het stelsel van Economische Redenen Corona (rekening houdend met het feit dat in de periode oktober-december nog betalingen gebeurden voor de tijdelijke werkloosheid die in september onder dit stelsel werd doorgebracht).

Wanneer we de overgebleven tijdelijke werkloosheid voor reguliere stelsels bekijken, zien we dat die in volume ongeveer is gehalveerd t.o.v. de tijdelijke werkloosheid in 2019. Dit is geen onlogische verschuiving gezien de alomtegenwoordigheid van de sanitaire maatregelen. Wanneer een bedrijf zijn activiteiten reeds moet staken o.w.v. de crisismaatregelen, doen zich geen gelegenheden voor tot confrontatie met andere redenen voor tijdelijke werkloosheid (zoals bv. slecht weer of technische stoornis).

Tabel 4
Tijdelijke werkloosheid in 2020 in volume

Maand	Vergoede dagen				Evolutie op jaarbasis	
	Totaal in 2019	2020				
		Reguliere stelsels	Overmacht Corona	Economische redenen Corona		Totaal
1	694.861	602.984			602.984	-13%
2	900.910	764.774			764.774	-15,1%
3	759.328	597.121	4.988.588		5.585.709	+635,6%
4	506.282	75.932	17.319.747		17.395.679	+3.336,0%
5	339.904	24.270	11.817.690		11.841.960	+3.383,9%
6	429.913	25.465	5.970.975		5.996.441	+1.294,8%
7	267.214	117.365	2.869.089		2.986.454	+1.017,6%
8	337.808	149.241	2.794.165		2.943.406	+771,3%
9	390.554	84.517	1.917.434	42.230	2.044.181	+423,4%
10	335.288	140.077	2.699.770	54.729	2.894.576	+763,3%
11	558.195	149.733	4.853.803	11.405	5.014.941	+798,4%
12	491.474	120.416	3.367.605	3.559	3.491.581	+610,4%
Jaar	6.011.730	2.851.894	58.598.868	111.923	61.562.685	+924,0%

Tabel 5

Meerkost van de tijdelijke werkloosheid in 2020 o.w.v. specifieke coronagerelateerde maatregelen

	Fysieke eenheden	Budgetaire eenheden	Dagen	Bedragen	waarvan meerkost
2020-01	114.543	22.755	602.984	37.591.850	-
2020-02	137.427	29.452	764.774	47.896.115	1.592.195
2020-03	642.489	215.291	5.585.709	388.335.861	53.431.695
2020-04	1.245.232	669.102	17.395.679	1.224.439.281	177.822.211
2020-05	1.075.684	455.479	11.841.960	832.231.824	121.045.826
2020-06	627.081	230.632	5.996.441	424.114.462	61.333.453
2020-07	353.339	111.385	2.986.454	209.727.952	29.984.945
2020-08	362.996	112.505	2.943.406	207.296.724	29.419.297
2020-09	238.120	78.555	2.044.181	144.195.745	20.303.232
2020-10	365.897	107.877	2.894.576	202.744.171	28.561.926
2020-11	525.783	198.386	5.014.941	345.120.095	50.014.225
2020-12	367.294	130.964	3.491.581	239.853.452	34.736.276
Jaar	504.657	196.865	61.562.685	4.303.547.531	608.245.281
		Totaal aantal personen TW	waarvan met aangepast bedrag wegens corona-maatregelen	Personen met compensatie eindejaars-premie	Bedrag compensatie eindejaars-premie
Jaar		1.382.410	1.373.029	384.480	139.719.788

De stijging van de tijdelijke werkloosheid in volume en algemene evolutie per maand is zichtbaar bij alle standaard-eenheden. Behalve de stijging die een logisch gevolg is van de verminderde activiteit o.w.v. de sanitaire maatregelen, moet er op het vlak van uitgekeerde bedragen ook rekening worden gehouden met een meerkost die voortvloeit uit de maatregelen genomen om de getroffen werknemers bijkomend financieel te ondersteunen gedurende deze uitzonderlijke crisisperiode.

De meerkost door de aanpassing van de vervangingsratio vanaf 01.02.2020 kan worden berekend door per loonschijf het relatieve verschil te berekenen tussen de geldige barema's voor januari t.o.v. februari en dit verschil toe te passen op de bedragen uitbetaald voor periodes tijdelijke werkloosheid vanaf februari. De meerkost door het bijkomend supplement van 5,63 EUR per dag voor (niet-medische) overmacht vanaf 01.03.2020 kan eenvoudig worden berekend door dit supplementaire dagbedrag in rekening te brengen voor alle in aanmerking komende dagen tijdelijke werkloosheid. De gezamenlijke meerkost op de uitgaven voor deze maatregelen bedraagt 608,2 miljoen, d.i. 13,7% van de totale uitgaven aan tijdelijke werkloosheid in 2020.

Van de 1,38 miljoen verschillende personen die in de loop van 2020 een uitkering voor tijdelijke werkloosheid ontvingen, kon 1,37 miljoen (d.i. 99,3%) langs deze weg een bijkomende financiële ondersteuning ontvangen.

Naast de aanpassing van de maandelijks uitgekeerde bedragen, werd aan 384.480 personen bovendien nog een bijkomende premie voor langdurige tijdelijke werkloosheid toegekend ter compensatie voor de gevolgen op de berekening van hun eindejaarspremie. Die betalingen bedragen in totaal nog 139,7 miljoen EUR die buiten de gebruikelijke RVA-statistieken vallen. Wanneer we dit bedrag optellen bij de al becijferde uitgaven, zien we een totaal van 748,0 miljoen EUR meerkost omwille van deze tijdelijke aanpassingen aan de bedragen op een totale uitgave van 4.443,3 miljoen EUR, d.i. 16,8%. Ook in 2021 worden echter nog uitbetalingen verricht de betrekking hebben op periodes tijdelijke werkloosheid in het jaar 2020.

1.2.3

Volledige werkloosheid

Deze uitzonderlijke crisisperiode maakt het moeilijker voor werkzoekenden om een (her)intrede op de arbeidsmarkt te verwezenlijken. Omdat dit het gevolg is van factoren die buiten de macht liggen van de werkzoekenden zelf en bovendien gelijk opgaan voor deze gehele populatie, voorzagen de autoriteiten ook voor hen een aantal tijdelijke aanpassingen uit begrip voor de moeilijkheden die uit deze crisis voortkomen. Specifiek gaat het hier om de volgende twee maatregelen (zie volume 1 deel 1.2 van dit jaarverslag voor meer details):

- De bevroering van de degressiviteit van de uitkeringen vanaf 01.04.2020: die zgn. degressiviteit betreft het principe dat de uitkering van een werkloze stapsgewijs kleiner wordt over een periode bepaald door zijn beroepsverleden (zie deel 9.3.1). Die stapsgewijze daling beoogt een financiële prikkel te zijn om de inspanningen tot een herintrede op de arbeidsmarkt te intensifiëren. Als zodanig wordt deze degressiviteit als onbillijk beschouwd in de huidige context en zodoende bevroren. Deze bevroering houdt in dat de betrokken werklozen vanaf 01.04.2020 minstens t.e.m. 30.06.2021 niet langer overgaan naar een lagere uitkeringsfase. Na afloop van de bevroeringsperiode zal de degressiviteit van de uitkering verder worden voortgezet op het punt waarop de bevroering voor de betrokkene optrad.
- Verlenging van het basisrecht op inschakelingsuitkeringen vanaf 01.04.2020: vanuit dezelfde beschouwing als beschreven bij de bevroering van de degressiviteit, werd ook de duurtijd van de coronacrisis (gerekend vanaf 01.04.2020 minstens t.e.m. 30.06.2021) niet afgetrokken van het basisrecht voor de uitkeringsgerechtigden van een inschakelingsuitkering (zie deel 9.2 voor de gebruikelijke berekening van dit basisrecht).

Niet alle uitkeringsgerechtigden in een statuut dat deel uitmaakt van de degressieve berekening van de uitkering, kreeg daadwerkelijk een bevroering toegekend. Zo is er bv. een groot aandeel langdurig werklozen die al voor de bevroering de fase van het forfait hadden bereikt of beroep deden op een fixering van het uitkering. Daarnaast zijn er ook een aantal personen waarvoor alleen voor de periode van januari t.e.m. maart minstens één uitkering werd betaald en die uit de werkloosheid uitstroomden voor de bevroering van toepassing werd. Van alle 530.962 verschillende personen die in de loop van 2020 zich in een statuut bevonden waarvoor de degressieve berekening van de uitkering geldt, werden op die manier aan 236.554 (d.i. 44,6%) een bevroering toegekend (zie tabel 6).

Dit betekent niet dat de bevroering voor al die personen al in 2020 een effect had op hun uitkeringsfase. Aangezien de meeste fasen meerdere maanden lopen, vaak naargelang het beroepsverleden van de betrokkene, treedt voor een groot aantal werkzoekenden slechts in 2021 het eerste effect van de bevroering op het verloop van hun fasen op. In 2020 merkten al 159.312 personen (d.i. 30,0%) een effect van de bevroering op de uitkeringsfase waarin ze zich bevonden. Het totale uitgekeerde bedrag aan werklozen met een bevroren hogere uitkeringsfase bedraagt in 2020 754,4 miljoen EUR, d.i. 17,5% van het totale bedrag uitbetaald aan werkzoekenden in een statuut met een degressieve berekening van de uitkering (nl. 4.301,4 miljoen EUR).

Tabel 6

Overzicht van het effect van de bevroering van de degressiviteit in 2020

	Alle statuten onderworpen aan degressiviteit		Aantal bevroeringen o.w.v. de coronacrisis		waarvan met effect op de fase		Meerkost
	Fysieke eenheden	Bedragen	Fysieke eenheden	Bedragen	Fysieke eenheden	Bedragen	
2020	359.376	4.301.417.771	104.508	1.357.402.113	57.457	754.378.534	66.457.018
Aantal personen		530.962		236.554		159.312	

Men kan echter niet dit volledige bedrag beschouwen als een meerkost o.w.v. de maatregel tot bevrozing, aangezien de betrokkenen ook zonder de bevrozing een (weliswaar lager) bedrag zouden hebben ontvangen. Wanneer we voor alle betrokkenen bepalen hoeveel ze zouden hebben ontvangen in de lagere uitkeringsfase, kunnen we voor 2020 de reële meerkost o.w.v. de bevrozing van de degressiviteit berekenen op 66,5 miljoen EUR. Het gaat om “slechts” 1,5% van het totale bedrag uitbetaald aan werkzoekenden in een statuut met een degressieve berekening van de uitkering. We kunnen er echter van uitgaan dat deze meerkost in de komende jaren nog verder zal oplopen, rekening houdend met het gegeven dat voor een steeds groter aantal personen deze periode van bevrozing de uitkeringsfase zal beïnvloeden.

Tabel 7

Overzicht van het effect van het verlengen van het recht op inschakelingsuitkeringen

	Totaal inschakelingsuitkeringen			Verlengingen			
	Personen	Vergoede dagen	Bedragen	Toegekende verlengingen	Van toepassing zijnde verlengingen	Vergoede dagen	Bedragen
2020	57.947	10.454.326	337.294.065	52.248	3.159	303.242	8.771.782

De verlenging van het basisrecht op inschakelingsuitkeringen volgt een gelijkaardige dynamiek. Aangezien alle personen die vanaf 01.04.2020 op een gegeven moment recht hadden op een inschakelingsuitkering een verlenging van hun basisrecht krijgen toegekend, is de maatregel van toepassing op het merendeel van deze groep: het gaat om 52.248 van de 57.947 personen met een inschakelingsuitkering in de loop van 2020 (waarbij de resterende personen alleen een uitkering hadden die viel in de periode voor april). De reële financiële impact voor het jaar 2020 is echter beperkt tot de veel kleinere groep betrokkenen die in de loop van de periode april-december zonder die verlenging het einde van hun recht zouden hebben bereikt, m.n. 3.159 personen (d.i. 5,5% van het totale aantal personen met een inschakelingsuitkering in 2020).

Wanneer we de bedragen bekijken die zijn uitbetaald voor werkloosheidsdagen die vallen binnen de periodes van verlenging o.w.v. de coronamaatregelen, noteren we hiervoor een totaal bedrag van 8,8 miljoen EUR. Dit betekent dat de meerkost van deze maatregel in 2020 2,6% betreft van het totale bedrag uitbetaald aan inschakelingsuitkeringen. Hierbij moeten we er echter rekening mee houden dat de grootste meerkost zich nog de komende jaren zal laten noteren, naargelang er meer personen waaraan nu een verlenging werd toegekend betalingen zullen ontvangen voor de periodes die vallen na het einde van hun oorspronkelijke basisrecht.

1.2.4

Focus op de maatregelen voor de kunstensector

Gelet op de specifieke situatie van kunstenaars, als ook de mate waarin het annuleren van voorstellingen en evenementen en andere sanitaire maatregelen de kunstensector hebben getroffen, werden voor de kunstensector een aantal specifieke maatregelen getroffen m.b.t. (tijdelijke of volledige) werkloosheidsuitkeringen (zie volume 1 deel 1.2 van dit jaarverslag voor meer details). Deze maatregelen deden geen afbreuk aan het reguliere artiestenstelsel, dat aan artiesten toelaat om een gunstiger berekening van hun uitkering te verwerven voor de dagen waarop zij geen activiteiten uitoefenen en zodoende op het werkloosheidsstelsel terugvallen. Hoewel er, uitgedrukt in verschillende personen, iets minder artiesten van dit stelsel gebruik maakten (m.n. 9.380 personen tegenover 9.465 in 2019), is het volume van werkloosheidsdagen voor artiesten in dit stelsel toegenomen met 7,4%.

In het kader van de coronacrisis werd erover gewaakt dat de artiesten die een gunstige berekening van hun uitkeringen genieten dit voordeel behouden tot minstens 30.06.2021. Er werd ook beslist om de referentieperiodes om deze gunstige berekening te bekomen, te verlengen met de periode betrokken bij de coronacrisis.

Daarenboven werd tijdelijk een snellere toegang tot de werkloosheidsuitkeringen ingevoerd voor wie ofwel 10 artistieke activiteiten, ofwel 10 technische activiteiten in de artistieke sector, ofwel 20 arbeidsdagen ingevolge artistieke en/of technische activiteiten in de artistieke sector kan aantonen in de referteperiode van 13.03.2019 tot 13.03.2020. Deze maatregel trad in werking op 01.04.2020 en geldt minstens t.e.m. 30.06.2021. Deze maatregel stond aan 162 kunstenaars en 68 technici in de kunstensector toe om werkloosheidsuitkeringen te genieten via de versoepelde toelaatbaarheidsregels.

Ook binnen de tijdelijke werkloosheid werd een bijkomende toegang gecreëerd voor getroffen artiesten, door de opening van tijdelijke werkloosheid wegens overmacht voor artiesten en tijdelijke medewerkers van festivals en andere evenementen die o.w.v. de sanitaire maatregelen werden geannuleerd. De betrokkene kan op die manier een uitkering ontvangen voor de dag(en) waarop hij in principe effectief zou hebben gewerkt met een arbeidsovereenkomst, maar niet voor de dagen waarop ze al uitkeringen als volledig werkloze ontvangen. 346 personen konden van deze vorm van tijdelijke werkloosheid gebruik maken.

Tabel 8

Overzicht van de maatregelen gericht op de kunstensector

Regulier artiestenstelsel		Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Vergoede dagen	Bedragen	Verschillende personen
Scheppend kunstenaars	2019	3.034	2.386	747.054	33.306.733	3.805
	2020	3.009	2.499	783.975	36.333.510	3.722
Vertolkend kunstenaars	2019	4.740	3.567	1.117.074	52.606.734	5.660
	2020	4.787	3.883	1.218.286	59.374.130	5.658
Totaal	2019	7.774	5.953	1.864.128	85.913.467	9.465
	2020	7.796	6.382	2.002.261	95.707.640	9.380
Evol.		+0,3%	+7,2%	+7,4%	+11,4%	-0,9%
Versoepelde toelatingsvoorwaarden		Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Vergoede dagen	Bedragen	Verschillende personen
Artiesten		55	44	13.808	617.395	162
Technici in artistieke sector		24	17	5.316	241.567	68
Tijdelijke werkloosheid voor artiesten omwille van geannuleerde evenementen		Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Vergoede dagen	Bedragen	Verschillende personen
Totaal		58	32	9.983	647.558	346

Tabel 9
Gebruik van de maatregelen gericht op de kunstensector

	Beschrijving	Verschillende personen	Vergoede dagen	Bedragen
1 statuut	Regulier stelsel	9.080	3.902.081	186.349.743
	TW geannuleerde evenementen	102	5.245	327.143
	Versoept stelsel	165	26.314	1.167.498
2 statuten	Regulier stelsel & TW geannuleerde evenementen	236	91.005	4.819.558
	Regulier stelsel & Versoept stelsel	57	20.182	893.279
	Versoept stelsel & TW geannuleerde evenementen	1	182	12.883
3 statuten	Regulier stelsel & Versoept stelsel & TW geannuleerde evenementen	7	2.157	108.557
Totaal		9.648	4.047.166	193.678.660

Wanneer we de drie stelsels transversaal bekijken, stellen we vast dat een aantal van de via deze stelsels ondersteunde personen van meerdere stelsels konden gebruikmaken. In totaal tellen we 9.648 personen die via een van de drie artiestenstatuten werden ondersteund. Het merendeel (9.080) betreft personen die uitsluitend onder het reguliere artiestenstatuut vielen. Gebruikers van het versoept stelsel vallen grotendeels uitsluitend onder deze maatregel (165 van de 230 personen, d.i. 71,7%). Omwille van de aard van het stelsel, combineerde een groot aandeel van de gebruikers van de tijdelijke werkloosheid (243 van de 346 personen, d.i. 70,2%) omwille van geannuleerde evenementen dit stelsel met volledige werkloosheid onder het reguliere artiestenstatuut.

In totaal bedroegen de uitgaven voor de kunstensector 193,7 miljoen EUR, waarvan 1,5 miljoen EUR voor de specifieke coronamaatregelen. Dit bedrag houdt geen rekening met het effect van de verlenging van de specifieke referentieperiodes voor artiesten, noch met de andere maatregelen van toepassing op de volledig werklozen met inbegrip van de artiesten in die situatie (cf. deel 1.2.3).

1.2.5

Corona-ouderschapsverlof en -tijdskrediet

Eén van de vele gevolgen van de sanitaire maatregelen betrof de organisatie van kinderopvang bij werkende ouders in het geval van sluiting van school of kinderonthaal. Om hieraan tegemoet te komen, konden werkende ouders onder bepaalde voorwaarden beroep doen op het corona-ouderschapsverlof. Dit verlof was geldig van toepassing van 01.05.2020 t.e.m. 30.09.2020.³

Het coronatijdskrediet betreft dan weer een nieuwe vorm van tijdskrediet die naast het gewone tijdskrediet bestaat. Om de economische moeilijkheden veroorzaakt door de coronacrisis het hoofd te bieden, kunnen werkgevers via het coronatijdskrediet een gedeeltelijke onderbreking (halftijds of 1/5) voorstellen aan hun werknemers, die niet worden afgetrokken van de maximumduur van het gewone tijdskrediet. Alleen de werkgevers die tussen 01.03.2020 en 31.12.2020 een erkenning krijgen van de Minister van Werk als onderneming in herstructurering of in moeilijkheden, kunnen het coronatijdskrediet inroepen.

Het corona-ouderschapsverlof bracht een vrij grote verschuiving teweeg vanuit voornamelijk het gewone ouderschapsverlof. In totaal maakten 96.054 personen van deze mogelijkheid gebruik. Ondanks het feit dat dit stelsel pas in mei van toepassing werd, betreft het een jaargemiddelde (m.a.w. gerekend over 12 maanden) van 22.278 betalingen per maand, d.i. 8,8% van het totale aantal verrichte betalingen voor onderbrekingsuitkeringen in 2020. In dit kader werd 70,9 miljoen EUR uitbetaald, d.i. 9,4% van het totaal aan onderbrekingen. Zoals vermeld speelt hierbij echter een verschuivingseffect, waardoor het beroep op andere stelsels - vooral het gewone ouderschapsverlof - kleiner uitviel dan in normale omstandigheden te verwachten valt.

Het beroep op tijdskrediet corona bleef eerder beperkt.

Tabel 10

Evolutie van het corona-ouderschapsverlof en -tijdskrediet: fysieke eenheden

	Andere onderbrekingen	Corona-ouderschapsverlof	Tijdskrediet Corona	Totaal
2020-01	248.751			248.751
2020-02	249.137			249.137
2020-03	249.798			249.798
2020-04	249.240			249.240
2020-05	220.744	36.678		257.422
2020-06	207.569	68.992		276.561
2020-07	215.192	44.136		259.328
2020-08	209.234	59.211		268.445
2020-09	205.861	55.458	4	261.323
2020-10	233.962	2.343	27	236.332
2020-11	235.574	428	27	236.029
2020-12	232.072	86	33	232.191
Jaar	229.761	22.278	8	252.046
Aantal personen	357.142	96.054	32	398.978

Tabel 11

Evolutie van het corona-ouderschapsverlof en -tijdskrediet: bedragen

	Andere onderbrekingen	Corona-ouderschapsverlof	Tijdskrediet Corona	Totaal
2020-01	59.623.831			59.623.831
2020-02	59.452.536			59.452.536
2020-03	61.020.073			61.020.073
2020-04	60.969.161			60.969.161
2020-05	54.725.187	7.911.388		62.636.575
2020-06	52.476.159	18.756.301		71.232.460
2020-07	56.219.090	11.550.411		67.769.500
2020-08	56.794.736	16.655.968		73.450.704
2020-09	51.223.579	14.460.041	832	65.684.453
2020-10	56.201.802	1.315.735	9.173	57.526.710
2020-11	56.208.762	173.094	9.520	56.391.375
2020-12	55.627.490	33.316	10.978	55.671.784
Jaar	680.542.405	70.856.254	30.503	751.429.161

³ Een gedetailleerdere analyse van dit stelsel is verschenen in een aparte RVA-publicatie beschikbaar op onze website, m.n. "Het corona-ouderschapsverlof" - januari 2021

1.2.6

Totale financiële impact van de coronacrisis op de RVA-maatregelen

Van de diverse maatregelen die werden getroffen om extra ondersteuning te bieden in deze uitzonderlijke crisistijd, maakten in totaal 1.681.437 personen gebruik. In het merendeel van de gevallen (1.297.236 personen, d.i. 77,2%) gaat het uitsluitend om het beroep op tijdelijke werkloosheid met een gunstiger berekening van de uitkering en/of een bijkomende premie voor langdurige tijdelijke werkloosheid). De meerkost voor deze specifieke maatregelen in 2020 betrof in totaal 895,5 miljoen EUR. Dit betekent dat deze uitkeringsgerechtigden gemiddeld genomen in de loop van 2020 533 EUR aan bijkomende steun konden genieten in de vorm van stelsels of gunstiger berekeningswijzen van de uitkering die voorafgaand aan de crisis niet toegankelijk waren (cf. tabel 12).

Dit biedt echter slechts een onvolledig beeld van de totale financiële impact van de coronacrisis op de RVA-stelsels. De berekening van deze meerkost o.w.v. specifieke maatregelen houdt immers geen rekening met:

- De meeruitgaven die zich ook naast deze specifieke coronamaatregelen aandienen omwille van het gestegen volume in diverse RVA-stelsels omwille van de directe en indirecte gevolgen van de sanitaire maatregelen;
- Het verschuivingseffect bij de onderbrekingsuitkeringen, dat een verminderd beroep op de reguliere onderbrekingsstelsels veroorzaakte in de maanden waarop het corona-ouderschapsverlof van toepassing was;
- De relatief kleinere benutting van bepaalde anders stelsels, zoals de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen.

In tabel 13 proberen we dan ook dit beeld op de totale financiële impact in 2020 te vervolledigen.

Tabel 12

Overzicht van het gebruik van de diverse specifieke coronamaatregelen en de meerkost o.w.v. deze maatregelen in 2020

Personen	Totaal	Tijdelijke werkloosheid	Bevriezing degressiviteit	Verlenging inschakelingsuitkering	Maatregelen voor artiesten	Onderbrekingsuitkeringen
1 status	1.602.964	1.297.236	183.359	46.880	1	75.488
2 statussen	77.933	77.234	52.671	5.266	232	20.463
3 statussen	536	526	520	98	331	133
4 statussen	4	4	4	4	4	-
Totaal	1.681.437	1.375.000	236.554	52.248	568	96.084
Bedragen	Totaal	Tijdelijke werkloosheid	Bevriezing degressiviteit	Verlenging inschakelingsuitkering	Maatregelen voor artiesten*	Onderbrekingsuitkeringen
Totale meerkost	895.488.693	747.965.069	66.457.018	8.771.782	1.408.066	70.886.757
Per persoon	533	544	281	168	2.479	738

* Van de meerkost o.w.v. specifieke coronamaatregelen voor artiesten (zoals berekend in deel 1.2.4) werd in deze context de meerkost afgetrokken die voor de artiesten in tijdelijke werkloosheid werden veroorzaakt door de eveneens geldende algemene maatregelen binnen de tijdelijke werkloosheid (waarvan de maatregelen en de rekenwijze worden beschreven in deel 1.2.2) teneinde dubbeltelling van dit bedrag te vermijden

Tabel 13

Totale financiële impact van de coronacrisis op de RVA-maatregelen in 2020 (in duizend EUR)

Uitgaven	Totaal	Tijdelijke werkloosheid	UVW-WZ	Onderbrekings-uitkeringen	Andere stelsels
Begroting 2020 voorafgaand aan de Coronacrisis	6.194.736	401.386	3.537.270	641.859	1.614.221
Reële uitgaven 2020	10.864.297	4.443.267	4.105.736	751.429	1.563.865
Vershil	+4.669.562	+4.041.881	+568.466	+109.571	-50.356
	+75,4%	+1.007,0%	+16,1%	+17,1%	-3,1%
Waarvan meerkost o.w.v. reglementaire aanpassingen	895.489	748.514	76.088	70.887	-
Aandeel in de uitgaven	8,2%	16,8%	1,9%	9,4%	-
Aandeel in de stijging	19,2%	18,5%	13,4%	64,7%	-
In % van het bbp 2020	Totaal	Tijdelijke werkloosheid	UVW-WZ	Onderbrekings-uitkeringen	Andere stelsels
Begroting 2020 voorafgaand aan de Coronacrisis	1,49%	0,10%	0,85%	0,15%	0,39%
Reële uitgaven 2020	2,61%	1,07%	0,99%	0,18%	0,38%
Vershil	+1,12 pp.	+0,97 pp.	+0,14 pp.	+0,03 pp.	-0,01 pp.
Waarvan meerkost o.w.v. reglementaire aanpassingen	0,22%	0,18%	0,02%	0,02%	-

Tabel 13 biedt een weergave van de totale uitgaven verricht voor de stelsels onder bevoegdheid van de RVA (incl. de bijkomende premie voor langdurige tijdelijke werkloosheid) en vergelijkt die met de begroting die werd gepubliceerd in het RVA-jaarverslag van 2019. Hoewel er wel de nodige factoren in deze berekening werden opgenomen, waarvan werd voorzien dat ze de conjunctuur in 2020 zouden beïnvloeden (zoals bv. de Brexit), werd echter nog weinig rekening gehouden met de impact van de coronacrisis, aangezien de eigenlijke aard ervan op dat moment nog onverwacht was. Deze begroting kan bijgevolg gelden als referentiepunt voor de te verwachten evolutie van de uitgaven voor de diverse RVA-stelsels in 2020 indien de coronacrisis (en de daaruit voortvloeiende bijkomende ondersteuningsmaatregelen) nooit had plaatsgevonden.

Vanuit dit uitgangspunt kunnen we stellen dat de totale financiële impact van de coronacrisis in 2020 4.669,6 miljoen EUR bedraagt. Het betreft een meeruitgave van 75,4% t.o.v. wat voor het jaar 2020 begroot was zonder de coronacrisis. De berekende meerkost o.w.v. de specifieke maatregelen tot extra ondersteuning gedurende de crisisperiode, maken 19,2% uit van deze totale meeruitgave.

Het grootste deel (4.041,9 miljoen EUR, d.i. 86,6%) van deze meeruitgave situeert zich in het stelsel van de tijdelijke werkloosheid. Dit is een logisch gegeven gezien de belangrijke bufferrol die dit stelsel vervult.

Uitgedrukt als percentage t.o.v. het bbp zouden de uitgaven voor RVA-stelsels zoals begroot in 2019 1,49% hebben bedragen. Gezien de meeruitgaven veroorzaakt door de coronacrisis bedraagt dit percentage in realiteit echter 2,61% van het bbp, d.i. een meeruitgave van 1,12 procentpunt. Ongeacht de relatieve hoogte van deze bedragen en percentages, moeten we echter sowieso voor ogen houden dat deze uitgaven toelieten om veel hogere kosten te vermijden op menselijk, sociaal en economisch vlak.

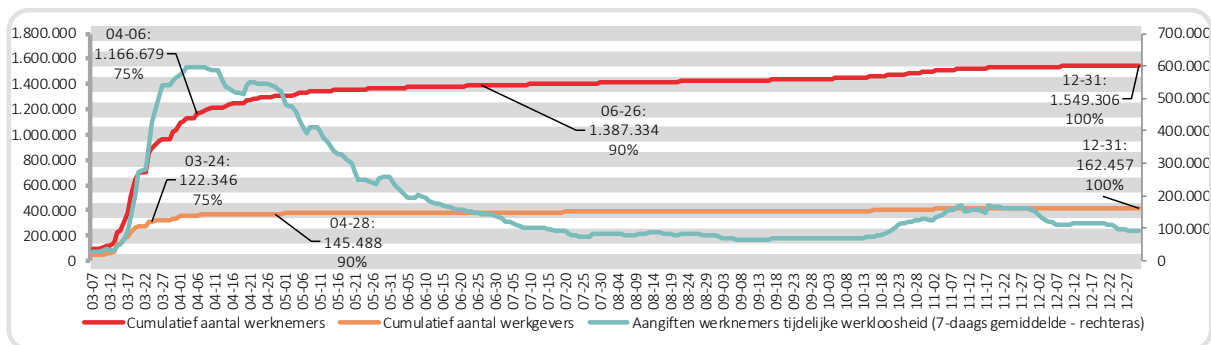
1.3

Focus: tijdelijke werkloosheid in crisistijden

In crisistijden is de tijdelijke werkloosheid al sinds vele decennia een buffer ter bescherming van de arbeidsmarkt en het besteedbaar inkomen van de getroffen werknemers. Het is dan ook niet verwonderlijk dat bij het uitbreken van deze crisis, met de start van de eerste lockdownperiode als meest concrete beginpunt, het beroep op de tijdelijke werkloosheid bijna van de ene dag op de andere exponentieel de hoogte inging (grafiek 8). Vanaf 1 maart tot en met 31 december 2020 werd in totaal door 162.457 werkgevers voor 1.549.306 werknemers een aangifte van tijdelijke werkloosheid ingediend. Voor 3/4 van die werkgevers was al op 24 maart minstens 1 aangifte gedaan, op 28 april gold dit voor 90% van die werkgevers. Voor de werknemers was op 6 april reeds voor 3/4 minstens 1 aangifte ingediend en de kaap van 90% werd op 26 juni overschreden. Op het moment dat de tweede golf uitbrak, kwam dus slechts een kleine minderheid van de werknemers en werkgevers voor het eerst sinds het begin van deze crisis met de tijdelijke werkloosheid in aanraking. We kunnen dan ook zien hoe er nog geen sporen van deze crisis zichtbaar waren in de tijdelijke werkloosheid voor de maanden januari en februari. Het peil tijdelijk werklozen daalde zelfs nog met ca. 3,5% op jaarbasis. In de maand april daarentegen, de piek van de eerste golf, was hun peil t.o.v. 2019 meer dan vertienvoudigd.

Grafiek 8

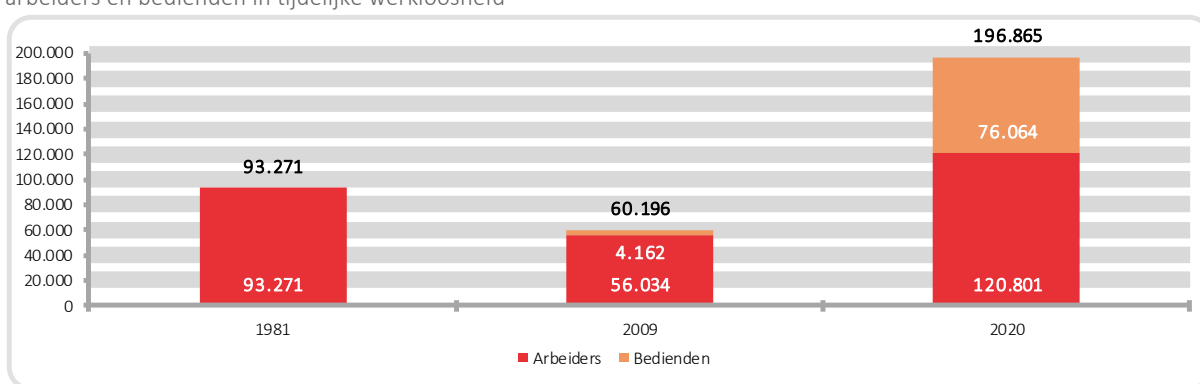
Evolutie van het dagelijkse aantal aangiften van tijdelijke werkloosheid: werknemers en werkgevers

Behalve de plotse, exponentiële toename en de grote omvang, verschilde de huidige coronacrisis ook op nog andere vlakken van de voorgaande historische crisissen. Meer dan ooit tevoren konden in deze crisis ook bedienden gebruik maken van de tijdelijke werkloosheid. In volume bedroeg het aandeel bedienden in de tijdelijke werkloosheid 76.064 budgettaire eenheden (voltijdse equivalenten), d.i. 38,6%. Ter vergelijking, in de crisis van 2009 bedroeg dit aandeel slechts 4.162 budgettaire eenheden (6,9%) en in die van 1981 was het stelsel nog niet toegankelijk voor bedienden.

Grafiek 9

Vergelijking in budgettaire eenheden (VTE) van het aantal arbeiders en bedienden in tijdelijke werkloosheid

Tabel 14

Voorziene bedragen voor tijdelijke werkloosheid

	Minimale dagbedragen einde van het jaar		Maximale dagbedragen einde van het jaar		Gemiddelde dagelijkse uitkering (bruto)
	Brutobedrag	Nettobedrag	Brutobedrag	Nettobedrag	
2019	31,10	22,78	67,52	49,46	61,18
2020	55,59	47,25	74,17	63,04	-
2020*	61,22	52,04	79,80	67,83	69,91
In maandbedragen (uitgaande van 26 vergoede dagen / maand)					
2019	808,60	592,30	1.755,52	1.285,92	1.590,73
2020	1.445,34	1.228,54	1.928,42	1.639,16	-
2020*	1.591,72	1.352,96	2.074,80	1.763,58	1.817,53

* Bedragen incl. supplement niet-medische overmacht

Zoals vermeld werden in deze uitzonderlijke crisis maatregelen genomen om de vele betrokken werknemers bijkomend financieel te kunnen ondersteunen. Dit had een sterke impact op de bedragen waarmee deze werknemers voor hun dagen van tijdelijke werkloosheid werden vergoed. Waar het voltijdse nettobedrag per dag op het einde van 2019 kon variëren tussen 22,78 EUR en 49,46 EUR, was eind 2020 een variatie mogelijk tussen 47,25 EUR en 63,04 EUR. Dit verschil laat zich deels mee verklaren door het feit dat sinds 1 januari 2020 ook geen onderscheid meer wordt gemaakt op het vlak van gezinscategorie voor het berekenen van de bedragen voor tijdelijke werkloosheid.

Wanneer we de gemiddelde dagelijkse uitkering (bruto) berekenen, zien we verhoudingsgewijs een relatief beperkt verschil t.o.v. 2019: dit gemiddelde steeg van 61,18 EUR naar 69,91 EUR (+8,73 EUR). Dit laat zich verklaren door het feit dat verhoudingsgewijs de lagere loonklassen sterker getroffen werden door tijdelijke werkloosheid in 2020 dan in 2019 (cf. tabel 15): wanneer we de 3 laagste loonklassen samen beschouwen is hun aantal ca. 7x groter geworden, dat van de 2 hoogste loonklassen ca. 3x.

Wanneer we ook op andere vlakken de vergelijking maken tussen de profielkenmerken van de tijdelijk werklozen in 2019 en 2020 zien we in de eerste plaats hoe verhoudingsgewijs de vrouwelijke uitkeringsgerechtigden veel sterker vertegenwoordigd zijn: tegenover 2019 is het aantal mannen in tijdelijke werkloosheid ca. 4x groter geworden, het aantal vrouwen ca. 10x. Mannen zijn traditioneel vaker tewerkgesteld in conjunctuurgevoeliger sectoren en

in het arbeidersstatuut, waardoor ze over het algemeen sterker vertegenwoordigd zijn in de tijdelijke werkloosheid. De coronacrisis trof echter een breder segment van sectoren en bevolkingsgroepen.

De verhoudingen volgens gewest bleven t.o.v. 2019 relatief stabiel, al noteren we een hogere relatieve stijging van het aantal tijdelijk werklozen gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit laat zich verklaren door het feit dat mensen die in Brussel wonen relatief meer dan in de andere gewesten tewerkgesteld zijn in de sectoren die het hardst getroffen werden door de coronacrisis: horeca, kunstensector, toeristische sector...

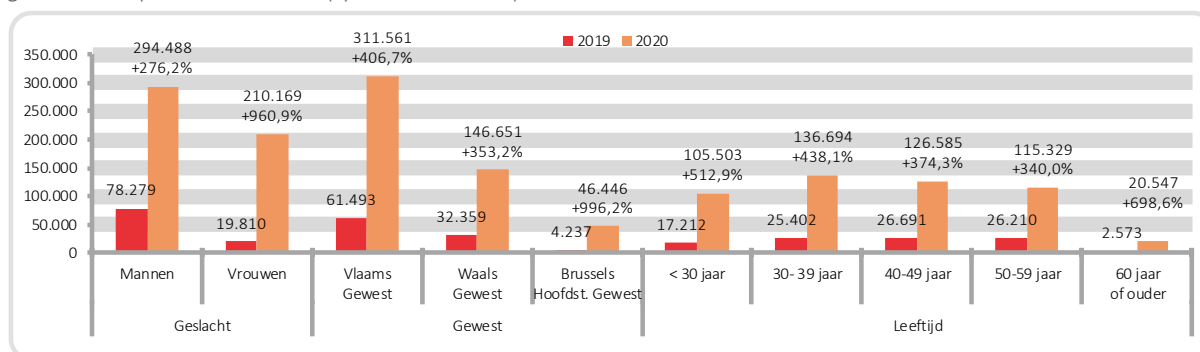
Ook volgens leeftijd zien we dezelfde algemene verhoudingen, zij het met een iets groter aandeel jongeren en 60-plussers.

De twee voornaamste verschilpunten in het profiel t.o.v. 2019 situeren zich bij het type arbeids-overeenkomst en het aandeel nieuwe intreders. Zo is het aandeel bedienden gestegen van 7,9% in 2019 naar 37,1% in 2020. Het aandeel nieuwe intreders (allereerste betaling tijdelijke werkloosheid sinds januari 2000) is dan weer gestegen van 3,8% in 2019 naar 29,4% in 2020. Dit illustreert hoe deze crisis ervoor zorgde dat veel mensen die normaal gesproken nooit met tijdelijke werkloosheid in aanraking komen, er in de huidige crisis wel beroep op moesten doen.

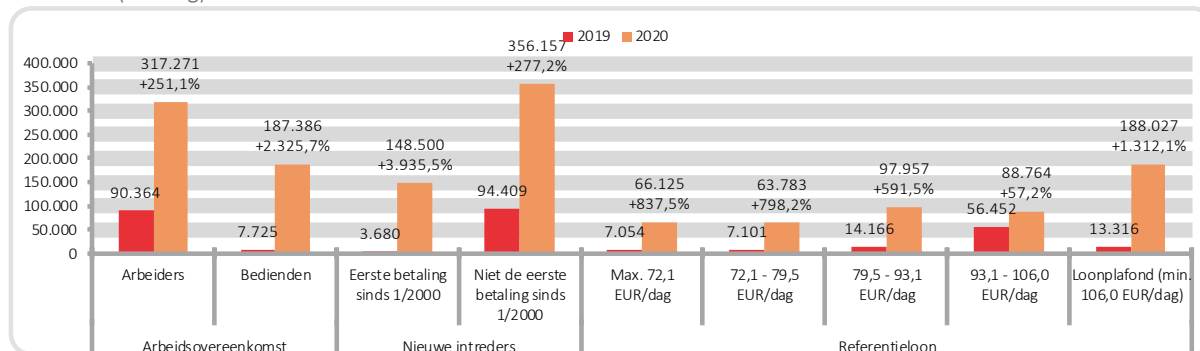
Wanneer we ten slotte het profiel per sector bekijken, zien we hoe elke sector meer tijdelijke werkloosheid liet noteren dan vorig jaar. Bij een aantal sectoren die door hun aard bijzonder getroffen werden door de sanitaire maatregelen, dienen we echter bijzondere stijgingen t.o.v. 2019 aan te stippen: bv. een stijging van 2.446% van de tijdelijke werkloosheid in de handel, van 2.268% in de horeca en van 1.998% in de kunsten-, amusement- en recreatiesector.

Grafiek 10

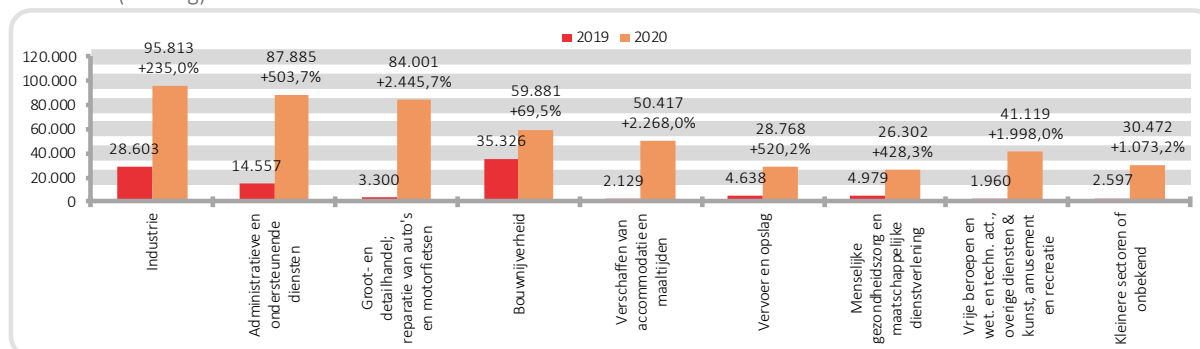
Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in 2019-2020 volgens diverse profielkenmerken (fysieke eenheden)

Grafiek 10 (vervolg)

Grafiek 10 (vervolg)

Tabel 15
Profiel van de tijdelijk werklozen in 2019 en 2020

		2019	2020	2019	2020	%	Pp.
Totaal		98.089	504.657	100%	100%	+414%	-
Geslacht	Mannen	78.279	294.488	79,8%	58,4%	+276%	-21,5
	Vrouwen	19.810	210.169	20,2%	41,6%	+961%	+21,5
Gewest	Vlaams Gewest	61.493	311.561	62,7%	61,7%	+407%	-1,0
	WaaIs Gewest	32.359	146.651	33,0%	29,1%	+353%	-3,9
	Brussels Hoofdst. Gewest	4.237	46.446	4,3%	9,2%	+996%	+4,9
Leeftijd	< 30 jaar	17.212	105.503	17,5%	20,9%	+513%	+3,4
	30- 39 jaar	25.402	136.694	25,9%	27,1%	+438%	+1,2
	40-49 jaar	26.691	126.585	27,2%	25,1%	+374%	-2,1
	50-59 jaar	26.210	115.329	26,7%	22,9%	+340%	-3,9
	60 jaar of ouder	2.573	20.547	2,6%	4,1%	+699%	+1,4
Arbeidsovereenkomst	Arbeiders	90.364	317.271	92,1%	62,9%	+251%	-29,3
	Bedienden	7.725	187.386	7,9%	37,1%	+2.326%	+29,3
Nieuwe intreders	Eerste betaling sinds 1/2000	3.680	148.500	3,8%	29,4%	+3.936%	+25,7
	Niet de eerste betaling sinds 1/2000	94.409	356.157	96,2%	70,6%	+277%	-25,7
Sector	Industrie	28.603	95.813	29,2%	19,0%	+235%	-10,2
	Administratieve en ondersteunende diensten	14.557	87.885	14,8%	17,4%	+504%	+2,6
	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	3.300	84.001	3,4%	16,6%	+2.446%	+13,3
	Bouwnijverheid	35.326	59.881	36,0%	11,9%	+70%	-24,1
	Verschaffen van accommodatie en maaltijden	2.129	50.417	2,2%	10,0%	+2.268%	+7,8
	Vervoer en opslag	4.638	28.768	4,7%	5,7%	+520%	+1,0
	Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	4.979	26.302	5,1%	5,2%	+428%	+0,1
	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	393	19.114	0,4%	3,8%	+4.768%	+3,4
	Overige diensten	1.393	12.038	1,4%	2,4%	+764%	+1,0
	Kunst, amusement en recreatie	174	9.967	0,2%	2,0%	+5.617%	+1,8
	Informatie en communicatie	96	8.661	0,1%	1,7%	+8.883%	+1,6
	Onderwijs	93	4.541	0,1%	0,9%	+4.805%	+0,8
	Financiële activiteiten en verzekeringen	57	4.256	0,1%	0,8%	+7.433%	+0,8
	Exploitatie van en handel in onroerend goed	67	2.524	0,1%	0,5%	+3.681%	+0,4
	Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	411	1.740	0,4%	0,3%	+324%	-0,1
	Landbouw, bosbouw en visserij	481	1.023	0,5%	0,2%	+113%	-0,3
	Winning van delfstoffen	177	408	0,2%	0,1%	+131%	-0,1
	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	43	179	0,0%	0,0%	+314%	-0,01
	Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishouden	4	99	0,0%	0,0%	+2.670%	+0,02
	Extraterritoriale organisaties en lichamen	0	93	0,0%	0,0%	+27.700%	+0,02
	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	4	76	0,0%	0,0%	+1.630%	+0,01
	Niet ingevuld	1.165	6.872	1,2%	1,4%	+490%	+0,2
Referentieloon	Max. 72,1 EUR/dag	7.054	66.125	7,2%	13,1%	+837%	+5,91
	72,1 - 79,5 EUR/dag	7.101	63.783	7,2%	12,6%	+798%	+5,40
	79,5 - 93,1 EUR/dag	14.166	97.957	14,4%	19,4%	+591%	+4,97
	93,1 - 106,0 EUR/dag	56.452	88.764	57,6%	17,6%	+57%	-39,96
	Loonplafond (min. 106,0 EUR/dag)	13.316	188.027	13,6%	37,3%	+1.312%	+23,7

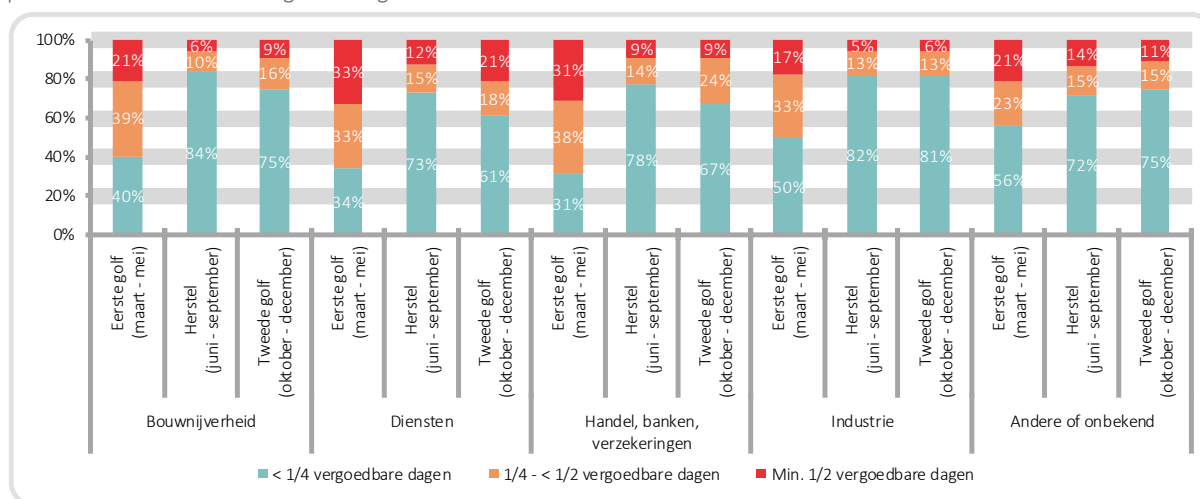
Volgens sector is het echter van belang om ook onderscheid te maken naargelang de fase van de crisis. De eerste golf liet zich algemeen kenmerken door een groter aandeel personen dat voor een langere periode tijdelijk werkloos was. Die aandelen waren grootst in de dienstensectoren en de sectoren van handel, banken en verzekeringen (respectievelijk 33% en 31% minstens de helft van deze periode in tijdelijke werkloosheid). Deze aandelen werden kleiner bij de tussentijdse herstelfase, om in de meeste sectoren weer toe te nemen tijdens de tweede golf.

Wanneer we naar de tijdelijkewerkloosheidsgraden kijken, valt in dezelfde zin op dat die graad vrij hoog ligt bij de eerste golf (30,8%) om in de tussentijdse herstelfase en tweede golf te stabiliseren op ca. 18%.

Achter dit algemene cijfer zitten echter sterke verschillen per sector. Zo zien we in de bouwsector en de sectoren van banken, handel en verzekeringen ten tijde van de tweede golf algemeen een stijging van deze graad ten opzichte van de tussentijdse herstelfase. Ook bv. per gedetailleerde subsector (tabel 16) vallen belangrijke verschillen op. Zo blijven de tijdelijkewerkloosheidsgraden bij vooral de horeca over de gehele crisisperiode gevoelig hoog (van 70,2% in de eerste golf naar ca. 60% in de daaropvolgende periode). Hetzelfde geldt bv., zij het in iets mindere mate, voor de bouwnijverheid en de kunsten-, amusement- en recreatiesector (respectievelijk 42,7% en 38,5% bij de tweede golf)

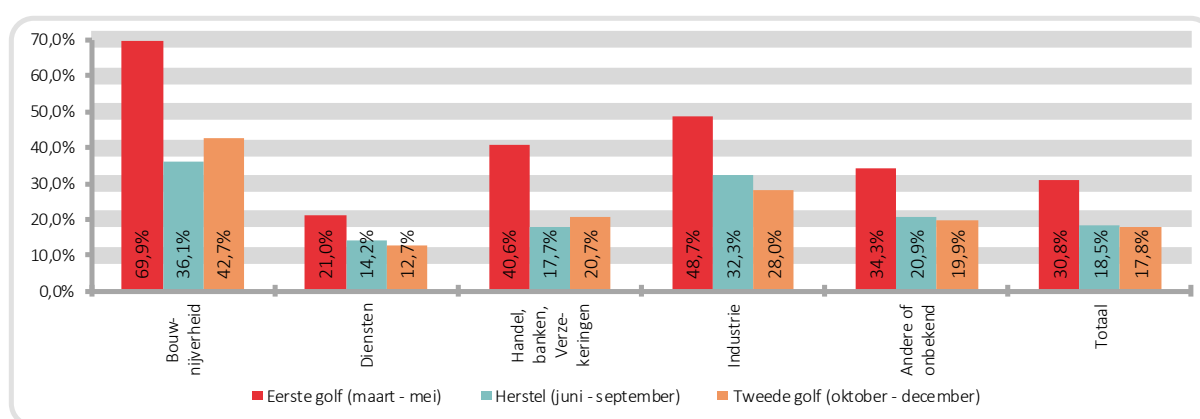
Grafiek 11

Verdeling van het aantal tijdelijk werklozen per sector en periode naar het aantal vergoede dagen

Grafiek 12

Tijdelijkewerkloosheidsgraad per sector volgens de fases van de coronacrisis

Tabel 16

Tijdelijkewerkloosheidsgraad per sector volgens de fases van de coronacrisis

		Eerste golf (maart - mei)	Herstel (juni - september)	Tweede golf (oktober - december)
Andere	Totaal	34,3%	20,9%	19,9%
	Landbouw, bosbouw en visserij	9,2%	4,6%	6,1%
	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	1,1%	0,6%	0,6%
	Vervoer en opslag	27,9%	19,9%	16,2%
	Winning van delfstoffen	52,2%	19,7%	25,9%
Bouwnijverheid		69,9%	36,1%	42,7%
Diensten	Totaal	21,0%	14,2%	12,7%
	Administratieve en ondersteunende diensten	47,5%	32,3%	29,0%
	Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	18,8%	7,8%	6,6%
	Exploitatie van en handel in onroerend goed	33,1%	12,7%	16,1%
	Extraterritoriale organisaties en lichamen	4,3%	4,0%	3,9%
	Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	7,3%	4,3%	2,7%
	Informatie en communicatie	22,0%	15,3%	6,2%
	Kunst, amusement en recreatie	49,2%	40,4%	38,5%
	Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	13,3%	7,1%	7,2%
	Onderwijs	3,3%	1,9%	1,7%
	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	0,1%	0,1%	0,04%
	Overige diensten	33,8%	22,3%	27,2%
	Verschaffen van accommodatie en maaltijden	70,2%	61,9%	62,9%
	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	31,9%	18,5%	9,8%
Handel, banken, Verzekeringen	Totaal	40,6%	17,7%	20,7%
	Financiële activiteiten en verzekeringen	11,8%	5,8%	3,1%
	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	47,6%	20,6%	24,9%
Industrie		48,7%	32,3%	28,0%
Totaal		30,8%	18,5%	17,8%

Bronnen: RVA & RSZ, Berekeningen: FOD WASO & RVA; methodologie ontworpen binnen de samenwerking in het kader van de werkgroep Sociale Impact COVID-19; de ratio geeft uitdrukking aan het aantal personen met minstens één betaling tijdelijke werkloosheid t.o.v. het aantal werknemers in hun respectievelijke sector, ongeacht het volume van tijdelijke werkloosheid

2

Tijdelijke werkloosheid

2.1 Kerncijfers

Tabel 17
Kerncijfers tijdelijke werkloosheid

	Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Aantal verschillende werknemers	Aantal verschillende werkgevers	Dagen (totaal)	Dagen (per werknemer)	Dagen (per werkgever)	Uitgaven (miljoen EUR)	Gemiddelde daguitkering (EUR)
2019	98.089	19.186	296.995	38.099	6.011.730	20,2	157,8	367,8	61,18
2020	504.657	196.865	1.382.410	149.434	61.562.685	44,5	412,0	4.303,5	69,91
Evol. 2019-2020	+414,5%	+926,1%	+365,5%	+292,2%	+924,0%	+120,0%	+161,1%	+1070,0%	+14,3%
	+406.568	+177.679	+1.085.415	+111.335	+55.550.955	+24,29	+254,2	+3.935,74	+8,72

In 2020 heeft de RVA een recordbedrag van 4,3 miljard EUR uitgekeerd aan 1,4 miljoen werknemers voor gemiddeld 44,5 dagen per werknemer. Dat komt neer op gemiddeld 504.657 fysieke eenheden of 196.865 budgettaire eenheden - vergelijkbaar met het begrip voltijdse equivalenten - per maand.

Terwijl in het voorgaande decennium het aantal verschillende werknemers die in de loop van een jaar beroep doen op tijdelijke werkloosheid beperkt bleef tot gemiddeld 361.600 per jaar, zien we in 2020 dat bijna 1,4 miljoen werknemers minstens 1 uitkering voor tijdelijke werkloosheid heeft gekregen. Dat is meer dan een verviervoudiging t.o.v. het aantal gerechtigden in 2019 (+365,5%). In fysieke eenheden bedraagt de stijging t.o.v. 2019 +414,5%, en in budgettaire eenheden +926,1%. De stijging in budgettaire eenheden is (veel) groter dan in fysieke eenheden, omdat het gemiddeld aantal dagen per werknemers meer dan verdubbeld is: 20,2 in 2019

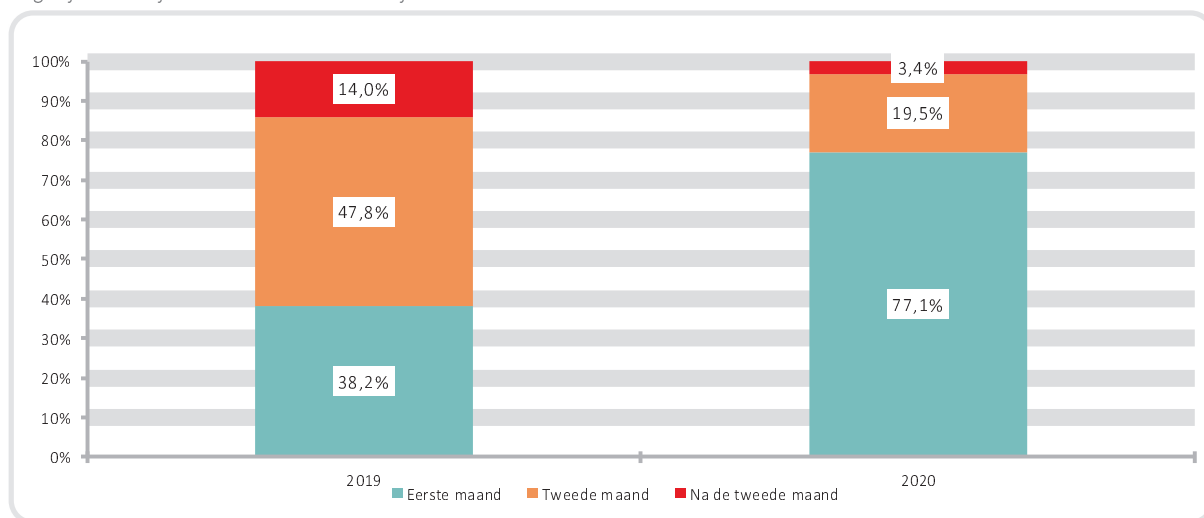
t.o.v. 44,5 in 2020. Die evolutie heeft uiteraard alles te maken met de gevolgen van de coronapandemie. Het coronavirus heeft onze samenleving hard getroffen, zowel op menselijk als op economisch vlak. De enorme omvang van de tijdelijke werkloosheid zette de RVA en de uitbetalingsinstellingen (UI) onder ongeziene druk. In normale omstandigheden moeten er zowel door de werkgevers als de werknemers procedures gevolgd worden om tijdelijke werkloosheid aan te vragen. Die procedures vergen tijd. Omdat het aantal werkgevers en werknemers exponentieel steeg, besliste de Minister van Werk samen met alle betrokken partijen waaronder de RVA deze procedures sterk te vereenvoudigen om zo een snelle betaling van de getroffen werknemers te verzekeren.

Die beslissing zorgde ervoor dat 77,1% van de 1,4 miljoen werknemers betaald werden binnen de maand na de aanvraag, en 96,6% binnen de twee maanden na de aanvraag. In 2019 betrof het nog geen 300.000 werknemers en bedroegen die percentages respectievelijk 38,2% en 86,1%.

De gemiddelde daguitkering steeg van 61,18 EUR in 2019 naar 69,87 EUR in 2020, o.a. door de beslissing om 1) het uitkeringspercentage voor tijdelijk werklozen te verhogen van 65% naar 70%, 2) de minima op te trekken, en 3) een toeslag van 5,63 EUR per dag toe te kennen aan de werknemers van wie de tijdelijke werkloosheid het gevolg was van de coronacrisis.

De crisis gaf aanleiding tot een hele reeks maatregelen. In hoofdstuk 1 komen deze uitgebreid aan bod. De situatie in 2020 is zo atypisch dat het weinig zin heeft om gedetailleerde vergelijkingen met het verleden te maken. Niettemin nemen we in dit hoofdstuk de gebruikelijke tabellen en grafieken op, met af en toe een kleine duiding. Meer informatie en details betreffende de tijdelijke werkloosheid ingevolge de coronapandemie vindt u in hoofdstuk 1, en in ons artikel “De impact van de COVID-19-pandemie op de werkloosheid: eerste resultaten” (Chloë Loÿen, Nathalie Nuyts en Michiel Segart) “ in het themanummer 1/2020 van het Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, vrij te raadplegen op <https://socialsecurity.belgium.be/nl/belgisch-tijdschrift-voor-sociale-zekerheid/btsz-jaargang-2020>.

Grafiek 13
Vergelijkende cijfers van de betaaltermijn in %

Hoewel in 2020 zeer veel personen getroffen werden door tijdelijke werkloosheid, is het niet zo dat iedereen gedurende lange tijd een beroep diende te doen op het stelsel van tijdelijke werkloosheid. Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van het aantal personen die in 2020 minstens 1 uitkering voor tijdelijke werkloosheid genoten, verdeeld volgens het aantal vergoede dagen tijdens het jaar. Uit de tabel blijkt dat de helft voor minder dan 33 dagen een uitkering tijdelijke werkloosheid kreeg. **Bijna 1 op 10 was minder dan 5 dagen tijdelijk werkloos.**

Tabel 18

Verdeling van de tijdelijk werklozen volgens klasse van vergoede dagen

Klasse van vergoede dagen	Aantal	%	Cumul %
< 5 dagen	131.814	9,5	9,5
6-12 dagen	185.322	13,4	23,0
13-19 dagen	146.205	10,6	33,5
20-26 dagen (1m)	135.891	9,8	43,4
27-52 dagen (2m)	388.581	28,1	71,5
53-78 dagen (3m)	183.622	13,3	84,8
79-104 dagen (4m)	80.838	5,9	90,6
105-130 dagen (5m)	51.651	3,7	94,3
131-156 dagen (6m)	31.880	2,3	96,7
157-182 dagen (7m)	16.888	1,2	97,9
183-208 dagen (8m)	12.370	0,9	98,8
209-234 dagen (9m)	12.035	0,9	99,6
235-260 dagen (10m)	4.116	0,3	99,9
261-286 dagen (11m)	497	0,0	100
287 en + (> 11m)	700	0,1	100
Totaal	1.382.410	100	

2.2

Volgens gewest (in fysieke eenheden)

Tabel 19

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke eenheden

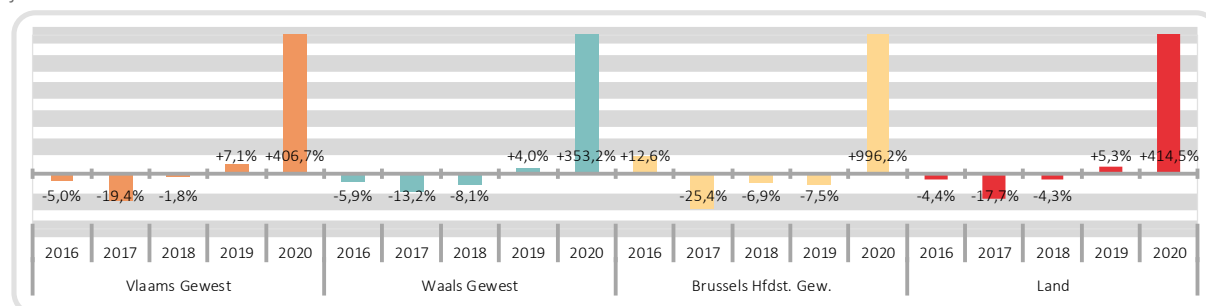
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	74.580	39.977	4.803	119.359	100	100	100	100
2008	85.597	43.500	5.018	134.115	115	109	104	112
2009	138.244	64.481	7.062	209.788	185	161	147	176
2010	107.871	56.939	7.477	172.286	145	142	156	144
2011	85.092	47.113	7.005	139.210	114	118	146	117
2012	99.100	52.899	7.328	159.327	133	132	153	133
2013	103.715	55.663	7.355	166.732	139	139	153	140
2014	83.308	44.076	6.289	133.673	112	110	131	112
2015	76.317	41.461	5.859	123.637	102	104	122	104
2016	72.528	39.024	6.598	118.150	97	98	137	99
2017	58.472	33.862	4.924	97.258	78	85	103	81
2018	57.409	31.128	4.582	93.119	77	78	95	78
2019	61.493	32.359	4.237	98.089	82	81	88	82
2020	311.561	146.651	46.446	504.657	418	367	967	423
Evol. 2007-2020	+317,8%	+266,8%	+867,0%	+322,8%				
Evol. 2019-2020	+406,7%	+353,2%	+996,2%	+414,5%				

De procentuele jaarlijkse stijging van het aantal tijdelijk werklozen was het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (+996,2%). In het Vlaams Gewest en het Waals Gewest bedroeg de relatieve stijging t.o.v. 2019 respectievelijk +406,7% en +353,2%.

De stijging in Brussel is vooral het gevolg van het feit dat mensen die in Brussel wonen relatief meer dan in de andere Gewesten tewerkgesteld zijn in de sectoren die het hardst getroffen werden door de coronacrisis: horeca, kunstensector, toeristische sector... (zie ook hoofdstuk 1.3).

Grafiek 14

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

2.3

Volgens gewest (in budgettaire eenheden)

Tabel 20

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in budgettaire eenheden

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	16.326	11.804	1.653	29.783	100	100	100	100
2008	18.234	12.266	1.700	32.199	112	104	103	108
2009	36.596	21.234	2.366	60.196	224	180	143	202
2010	27.518	19.230	2.443	49.191	169	163	148	165
2011	19.241	14.208	2.017	35.466	118	120	122	119
2012	22.595	15.801	2.072	40.468	138	134	125	136
2013	23.854	16.511	2.053	42.418	146	140	124	142
2014	16.976	11.771	1.607	30.354	104	100	97	102
2015	14.996	10.900	1.398	27.294	92	92	85	92
2016	14.001	9.925	1.496	25.423	86	84	91	85
2017	10.947	8.576	1.129	20.652	67	73	68	69
2018	10.358	7.710	1.027	19.095	63	65	62	64
2019	10.690	7.589	908	19.186	65	64	55	64
2020	114.555	59.992	22.318	196.865	702	508	1350	661
Evol. 2007-2020	+601,7%	+408,2%	+1249,9%	+561,0%				
Evol. 2019-2020	+971,7%	+690,5%	+2359,1%	+926,1%				

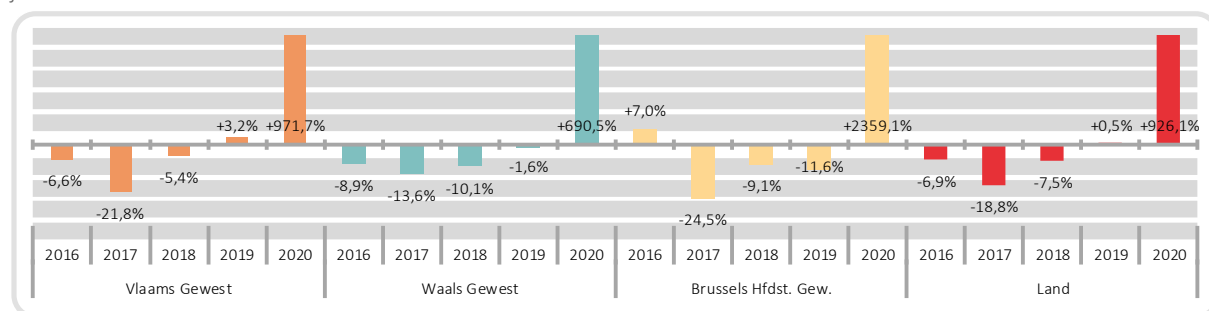
Tijdelijk werklozen krijgen meestal maar enkele dagen per maand uitkeringen. Daarom is het nuttig om de evolutie behalve in fysieke eenheden (gemiddeld aantal betalingen per maand) ook in budgettaire eenheden (vergelijkbaar met het concept voltijdse equivalenten) weer te geven.

Dat betekent dat niet alleen het aantal werknemers is toegenomen, maar ook dat zij meer dagen tijdelijke werkloosheid hebben in vergelijking met de voorgaande jaren.

In vergelijking met de fysieke eenheden zijn de tendenzen bij de budgettaire eenheden nog meer uitgesproken.

Grafiek 15

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

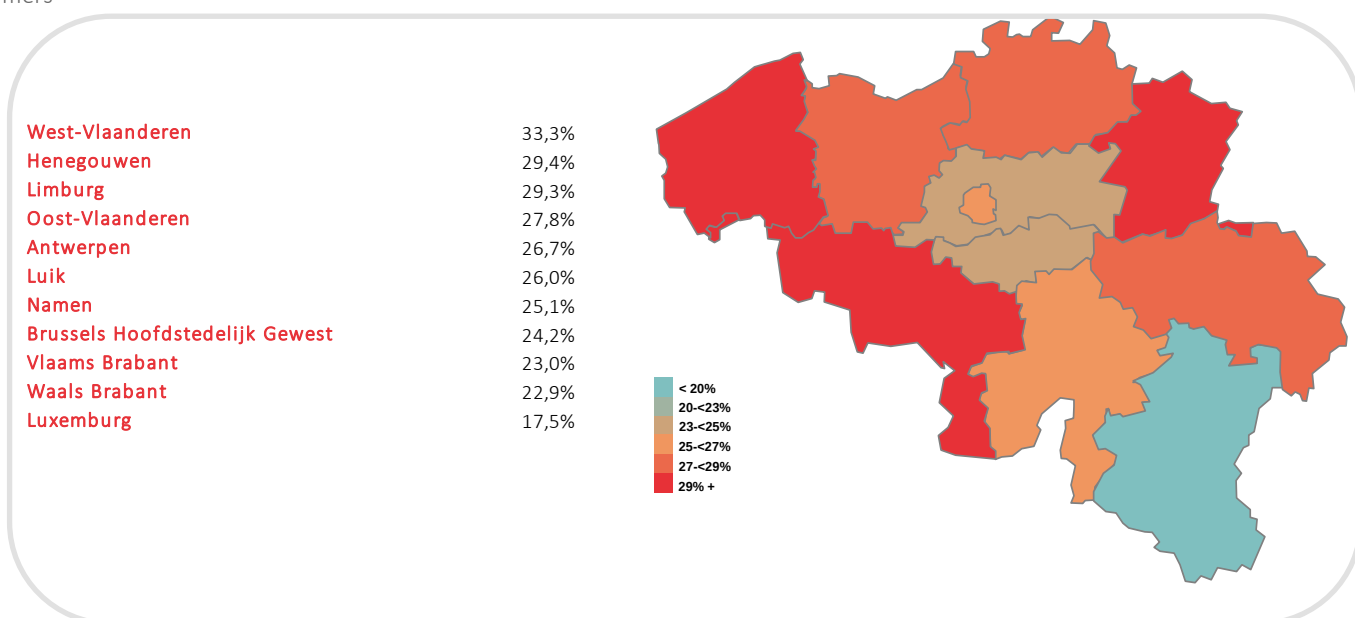

2.4

Ratio⁴ volgens provincie

Als gevolg van de coronacrisis noteren we in april 2020 een uitzonderlijk hoog aandeel van het aantal tijdelijk werklozen in het totaal van het aantal loontrekkende werknemers: 26,9%. Ter vergelijking: in 2019 was dat 2,1%. De hoogste ratio's treffen we aan in West- en Henegouwen (respectievelijk 33,3% en 29,4%); de laagste ratio's in Luxemburg (17,5%) en Waals Brabant (22,9%).

Grafiek 16
Tijdelijk werklozen ten opzichte van het aantal werknemers

⁴ Tijdelijk werklozen in april 2020 (Bron: RVA) t.o.v. loontrekkende werknemers in 2019 (bron: Eurostat)

2.5

Volgens bedrijfstak (in budgettaire eenheden)

Tabel 21

Tijdelijke werkloosheid volgens bedrijfstak in budgettaire eenheden

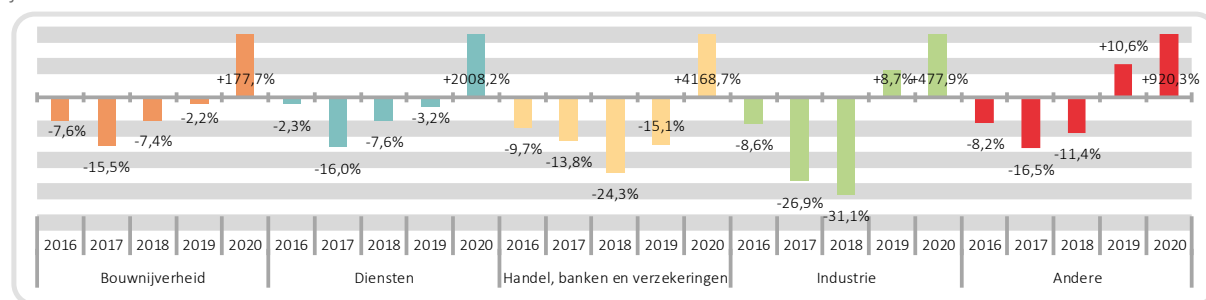
	Bouwnijverheid	Diensten	Handel, banken en verzekeringen	Industrie	Andere	Bouwnijverheid	Diensten	Handel, banken en verzekeringen	Industrie	Andere
2007	13.349	4.105	572	8.174	3.584	100	100	100	100	100
2008	12.921	4.433	615	10.683	3.548	97	108	108	131	99
2009	16.047	6.911	843	27.573	8.821	120	168	148	337	246
2010	18.490	6.548	856	16.251	7.045	139	160	150	199	197
2011	12.519	6.948	1.931	10.714	3.354	94	169	338	131	94
2012	14.426	7.614	2.081	13.422	2.926	108	185	364	164	82
2013	16.658	7.648	2.093	13.208	2.811	125	186	366	162	78
2014	10.326	6.396	1.784	9.780	2.067	77	156	312	120	58
2015	10.146	6.121	1.523	7.667	1.836	76	149	266	94	51
2016	9.376	5.979	1.375	7.007	1.687	70	146	241	86	47
2017	7.918	5.021	1.185	5.120	1.408	59	122	207	63	39
2018	7.333	4.641	1.041	4.831	1.248	55	113	182	59	35
2019	7.174	4.495	884	5.252	1.381	54	109	155	64	39
2020	19.921	94.756	37.745	30.352	14.092	149	2.308	6.602	371	393
Evol. 2007-2020	+49,2%	+2208,5%	+6502,4%	+271,3%	+293,2%					
Evol. 2019-2020	+177,7%	+2008,2%	+4168,7%	+477,9%	+920,3%					

Als gevolg van de verplichte sluiting van de niet-essentiële winkels in het voorjaar en in november, zien we een explosieve toename in de bedrijfstak van de handel, banken en verzekeringen. Door de sluiting van café's en restaurants, kappers en andere niet-essentiële contactberoepen zien we ook in de bedrijfstak van de diensten een grote stijging van de tijdelijke werkloosheid.

Een gedetailleerde bespreking vindt u in hoofdstuk 1 en in ons artikel in het Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid ⁵, vrij te raadplegen op <https://socialsecurity.belgium.be/nl/belgisch-tijdschrift-voor-sociale-zekerheid/btsz-jaargang-2020>.

Grafiek 17

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

⁵ De respons van de sociale bescherming op de COVID-19 pandemie in België, BTSZ themanummer 1/2020, artikel: "De impact van de COVID-19 pandemie op de werkloosheid: eerste resultaten" (Chloë Loÿen, Nathalie Nuyts en Michiel Segaert)

2.6

Volgens motief (in vergoede dagen)⁶

Tabel 22

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen

	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden	Totaal	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	Totaal
2007	5.553.689	2.626.126	580.811	548.354	0	9.308.980	100	100	100	100	100
2008	6.694.307	2.303.338	574.570	503.560	0	10.075.775	121	88	99	92	108
2009	14.442.762	3.034.594	609.038	703.914	164.813	18.790.308	260	116	105	128	202
2010	9.846.261	4.009.234	671.099	764.428	334.905	15.291.022	177	153	116	139	164
2011	7.469.325	2.394.929	658.730	587.583	97.348	11.110.567	134	91	113	107	119
2012	8.443.842	2.988.938	638.286	571.242	152.709	12.642.309	152	114	110	104	136
2013	7.917.213	4.007.915	645.780	689.246	266.109	13.260.155	143	153	111	126	142
2014	6.934.514	1.409.034	612.925	514.264	187.849	9.470.737	125	54	106	94	102
2015	5.583.749	1.911.182	587.457	437.154	145.895	8.519.541	101	73	101	80	92
2016	4.842.055	2.059.081	623.086	436.187	133.845	7.960.410	87	78	107	80	86
2017	3.773.040	1.728.197	552.471	378.117	92.663	6.431.825	68	66	95	69	69
2018	3.322.553	1.774.240	522.399	330.871	78.261	5.950.063	60	68	90	60	64
2019	3.429.132	1.779.521	501.843	301.234	70.130	6.011.730	62	68	86	55	65
2020	1.066.202	1.246.193	58.888.185	362.105	38.896	61.562.685	19	47	10.139	66	661
Evol. 2007-2020	-80,8%	-52,5%	+10039,0%	-34,0%	-	+561,3%					
Evol. 2019-2020	-68,9%	-30,0%	+11634,4%	+20,2%	-44,5%	+924,0%					

De werkgevers konden tijdens de coronacrisis – uitgezonderd voor de maand september⁷ – elke vorm van tijdelijke werkloosheid die het gevolg was van de coronapandemie onmiddellijk als overmacht aangeven, zonder voorafgaande mededeling en goedkeuring van de RVA. Omdat we noch op basis van de aangiften, noch op basis van betaalgegevens voor deze motieven het onderscheid kunnen maken tussen tijdelijke werkloosheid als gevolg van de coronacrisis enerzijds, en tijdelijke werkloosheid als gevolg van andere redenen dan de coronacrisis anderzijds, beschouwen we elke tijdelijke werkloosheid die ingediend werd omwille van overmacht, economische redenen of schorsing bedienden vanaf

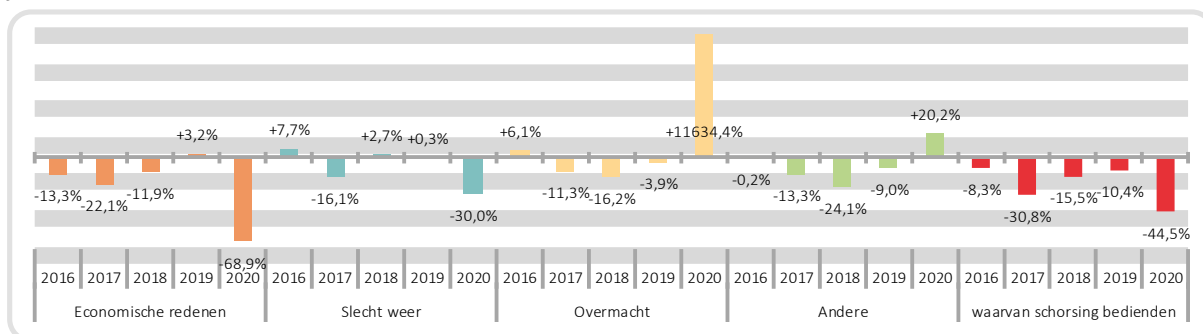
maart 2020 als coronagerelateerd. Met uitzondering van de referentemaand september 2020 brengen we vanaf maart 2020 de motieven economische redenen en schorsing bedienden statistisch onder bij overmacht. De sterke daling van de motieven economische redenen en schorsing bedienden in 2020 is dan ook kunstmatig.

⁶ Voor het aantal vergoede dagen, worden in principe de gegevens ná verificatie gebruikt. Die zijn echter slechts beschikbaar met een vertraging van ongeveer 6 maanden. Voor de meest recente periode, in casu het jaar 2020, worden dan ook gegevens vóór verificatie gebruikt. Het aantal vergoede dagen vóór verificatie is steeds enigszins groter dan het aantal vergoede dagen na verificatie, zodat er voor 2020 sprake is van een lichte overschatting (vooral voor wat betreft de motieven “economische redenen”, “slecht weer” en “overmacht”).

⁷ Voor de maand september 2020 werd de vereenvoudigde procedure overmacht beperkt tot de hard getroffen sectoren en ondernemingen. Meer informatie vindt u in volume 1 van ons Jaarverslag.

Grafiek 18

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

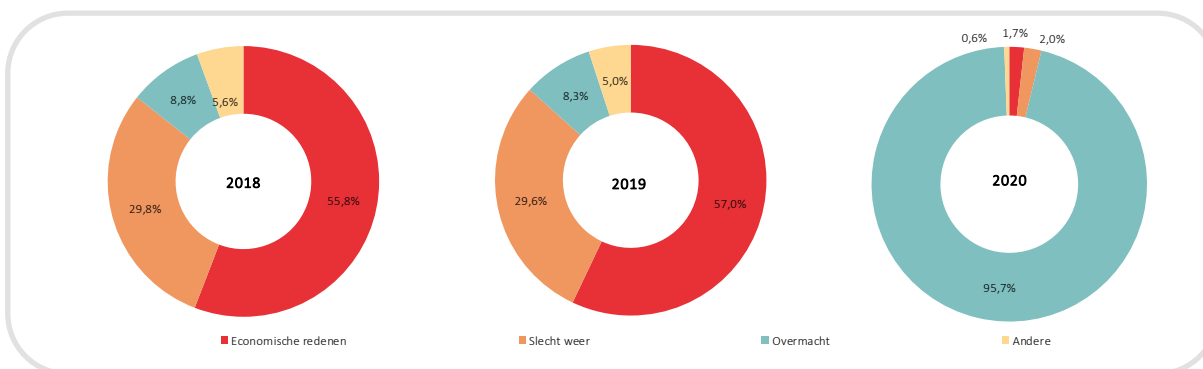

Het totaal aantal dagen tijdelijke werkloosheid omwille van slecht weer is in 2020 sterk gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar (-30,0%).

Als gevolg van de coronacrisis bedraagt het aandeel van de tijdelijke werkloosheid wegens overmacht (inclusief economische redenen en schorsing bedienden vanaf maart 2020) in 2020 bijna 96%.

Grafiek 19

Verdeling volgens motief

2.7

Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven (in fysieke eenheden)

Tabel 23

Evolutie van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

	Onthaal-ouders	Jeugd-vakantie	Senior-vakantie	Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	Pleeg-zorg	Onthaal-ouders	Jeugd-vakantie	Senior-vakantie	Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	Pleeg-zorg
2007	4.087	3.085	123	3.325	0	100	100	100	100	-
2008	3.898	3.209	160	3.350	0	95	104	130	101	-
2009	3.742	2.872	113	3.387	107	92	93	91	102	100
2010	3.635	2.574	151	3.501	81	89	83	123	105	76
2011	3.484	2.725	230	3.550	88	85	88	186	107	82
2012	3.170	2.735	215	3.495	92	78	89	174	105	86
2013	3.142	2.740	212	3.724	102	77	89	172	112	95
2014	2.946	2.438	238	3.874	103	72	79	193	116	96
2015	2.656	2.389	246	3.836	114	65	77	200	115	106
2016	2.474	2.635	284	3.728	115	61	85	231	112	107
2017	2.263	2.737	287	3.628	186	55	89	232	109	174
2018	2.008	2.879	305	3.498	160	49	93	247	105	149
2019	1.616	3.064	290	3.454	163	40	99	235	104	153
2020	1.105	2.161	161	2.960	123	27	70	130	89	114
Evol. 2007-2020	-73,0%	-29,9%	+30,1%	-11,0%	-					
Evol. 2019-2020	-31,6%	-29,5%	-44,7%	-14,3%	-25,0%					

De onthaalouders krijgen opvanguitkeringen als hun inkomsten dalen omwille van de afwezigheid van kinderen om redenen onafhankelijk van hun wil. Het aantal uitkeringstrekkingen daalt sinds 2007.

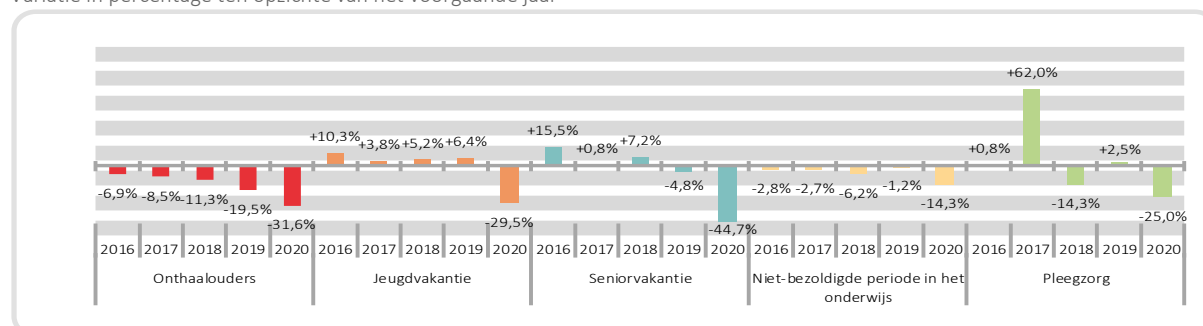
De uitkeringen, bedoeld om de periodes te vergoeden die niet gedekt zijn door vakantiegeld, betreffen enerzijds de schoolverlaters (jeugdvakantie) en anderzijds de 50-plussers die opnieuw een activiteit beginnen in de privésector (seniorvakantie). In het eerste stelsel daalde het gemiddeld aantal betalingen in 2020 met 29,5% op jaarbasis. In het tweede stelsel was er een daling van 44,7%.

Mensen die voor onderwijsinstellingen werken, krijgen tijdens de zomervakantie een uitkering als die periode niet gedekt is door een uitgestelde bezoldiging. In vergelijking met vorig jaar daalde het gemiddeld aantal uitkeringen in 2020 met 14,3%. Ook ten opzichte van 2007 is er – voor het eerst – een daling, nl. -11,0%.

Sommige werknemers ten slotte krijgen uitkeringen als ze verlof nemen om de pers(oon)en te verzorgen die in hun gezin werd(en) geplaatst (pleegzorg). Het aantal van die uitkeringstrekkingen blijft zeer beperkt: gemiddeld 123 personen per maand in 2020. Hun aantal is sterk gedaald ten opzichte van het jaar voordien (-25,0%), maar dat beeld wordt enigszins vertekend door de kleine absolute aantallen.

Grafiek 20

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

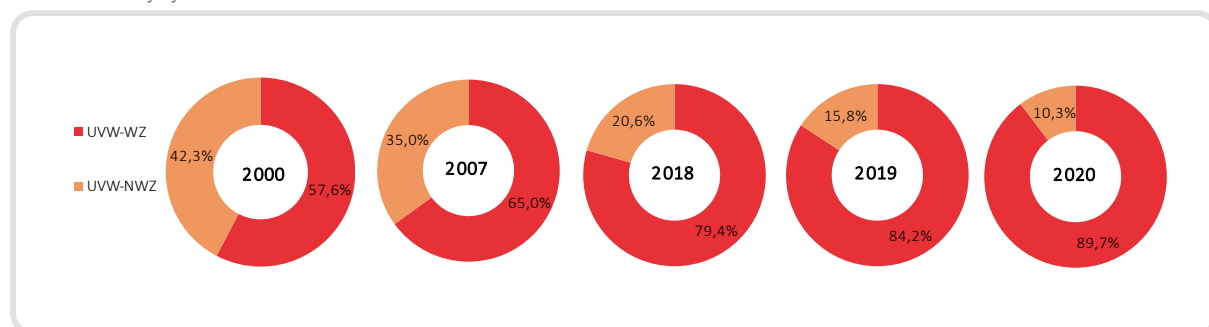
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

3.1 Inleiding

De uitkeringsgerechtigde volledig werklozen omvatten zowel werkzoekenden (UVW-WZ) als niet-werkzoekenden (UVW-NWZ). Onder de werkzoekenden rekenen wij de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van studies, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigden binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) en vanaf oktober 2020 ontvangen de niet-toeleidbare werkzoekenden een beschermingsuitkering. De groep van de UVW-NWZ bestaat uit de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijds werk, de oudere vrijgestelde uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen die zijn vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende (IWZ) omwille van mantelzorg of sociale of familiale moeilijkheden, en de SWT'ers die zijn vrijgesteld van IWZ.

Grafiek 21

De verhouding tussen UVW-WZ en UVW-NWZ in de loop van de voorbije jaren

In 2000 namen de UVW-NWZ maar liefst 42,3% van de totale werkloosheid voor hun rekening (274.710 van de 649.846 UVW). In 2007 daalde hun aandeel tot 35%. Sedertdien daalt dit aandeel voortdurend: in 2020 gaat het om nog slechts 10,3% van het totale aantal UVW.

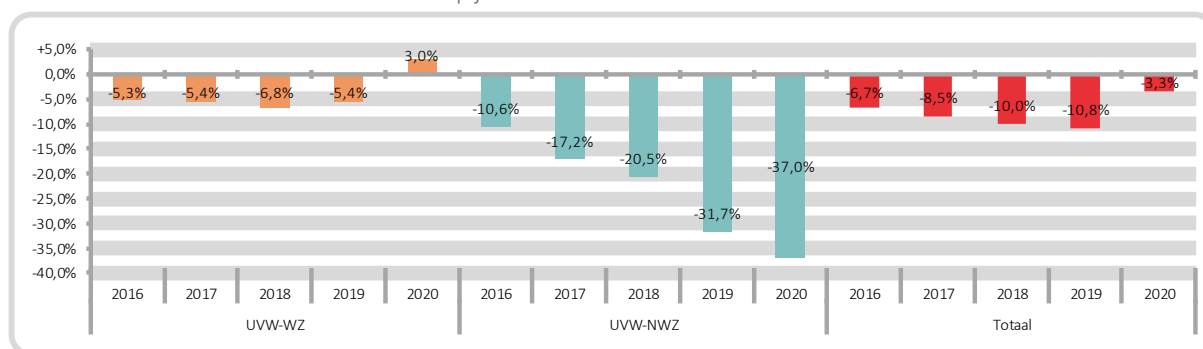
Tabel 24

Evolutie van het totale aantal UVW-WZ en UVW-NWZ

	UVW-WZ	UVW-NWZ	Totaal	UVW-WZ	UVW-NWZ	Totaal
2007	448.982	241.680	690.662	100	100	100
2008	423.358	235.232	658.590	94	97	95
2009	454.964	230.161	685.125	101	95	99
2010	460.709	225.483	686.192	103	93	99
2011	445.412	215.812	661.223	99	89	96
2012	441.406	204.384	645.790	98	85	94
2013	457.785	193.275	651.059	102	80	94
2014	458.642	174.719	633.361	102	72	92
2015	417.432	153.470	570.902	93	64	83
2016	395.213	137.168	532.381	88	57	77
2017	373.701	113.590	487.291	83	47	71
2018	348.221	90.256	438.477	78	37	63
2019	329.360	61.678	391.039	73	26	57
2020	339.266	38.881	378.147	76	16	55
Evol. 2007-2020	-24,4%	-83,9%	-45,2%			

Grafiek 22

De variatie van de UVW-WZ en UVW-NWZ op jaarbasis

Zowel de evolutie van de UVW-WZ als die van de UVW-NWZ wordt beïnvloed door reglementaire wijzigingen wanneer die de voorwaarden om vrijgesteld te worden van IWZ verstrengen of versoepelen. Als gevolg van die bepalingen functioneren de UVW-WZ en de UVW-NWZ dan als communicerende vaten. Echter, de evolutie van de UVW-WZ (en in mindere mate van de UVW-NWZ) hangt ook in belangrijke mate af van de conjunctuur.

Het aantal UVW-NWZ is de voorbije jaren progressief afgenomen: -10,6% in 2016 t.o.v. -37,0% in 2020. Dat is vooral het gevolg van de verstrengde voorwaarden inzake de toekenning van de vrijstelling van IWZ (cf. deel 9.5). Ondanks die strengere voorwaarden zien we voor de UVW-WZ vanaf 2015 tot 2019 eveneens een daling, zij het degressief (-9,0% in 2015 t.o.v. -5,4% in 2019). Dat is het gevolg van de verbeterde conjunctuur, de demografische evolutie, de tewerkstellingsmaatregelen en de hervormingen van de werkloosheidsuitkeringen, m.n. de maatregel die het recht op inschakelingsuitkeringen beperkt. In 2020 begon het aantal UVW-WZ opnieuw te stijgen (+3,0%), vooral ten gevolge van de gezondheidscrisis.

De maatregelen van de regering om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan hebben gevolgen gehad voor de dienstverlening omdat de kantoren van de uitbetalingsinstellingen, van de RVA en van de diensten voor arbeidsbemiddeling moesten sluiten. Als gevolg werden bepaalde voorlopige maatregelen ingevoerd. Het gaat onder meer om de verlenging van het basisrecht op integratie-uitkeringen. Daardoor hebben in 2020 slechts 1.044 personen hun recht op integratie-uitkeringen zien eindigen op in totaal 53.232 personnes⁸ sinds het begin van deze maatregel, die in 2012 werd ingevoerd maar effect resulteerde vanaf 2015.

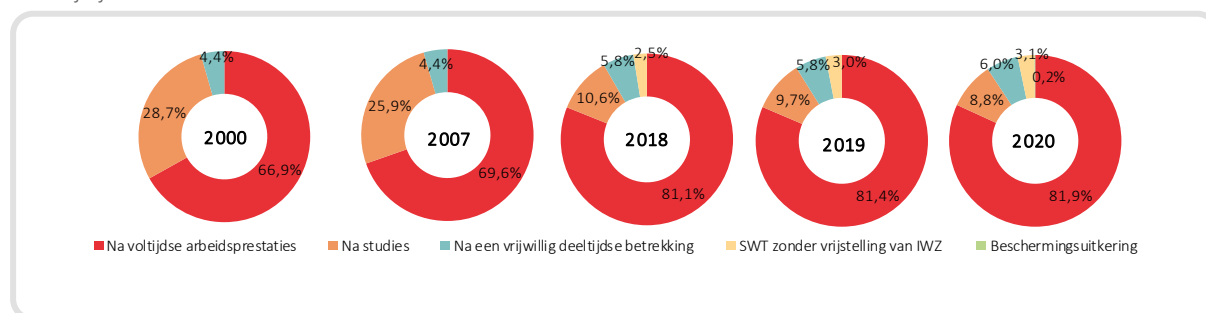
Het totaal van de UVW-WZ en de UVW-NWZ daalt op jaarbasis met 3,3% en komt daarmee op 45,2% onder het precrisisniveau van 2007. Met een gemiddelde per maand van 378.147 eenheden zakt hun aantal onder de grens van 380.000. Dat is voor het eerst sedert 1980.

⁸ Voor het bepalen van de gevallen van einde rechten in december 2020 kon nog geen rekening gehouden worden met achterstallige betalingen, zodat het aantal voor 2020 nog aan kleine wijzigingen onderhevig.

3.2 Werkzoekenden

3.2.1 Volgens subgroep

Grafiek 23
De verhouding van de subgroepen van de UVW-WZ in de
voorbijde jaren

In 2020 is het aandeel werkzoekenden die toegelaten zijn tot de werkloosheid o.b.v. studies verder gedaald met bijna 1 procentpunt t.o.v. 2019, en dat nadat er in 2016, 2017 en 2018 al een daling met 1 procentpunt, en tussen 2014 en 2015 een daling met 6 procentpunten werd genoteerd. Die dalingen worden sterk beïnvloed door de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen (cf. deel 9.2), maar volgen deels ook de tendens die voordien reeds kon waargenomen worden. Hun aandeel binnen de UVW-WZ bedraagt nu nog 8,8%. Het merendeel van de UVW-WZ (81,9%) is nog steeds toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties. De aandelen van de UVW-WZ op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties en de werkzoekende SWT'ers bedragen ten slotte respectievelijk 6,0% en 3,1%.

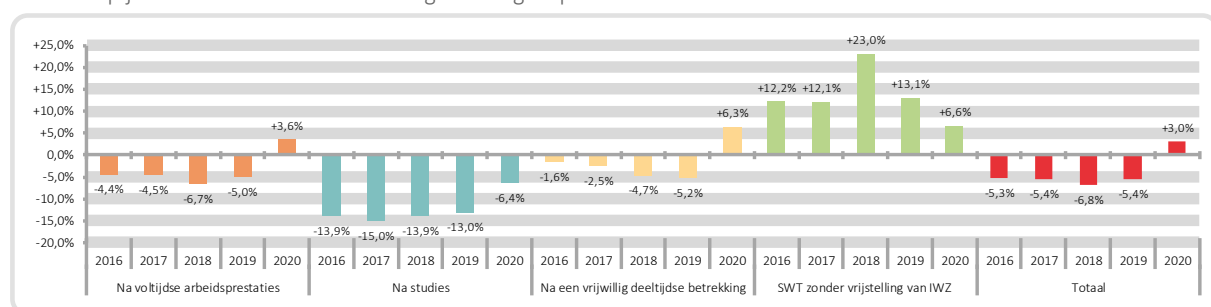
Ten slotte werd vanaf 1 oktober 2020 een nieuw statuut gecreëerd. Het gaat om de niet-toeleidbare werkzoekende: de werkzoekende die de bevoegde dienst voor arbeidsbemiddeling identificeert aan de hand van de internationaal erkende screeningstool ICF - International Classification of Functioning, Disability and Health - en erkent als iemand die te maken krijgt met een combinatie van psychologische, medische en sociale factoren die zijn gezondheid en/of zijn sociale of professionele integratie ernstig aantasten, waardoor hij niet in het normale economische circuit of in het kader van al dan niet bezoldigd aangepast of omkaderd werk kan werken.

Het statuut van niet-toeleidbare werkzoekende wordt toegekend voor een periode van twee jaar en is hernieuwbaar met een nieuwe evaluatie door de screeningstool ICF. In 2020 vertegenwoordigen deze niet-toeleidbare uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die een beschermingsuitkering genieten 0,2% van de UVW-WZ.

Tabel 25
Evolutie van de UVW-WZ volgens subgroep

	Na voltijdse arbeidsprestaties	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Beschermingsuitkering	Totaal	Na voltijdse arbeidsprestaties	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Totaal
2007	312.635	116.452	19.856	39	0	448.982	100	100	100	100	100
2008	295.443	108.403	18.316	1.196	0	423.358	95	93	92	3.055	94
2009	324.178	109.943	18.867	1.976	0	454.964	104	94	95	5.046	101
2010	328.458	109.967	19.471	2.812	0	460.709	105	94	98	7.180	103
2011	316.160	105.663	19.566	4.023	0	445.412	101	91	99	10.270	99
2012	316.336	100.914	19.923	4.233	0	441.406	101	87	100	10.807	98
2013	332.176	100.308	20.862	4.439	0	457.785	106	86	105	11.332	102
2014	340.870	90.896	22.049	4.827	0	458.642	109	78	111	12.324	102
2015	331.177	58.488	22.080	5.687	0	417.432	106	50	111	14.518	93
2016	316.764	50.344	21.727	6.378	0	395.213	101	43	109	16.285	88
2017	302.569	42.803	21.181	7.147	0	373.701	97	37	107	18.248	83
2018	282.380	36.856	20.192	8.794	0	348.221	90	32	102	22.451	78
2019	268.206	32.063	19.146	9.945	0	329.360	86	28	96	25.392	73
2020	277.744	30.024	20.359	10.603	537	339.266	89	26	103	27.070	76
Evol. 2007-2020	-11,2%	-74,2%	+2,5%	+26.970,5%	-	-24,4%					

Grafiek 24
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens subgroep

In het algemeen kunnen we stellen dat de tendensen van vorig jaar aan het omkeren zijn, behalve voor UVW-WZ na studies en werkzoekende SWT, waar ze tot 2020 aanhouden, maar in veel mindere mate.

Voor het 10de jaar op rij, van 2010 tot 2020, was er een daling van het aantal UVW-WZ na studies. Er is een gemiddelde daling van 14,0% tussen 2016 en 2019 (respectievelijk op jaarbasis: -13,9% in 2016, -15,0% in 2017, -13,9% in 2018 en -13,0% in 2019) en een kleinere daling van 6,4% in 2020. Deze dalingen laten zich zoals eerder gemeld verklaren door:

- de beperkingen op het recht op inschakelingsuitkeringen, m.n. het einde van het recht op inschakelingsuitkeringen voor sommige uitkeringsgerechtigden sinds 1 januari 2015;
- het verlagen van de maximale leeftijd voor een eerste aanvraag tot een inschakelingsuitkering van 30 naar 25 jaar (ook sinds 1 januari 2015);
- de invoering van de diplomavereiste voor jongeren onder de 21 jaar die een inschakelingsuitkering aanvragen (sinds 1 september 2015).

Het aantal UVW-WZ na voltijdse arbeidsprestaties stijgt in 2020 met 3,6% op jaarbasis. Hun aantal blijft onder het niveau van het crisisjaar 2010 (-15,4%), ondanks het feit dat tijdens die periode de toelatingsvoorwaarden voor de vrijstelling o.b.v. leeftijd of beroepsverleden strenger zijn geworden. Daardoor blijven meer 50-plussers, voor het merendeel toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, werkzoekend (cf. deel 3.3).

Hoewel het totale aantal UVW-WZ in 2020 toeneemt (+3,0%), blijft het onder het niveau van 2010 en ligt zelfs 24,4% lager dan het precrisisniveau van 2007.

Voor de UVW-WZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking noteren we in 2020 ook een stijging op jaarbasis, m.n. 6,3%.

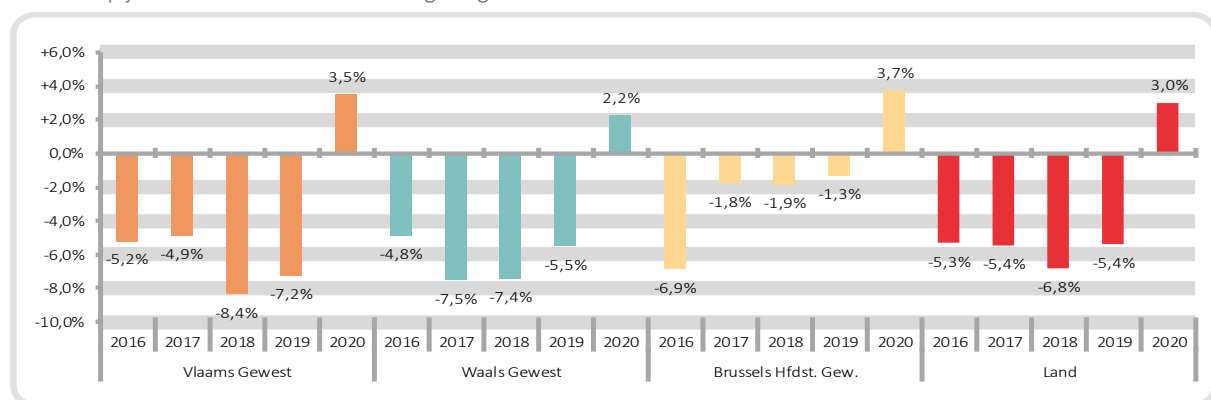
Het aantal werkzoekende SWT'ers blijft toenemen: +6,6% op jaarbasis in 2020, maar in mindere mate dan in voorgaande jaren. Die stijging is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat de vrijstellingsmogelijkheden in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag de afgelopen jaren stelselmatig werden ingeperkt. Daardoor groeit het aantal werkzoekende intreders in het stelsel, ondanks het feit dat de totale instroom afneemt (cf. deel 9.4). De stijging kadert ook in de algemene tendens binnen de UVW, die inhoudt dat het aandeel niet-werkzoekenden afneemt ten voordele van het aandeel werkzoekenden (cf. deel 3.1).

3.2.2 Volgens gewest

Tabel 26
Evolutie van de UVW-WZ volgens gewest

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	160.439	213.324	75.220	448.982	100	100	100	100
2008	147.512	202.918	72.928	423.358	92	95	97	94
2009	169.855	208.258	76.850	454.964	106	98	102	101
2010	173.042	206.917	80.751	460.709	108	97	107	103
2011	163.597	201.041	80.774	445.412	102	94	107	99
2012	162.495	197.989	80.922	441.406	101	93	108	98
2013	173.586	202.648	81.551	457.785	108	95	108	102
2014	179.491	198.874	80.277	458.642	112	93	107	102
2015	171.700	174.059	71.672	417.432	107	82	95	93
2016	162.808	165.648	66.757	395.213	101	78	89	88
2017	154.894	153.228	65.579	373.701	97	72	87	83
2018	141.946	141.911	64.364	348.221	88	67	86	78
2019	131.718	134.109	63.533	329.360	82	63	84	73
2020	136.292	137.086	65.888	339.266	85	64	88	76
Evol. 2007-2020	-15,1%	-35,7%	-12,4%	-24,4%				

Grafiek 25
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gewest

Het Vlaams Gewest is het meest conjunctuurgevoelig. De werkloosheid steeg er het sterkst gedurende de crisis (108 basispunten in 2010 met 2007 als index 100), om daarna met twee jaar interval eerst weer bijna tot het niveau van precisisjaar 2007 te zakken (101 basispunten in 2012) en vervolgens weer het niveau van crisisjaar 2010 te overtreffen (112 basispunten in 2014). In 2020, na 5 opeenvolgende jaren van daling, neemt het aantal UVW-WZ in deze regio toe: 3,5% op jaarbasis. Toch blijft het aantal UVW-WZ in 2020 onder het precisisniveau van 2007 (85 basispunten).

In het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was de daling in 2015 aanzienlijk groter dan in het Vlaams Gewest. Het Waals en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest tellen verhoudingsgewijs meer gerechtigden op inschakelingsuitkeringen dan het Vlaams Gewest, in het bijzonder met een lange werkloosheidsduur, waardoor de impact van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen er groter is. Door overgangsmaatregelen verloren in 2015 een groot aantal langdurig werklozen hun recht, terwijl dat aantal in 2018 en 2019 veel beperkter was (cf. deel 9.2). Voor 2020 bedraagt de stijging op jaarbasis 2,2% in het Waals Gewest en 3,7% op jaarbasis in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

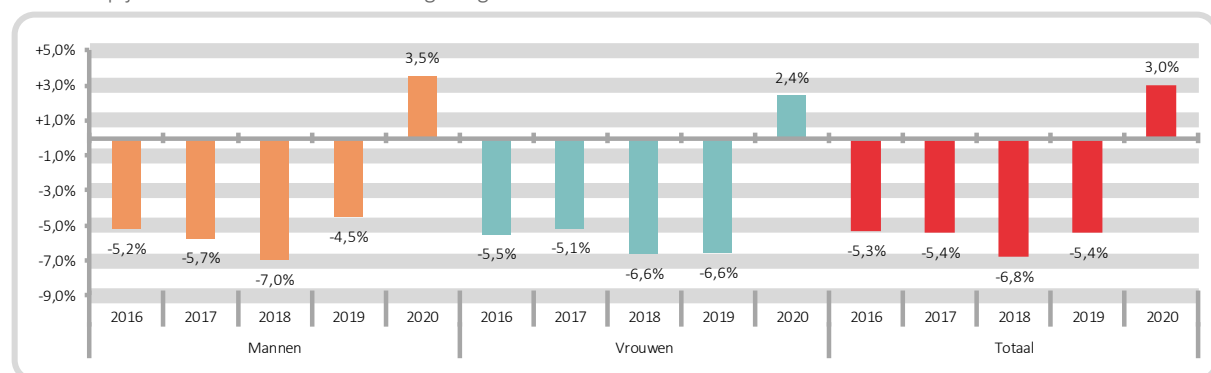
3.2.3

Volgens geslacht

Tabel 27
Evolutie van de UVW-WZ volgens geslacht

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2007	216.386	232.596	448.982	100	100	100
2008	207.239	216.119	423.358	96	93	94
2009	235.156	219.808	454.964	109	95	101
2010	240.332	220.377	460.709	111	95	103
2011	230.796	214.616	445.412	107	92	99
2012	231.569	209.836	441.406	107	90	98
2013	245.882	211.903	457.785	114	91	102
2014	248.984	209.658	458.642	115	90	102
2015	230.113	187.319	417.432	106	81	93
2016	218.202	177.010	395.213	101	76	88
2017	205.740	167.961	373.701	95	72	83
2018	191.422	156.799	348.221	88	67	78
2019	182.834	146.526	329.360	84	63	73
2020	189.251	150.016	339.266	87	64	76
Evol. 2007-2020	-12,5%	-35,5%	-24,4%			

Grafiek 26
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens geslacht

De werkloosheid evolueert anders bij de mannen dan bij de vrouwen. Waar de werkloosheid bij de mannen in de periode 2009-2016 steeds hoger lag dan het niveau van 2007, laten de vrouwen gedurende die hele periode een lager niveau optekenen. Het succes van het dienstenchequstelsel, met een voornamelijk vrouwelijke tewerkstelling, is hiervoor een belangrijke verklarende factor (cf. de RVA-studie hierover gepubliceerd in juli 2014).

In 2016 is er voor beide geslachten op jaarbasis een daling te zien, met 5,2% voor de mannen en 5,5% voor de vrouwen. In 2020, zien we voor het eerst na 6 jaar een stijging van 3,5% bij de mannen en 2,4% bij de vrouwen. De mannelijke werkloosheid ligt 13 procentpunten lager dan het precrisisniveau van het jaar 2007 (87 basispunten) en die van de vrouwen ligt 36 punten onder het precrisisniveau in 2007 (64 basispunten).

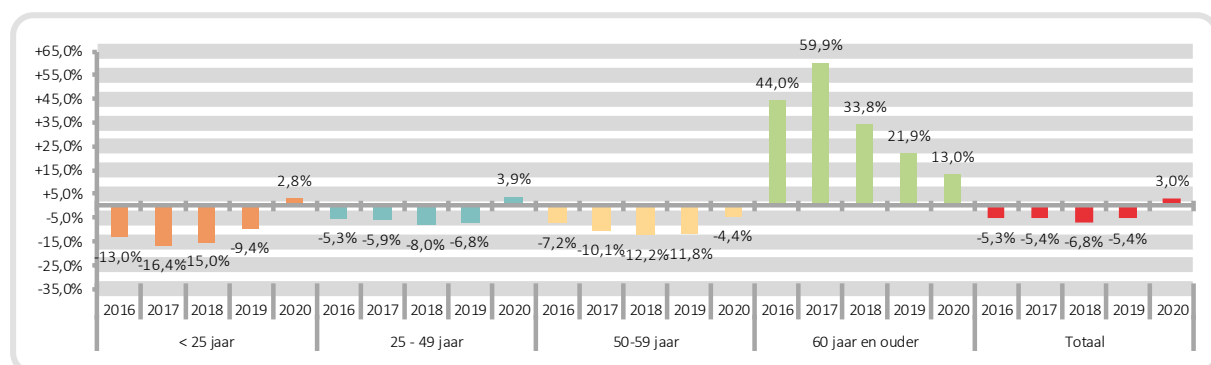
3.2.4

Volgens leeftijdsklasse

Tabel 28
 Evolutie van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse

	< 25 jaar	25 - 49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal	< 25 jaar	25 - 49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2007	63.494	285.283	96.444	3.761	448.982	100	100	100	100	100
2008	59.142	261.485	99.514	3.217	423.358	93	92	103	86	94
2009	66.398	278.102	107.271	3.193	454.964	105	97	111	85	101
2010	64.963	278.836	113.069	3.841	460.709	102	98	117	102	103
2011	59.555	267.276	113.905	4.675	445.412	94	94	118	124	99
2012	56.632	266.708	112.262	5.803	441.406	89	93	116	154	98
2013	59.585	276.900	114.026	7.274	457.785	94	97	118	193	102
2014	54.444	273.835	122.435	7.928	458.642	86	96	127	211	102
2015	44.286	241.811	120.152	11.183	417.432	70	85	125	297	93
2016	38.527	229.081	111.505	16.098	395.213	61	80	116	428	88
2017	32.213	215.468	100.271	25.748	373.701	51	76	104	685	83
2018	27.383	198.328	88.072	34.438	348.221	43	70	91	916	78
2019	24.801	184.899	77.672	41.989	329.360	39	65	81	1.116	73
2020	25.491	192.117	74.230	47.429	339.266	40	67	77	1.261	76
Evol. 2007-2020	-59,9%	-32,7%	-23,0%	+1161,0%	-24,4%					

Grafiek 27
 Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens leeftijds-
 klasse

De recente evolutie sinds 2016 van de volledige werkloosheid verschilt sterk naargelang de leeftijdsklasse: in de leeftijdsgroep tot 50 jaar is de trend verschoven van een daling naar een lichte stijging in 2020, in de leeftijdsgroep 50-59 jaar is de trend nog dalend, terwijl in de leeftijdsgroep 60 jaar en ouder sprake is van een sterk stijgende trend, hoewel deze in 2020 minder uitgesproken is. De sterke daling van de jongerenwerkloosheid (jonger dan 25 jaar) tussen 2016 en 2019 is enerzijds te verklaren door de strengere toelatings- en vergoedingsvoorwaarden, en anderzijds door het economisch herstel, zowel in België als in Europa.

Deze daling van 2016 tot 2019 in de leeftijdsklassen van < 60-jarigen is in eerste instantie het gevolg van de verbetering van de conjunctuur. Ze werd ook ondersteund (vooral in de jongste leeftijdsklasse) door de invoering van het Activaplan voor laaggeschoolde jongeren van < 30 jaar (cf. delen 5.2 en 9.7) en door de verstrengde opvolging van het zoekgedrag naar werk van de personen met een inschakelingsuitkering en van de jongeren in de beroepsinschakelings-tijd. In tweede instantie heeft uiteraard ook de genoemde reglementaire wijziging inzake het recht op inschakelingsuitkeringen vooral een impact op het aantal volledig werklozen in de leeftijdsklassen jonger dan 50 jaar, die bovendien groter was in 2015 dan in de daaropvolgende jaren. Zo telden we in 2015 27.919 gevallen van einde recht op inschakelingsuitkeringen voor werkzoekenden jonger dan 50 jaar. In 2016 waren het er 7.765, 6.316 in 2017, 4.978 in 2018, 3.807 in 2019 en 1.029 in 2020⁹.

De stijging in de leeftijdsklasse van 50 jaar tot 59 jaar tot in 2014 laat zich onder meer verklaren door het geleidelijk optrekken van de leeftijd vanaf welke de werklozen vrijstelling kunnen krijgen van inschrijving als werkzoekende. Die bedroeg sinds 2004 58 jaar, maar werd vanaf 1 januari 2013 verhoogd naar 60 jaar. Vanaf 1 januari 2016 werd de leeftijd voor een vrijstelling bovendien ieder jaar met 1 jaar verhoogd, tot ze in 2020 op 65 jaar kwam te liggen. Ook het beroepsverleden op basis waarvan men een vrijstelling kan bekomen, werd overigens opgetrokken vanaf 1 januari 2015 (voor meer details verwijzen we naar deel 9.5).

In 2020 noteren we als gevolg van de gezondheidscrisis een stijging op jaarbasis in de leeftijdsklassen jonger dan 50 jaar: +2,8% voor de UVW-WZ jonger dan 25 jaar, en +3,9% voor de UVW-WZ van 25 tot 49 jaar. Voor de leeftijdsgroep 50-59 jaar daarentegen blijven de cijfers in 2020 dalen (-4,4%), maar veel minder uitgesproken dan in 2019 (-11,8%). Het aantal 60-plussers is in 2020 gestegen met 13,0%. Dat is veel minder dan de gemiddelde stijging (39,9%) die we in de periode 2016-2019 hebben opgetekend voor deze leeftijdsklasse.

De reglementaire wijzigingen zorgen ervoor dat minder werkloze 50-plussers in aanmerking komen voor een vrijstelling, waardoor ze vaak werkzoekend blijven. Dat effect wordt geïllustreerd door de gezamenlijke evolutie van de UVW-WZ van 50 jaar en ouder en de vrijgestelde oudere werklozen (cf. deel 3.3). Gedurende vrijwel de gehele beschouwde periode laat de evolutie een daling noteren, in tegenstelling tot de stijging bij de UVW-WZ van 50 jaar en ouder. In 2020 telden we voor beide groepen samen 125.004 werklozen (UVW-WZ van 50 jaar en + en UVW-NWZ oudere werklozen), d.i. 39,9% minder dan in 2007 (208.144 werklozen). De stijging van het aantal UVW-WZ van 50 jaar en ouder is dus grotendeels een gevolg van een verschuiving van niet-werkzoekende werkloze naar werkzoekende werkloze, eerder dan van een reële stijging van het aantal werkloze 50-plussers.

Een laatste belangrijk gegeven bij het interpreteren van de werkloosheid volgens leeftijdsklasse is het feit dat ook de demografische evoluties volgens leeftijdsklasse divergeren.

⁹ Voor de maanden van januari tot en met november 2020 (1.029 gevallen onder de 50 jaar) gaat het om herberekende cijfers. Voor het verleden kunnen we immers rekening houden met achterstallige betalingen, waardoor de uitstroom nauwkeuriger kan worden bepaald. Voor de maand december gaat het nog om voorlopige cijfers.

In de periode 2007-2019 bleef de totale bevolking onder de 50 jaar (15-49 jaar) nagenoeg stabiel (+0,5%), terwijl de totale bevolking van de 50-plus-sers (50-64 jaar) toenam met 18,0%.¹⁰ Die trend in België bevestigt zich op Europees niveau (27 landen), waar we tussen 2007 en 2019 zelfs een daling vaststellen van 8,1% van de bevolking tussen de 15 en 49 jaar, tegenover een stijging van 14,7% voor de personen van 50 tot 64 jaar. De werkgelegenheid volgt deze demografische trend op Europees niveau (27 landen): -7,3% (15-49 jaar) en +41,9% (50-64 jaar).

¹⁰ Bron: Eurostat – Bevolking op 1 januari (Demo_pjan) en Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_pganws). Op het moment van publicatie zijn de cijfers betreffende de tewerkstelling en de bevolking voor het jaar 2020 nog niet beschikbaar. Het gaat i.c. dan ook om de periode 2007-2019.

3.2.5

Volgens studieniveau¹¹

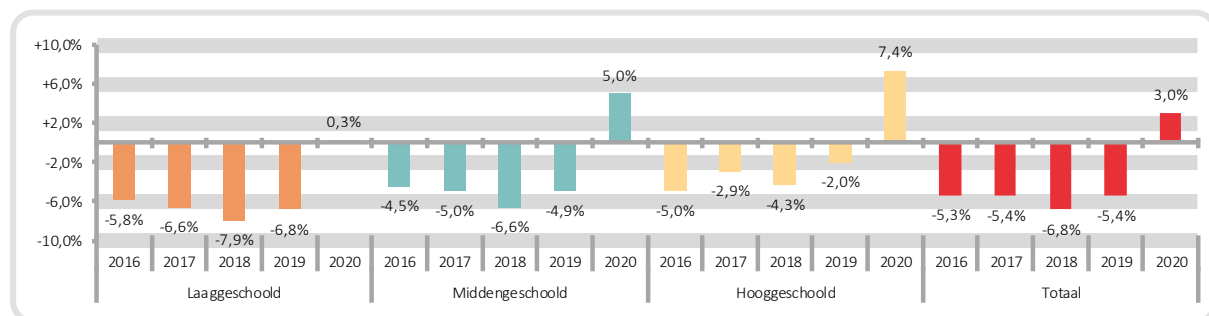
Tabel 29

Evolutie van de UVW-WZ volgens studieniveau

	Laag- geschoold	Midden- geschoold	Hoog- geschoold	Totaal	Laag- geschoold	Midden- geschoold	Hoog- geschoold	Totaal
2007	253.821	143.187	48.473	448.982	100	100	100	100
2008	236.288	134.215	44.501	423.358	93	94	92	94
2009	240.736	148.134	48.310	454.964	95	103	100	101
2010	254.437	142.531	60.081	460.709	100	100	124	103
2011	244.314	136.481	59.219	445.412	96	95	122	99
2012	239.235	137.797	60.775	441.406	94	96	125	98
2013	241.038	147.473	66.496	457.785	95	103	137	102
2014	238.335	148.571	68.941	458.642	94	104	142	102
2015	214.033	134.126	66.181	417.432	84	94	137	93
2016	201.529	128.130	62.893	395.213	79	89	130	88
2017	188.265	121.769	61.093	373.701	74	85	126	83
2018	173.328	113.758	58.484	348.221	68	79	121	78
2019	161.500	108.138	57.305	329.360	64	76	118	73
2020	162.065	113.536	61.563	339.266	64	79	127	76
Evol. 2007-2020	-36,1%	-20,7%	+27,0%	-24,4%				

Grafiek 28

Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens studieniveau

In 2020 is de stijging van het aantal UVW-WZ op jaarbasis meer uitgesproken voor de hooggeschoolden (+7,4% tegenover +5,0% voor de middengespoolden, en +0,3% voor de laaggeschoolden). In vergelijking met het precrisisniveau van 2007 ligt het aantal laaggeschoolde en middengespooolde UVW-WZ lager (respectievelijk -36,1% en -20,7%).

Het aantal hooggeschoolde UVW-WZ ligt dan weer 27% hoger dan in 2007.

¹¹ De studieniveaus zijn als volgt gedefinieerd:

- Laaggeschoold: ten hoogste 2de graad van het secundair onderwijs;
- Middengespoold: 3de graad secundair onderwijs, 4de graad secundair onderwijs, 7de specialisatiejaar, middenstandopleiding of leercontract;
- Hooggeschoold: diploma hoger onderwijs.

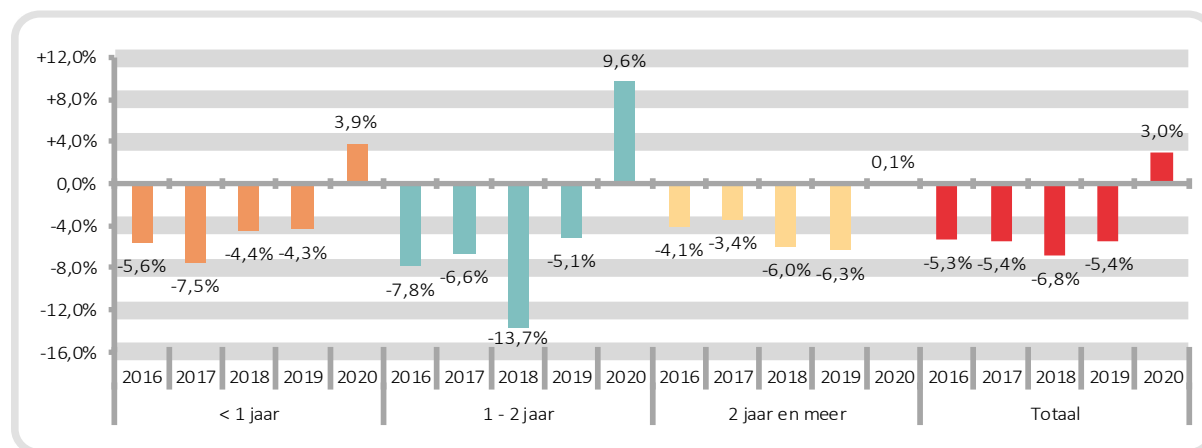
Het totaal omvat ook de UVW-WZ waarvan het scholingsniveau onbekend is.

3.2.6 Volgens werkloosheidsduur

Tabel 30
Evolutie van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur

	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
2007	140.440	71.549	236.992	448.982	100	100	100	100
2008	142.147	66.330	214.880	423.358	101	93	91	94
2009	172.415	75.886	206.662	454.964	123	106	87	101
2010	162.278	89.265	209.166	460.709	116	125	88	103
2011	156.702	78.418	210.292	445.412	112	110	89	99
2012	159.678	77.644	204.084	441.406	114	109	86	98
2013	173.302	82.080	202.403	457.785	123	115	85	102
2014	169.609	85.598	203.435	458.642	121	120	86	102
2015	149.884	76.748	190.799	417.432	107	107	81	93
2016	141.455	70.734	183.024	395.213	101	99	77	88
2017	130.835	66.032	176.834	373.701	93	92	75	83
2018	125.035	56.969	166.217	348.221	89	80	70	78
2019	119.628	54.040	155.693	329.360	85	76	66	73
2020	124.241	59.252	155.773	339.266	88	83	66	76
Evol. 2007-2020	-11,5%	-17,2%	-34,3%	-24,4%				

Grafiek 29
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur

De werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan een jaar vormen per definitie de meest conjunctuurgevoelige groep van de drie beschouwde categorieën. Zo toont hun evolutie duidelijk de momenten aan waarop een negatieve conjunctuur (bv. de crisis) de arbeidsmarkt treft (123 basispunten in zowel 2009 als 2013). Als gevolg van de gezondheidscrisis noteren we in 2020 voor het eerst sinds 2013 een toename van het aantal werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan een jaar (+3,9% op jaarbasis). Deze relatief geringe stijging wordt beïnvloed door de invoering van een aantal maatregelen naar aanleiding van de gezondheidscrisis (bv. tijdelijke werkloosheid COVID-19) of andere specifieke maatregelen die op hun beurt een beperkende invloed hebben op de instroom in het stelsel van inschakelingsuitkeringen (activering van het zoekgedrag van jongeren in de beroepsinschakelingstijd, verlaging van de maximale leeftijd voor een eerste uitkeringsaanvraag in het stelsel van inschakelingsuitkeringen en invoering van een diplomaver-eiste voor wie inschakelingsuitkeringen vraagt vóór de leeftijd van 21 jaar). Voor meer details over de invloed van deze reglementaire wijzigingen op het aantal uitkeringsgerechtigden verwijzen we naar deel 9.2. Na de sterke daling in 2015 (-11,6%) zien we tussen 2016 en 2019 een gemiddelde jaarlijkse daling van 5,5% (d.i. de helft van de daling in 2015).

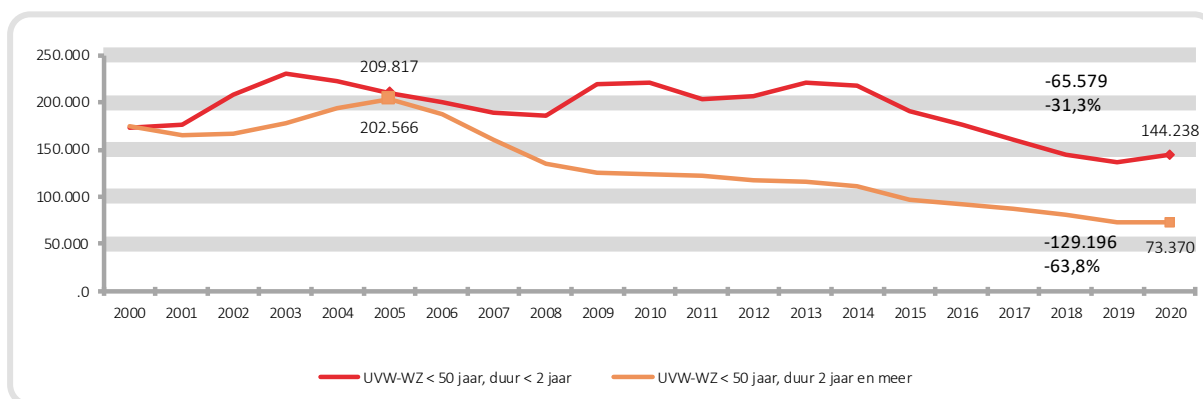
De afname in de groep met een duur van 1 tot < 2 jaar werkloosheid vanaf 2011 is het gevolg van de verschuiving van een groep werklozen naar de klasse met een langere werkloosheidsduur, maar ook van het invoeren van een aantal versterkte activeringsmaatregelen.

Na een jaarlijkse stijging in 2013 en 2014, noteren we een daling op jaarbasis gedurende vijf opeenvolgende jaren van de UVW-WZ met een duur van 1 tot < 2 jaar. In 2020 kent deze categorie de grootste stijging: +9,6%.

De werkloosheid van 2 jaar of langer kent een minder uitgesproken evolutie, wat zich laat verklaren door het meer structurele karakter van de langdurige werkloosheid. De invloed van de conjunctuur kent er per definitie een vertraging van minstens 2 jaar. Ondanks de minder goede economische conjunctuur in 2012 en 2013 ver-toont de langdurige werkloosheid tussen 2011 en 2019 een dalende trend. Die wordt mede veroorzaakt door de gezamenlijke impact van het begeleidings- en opvolgingsplan, van active-ringsmaatregelen en van de dienstencheques. Onder invloed van die maatregelen is het aantal langdurig werkloze UVW-WZ jonger dan 50 jaar sinds 2005 met bijna 65% gedaald (zie grafiek 30).

Sinds 2015 heeft de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen de dalende trend nog versterkt. Als gevolg van de gezondheidscrisis is het aantal UVW-WZ met een werkloosheidsduur van 2 jaar en meer nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2019. In 2020 zien we dus een stagnatie van 0,1% voor deze groep, waardoor hun niveau 34,3% lager blijft dan voor de crisis in 2007.

Grafiek 30
Evolutie van de UVW-WZ jonger dan 50 jaar volgens
werkloosheidsduur

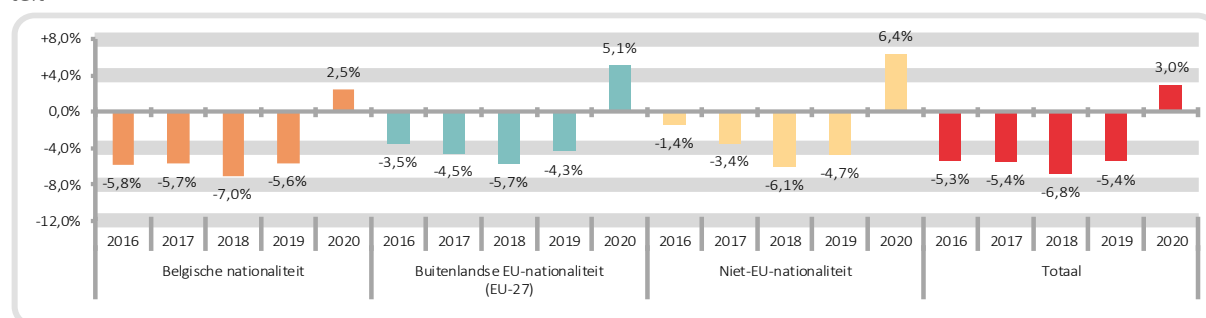
3.2.7

Volgens nationaliteit¹²

Tabel 31
Evolutie van de UVW-WZ volgens nationaliteit

	Belgische nationaliteit	Buitenlandse EU- nationaliteit (EU-27)	Niet-EU- nationaliteit	Totaal	Belgische nationaliteit	Buitenlandse EU-nationaliteit (EU-27)	Niet-EU- nationaliteit	Totaal
2007	393.249	34.576	21.157	448.982	100	100	100	100
2008	369.830	32.481	21.047	423.358	94	94	99	94
2009	396.673	34.630	23.660	454.964	101	100	112	101
2010	401.605	36.274	22.831	460.709	102	105	108	103
2011	384.779	36.176	24.457	445.412	98	105	116	99
2012	379.146	36.717	25.543	441.406	96	106	121	98
2013	391.630	38.496	27.658	457.785	100	111	131	102
2014	391.425	39.534	27.683	458.642	100	114	131	102
2015	352.713	37.818	26.901	417.432	90	109	127	93
2016	332.183	36.513	26.516	395.213	84	106	125	88
2017	313.229	34.863	25.610	373.701	80	101	121	83
2018	291.272	32.889	24.059	348.221	74	95	114	78
2019	274.964	31.463	22.933	329.360	70	91	108	73
2020	281.802	33.060	24.404	339.266	72	96	115	76
Evol. 2007- 2020	-28,3%	-4,4%	+15,3%	-24,4%				

Grafiek 31
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens nationaliteit

Na een gestage toename in de periode van 2010 tot 2014 is het aantal werklozen van buitenlandse nationaliteit tot 2019 op jaarbasis gedaald. In 2020 werd een stijging van 5,1% opgetekend voor de groep werklozen met een niet-Belgische EU-nationaliteit en van 6,4% voor de groep werklozen met een niet-EU-nationaliteit.

In vergelijking met 2007 is het totale aantal vreemdelingen (EU en niet-EU) in 2020 gestegen (+3,1%), terwijl het aantal werklozen met de Belgische nationaliteit nog steeds daalt (-28,3%).

Dit is het resultaat van enerzijds een kleinere daling bij niet-Belgische EU-onderdanen (-4,4%) en anderzijds een stijging bij niet-EU-onderdanen (+15,3%).

Op jaarbasis is de toename van het aantal werklozen van Belgische nationaliteit in 2020 kleiner: 2,5% (tegen 5,1% voor EU-vreemdelingen en 6,4% voor niet-EU-vreemdelingen).

Hoewel de jaarlijkse ontwikkeling van het aantal werklozen van niet-EU-nationaliteit in 2020 minder gunstig is, is de stijging in procentpunten ten opzichte van 2016 vergelijkbaar.

¹² In 2020 zijn de historische reeksen naar aanleiding van de Brexit aangepast door personen met de Engelse nationaliteit in de categorie vreemdelingen van landen buiten de EU-27 onder te brengen.

3.2.8

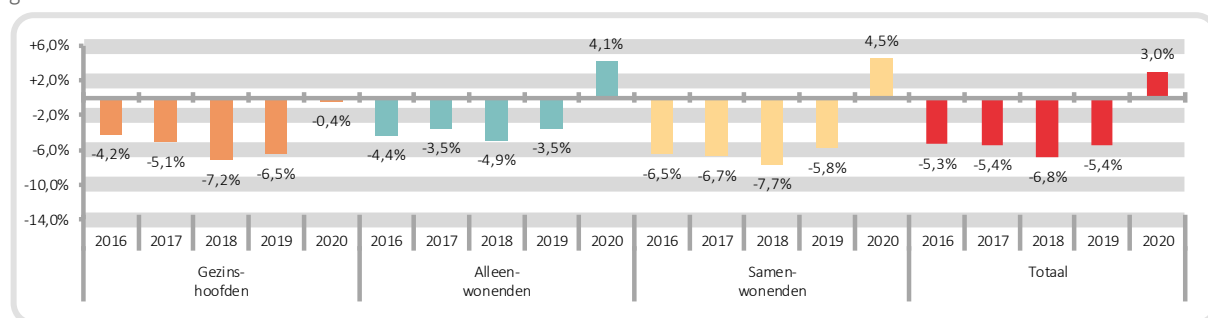
Volgens gezinscategorie

Tabel 32
Evolutie van de UVW-WZ volgens gezinscategorie

	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal
2007	156.304	106.309	186.233	448.982	100	100	100	100
2008	144.884	101.618	176.713	423.358	93	96	95	94
2009	147.418	109.710	197.690	454.964	94	103	106	101
2010	146.286	113.272	201.065	460.709	94	107	108	103
2011	141.167	110.113	194.127	445.412	90	104	104	99
2012	136.238	109.267	195.724	441.406	87	103	105	98
2013	135.141	111.709	210.720	457.785	86	105	113	102
2014	131.696	111.286	215.657	458.642	84	105	116	102
2015	118.657	102.550	196.208	417.432	76	96	105	93
2016	113.643	98.079	183.464	395.213	73	92	99	88
2017	107.843	94.668	171.190	373.701	69	89	92	83
2018	100.089	90.074	158.058	348.221	64	85	85	78
2019	93.631	86.891	148.838	329.360	60	82	80	73
2020	93.253	90.469	155.544	339.266	60	85	84	76
Evol. 2007- 2020	-40,3%	-14,9%	-16,5%	-24,4%				

NB: het totaal omvat ook een klein aantal UVW-WZ met een andere gezinscategorie dan de drie bovenstaande meest gebruikelijke categorieën.

Grafiek 32
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gezinscategorie

In 2020 is de stijging van het aantal UVW-WZ op jaarbasis terug te zien bij de gezinscategorieën alleenstaanden en samenwonenden: we noteren een daling van 0,4% voor de gezinshoofden en een stijging van 4,1% voor de alleenwonenden en van 4,5% voor de samenwonenden.

In 2020 ligt het niveau van zowel de samenwonende als de alleenstaande UVW-WZ bijna 15% lager dan in 2007 (resp. 84 en 85 basispunten). Bij de gezinshoofden ligt het aantal zelfs meer dan 40% lager dan in 2007 (60 basispunten).

Over de gehele beschouwde periode is het aantal gezinshoofden sterk afgenomen. Als gevolg daarvan is hun belang in de totale populatie aanzienlijk vermindert, vooral ten voordele van de samenwonenden, maar - in mindere mate - ook van de alleenwonenden. In 2013 en 2014 was die verschuiving nog meer uitgesproken, in het bijzonder als gevolg van efficiëntere controles op de gezinstoestand en de convergentie van de vergoedingsregelingen binnen de verschillende gezinscategorieën. Hierover verscheen in juli 2015 een uitgebreide RVA-studie die raadpleegbaar is via de website.¹³ Deze verschuiving eindigde in 2016, want met uitzondering van 2020 evolueert het aantal UVW-WZ in de drie gezinscategorieën op een relatief vergelijkbare manier.

¹³ In december 2017 heeft de RVA ook een aparte publicatie uitgebracht inzake de evolutie van de gezinshoofden. Cf. Spotlight "Samenwonende werklozen met gezinslast" die u kan raadplegen op de website.

3.2.9

Volgens eventuele arbeidsongeschiktheid

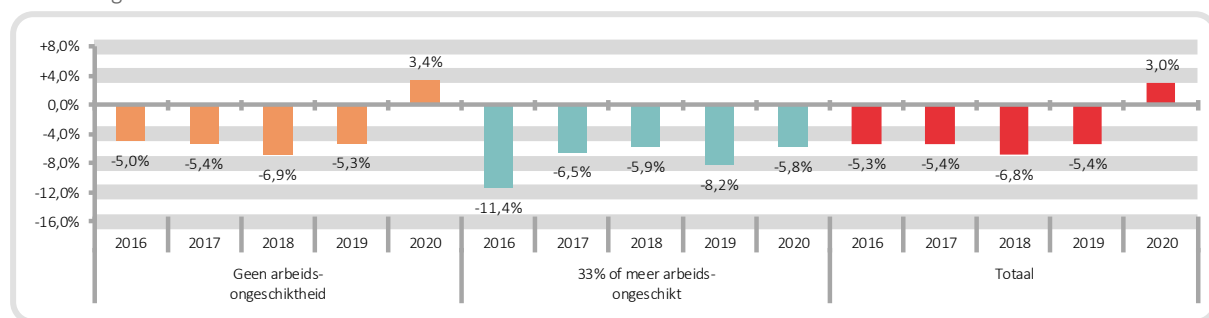
Tabel 33

Evolutie van de UVW-WZ volgens eventuele arbeidsongeschiktheid

	Geen arbeidsongeschiktheid	33% of meer arbeidsongeschikt	Totaal	Geen arbeidsongeschiktheid	33% of meer arbeidsongeschikt	Totaal
2007	426.240	22.742	448.982	100	100	100
2008	395.712	27.645	423.358	93	122	94
2009	425.366	29.597	454.964	100	130	101
2010	430.567	30.142	460.709	101	133	103
2011	415.961	29.450	445.412	98	129	99
2012	413.168	28.237	441.406	97	124	98
2013	431.836	25.948	457.785	101	114	102
2014	435.719	22.924	458.642	102	101	102
2015	398.429	19.003	417.432	93	84	93
2016	378.368	16.845	395.213	89	74	88
2017	357.948	15.753	373.701	84	69	83
2018	333.390	14.830	348.221	78	65	78
2019	315.752	13.609	329.360	74	60	73
2020	326.444	12.823	339.266	77	56	76
Evol. 2007-2020	-23,4%	-43,6%	-24,4%			

Grafiek 33

Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens eventuele arbeidsongeschiktheid

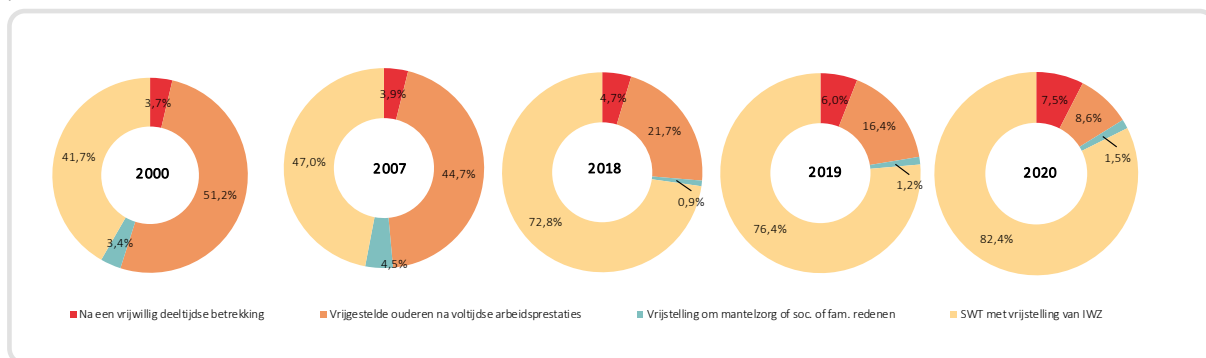

Sinds het jaar 2011 zien we een continue daling van het aantal UVW-WZ met minstens 33% arbeidsongeschiktheid. Die evolutie wordt voor een groot deel beïnvloed door het feit dat sinds 1 november 2012 de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk is uitgebreid tot de rechthebbenden op werkloosheidsuitkeringen die een arbeidsongeschiktheid van minstens 33% hebben. Die reglementaire wijziging bracht een daling met zich mee van het aantal aanvragen tot erkenning van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, die het vroeger mogelijk maakte te worden vrijgesteld van die procedure. In 2020 neemt deze groep verder af (-5,8%) terwijl de UVW-WZ zonder arbeidsongeschiktheid toeneemt (+3,4%).

3.3 Niet-werkzoekenden

3.3.1 Volgens subgroep

Grafiek 34
Evolutie van de onderlinge verhouding van de subgroepen van de UVW-NWZ

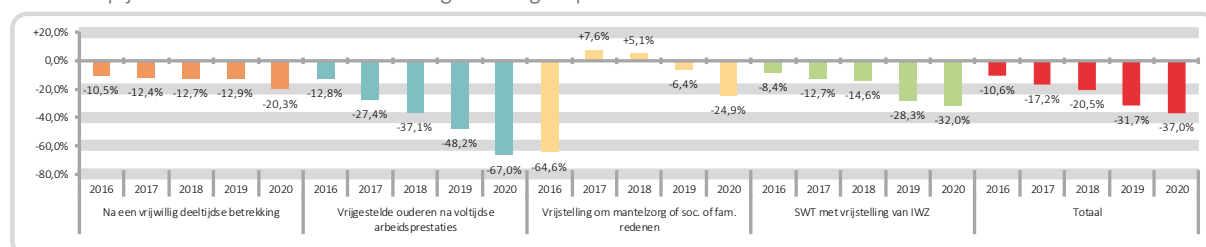

De niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-NWZ) bestaan voor een steeds groter deel uit SWT'ers met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende. Hun aandeel neemt jaar na jaar toe en vertegenwoordigt in 2020 reeds 82,4% van de UVW-NWZ. De omgekeerde evolutie is te zien bij de vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties met in 2020 nog een aandeel van 8,6%, tegenover 51,2% in 2000. De UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking en mantelzorgers vertegenwoordigen respectievelijk 7,5% en 1,5% van het totale aantal UVW-NWZ in 2020.

Tabel 34
Evolutie van de UVW-NWZ volgens subgroep

	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijgestelde ouderen na voltijdse arbeidsprestaties	Vrijstelling om mantelzorg of soc. of fam. redenen	SWT met vrijstelling van IWZ	Totaal	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijgestelde ouderen na voltijdse arbeidsprestaties	Vrijstelling om mantelzorg of soc. of fam. redenen	SWT met vrijstelling van IWZ	Totaal
2007	9.396	107.939	10.767	113.579	241.680	100	100	100	100	100
2008	9.141	100.844	11.097	114.151	235.232	97	93	103	101	97
2009	9.068	94.801	10.740	115.552	230.161	97	88	100	102	95
2010	8.920	89.193	9.861	117.509	225.483	95	83	92	103	93
2011	8.549	83.077	8.990	115.196	215.812	91	77	84	101	89
2012	8.241	77.064	8.270	110.809	204.384	88	71	77	98	85
2013	7.889	70.837	7.641	106.908	193.275	84	66	71	94	80
2014	7.122	58.385	6.908	102.305	174.719	76	54	64	90	72
2015	6.170	49.099	2.026	96.176	153.470	66	45	19	85	64
2016	5.524	42.800	716	88.127	137.168	59	40	7	78	57
2017	4.838	31.077	771	76.904	113.590	51	29	7	68	47
2018	4.224	19.542	810	65.680	90.256	45	18	8	58	37
2019	3.680	10.127	758	47.113	61.678	39	9	7	41	26
2020	2.933	3.345	569	32.033	38.881	31	3	5	28	16
Evol. 2007-2020	-68,8%	-96,9%	-94,7%	-71,8%	-83,9%					

Grafiek 35
Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens subgroep

De werkloze mantelzorgers, zeer gering in aantal, dalen voor de tweede keer sedert de invoering van de maatregel in april 2015: -24,9%. Voor de andere subgroepen van de UVW-NWZ noteren we voor minstens het 10de opeenvolgende jaar een daling op jaarbasis. In 2020 bedraagt de daling van het totale aantal UVW-NWZ op jaarbasis 37,0%, wat hen brengt op een niveau dat 83,9% lager ligt dan in 2007. De grootste daling op jaarbasis doet zich voor bij de groep vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties (-67,0%). Hun aantal neemt versneld af ingevolge de uitstroom van werklozen die nog van overgangsmaatregelen konden genieten.

Sinds 2007 is het aantal UVW-NWZ dat is vrijgesteld om sociale of familiale redenen of als mantelzorger, zeer sterk gedaald (-94,7%), wat het gevolg is van het feit dat sinds 1 januari 2015 de vrijstelling om sociale en familiale redenen niet meer kan worden toegekend. De vrijstellingen die vóór die datum al werden toegekend, konden nog slechts gedurende maximum 12 maanden behouden blijven. Vanaf april 2015 werd hierop evenwel een uitzondering toegestaan voor mantelzorg (palliatieve zorg of de zorg voor een zwaar ziek gezinslid of een zwaar zieke bloed- of aanverwant tot en met de 2de graad of de zorg voor een gehandicapt kind dat jonger is dan 21 jaar).

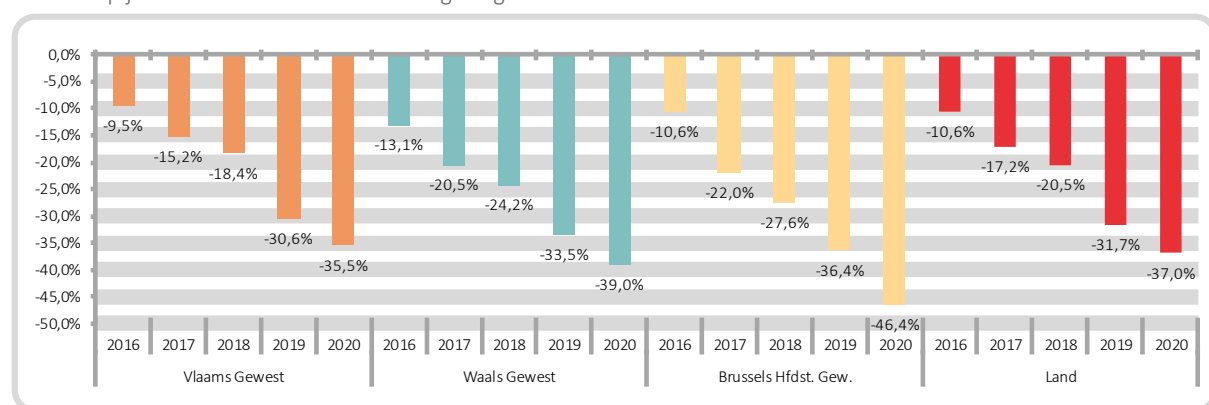
3.3.2

Volgens gewest

Tabel 35
 Evolutie van de UVW-NWZ volgens gewest

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	150.572	74.077	17.031	241.680	100	100	100	100
2008	145.729	72.796	16.707	235.232	97	98	98	97
2009	142.452	71.673	16.037	230.161	95	97	94	95
2010	139.900	70.200	15.383	225.483	93	95	90	93
2011	134.605	66.809	14.398	215.812	89	90	85	89
2012	128.415	62.434	13.535	204.384	85	84	79	85
2013	121.960	58.543	12.773	193.275	81	79	75	80
2014	110.872	52.460	11.387	174.719	74	71	67	72
2015	97.858	45.758	9.853	153.470	65	62	58	64
2016	88.577	39.786	8.806	137.168	59	54	52	57
2017	75.092	31.632	6.866	113.590	50	43	40	47
2018	61.311	23.971	4.974	90.256	41	32	29	37
2019	42.570	15.945	3.163	61.678	28	22	19	26
2020	27.458	9.728	1.695	38.881	18	13	10	16
Evol. 2007-2020	-81,8%	-86,9%	-90,1%	-83,9%				

Grafiek 36
 Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens gewest

De afname van het aantal UVW-NWZ doet zich voor in elk van de drie gewesten: op jaarbasis -35,5% in het Vlaams Gewest, -39,0% in het Waals Gewest en -46,4% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De meerderheid van de UVW-NWZ heeft zijn woonplaats in het Vlaams Gewest (gemiddeld per maand 27.458 fysieke eenheden in 2020, d.i. 70,6%).

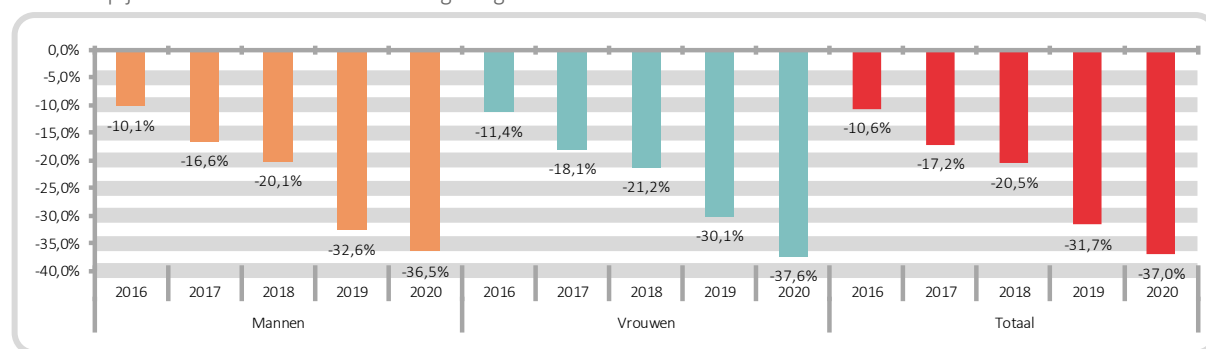
3.3.3

Volgens geslacht

Tabel 36
Evolutie van de UVW-NWZ volgens geslacht

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2007	147.492	94.189	241.680	100	100	100
2008	143.921	91.312	235.232	98	97	97
2009	139.166	90.995	230.161	94	97	95
2010	134.896	90.587	225.483	91	96	93
2011	128.410	87.401	215.812	87	93	89
2012	120.806	83.578	204.384	82	89	85
2013	113.554	79.721	193.275	77	85	80
2014	102.996	71.723	174.719	70	76	72
2015	93.678	59.792	153.470	64	63	64
2016	84.170	52.998	137.168	57	56	57
2017	70.165	43.425	113.590	48	46	47
2018	56.038	34.218	90.256	38	36	37
2019	37.753	23.926	61.678	26	25	26
2020	23.961	14.920	38.881	16	16	16
Evol. 2007-2020	-83,8%	-84,2%	-83,9%			

Grafiek 37
Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens geslacht

De aanzienlijke daling op jaarbasis doet zich in 2020 zowel bij de mannelijke (-36,5%) als de vrouwelijke (-37,6%) UVW-NWZ voor.

Het aandeel van de mannen binnen de UVW-NWZ blijft beduidend hoger dan dat van de vrouwen. In 2020 bedraagt hun aandeel 61,6%, d.i. 23.961 fysieke eenheden t.o.v. 14.920 bij de vrouwen.

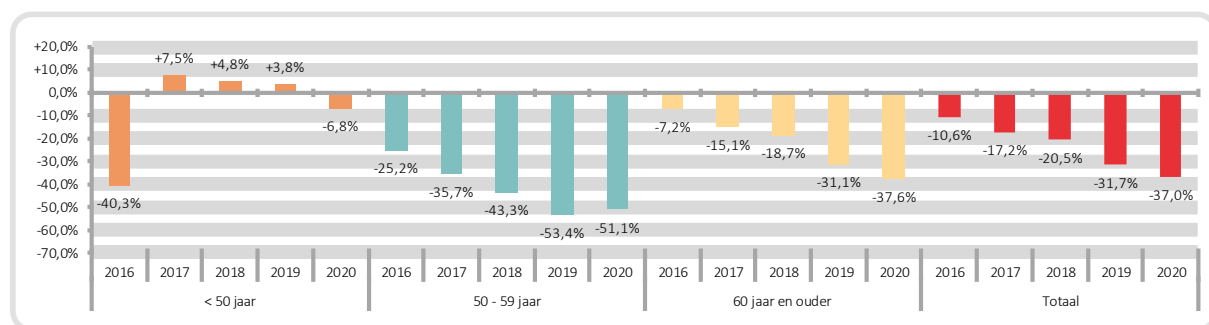
3.3.4

Volgens leeftijdsklasse

Tabel 37
 Evolutie van de UVW-NWZ volgens leeftijdsklasse

	< 50 jaar	50 - 59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal	< 50 jaar	50 - 59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2007	12.285	106.435	122.961	241.680	100	100	100	100
2008	12.504	92.819	129.910	235.232	102	87	106	97
2009	12.046	78.960	139.156	230.161	98	74	113	95
2010	11.187	67.513	146.783	225.483	91	63	119	93
2011	10.365	58.864	146.583	215.812	84	55	119	89
2012	9.746	52.660	141.979	204.384	79	49	115	85
2013	9.275	46.369	137.630	193.275	76	44	112	80
2014	8.716	31.416	134.588	174.719	71	30	109	72
2015	3.689	22.160	127.622	153.470	30	21	104	64
2016	2.201	16.574	118.393	137.168	18	16	96	57
2017	2.365	10.659	100.566	113.590	19	10	82	47
2018	2.480	6.048	81.729	90.256	20	6	66	37
2019	2.575	2.818	56.286	61.678	21	3	46	26
2020	2.401	1.377	35.101	38.879	20	1	29	16
Evol. 2007-2020	-80,5%	-98,7%	-71,5%	-83,9%				

Grafiek 38
 Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens leeftijds-
 klasse

Na een spectaculaire daling op jaarbasis in 2016, gevolgd door drie opeenvolgende jaren van stijging, zien we in 2020 een daling (-6,8%) van het aantal UVW-NWZ in de leeftijdsklasse van minder dan 50 jaar. In de andere leeftijdsklassen zet de daling van de vorige jaren zich voort. Ze is groter bij de leeftijdsklasse van 50-59 jaar (-51,1%) dan bij die van de 60 plussers (-37,6%). Dit is te verklaren door een aantal reglementaire wijzigingen - zowel binnen het stelsel van de oudere werklozen als binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoelage - die geleidelijk voorzien in strengere voorwaarden voor (het bekomen van) de vrijstelling van IWZ op basis van leeftijd of beroepsverleden of binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoelage (zie ook delen 9.4 en 9.5).

Zo werd voor de oudere werklozen de leeftijdsgrens om toegang te krijgen tot de vrijstelling op basis van leeftijd in juli 2002 opgetrokken tot 58 jaar. In januari 2013 werd die grens opnieuw opgetrokken tot 60 jaar, tenzij in geval van een beroepsverleden van 38 jaar en voldoende werkloosheidsdagen. Vanaf januari 2015 kon die vrijstelling echter alleen nog worden aangevraagd door wie op 31 december 2014 reeds aan die voorwaarden voldeed. Onder bepaalde voorwaarden kon een vrijstelling worden bekomen voor wie minstens 60 jaar is of minstens 40 jaar beroepsverleden kon voorleggen, maar beide criteria worden tot en met 2019 elk jaar met één jaar verhoogd. Voor 2019 gaat het m.a.w. om de leeftijd van 64 jaar of 44 jaar beroepsverleden. Vanaf 2020 kan men enkel nog op basis van minstens 44 jaar beroepsverleden de vrijstelling aanvragen.

Het SWT, dat in januari 2012 ontstond ter vervanging van het brugpensioen, voorzag reeds in geleidelijk strengere toegangsvoorwaarden, die in januari 2015 verder werden aangescherpt o.a. op het vlak van leeftijds- en loopbaanvoorwaarden afhankelijk van het stelsel en de CAO.

Ondanks die hervormingen is 6,2% van de UVW-NWZ toch nog jonger dan 50 jaar. Het gaat hier uitsluitend om werkloze mantelzorgers en vrijgestelde werklozen na een vrijwillig deeltijdse betrekking.¹⁴ Het aandeel van de 60 plussers in de UVW-NWZ is in 2020 gestegen tot 90,3% t.o.v. 50,9% in 2007.

¹⁴ De groep vrijgestelde werklozen na een vrijwillig deeltijdse betrekking bevat immers naast de vrijstelling omwille van leeftijd of beroepsverleden ook vrijstellingen voor opleidingen, niet-bezoldigde periodes in het onderwijs en dergelijke.

3.3.5

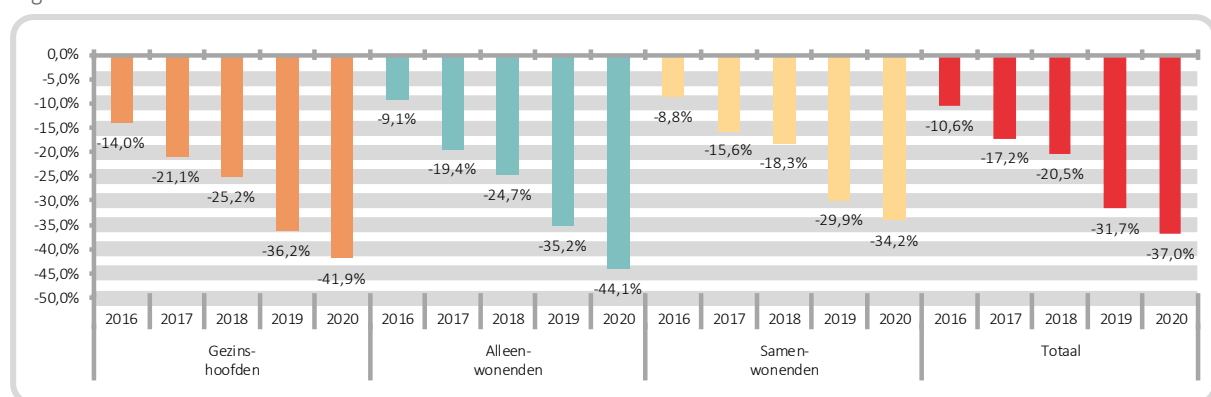
Volgens gezinscategorie

Tabel 38
Evolutie van de UVW-NWZ volgens gezinscategorie

	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal
2007	62.152	44.707	123.348	241.680	100	100	100	100
2008	57.992	44.082	121.301	235.232	93	99	98	97
2009	53.771	43.982	120.913	230.161	87	98	98	95
2010	49.829	43.868	121.193	225.483	80	98	98	93
2011	45.485	42.772	117.866	215.812	73	96	96	89
2012	40.914	41.124	113.390	204.384	66	92	92	85
2013	37.004	39.186	108.767	193.275	60	88	88	80
2014	31.721	34.882	100.516	174.719	51	78	81	72
2015	27.531	31.470	92.117	153.470	44	70	75	64
2016	23.669	28.599	84.033	137.168	38	64	68	57
2017	18.679	23.065	70.905	113.590	30	52	57	47
2018	13.970	17.360	57.927	90.256	22	39	47	37
2019	8.910	11.249	40.597	61.678	14	25	33	26
2020	5.174	6.292	26.724	38.881	8	14	22	16
Evol. 2007- 2020	-91,7%	-85,9%	-78,3%	-83,9%				

NB: het totaal omvat ook een klein aantal UVW-NWZ met een andere gezinscategorie dan de drie bovenstaande meest gebruikelijke categorieën.

Grafiek 39
Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens gezinscategorie

Net als in 2007 vertegenwoordigen de samenwonenden anno 2020 bij de UVW-NWZ de grootste groep. Hun aandeel is in die periode met 17,7 procentpunten toegenomen (respectievelijk 123.348 fysieke eenheden of 51,0% in 2007 t.o.v. 26.724 fysieke eenheden of 68,7% in 2020). De alleenwonenden vertegenwoordigen in 2020 16,2% van de UVW-NWZ, dat is vergelijkbaar met hun aandeel in 2007 (18,5%). Het relatief belang van de gezinshoofden daarentegen is met meer dan 12,4 procentpunten afgenomen (25,7% in 2007 t.o.v. 13,3% in 2020).

3.4

Specifieke thema's m.b.t. de werkloosheid

3.4.1

Evolutie van de gemiddelde uitkering

Tabel 39

Evolutie van de gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in lopende prijzen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
UVW-WZ	773,33	824,48	866,79	876,91	903,54	937,90	968,35	968,44
Na een voltijdse betrekking	837,32	892,87	942,98	951,92	979,96	1.015,03	1.049,10	1.040,56
<i>waarvan gezinshoofden</i>	<i>984,06</i>	<i>1.035,82</i>	<i>1.073,02</i>	<i>1.088,11</i>	<i>1.121,92</i>	<i>1.160,66</i>	<i>1.195,51</i>	<i>1.194,28</i>
<i>waarvan alleenwonenden</i>	<i>860,37</i>	<i>926,74</i>	<i>969,67</i>	<i>984,27</i>	<i>1.019,39</i>	<i>1.055,30</i>	<i>1.085,10</i>	<i>1.071,93</i>
<i>waarvan samenwonenden</i>	<i>681,84</i>	<i>735,95</i>	<i>815,61</i>	<i>816,37</i>	<i>831,75</i>	<i>869,36</i>	<i>915,76</i>	<i>909,98</i>
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	727,96	778,09	817,90	836,18	864,75	901,99	931,51	928,51
Na studies	606,13	640,98	643,96	649,69	668,13	690,24	694,61	688,09
SWT zonder vrijstelling van IWZ	1.036,93	1.066,52	1.088,50	1.145,62	1.182,68	1.210,76	1.240,68	1.237,82
Beschermingsuitkering	-	-	-	-	-	-	-	-
UVW-NWZ	909,54	958,05	982,93	1.013,53	1.054,39	1.089,41	1.120,72	1.127,20
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	669,50	714,34	739,07	755,63	786,94	819,57	844,96	848,25
Vrijgestelde ouderen na voltijdse arbeidsprestaties	876,15	928,35	951,50	963,97	996,29	1.029,40	1.056,06	1.059,97
Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	249,29	250,91	246,63	245,03	245,87	247,58	247,50	246,55
SWT met vrijstelling van IWZ	1.015,79	1.064,74	1.088,86	1.127,95	1.171,83	1.206,60	1.239,16	1.237,67
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Evol. 2007 - 2020	Evol. 2019 - 2020
UVW-WZ	981,99	1.008,00	1.032,36	1.068,47	1.100,06	1.158,25	+49,8%	+5,3%
Na een voltijdse betrekking	1.029,39	1.047,35	1.065,65	1.098,23	1.127,95	1.189,59	+42,1%	+5,5%
<i>waarvan gezinshoofden</i>	<i>1.195,57</i>	<i>1.222,75</i>	<i>1.248,34</i>	<i>1.293,60</i>	<i>1.331,43</i>	<i>1.388,88</i>	<i>+41,1%</i>	<i>+4,3%</i>
<i>waarvan alleenwonenden</i>	<i>1.066,83</i>	<i>1.088,06</i>	<i>1.105,48</i>	<i>1.133,65</i>	<i>1.159,13</i>	<i>1.207,46</i>	<i>+40,3%</i>	<i>+4,2%</i>
<i>waarvan samenwonenden</i>	<i>889,16</i>	<i>897,46</i>	<i>909,30</i>	<i>932,90</i>	<i>959,67</i>	<i>1.039,39</i>	<i>+52,4%</i>	<i>+8,3%</i>
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	918,00	938,03	955,99	981,69	1.005,99	1.069,26	+46,9%	+6,3%
Na studies	693,60	739,46	770,82	803,20	820,67	834,58	+37,7%	+1,7%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	1.247,45	1.274,53	1.295,43	1.321,78	1.342,02	1.373,24	+32,4%	+2,3%
Beschermingsuitkering	-	-	-	-	-	802,88	-	-
UVW-NWZ	1.162,55	1.196,65	1.220,71	1.256,77	1.283,90	1.331,12	+46,4%	+3,7%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	875,72	914,65	932,48	953,31	993,62	1.053,58	+57,4%	+6,0%
Vrijgestelde ouderen na voltijdse arbeidsprestaties	1.061,17	1.079,54	1.095,54	1.123,37	1.146,57	1.191,46	+36,0%	+3,9%
Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	250,24	280,08	277,28	267,32	274,05	288,13	+15,6%	+5,1%
SWT met vrijstelling van IWZ	1.245,75	1.272,62	1.292,51	1.321,25	1.343,84	1.380,09	+35,9%	+2,7%

NB: de gemiddelde uitkering wordt berekend als de som van de bedragen gedeeld door het aantal budgettaire eenheden.
de gemiddelde uitkering wordt berekend als de som van de bedragen gedeeld door het aantal budgettaire eenheden.

De gemiddelde maandelijkse uitkering in 2020 bedroeg 1.158,25 EUR bij de werkzoekenden en 1.331,12 EUR bij de niet-werkzoekenden. Er zijn echter grote verschillen naargelang het stelsel en naargelang de gezinscategorie. Zo bedroeg de gemiddelde uitkering voor werkzoekende volledig werkloze gezinshoofden na een voltijdse betrekking 1.388,88 EUR, terwijl die van samenwonenden slecht 1.039,39 EUR bedroeg.

De laagste gemiddelde uitkering situeert zich bij de mantelzorgers (288,13 EUR), de hoogste bij het stelsel van SWT (respectievelijk 1.373,24 EUR bij de werkzoekenden, 1.380,09 EUR bij de niet-werkzoekenden).

We stellen vast dat in 2020 de stijging van de uitkeringen van UVW-WZ na voltijdse arbeidsprestaties groter is dan in voorgaande jaren. Deze bevinding kan, althans ten dele, worden verklaard door de bevrozing van de degressiviteit die werd toegepast als onderdeel van de ondersteunende maatregelen tijdens de gezondheidscrisis.

Tijdens de periode 2007-2020 steeg de gemiddelde maandelijkse uitkering zowel bij de werkzoekenden als bij de niet-werkzoekenden met bijna 50%, respectievelijk +49,8% en +46,4%. Daarbij hoort men rekening te houden met het feit dat de bedragen in lopende prijzen worden uitgedrukt, m.a.w. ze zijn niet gecorrigeerd voor de inflatie. Tijdens de periode 2007-2020 stegen de uitkeringen met 23,9% ten gevolge van de inflatie. Op jaarbasis bedraagt de theoretische stijging door indexering 1,7% in 2020.

Verder beïnvloedden ook de welvaartsaanpassingen¹⁵ de evolutie van de gemiddelde maanduitkering, evenals bepaalde reglementaire ontwikkelingen (zoals bv. die van de versterkte degressiviteit, cf. deel 9.3).

Ten slotte is ook het gemiddelde profiel van de uitkeringsgroepen een belangrijke factor bij het berekenen van een gemiddelde uitkering. Zo betekent de daling van het aantal gerechtigden op een inschakelingsuitkering de voorbije jaren dat die groep met een relatief lagere uitkering (gemiddeld maandelijks 834,58 EUR in 2020) minder sterk doorweegt in de berekening van het algemene gemiddelde voor de UVW-WZ. Hetzelfde geldt bv. binnen de UVW-NWZ voor de vrijstellingen in het kader van mantelzorg (of sociale en familiale redenen).

¹⁵ Zo werden op 1 juli 2019 ingevolge de uitvoering van het Interprofessioneel Akkoord (IPA) 2019-2020 de minimumbedragen voor gezinshoofden met 3,5% verhoogd.

3.4.2

Werkloosheidsgraad per entiteit

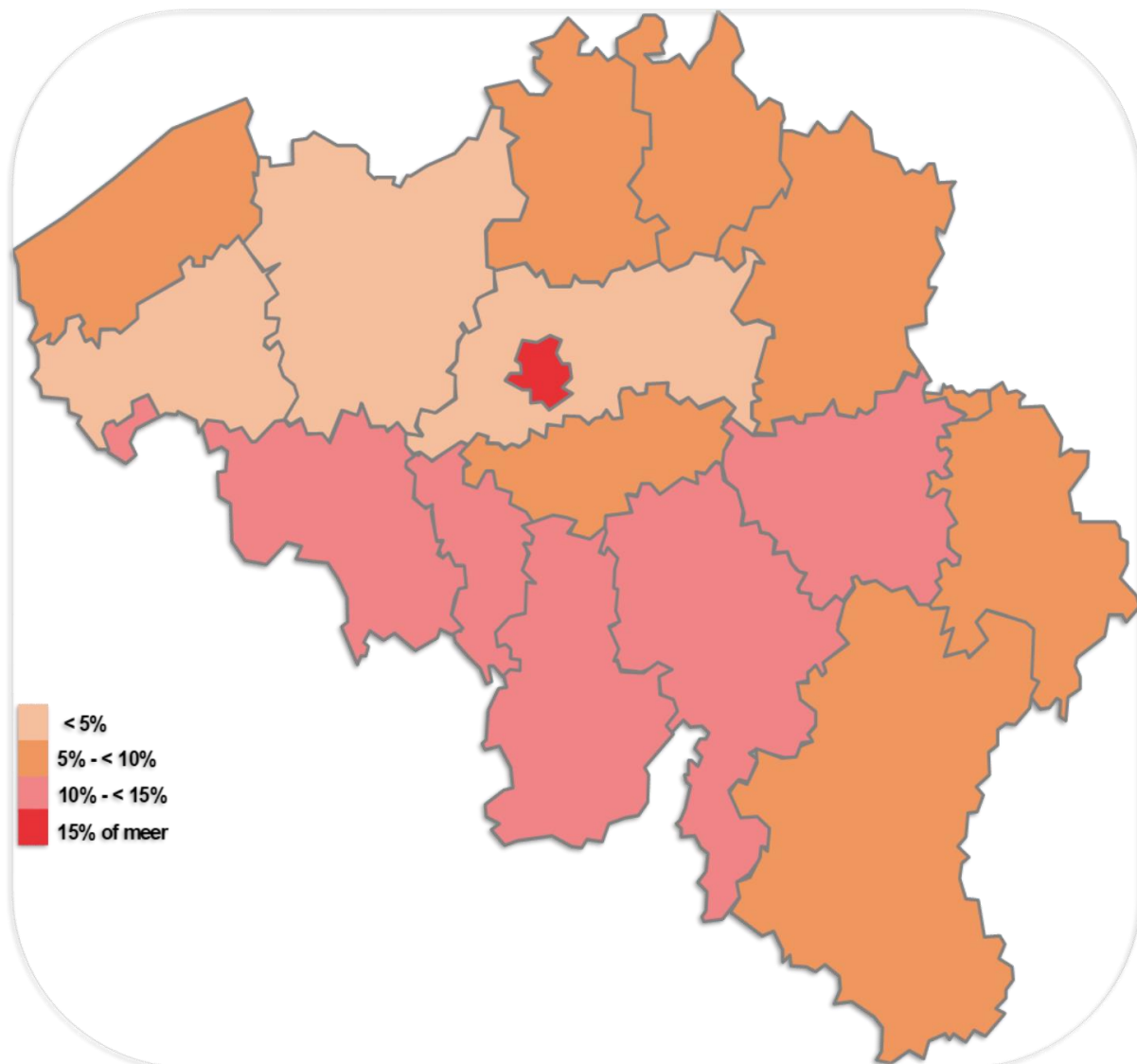
Tabel 40

Werkloosheidsgraad per entiteit in 2007 en 2020

	2007	2020	Evol. 2007 - 2020
Kortrijk	5,1	4,0	-1,1
Leuven	5,2	4,4	-0,8
Gent	6,8	4,9	-1,9
Turnhout	6,4	5,2	-1,2
Hasselt	7,5	5,9	-1,6
Brugge	7,1	6,8	-0,3
Antwerpen	8,0	7,6	-0,4
Aarlen	11,7	7,9	-3,8
Nijvel	11,6	9,3	-2,3
Verviers	13,9	9,4	-4,5
Namen	16,2	10,4	-5,8
La Louvière	19,7	13,0	-6,7
Bergen	21,5	13,1	-8,4
Luik	19,6	13,3	-6,3
Charleroi	24,3	14,6	-9,7
Brussel	20,5	16,9	-3,6
Land	11,4	8,4	-3,0

Tabel 40 geeft de werkloosheidsgraad per entiteit weer, berekend door het aantal UVW-WZ in de maand juni van 2007 en 2020 te delen door het aantal tegen werkloosheid verzekerden op 30 juni van respectievelijk de jaren 2007 en 2019. De berekeningen werden door de RVA gemaakt op basis van RVA-gegevens over de UVW-WZ en RSZ-gegevens over de werknemers en RIZIV-gegevens over de grensarbeiders. Grafiek 40 biedt een geografische weergave van die werkloosheidsgraden.

Grafiek 40
Werkloosheidsgraad per entiteit in 2020

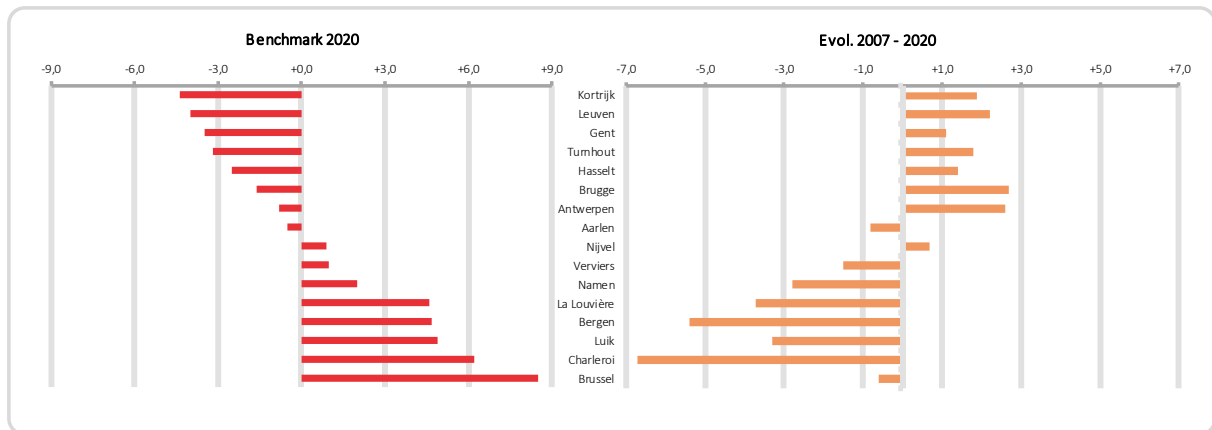

De kaart laat zien dat de werkloosheidsgraden in België geografisch heel verschillend zijn. Geen enkele entiteit van het Vlaams Gewest behoort tot de groepen met een werkloosheidsgraad van 10% of meer. Die groepen omvatten enkel entiteiten van het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk gewest. Drie van de entiteiten in het Waals Gewest (Aarlen, Nijvel en Verviers) laten een werkloosheidsgraad onder de 10% noteren.

Die resultaten kunnen echter nog verder worden genuanceerd. Grafiek 41 maakt voor 2020 een benchmark van de werkloosheidsgraden tegenover het landgemiddelde (links), alsook voor de evolutie in de periode 2007-2020 (rechts). Het nulpunt stemt telkens overeen met het gemiddelde voor het land (m.n. een werkloosheidsgraad van 8,4% in 2020 en -3,0 procentpunten verschil ten opzichte van 2007).

Grafiek 41

Benchmark van de werkloosheidsgraad per entiteit:
situatie in 2020 en evolutie sinds 2007

Grafiek 42 toont dezelfde gegevens in de vormgeving van een 2-dimensionale benchmarkgrafiek. Zo worden de entiteiten binnen 4 velden gepositioneerd. Het nulpunt komt overeen met de nulpunten van grafiek 41: de gemiddelde werkloosheidsgraad van 8,4% in 2020 (horizontale as) en gemiddeld -3,0 procentpunt verschil t.o.v. 2007 (verticale as). Bij wijze van interpretatiehulp licht tabel 41 de betekenis van elk van de 4 velden toe.

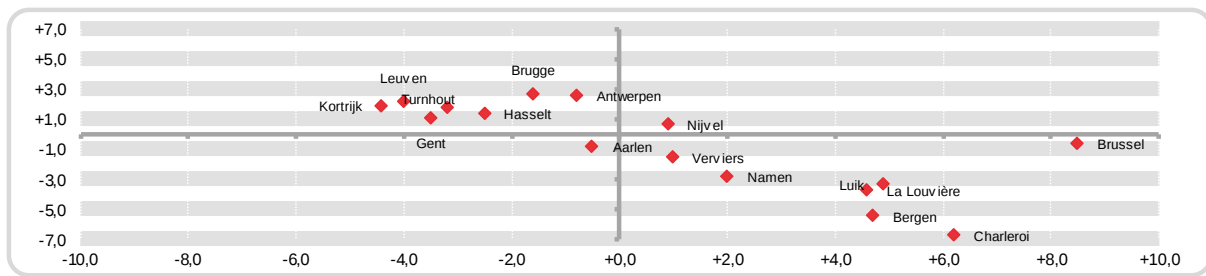
Tabel 41

Interpretatiesleutel van de 2-dimensionale benchmarkgrafiek

Werkloosheidsgraad lager dan gemiddeld in 2020	Werkloosheidsgraad hoger dan gemiddeld in 2020
Relatief minder gunstige evolutie van de werkloosheidsgraad t.o.v. 2007	Relatief minder gunstige evolutie van de werkloosheidsgraad t.o.v. 2007
Werkloosheidsgraad lager dan gemiddeld in 2020	Werkloosheidsgraad hoger dan gemiddeld in 2020
Relatief gunstigere evolutie van de werkloosheidsgraad t.o.v. 2007	Relatief gunstigere evolutie van de werkloosheidsgraad t.o.v. 2007

Grafiek 42

Benchmark van de werkloosheidsgraad per entiteit: kruising van de situatie in 2020 en de evolutie sinds 2007

Bij deze benchmark valt op dat de entiteiten zich grosso modo langs een lijn van linksboven naar rechtsonder positioneren. Dat betekent dat over het algemeen de entiteiten met de hoogste werkloosheidsgraden ook de gunstigste evolutie kennen en omgekeerd.

In zowel het veld rechtsboven (met een relatief hoge werkloosheidsgraad en een ongunstige evolutie) als dat linksonder (met een relatief lage werkloosheidsgraad en een gunstige evolutie) bevindt zich telkens slechts 1 entiteit, respectievelijk die van Nijvel en die van Aarlen. Voor beide entiteiten geldt echter dat ze voor beide criteria eerder tegen het absolute nulpunt (d.i. het landgemiddelde) aanleunen dan een expliciet negatief of gunstig benchmarkresultaat vertonen.

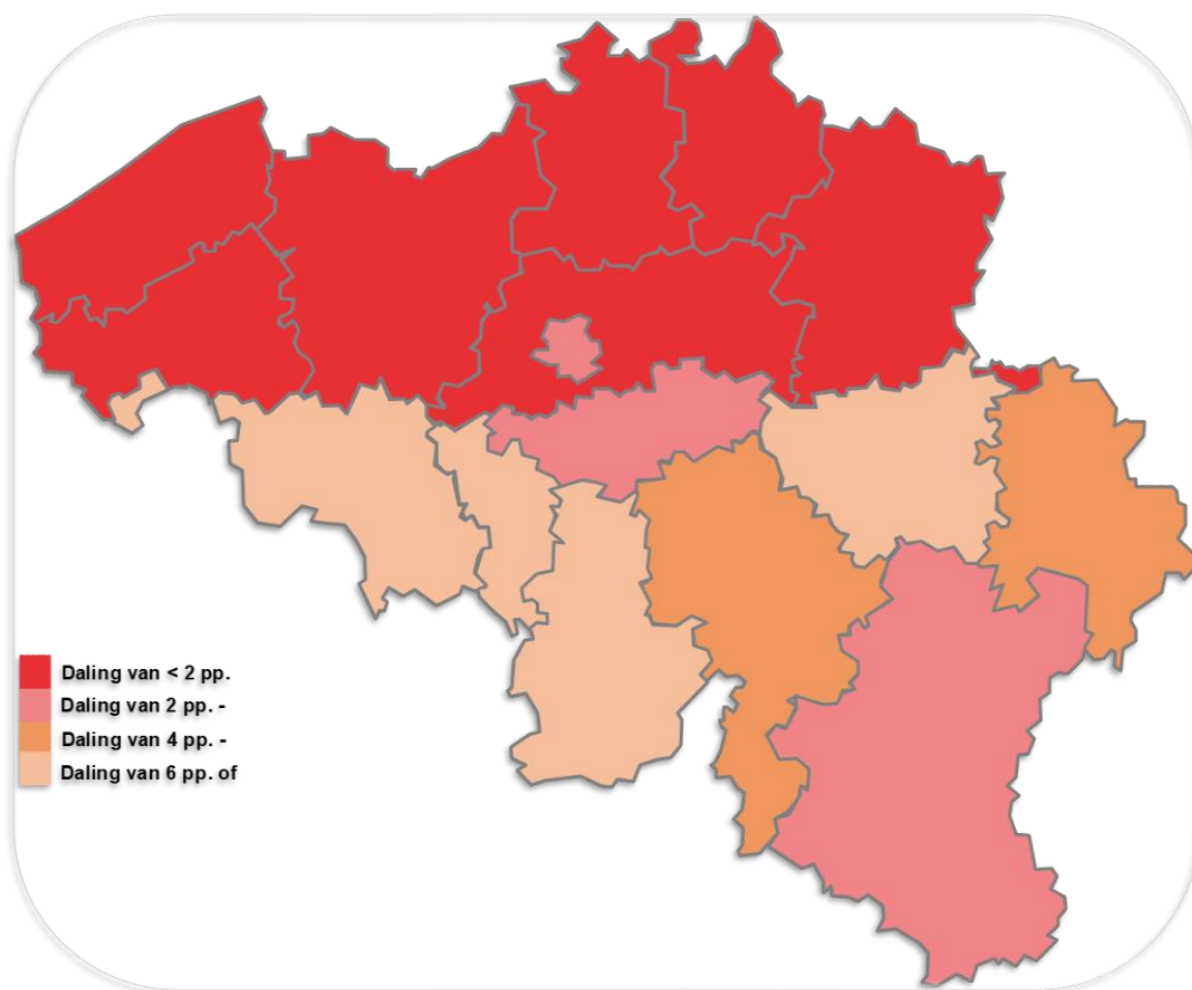
De overige entiteiten van het Waals Gewest en die van Brussel verspreiden zich over het veld rechtsonder. Dit betekent dat ze ondanks een relatief hogere werkloosheidsgraad wel allemaal een relatief gunstiger evolutie sinds 2007 laten noteren, maar dat de grootorde van beide indicatoren behoorlijk divergeert van entiteit tot entiteit.

De entiteiten van het Vlaams Gewest bevinden zich allemaal linksboven in de grafiek. De werkloosheidsgraad in Antwerpen benadert het landelijk gemiddelde (-0,8), terwijl die van Kortrijk er 4,4 procentpunten onder ligt.

Brugge en Antwerpen vertonen de kleinste daling t.o.v. 2007 (resp. -0,3 en -0,4 procentpunten). De overige Vlaamse entiteiten situeren zich rond een daling van 0,8 tot 1,9 procentpunten t.o.v. 2007. Hoewel die evolutie relatief gezien minder gunstig is dan die in de entiteiten van het Waals Gewest en van Brussel, dient erop te worden gewezen dat alle entiteiten zich onder de nulgroeilijn (3,0 op de verticale as) bevinden, aangezien de werkloosheidsgraad ook in alle Vlaamse entiteiten is gedaald.

Grafiek 43

Evolutie van de werkloosheidsgraad per entiteit
in procentpunt sinds 2007

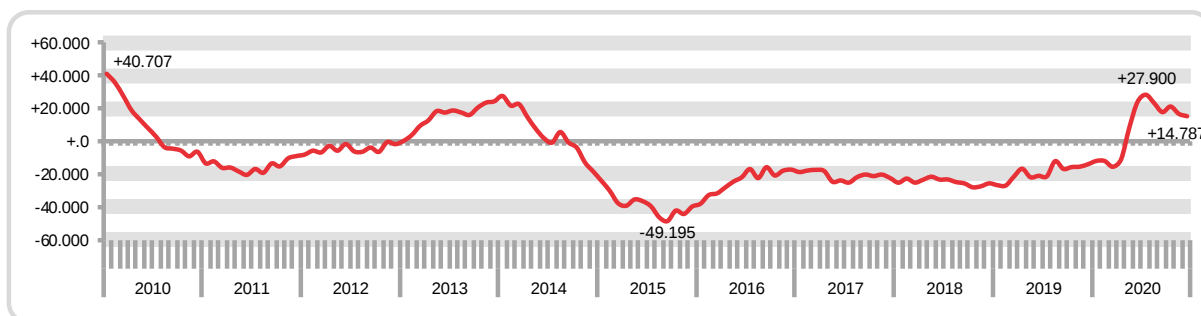
3.4.3

Evolutie van het vlottend kwartaalge- middelde

De Belgische economie heeft relatief goed standgehouden tijdens de economische en financiële crisis die eind 2008 begon. De opleving begon midden 2009 en er deed zich een groei van het bbp voor in de loop van het jaar 2010. De groei is vooral te verklaren door de sterkte van de buitenlandse vraag, waardoor ons land weerstand kon bieden aan die eerste crisis. Begin 2011 noteerden we dan ook een bbp-niveau dat zelfs hoger was dan voor de crisis. Datzelfde jaar vertoont echter een ommekeer op economisch vlak. De groei van het BBP stagneert dan meer op jaarbasis. Die ommekeer heeft geleidelijk een weerslag op de evolutie van de werkloosheid.

Grafiek 44

Evolutie van het aantal UVW-WZ – verschil op jaarbasis
van het vlottend kwartaalgemiddelde (maanden M,
M-1, M-2)

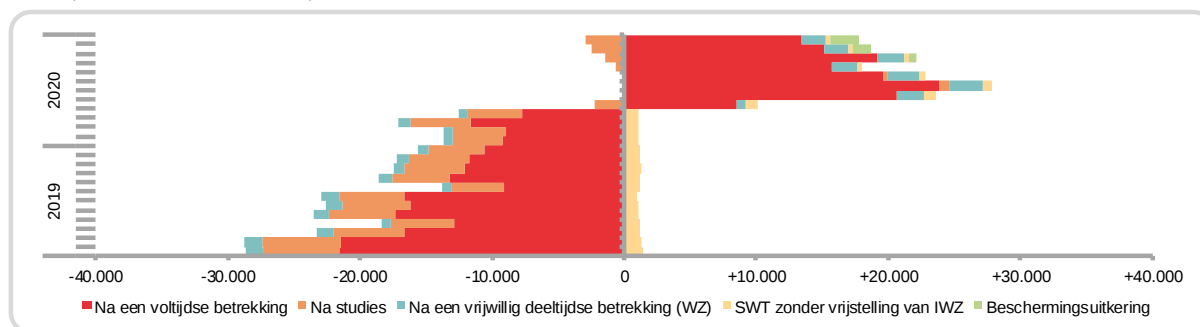

Het klimaat van economische en financiële onzekerheid dat ontstaat als gevolg van de openbare schulden crisis in de eurozone, blijft gedurende het hele jaar 2012 aanhouden en zorgt voor een daling van het bbp. De werkloosheid reageert vanaf 2013 met vertraging op de conjuncturele achteruitgang, wat in januari 2014 leidt tot een stijging met +27.149 eenheden (in vlottend gemiddelde over 3 maanden ten opzichte van het voorgaande jaar). De omvang van die stijgingen wordt echter kort na die piek kleiner en evolueert zelfs naar dalingen vanaf de maand september van dat jaar. Een jaar later, in 2015, noteren we de grootste daling met 49.195 eenheden. Ook daarna blijven de dalingen aanhouden, tot april 2020. Als gevolg van de gezondheidscrisis is het bbp in 2020 sterk gedaald, drie keer meer dan tijdens de grote recessie van 2009, volgens de Nationale Bank van België. De werkloosheid reageerde vrij snel, met een stijging in juli 2020 met +27.900 eenheden (in vlottend gemiddelde over 3 maanden ten opzichte van het voorgaande jaar). De laatste cijfers lijken erop te wijzen dat de tendens na deze piek lichtjes daalt.

Wanneer we deze evolutie opsplitsen per subgroep voor de periodes januari 2019 tot april 2020 en mei 2020 tot december 2020 (zie grafiek 46), stellen we vast dat de gezondheidscrisis die een economische krimp veroorzaakte, heeft geleid tot een sterke stijging van het aantal UVW-WZ na arbeid, zowel na een voltijdse als vrijwillige deeltijdse betrekking. Na een stijging in juli en augustus 2020, begint de subgroep van UVW-WZ na studies weer te dalen. Deze daling laat zich gedeeltelijk verklaren door het feit dat de maatregel tot beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen in het tweede en derde kwartaal van 2020 gedeeltelijk is opgeschort en vervolgens vanaf eind september 2020 opnieuw is ingevoerd. Anderzijds zijn door de invoering van de beschermingsuitkering voor niet-toeleidbare werkzoekenden vanaf oktober 2020 sommige werkzoekenden van de subgroep UVW-WZ na studies naar deze nieuwe subgroep overgegaan. Het aantal WZ SWT blijft stijgen in 2020.

Grafiek 45

Evolutie van het aantal UVW-WZ volgens subgroep: verschil op jaarbasis van het vlottend kwartaalgemiddelde (maanden M, M-1, M-2)

3.4.4

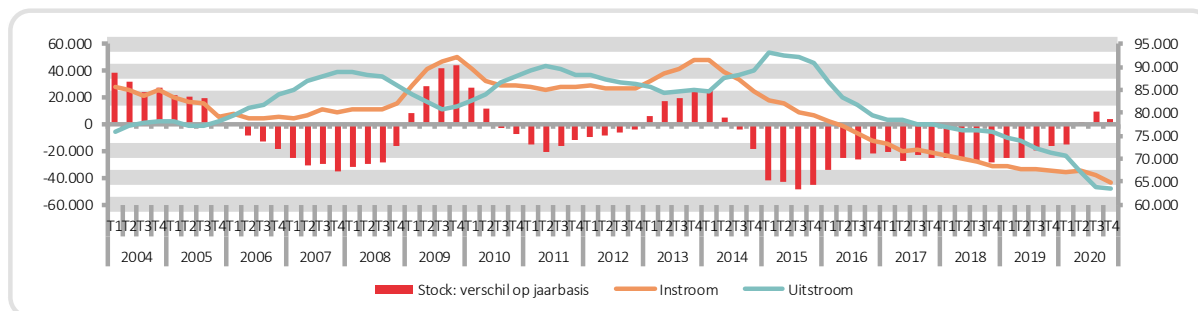
Dynamische evolutie van de UVW-WZ

3.4.4.1

Evolutie van de in- en uitstromen

Grafiek 46

De variatie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom

NB: De grafiek geeft de variatie op jaarbasis weer van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ in indieningsmaanden.

Grafiek 46 vergelijkt de variatie van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ met de evolutie van de in- en uitstromen (glijdende jaargemiddelden) in de loop van de periode 2004-2020. Een instroom wordt als dusdanig geteld indien een UVW-WZ in een trimester gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden een betaling ontving, maar geen betaling kreeg in het daaraan voorafgaande trimester. Omgekeerd tellen we een uitstroom indien een UVW-WZ gedurende geen van de 3 indieningsmaanden van een trimester een betaling ontving, maar het daaraan voorafgaande trimester wel minstens 1 betaling kreeg. Bijgevolg stemt de stock van een trimester overeen met de som van de blijvers en de instromers, en verwijst deze dus naar de UVW-WZ die in dat trimester een betaling ontvingen. De instroom en uitstroom evolueren in het kielzog van de economische conjunctuur, waardoor een hogere instroom meestal gepaard gaat met een lagere uitstroom en omgekeerd. Na een periode van relatief hoge uitstroom en lage instroom van 2005 tot 2008, zien we hoe tijdens de financieel-economische crisis de instroom stijgt naar een piek in 2009, terwijl tegelijk de uitstroom vermindert.

In 2010 groeien instroom en uitstroom weer naar elkaar toe. Vanaf het derde trimester van 2014 daalt de instroom onder de uitstroom, die een piek bereikt begin 2015. Deze laat zich grotendeels verklaren door de eerste – en meteen ook grootste – uitstroom van UVW-WZ die het einde van hun recht op inschakelingsuitkeringen bereikten in januari 2015. Sinds deze piek worden zowel de in- als de uitstroom gekenmerkt door een gestage daling en tot 2019 is de uitstroom steeds groter dan de instroom. Vanaf T2 2020 wordt de instroom het grootst.

De toename van de UVW-WZ in 2020 is niet het gevolg van een toename van het aantal instromers, maar van een afname van het aantal uitstromers. Met andere woorden, de regeling inzake tijdelijke werkloosheid en het moratorium op faillissementen hebben het mogelijk gemaakt ontslagen en dus werkloosheid te voorkomen. Anderzijds hebben werklozen als gevolg van de crisis wel meer moeite gehad om werk te vinden en zijn er daarom minder mensen uit de werkloosheid gestroomd. De stijging van de stock laat zich echter niet alleen verklaren door minder uitstroom naar werk, maar ook door minder uitstroom naar ziekte (respectievelijk -15,5% en -9,1% op jaarbasis) en minder uitstroom naar beroepsopleiding met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende (-9,7% op jaarbasis) (zie tabel 55). Het is bij de jongeren onder de 25 jaar dat deze vertraging van de uitstroom het meest uitgesproken is.

Tabel 42

Verhouding tussen de stock, blijvers,
instroom en uitstroom in 2019 en 2020

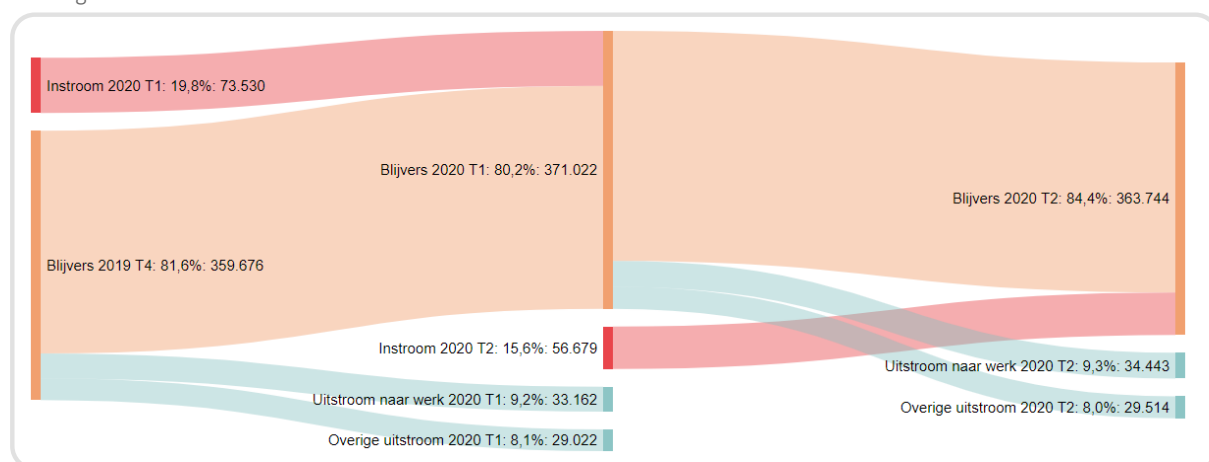
		Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom	Stock T-1			Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom
2019	T1	385.651	310.707	74.944	64.696	375.403	2019	T1	100%	80,6%	19,4%	17,2%
	T2	361.689	306.761	54.928	78.890	385.651		T2	100%	84,8%	15,2%	20,5%
	T3	372.331	298.644	73.687	63.045	361.689		T3	100%	80,2%	19,8%	17,4%
	T4	359.676	293.669	66.007	78.662	372.331		T4	100%	81,6%	18,4%	21,1%
	Jaar	369.837	302.445	67.392	71.323	373.769		Jaar	100%	81,8%	18,2%	19,1%
2020	T1	371.022	297.492	73.530	62.184	359.676	2020	T1	100%	80,2%	19,8%	17,3%
	T2	363.744	307.065	56.679	63.957	371.022		T2	100%	84,4%	15,6%	17,2%
	T3	382.068	312.867	69.201	50.877	363.744		T3	100%	81,9%	18,1%	14,0%
	Jaar	372.278	305.808	66.470	59.006	364.814		Jaar	100%	82,1%	17,9%	16,2%

Tabel 42 geeft een beter inzicht in de onderlinge verhoudingen tussen de instroom, de uitstroom, de stock en de blijvers. De instroom, uitstroom en stock werden hierboven reeds gedefinieerd. Een blijver in een bepaald trimester is een UVW-WZ die zowel in dit trimester als in het voorgaande trimester een betaling ontving.

De verhoudingen tussen de verschillende categorieën zijn relatief stabiel gebleven in 2019 en 2020. De stock bestaat gemiddeld voor iets meer dan 80% uit blijvers en voor iets minder dan 20% uit instromers. Het percentage uitstromers schommelt ook rond de 20%. In 2019 was het uitstroompercentage iets hoger dan het instroompercentage. Omgekeerd ligt het uitstroompercentage in 2020 iets lager dan het instroompercentage.

Grafiek 47

Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers in T4 2019 en T1 en T2 2020, en bepaling van de uitstroom-richting

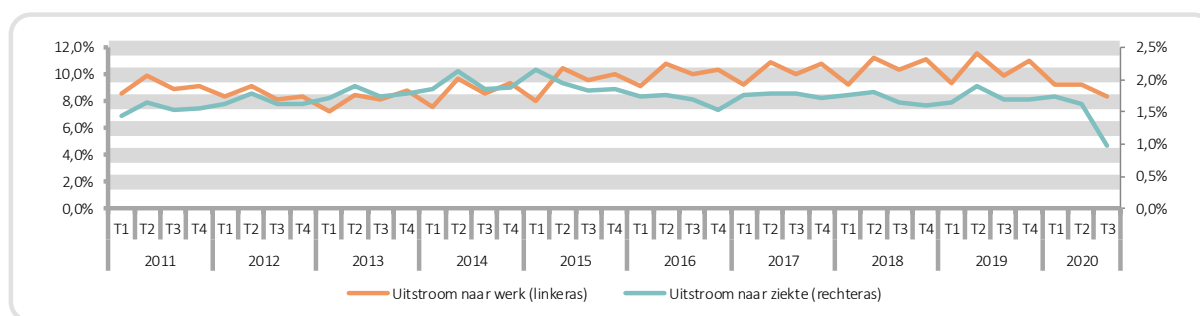

Uitstroomcijfers laten ons toe de dynamiek die aan de basis ligt van evoluties in de werkloosheid beter te begrijpen. De totale uitstroom geeft echter geen informatie over de kwalitatieve aspecten van de uitstroom. Daarom is het interessant na te gaan in welke socio-economische positie de werklozen na hun uitstroom terechtkomen. Voor het bepalen van die socio-economische positie wordt gebruik gemaakt van de Dopfluxbisprocedure, een gestandaardiseerde procedure binnen de RVA-databases

voor de opvolging van de socio-economische positie van uitstromers. Voor de uitstromers (die worden bepaald op basis van betaalgegevens op indieningsmaand) bekijken we de volgende refertemaand die overeenstemt met die betaling. Daar zoeken we naar een bericht van overlijden, pensionering, tewerkstelling of ziekte in de periode vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de maand die op de uitstroom volgt.

Grafiek 47 toont opnieuw de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende categorieën in het laatste trimester van 2019 en de eerste twee trimesters van 2020, maar voegt er informatie over de uitstroomrichting aan toe. Die vertelt ons dat de belangrijkste uitstroomrichting de uitstroom naar werk is: meer dan de helft van de personen die in het tweede trimester van 2020 uitstroomden, vond werk.

Grafiek 48
Evolutie van de uitstroom naar werk en de uitstroom naar ziekte van 2011 tot T3 2020

Grafiek 48 vergelijkt de uitstroom naar werk met die naar ziekte van 2011 tot en met het derde trimester van 2020. We zien dat de uitstroom naar werk opmerkelijk hoger ligt dan de uitstroom naar ziekte, maar dat beide uitstromen ongeveer dezelfde evoluties volgen. In T1 2015 wijken ze van elkaar af: de uitstroom naar ziekte bereikt een piek van 2,2%, terwijl de uitstroom naar werk daalt tot 8,2%. Dit wordt ongetwijfeld verklaard door de hoge uitstroom in T1 2015 naar aanleiding van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen. In T3 2020 daalt de uitstroom naar ziekte sterker dan de uitstroom naar werk.

3.4.4.2

Kenmerken van de uitstroom naar werk

In het eerste semester 2020 stroomden gemiddeld 33.803 personen uit naar werk. Dit betekent dat de uitstroomratio in het eerste semester van 2020 9,3% bedroeg, een lichte daling ten opzichte van het eerste semester van 2019 (10,5%).

Als we het onderscheid maken volgens diverse profielkenmerken (cf. tabel 43), zien we voor alle kenmerken ten opzichte van 2019 een (lichtjes) verslechterd uitstroompercentage naar werk. De meest opvallende zijn:

- de leeftijdsklassen < 25 jaar en 25-49 jaar: respectievelijk 16,4% en 11,7% (19,1% en 13,0% in 2019);
- werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan één jaar: 17,1% (19,2% in 2019).
- samenwonende werklozen: 13,4% (15,3% in 2019);
- de middengeschoolde en de hogeschoolde werklozen. respectievelijk 10,9% en 13,6% (12,6% en 15,2% in 2019);
- werklozen na studies: 10,0% (11,7% in 2019) ;
- werklozen na een vrijwillig deeltijdse betrekking: 10,0% (11,5% in 2019);
- werklozen uit het Vlaams Gewest: 12,2% (13,9% in 2019).
- werkloze mannen: 9,1% (10,4% in 2019)
- werklozen van Belgische nationaliteit: 9,4% (10,8% in 2019).

De grootorde van de uitstroom verschilt naargelang het profiel van de UVW-WZ.

- De uitstroom naar werk is groter bij de vrouwen (9,5%) dan bij de mannen (9,1%).
- De mate van uitstroom naar werk neemt af met de leeftijd: van 16,4% bij de leeftijdsklasse < 25 jaar tot 3,6% bij de 50-plussers.
- Hetzelfde geldt voor de werkloosheidsduur: hoe langer de werkloosheid duurt, hoe lager de uitstroom naar werk: van 17,1% bij minder dan één jaar werkloosheid tot 2,8% bij een werkloosheidsduur van minstens 2 jaar.
- Een hoger opleidingsniveau bevordert de uitstroom naar werk: van 6,5% bij de laaggeschoolden tot 13,6% bij de hogeschoolden. Het verschil is in 2020 kleiner geworden.
- De UVW-WZ na studies vertonen een iets hoger percentage van uitstroom naar werk (10,0%) dan de UVW-WZ na arbeidsprestaties (9,4% na een voltijdse betrekking), wat zich ongetwijfeld laat verklaren door het feit dat de groep UVW-WZ na studies meer jongeren bevat. Het verschil is in 2020 kleiner geworden. Hetzelfde hoogste percentage vinden we bij de vrijwillig deeltijdse werknemers (10,0%), en het laagste bij de SWT'ers (0,2%).
- De samenwonenden (13,4%) vertonen een veel hoger uitstroompercentage naar werk dan de twee andere gezinscategorieën (gezinshoofden: 4,8% en alleenwonenden: 6,6%).
- De uitstroom naar werk is het grootst in het Vlaams Gewest (12,2%), gevolgd door het Waals Gewest (7,8%) en ten slotte het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (5,8%).
- Volgens nationaliteit vertonen de Belgische UVW-WZ de grootste uitstroom naar werk (9,4%). Opmerkelijk is dat voor de vreemdelingen met een buitenlandse EU-nationaliteit en voor de niet-EU-vreemdelingen een gelijkaardig uitstroompercentage naar werk wordt teruggevonden (8,5% voor beide groepen).

Tabel 43

 Uitstroom naar werk van de werkzoekende uitkeringsge-
 rechtigde volledig werklozen (verschillende personen) in
 het eerste semester van 2020

	Gemiddelde aantal UVW-WZ in het eerste semester van 2020	Gemiddelde uitstroom naar werk in het eerste semester van 2020		Gemiddelde uitstroom naar werk in het eerste semester van 2019
		Aantal	Ratio	
Geslacht				
Mannen	202.901	18.431	9,1%	10,4%
Vrouwen	162.448	15.372	9,5%	10,7%
Leeftijdscategorie				
< 25 jaar	29.087	4.774	16,4%	19,1%
25-49 jaar	209.371	24.410	11,7%	13,0%
50 jaar of ouder	126.892	4.619	3,6%	4,1%
Werkloosheidsduur				
< 1 jaar	139.003	23.834	17,1%	19,2%
1-2 jaar	64.814	5.464	8,4%	9,8%
2 jaar of langer	161.533	4.505	2,8%	3,3%
Opleidingsniveau				
Laaggeschoold	173.222	11.314	6,5%	7,5%
Middengeschoold	122.880	13.357	10,9%	12,6%
Hooggeschoold	66.763	9.075	13,6%	15,2%
Statuut				
Na een voltijdse betrekking	298.519	28.180	9,4%	10,6%
Na studies	35.089	3.499	10,0%	11,7%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking (WZ)	21.059	2.106	10,0%	11,5%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	10.683	19	0,2%	0,3%
Gezinscategorie				
Gezinshoofden	99.755	4.777	4,8%	5,3%
Samenwonenden	170.268	22.747	13,4%	15,3%
Alleenwonenden	95.327	6.279	6,6%	7,3%
Gewest				
Vlaams Gewest	148.727	18.202	12,2%	13,9%
Waals Gewest	149.534	11.713	7,8%	9,0%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	67.089	3.888	5,8%	6,3%
Nationaliteit				
Belgische nationaliteit	305.188	28.695	9,4%	10,8%
Buitenlandse EU-nationaliteit	34.706	2.947	8,5%	9,4%
Niet-EU-nationaliteit	25.454	2.161	8,5%	9,0%
Totaal	365.349	33.803	9,3%	10,5%

Semestergemiddelden o.b.v. trimestriële gegevens.

 NB: het totaal omvat ook de UVW-WZ waarvan het scholings-
 niveau onbekend is.

3.4.4.3 Kenmerken van de instroom

Tabel 44

Instroom als werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze (verschillende personen) in het eerste semester van 2020 (< 65 jaar)

	Gemiddelde instroom aan UVW-WZ in het eerste semester van 2020		Gemiddeld aantal werknemers in loondienst in het eerste semester van 2020	
	Aantal	%	Aantal	%
Geslacht				
Man	35.644	54,7%	2.000.883	50,6%
Vrouw	29.461	45,3%	1.953.530	49,4%
Leeftijdsklasse				
15-24 jaar	8.684	13,3%	254.319	6,4%
15-19 jaar	195	0,3 %		
20-24 jaar	8.489	13,0%		
25-39 jaar	31.717	48,7%	1.497.543	37,9%
25-29 jaar	12.439	19,1%		
30-34 jaar	10.674	16,4%		
35-39 jaar	8.605	13,2%		
40-49 jaar	13.343	20,5%	990.606	25,1%
40-44 jaar	7.119	10,9%		
45-49 jaar	6.225	9,6%		
50-64 jaar	11.346	17,4%	1 183 130	29,9%
50-54 jaar	5.282	8,1%		
55-59 jaar	4.335	6,7%		
60-64 jaar	1.729	2,7%		
Totaal	65.105	100%	3.954.413	100%

Bronnen: RVA (instroom) en RSZ (loontrekkende tewerkstelling – tabellen tewerkgestelde werknemers).

Semestergemiddelde o.b.v. trimestriële gegevens

Tabel 44 schetst een algemeen profiel van de nieuwe werklozen, d.i. de instroom van werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in het eerste semester van 2020.¹⁶ Gemiddeld stroomden in de loop van dit semester 65.105 personen in (< 65 jaar). Er zijn weinig verschillen op basis van geslacht vast te stellen: de mannen maken in totaal 54,7% van de instroom in de volledige werkloosheid uit en de vrouwen 45,3%, wat licht verschilt met verhoudingen bij de loontrekkenden in de privésector.

Volgens leeftijdsklasse noteren we in vergelijking tot de arbeid in loondienst vooral voor de klasse tussen 25 en 39 jaar een oververtegenwoordiging (m.n. 48,7% van de instroom tegenover 37,9% van de arbeid in loondienst). Omgekeerd is de oudste leeftijdsklasse (50-64 jaar) verhoudingsgewijs minder talrijk in de instroom in de volledige werkloosheid dan in de arbeid in loondienst (respectievelijk 17,4% tegenover 29,9%).

¹⁶ Dit profiel is beperkt tot het eerste semester van 2020 ten einde een vergelijking mogelijk te maken met de meest recente RSZ-gegevens m.b.t. het profiel van de tewerkgestelde werknemers. Om dezelfde reden wordt een gemiddelde gemaakt van de twee trimesterwaarden om tot een semesterwaarde te komen. We hanteerden dezelfde werkwijze voor punt 3.4.4.2 over de kenmerken van de uitstroom naar werk.

3.4.5

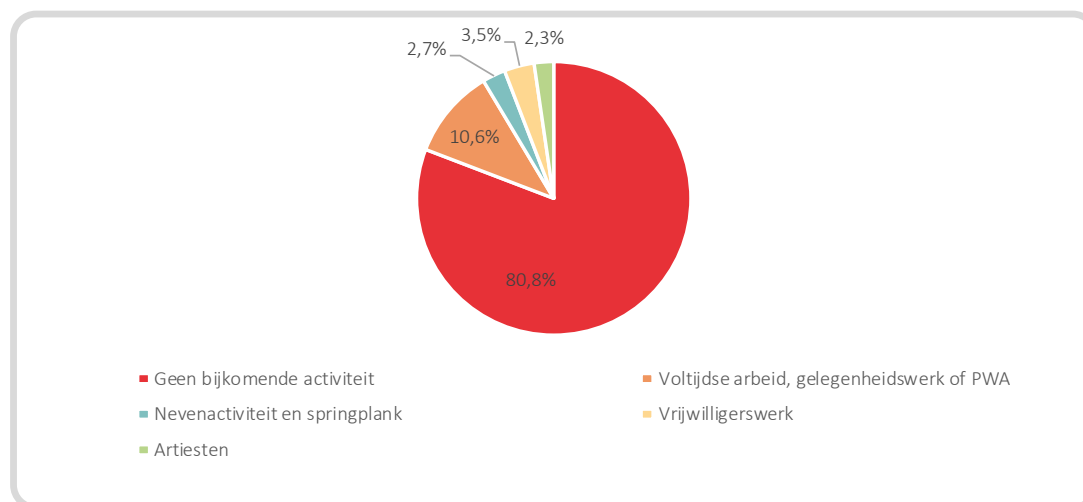
UVW-WZ met bijkomende activiteit

UVW-WZ moeten actief op zoek gaan naar werk. In bepaalde gevallen leidt dat tot tewerkstellingen van korte duur, die niet zorgen voor een uitstroom uit de werkloosheid (voltijdse arbeid, gelegenhedswerk). Daarnaast kunnen werklozen tijdens hun uitkeringsgerechtigde periode een aantal activiteiten uitvoeren, waarmee ze ervaring kunnen opdoen om hun positie op de arbeidsmarkt te versterken (nevenactiviteiten, activiteit in het kader van de maatregel ‘Springplank naar zelfstandige’, activiteiten als scheppend of vertolkend artiest, activiteiten in een PWA, of vrijwilligerswerk).¹⁷

Volgens grafiek 49 verricht in 2020¹⁸ iets minder dan 20% van de UUVW-WZ een bijkomende activiteit. Het gaat hierbij vooral om voltijdse arbeid, gelegenhedswerk of activiteiten verricht in een PWA (10,6%). Werklozen met nevenactiviteiten (inclusief de maatregel “Springplank naar zelfstandige”) vertegenwoordigen 2,7%, en 3,5% van de werklozen springt af en toe in als vrijwilliger. Iets meer dan 2% van de werklozen geven artistieke activiteiten aan.

Grafiek 49

Verdeling van de UUVW-WZ volgens eventuele bijkomende activiteit

¹⁷ Meer informatie hierover vindt u terug in de Spotlight “Werkzoekende werklozen met bijkomende activiteiten in 2017”, die in juni 2019 gepubliceerd werd op onze website.

¹⁸ Cijfers betreffen UUVW-WZ in maart 2020 die ook in februari en april 2020 minstens 1 dag werkloos waren.

3.4.6

Sancties

Tabel 45 bevat een overzicht van de sancties voor werklozen, die werden geregistreerd bij de RVA. In het kader van de Zesde Staatshervorming werd de beslissingsbevoegdheid inzake sommige sancties geregionaliseerd, bv. de sancties die verband houden met het geheel aan procedures voor de opvolging van het actieve zoekgedrag bij de werklozen (de actieve beschikbaarheid)¹⁹. Daarnaast werden ook de sancties die betrekking hebben op de passieve beschikbaarheid (werkweigering e.d.) overgeheveld naar de gewesten. De gewesten dienen de RVA op de hoogte te brengen van hun beslissingen zodat de RVA de informatie kan verwerken in de dossiers. Dat gebeurt via elektronische fluxen. De gegevens met betrekking tot de geregionaliseerde sancties betreffen dus sancties die door de RVA werden behandeld op het vlak van de gevolgen ervan op de betaling van de werkloosheidsuitkeringen. De sancties in verband met werkverlating en ontslag om billijke redenen (vrijwillige werkloosheid) en de administratieve sancties (bv. zwartwerk, gezinssituatie) bleven op het federale niveau behouden.

Op *federaal* niveau stellen we op jaarbasis een daling met 6,7% vast van het aantal sancties wegens vrijwillige werkloosheid. De daling is groter bij de verwittigingen (-7,8%) dan bij de andere (-6,6%). Het aantal sancties en verwittigingen voor administratieve inbreuken is gedaald (-21,8%). Indien we de verwittigingen buiten beschouwing laten, is het aantal administratieve sancties gedaald met 23,5%.

Bij de *geregionaliseerde* sancties zien we een sterke daling van het aantal sancties met betrekking tot de passieve beschikbaarheid (-45,9%), die toe te schrijven is aan een afname van de sancties (-41,1%) en van de verwittigingen (-65,2%). Het aantal uitsluitingen tot herinschrijving ligt 65,1% lager dan in 2019. Bij de sancties met betrekking tot de actieve beschikbaarheid zien we een zeer sterke daling ten opzichte van vorig jaar (-69,8%).

Deze afname is zowel toe te schrijven aan de daling van het aantal verwittigingen (-70,4%) als de daling

van het aantal sanctie (-68,1%). Het aantal negatieve evaluaties voor jongeren in beroepsinschakelingstijd is gedaald met 26,2%. Voor 2020 moet vooral rekening worden gehouden met de gezondheidscrisis in verband met COVID-19, waardoor de eisen inzake het zoeken naar werk moesten worden aangepast aan de moeilijke context van de arbeidsmarkt. We moeten ook voorzichtig zijn bij de interpretatie van deze gegevens en rekening houden met meerdere factoren zoals de evolutie van het aantal werklozen, de tijd die nodig is voor het ten laste nemen van die nieuwe materies door de gewestelijke diensten, het feit dat het federale normatieve kader betreffende de controle van de actieve beschikbaarheid geen sancties voorziet maar wel verwittigingen bij de eerste negatieve evaluaties, en vooral de autonomie die gegeven wordt aan de gewesten door dat nieuwe federale normatieve kader. Dat federaal kader legt de algemene principes vast van de controle. De gewesten mogen evenwel de modaliteiten ervan bepalen, wat kan leiden tot een verschillende aanpak en andere procedures in de gewesten, wat zich weerspiegelt in de cijfers. De betrokkenheid bij de controle van de consulenten belast met de begeleiding van de werklozen kan groter of minder groot zijn. Sommige verschillen kunnen ook worden verklaard door het feit dat de voorafgaande verwittigingen die worden gegeven in het kader van het begeleidingsproces of in een eerdere fase van het controleproces niet als verwittigingen geteld worden aangezien ze niet voorzien zijn in het federaal kader en niet dezelfde juridische gevolgen hebben. Ze worden in ieder geval in tabel 46 opgenomen als voorafgaande verwittigingen met de bedoeling een volledig beeld te geven van de beslissingen van de gewestinstellingen. Gedetailleerdere informatie behoort toe aan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

¹⁹ Die bevoegdheid werd in 2017 operationeel overgedragen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2016 voerde de RVA die activiteit binnen de entiteit Brussel nog uit voor rekening van Actiris.

Tabel 45
Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen
in 2019 en 2020

	2019	2020	Evol. 2019 - 2020
Federale bevoegdheid			
Vrijwillige werkloosheid: sancties	17 865	16 694	-6,6%
Afdanking om billijke redenen	4 121	3 398	-17,5%
Werkverlating	13 090	13 030	-0,5%
Zich niet aanmelden op het werkloosheidskantoor	654	266	-59,3%
Vrijwillige werkloosheid: verwittigingen	1 835	1 691	-7,8%
Vrijwillige werkloosheid: sancties + verwittigingen	19 700	18 385	-6,7%
Administratieve inbreuken: sancties	11 008	8 426	-23,5%
Onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaring	5 439	4 108	-24,5%
Onrechtmatige stempel, misbruik controlekaart	5 527	4 275	-22,7%
Opmaken van onjuiste stukken, vals stempelmerk	42	43	+2,4%
Administratieve inbreuken: verwittigingen	11 937	9 509	-20,3%
Administratieve inbreuken: sancties + verwittigingen	22 945	17 935	-21,8%
Regionale bevoegdheid sedert 2016 (2017 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)			
Passieve beschikbaarheid: sancties	13 687	8 065	-41,1%
Werkweigering	195	171	-12,3%
Afdanking, stopzetting of weigering van een beroepsopleiding	589	419	-28,9%
Zich niet aanmelden bij een werkgever	707	364	-48,5%
Zich niet aanmelden bij het plaatsingsdienst, of dienst beroepsopleiding	11 604	6 703	-42,2%
Weigering deelname aan, stopzetting of mislukking van een inschakelingsparcours	578	372	-35,6%
Weigering outplacement of weigering inschrijving in een tewerkstellingscel	14	36	+157,1%
Passieve beschikbaarheid: verwittigingen	3 386	1 180	-65,2%
Passieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	17 073	9 245	-45,9%
Uitsluiting (tot herinschrijving)	3 703	1 294	-65,1%
Uitsluiting door de gewesten ingeval van onbeschikbaarheid of schrapping als werkzoekende	3 669	1 231	-66,4%
Uitsluiting door de RVA ingeval van onbeschikbaarheid of niet ingeschreven als werzoekende	34	63	+85,3%
Passieve beschikbaarheid + uitsluiting	20 776	10 539	-49,3%
Actieve beschikbaarheid: sancties	5 918	1 886	-68,1%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen	1 758	607	-65,5%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (4-10 weken)	46	42	-8,7%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (13 weken)	1 712	565	-67,0%
Verminderde uitkering	2 489	765	-69,3%
Verminderde uitkering (4-10 weken)	67	24	-64,2%
Verminderde uitkering (13 weken)	2 422	741	-69,4%
Verminderde uitkering, gevolgd door uitsluiting	1 076	361	-66,4%
Uitsluiting	595	153	-74,3%
Actieve beschikbaarheid: verwittigingen	17 136	5 080	-70,4%
Actieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	23 054	6 966	-69,8%
Voorafgaande verwittigingen	19 611	13 607	-30,6%
Beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd (DISPO J)			
Negatieve eerste evaluatie	8 208	5 890	-28,2%
Negatieve tweede evaluatie	6 109	4 323	-29,2%
Negatieve evaluatie na eerdere negatieve evaluatie	3 603	3 014	-16,3%
DISPO J: totaal negatieve evaluaties	17 920	13 227	-26,2%
Voorafgaande verwittigingen	4 942	2 785	-43,6%

Ingevolge de Zesde Staatshervorming werd de beslissingsbevoegdheid betreffende sancties voor passieve en actieve onbeschikbaarheid overgedragen naar de gewesten (regionale sancties). Vanaf 2017 worden de beslissingen genomen door alle gewestelijke diensten. De regionale sancties worden door de gewestelijke diensten gecommuniceerd via elektronische fluxen aan de RVA, die ze uitvoert. De cijfers betreffende de beslissingen van de gewestelijke diensten worden opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten. Kleine verschillen met de door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling gepubliceerde cijfers zijn mogelijk, rekening houdend met enerzijds een lichte vertraging te wijten aan de verzending van de gegevens en de wijze waarop wijzigingen en annuleringen worden geregistreerd, en anderzijds met de toepassing van andere statistische tellingsregels.

Uitsluiting (tot herinschrijving): de niet-toekenning van uitkeringen omwille van onbeschikbaarheid voor de arbeidsmarkt tot herinschrijving als werkzoekende.

Actieve beschikbaarheid - sancties: het federale kader legt de algemene principes vast van de controle. De gewesten mogen evenwel de modaliteiten ervan bepalen, wat kan leiden tot een verschillende aanpak en andere procedures in de gewesten. Sommige verschillen kunnen ook worden verklaard door het feit dat de verwittigingen die gegeven worden in het kader van het begeleidingsproces niet als zodanig worden geteld. Gedetailleerdere informatie behoort toe aan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

Actieve beschikbaarheid– verwittigingen: de **voorafgaande verwittigingen** die worden gegeven in het kader van het begeleidingsproces of in een eerdere fase van het controleproces (enkel in het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) worden niet als verwittigingen geteld, omdat zij niet voorzien worden in het federaal kader en omdat zij niet dezelfde juridische gevolgen hebben.

Dispo J : controle op de actieve beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd. De cijfers werden opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten. De gelijkgestelde negatieve evaluaties ten gevolge afwezigheid worden opgenomen bij de negatieve evaluaties.

Tabel 46
Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in
2020- resultaten per gewest

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gem. Hfdst. Gew.	Brussels Hfdst. Gew.	Land
Federale bevoegdheid					
Vrijwillige werkloosheid: sancties	10 216	4 571	137	1 770	16 694
Afdanking om billijke redenen	2 151	987	19	241	3 398
Werkverlating	7 936	3 470	115	1 509	13 030
Zich niet aanmelden op het werkloosheidskantoor	129	114	3	20	266
Vrijwillige werkloosheid: verwittigingen	1 127	524	3	37	1 691
Vrijwillige werkloosheid: sancties + verwittigingen	11 343	5 095	140	1 807	18 385
Administratieve inbreuken: sancties	3 806	3 414	33	1 173	8 426
Onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaring	1 744	1 816	21	527	4 108
Onrechtmatige stempel, misbruik controlekaart	2 043	1 575	12	645	4 275
Opmaken van onjuiste stukken, vals stempelmerk	19	23	0	1	43
Administratieve inbreuken: verwittigingen	4 234	4 002	62	1 211	9 509
Administratieve inbreuken: sancties + verwittigingen	8 040	7 416	95	2 384	17 935
Regionale bevoegdheid sedert 2016 (2017 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)					
Passieve beschikbaarheid: sancties	7 220	608	28	209	8 065
Werkweigerings	167	3	1	0	171
Afdanking, stopzetting of weigering van een beroepsopleiding	364	53	2	0	419
Zich niet aanmelden bij een werkgever	348	16	0	0	364
Zich niet aanmelden bij het plaatsingsdienst, of dienst beroepsopleiding	5 941	529	25	208	6 703
Weigering deelname aan, stopzetting of mislukking van een inschakelingsparcours	364	7	0	1	372
Weigering outplacement of weigering inschrijving in een tewerkstellingscel	36	0	0	0	36
Passieve beschikbaarheid: verwittigingen	111	760	15	294	1 180
Passieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	7 331	1 368	43	503	9 245
Uitsluiting (tot herinschrijving)	45	1 203	32	14	1 294
Uitsluiting door de gewesten ingeval van onbeschikbaarheid of schrapping als werkzoekende	12	1 187	32	0	1 231
Uitsluiting door de RVA ingeval van onbeschikbaarheid of niet ingeschreven als werkzoekende	33	16	0	14	63
Passieve beschikbaarheid + uitsluiting	7 376	2 571	75	517	10 539
Actieve beschikbaarheid: sancties	175	1 627	36	48	1 886
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen	89	491	11	16	607
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (4-10 weken)	42	0	0	0	42
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (13 weken)	47	491	11	16	565
Verminderde uitkering	57	669	13	26	765
Verminderde uitkering (4-10 weken)	24	0	0	0	24
Verminderde uitkering (13 weken)	33	669	13	26	741
Verminderde uitkering, gevolgd door uitsluiting	17	332	8	4	361
Uitsluiting	12	135	4	2	153
Actieve beschikbaarheid: verwittigingen	1 045	3 554	78	403	5 080
Actieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	1 220	5 181	114	451	6 966
Voorafgaande verwittigingen	12 481			1 126	13 607
Beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd (DISPO J)					
Negatieve eerste evaluatie	648	5 056	60	126	5 890
Negatieve tweede evaluatie	753	3 350	15	205	4 323
Negatieve evaluatie na eerdere negatieve evaluatie	667	2 336	2	9	3 014
DISPO J: totaal negatieve evaluaties	2 068	10 742	77	340	13 227
Voorafgaande verwittigingen	2 508			277	2 785

3.4.7

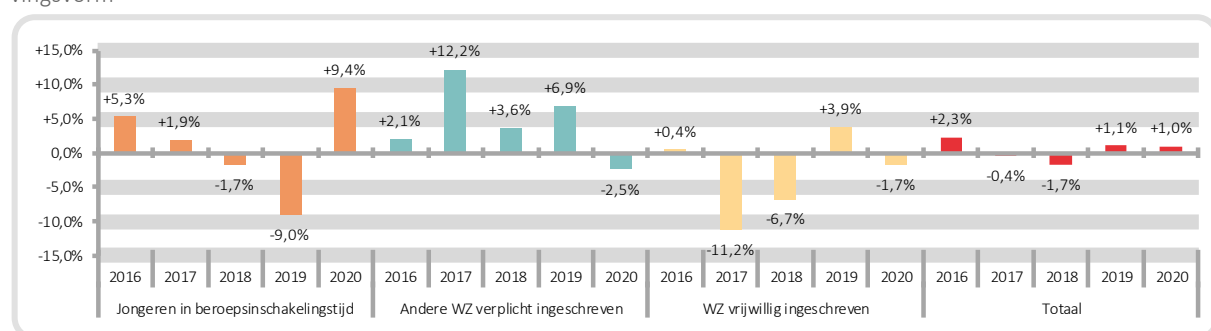
Niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden

Tabel 47
Evolutie van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm

	Jongeren in beroeps-inschakelingstijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal	Jongeren in beroeps-inschakelingstijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal
2007	39.100	30.942	34.965	105.007	100	100	100	100
2008	36.923	31.988	35.672	104.584	94	103	102	100
2009	40.766	31.582	42.528	114.875	104	102	122	109
2010	41.644	34.830	47.652	124.126	107	113	136	118
2011	39.217	36.792	49.374	125.383	100	119	141	119
2012	45.430	37.538	52.976	135.944	116	121	152	129
2013	46.791	38.810	57.360	142.962	120	125	164	136
2014	47.468	41.807	61.033	150.307	121	135	175	143
2015	46.261	48.969	68.496	163.725	118	158	196	156
2016	48.721	50.002	68.761	167.484	125	162	197	159
2017	49.623	56.093	61.090	166.806	127	181	175	159
2018	48.782	58.109	57.007	163.898	125	188	163	156
2019	44.385	62.106	59.204	165.695	114	201	169	158
2020	48.573	60.570	58.209	167.352	124	196	166	159
Evol. 2007-2020	+24,2%	+95,8%	+66,5%	+59,4%				
Evol. 2019-2020	+9,4%	-2,5%	-1,7%	+1,0%				

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Grafiek 50
Variatie op jaarbasis van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Volledigheidshalve dient hier te worden vermeld dat niet alle werkzoekenden worden vergoed door de RVA in het kader van de werkloosheidsverzekering. Daarnaast bestaat het totale aantal werkzoekenden enerzijds uit werkende werkzoekenden (die hierna buiten beschouwing worden gelaten), en anderzijds uit niet-werkende werkzoekenden die niet vergoed worden in het kader van de werkloosheidsverzekering. Tabel 47 bevat gegevens over deze niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden; die gegevens worden verzameld door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en samengebracht door de RVA.

De groep niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden bestaat uit jongeren in beroepsinschakelingstijd, alsook uit niet-werkende werkzoekenden die verplicht of vrijwillig ingeschreven zijn. Onder de verplicht ingeschrevenen bevinden zich de gesanctioneerde werklozen, de werkzoekenden ten laste van het OCMW en de werkzoekenden die door de FOD Sociale Zekerheid erkend zijn als mindervalide.

Bij de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden vinden we heel wat niet-werkende werkzoekenden terug met een vreemde nationaliteit, die zich inschrijven om toegang te hebben tot de Belgische arbeidsmarkt, maar die (nog) geen recht hebben op werkloosheidsuitkeringen.

In 2020 zien we een toename van het aantal NVNW-WZ (+1,0% op jaarbasis). Die stijging is uitsluitend toe te schrijven aan de toename van de jongeren in beroepsinschakelingstijd (+9,4% op jaarbasis) die als gevolg van de gezondheidscrisis na hun studies moeilijker een baan vinden. Het aantal verplicht en het aantal vrijwillig ingeschreven werkzoekenden daalde op jaarbasis met respectievelijk 2,5% en 1,7%.

Het aantal NVNW-WZ heeft in 2020 bijna de piek van 2016 geëvenaard (167.352 personen gemiddeld per maand), d.i. een verhoging van 59,4% ten opzichte van 2007). In vergelijking met 2016 zien we vooral een verschuiving van de vrijwillig ingeschrevenen naar de verplicht ingeschrevenen. Dit is deels het gevolg van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen. Een gedeelte van de werklozen die het einde van het recht hebben bereikt, zijn opgenomen bij de verplicht ingeschreven werkzoekenden vermits zij een leefloon ontvangen van het OCMW. Anderen hebben besloten om als vrijwillig werkzoekende ingeschreven te blijven.

Slechts een deel van de NVNW-WZ ontvingen daarvoor een werkloosheids- of inschakelingsuitkering. Tot en met 2015 is het aandeel van deze categorie gestegen van 16,4% naar 21,7%. De piek in 2015 is te wijten aan de beperking in de tijd van het recht op inschakelingsuitkeringen. Deze maatregel werd ingevoerd in 2012 en een groot deel van de betrokkenen bereikte het einde van hun recht in 2015. Vervolgens daalde het aandeel in 2016 naar 17,3% en in 2017 naar 11,0%. Het aandeel daalt in 2018 verder tot 10,2%, om opnieuw te stijgen tot 11,0% in 2019 en 11,6% in 2020 (dit voorlopig cijfer, gebaseerd op de reeds beschikbare referentemaanden, kan nog lichtjes verhogen naargelang de beschikbaarheid van de gegevens van recentere indieningsmaanden).

Tabel 48

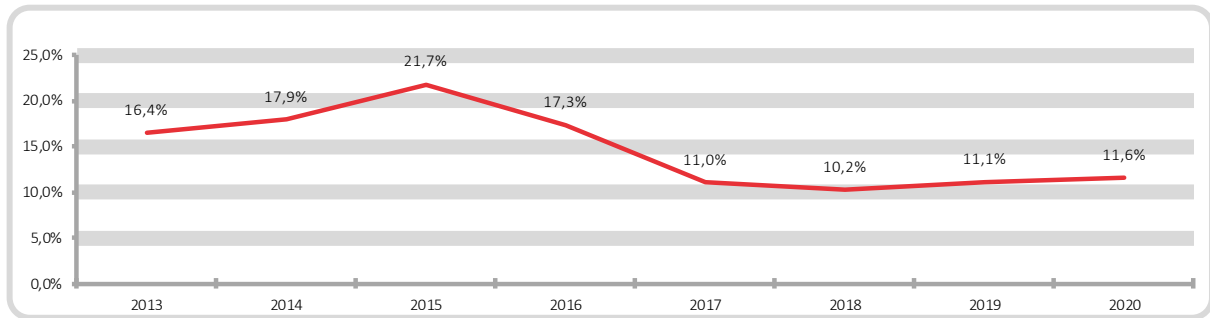
Evolutie van het gemiddeld aantal NVNW-WZ, dat in de loop van de 2 voorafgaande jaren een uitkering ontving als UVW en/of IGU (reeds beschikbare referentemaanden)

	Aantal NVNW-WZ			Aantal met een uitkering in de 2 voorgaande jaren			Relatief aandeel		
	Verplicht ingeschreven	Vrijwillig ingeschreven	Totaal	Verplicht ingeschreven	Vrijwillig ingeschreven	Totaal	Verplicht ingeschreven	Vrijwillig ingeschreven	Totaal
2013	38.810	57.360	96.171	9.041	6.751	15.792	23,3%	11,8%	16,4%
2014	41.807	61.033	102.839	10.905	7.481	18.386	26,1%	12,3%	17,9%
2015	48.969	68.496	117.465	14.701	10.847	25.547	30,0%	15,8%	21,7%
2016	50.002	68.761	118.763	9.592	10.962	20.554	19,2%	15,9%	17,3%
2017	56.093	61.090	117.183	5.871	7.055	12.926	10,5%	11,5%	11,0%
2018	58.109	57.007	115.116	5.359	6.438	11.797	9,2%	11,3%	10,2%
2019	62.106	59.204	121.310	5.595	7.889	13.484	9,0%	13,3%	11,1%
2020	60.570	58.209	118.779	5.301	8.445	13.747	8,8%	14,5%	11,6%

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Grafiek 51

Evolutie van het gemiddeld aandeel NVNW-WZ, dat in de loop van de 2 voorafgaande jaren een uitkering ontving als UVW en/of IGU (reeds beschikbare referentemaanden)

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Deeltijdse werknemers

4.1

Inkomensgarantie-uitkering (IGU)

Werklozen die het werk deeltijds hervatten kunnen, onder bepaalde voorwaarden, bovenop het deeltijdse nettoloon, een uitkering van de RVA krijgen. Deze uitkering voor deeltijdse werknemers met behoud van rechten wordt een "inkomensgarantie-uitkering" genoemd (IGU).

4.2

Volgens stelsel

In 2020 werden, gemiddeld per maand, 31.788 deeltijdse werknemers geteld, d.i. 1.788 of 5,3% minder dan in 2019. Sinds 2007 werden nooit minder deeltijdse werknemers geteld dan in 2020.

Slechts een kleine minderheid van het aantal betalingen (1,3%) wordt uitgekeerd aan vrijwillig deeltijdse werknemers met een IGU. Het gaat hier om werknemers die niet beantwoorden aan de voorwaarden om met een voltijdse werknemer te worden gelijkgesteld en die ook niet aan de voorwaarden beantwoorden om beschouwd te worden als deeltijdse werknemer met behoud van rechten. De vrijwillig deeltijdse werknemer kan in geval van volledige werkloosheid halve uitkeringen genieten voor de uren waarop hij gewoonlijk tewerkgesteld was.

Indien deze werknemers weer deeltijds aan het werk gaan, dan kunnen zij in voorkomend geval recht hebben op een inkomensgarantie-uitkering (KB van 07.06.2013, IW 01.07.2013). Voor deze subgroep stijgt het aantal betalingen op jaarbasis met 6,9%.

Het aantal deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU daalt op jaarbasis met 5,5%. Deze daling is waarschijnlijk te verklaren door de wijzigingen ingevoerd in 2015 m.b.t. de berekeningswijze en toekenningsvoorwaarden van het IGU.

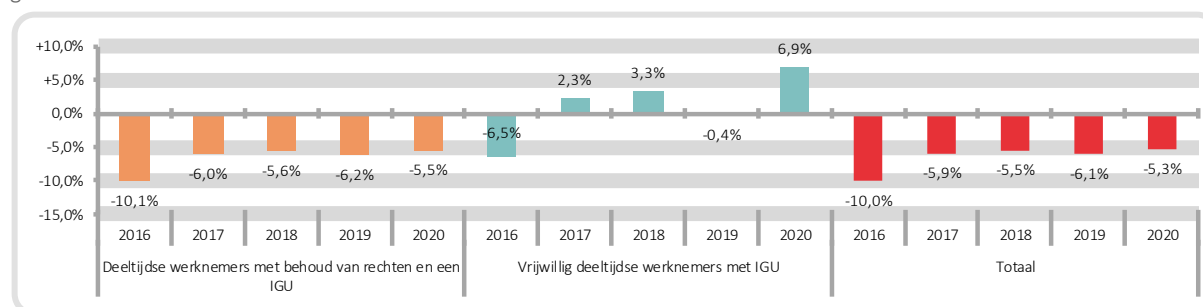
Tabel 49

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens stelsel

	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Totaal	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Totaal
2007	47.516	-	47.516	100	-	100
2008	48.001	-	48.001	101	-	101
2009	50.772	-	50.772	107	-	107
2010	52.605	-	52.605	111	-	111
2011	52.514	-	52.514	111	-	111
2012	51.715	-	51.715	109	-	109
2013	51.685	80	51.765	109	100	109
2014	50.702	422	51.124	107	525	108
2015	44.323	392	44.716	93	488	94
2016	39.866	367	40.233	84	456	85
2017	37.469	375	37.844	79	467	80
2018	35.368	387	35.755	74	482	75
2019	33.190	386	33.576	70	480	71
2020	31.375	413	31.788	66	514	67
Evol. 2007-2020	-34,0%	-	-33,1%			

Grafiek 52

Variatie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers volgens stelsel

4.3

Volgens gewest

Sinds 2007 is het aantal deeltijdse werknemers in het Vlaams Gewest gedaald met 44,4%. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in het Waals Gewest is de daling ook aanzienlijk met respectievelijk 27,6% en 18,9%.

Op jaarbasis noteren we in alle gewesten een daling: in het Vlaams Gewest -4,9%, in het Waals Gewest -5,4% en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest -6,6%.

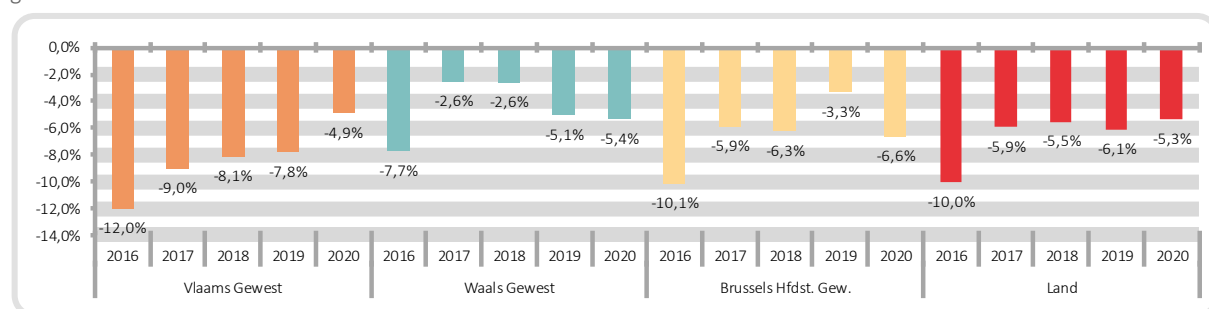
Tabel 50

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens gewest

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	24.819	17.848	4.849	47.516	100	100	100	100
2008	24.282	18.822	4.897	48.001	98	105	101	101
2009	25.363	20.281	5.129	50.772	102	114	106	107
2010	25.980	21.286	5.340	52.606	105	119	110	111
2011	25.649	21.511	5.355	52.514	103	121	110	111
2012	24.868	21.629	5.219	51.715	100	121	108	109
2013	24.813	21.561	5.391	51.765	100	121	111	109
2014	24.762	21.009	5.354	51.124	100	118	110	108
2015	21.422	18.387	4.906	44.716	86	103	101	94
2016	18.852	16.971	4.410	40.233	76	95	91	85
2017	17.158	16.536	4.151	37.844	69	93	86	80
2018	15.763	16.102	3.890	35.755	64	90	80	75
2019	14.528	15.287	3.761	33.576	59	86	78	71
2020	13.811	14.466	3.511	31.788	56	81	72	67
Evol. 2007-2020	-44,4%	-18,9%	-27,6%	-33,1%				

Grafiek 53

Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens gewest

4.4

Volgens geslacht

Sinds 2007 is het aantal vrouwelijke deeltijdse werknemers gedaald met 36,2% t.o.v. 21,1% bij de mannelijke deeltijdse werknemers. Het feit dat meer vrouwen dan mannen het recht op inschakelingsuitkeringen verloren hebben, heeft ook een rol gespeeld in deze verschillende evolutie.

Op jaarbasis zijn er dalingen van respectievelijk 4,4% bij de mannen en 5,6% bij de vrouwen.

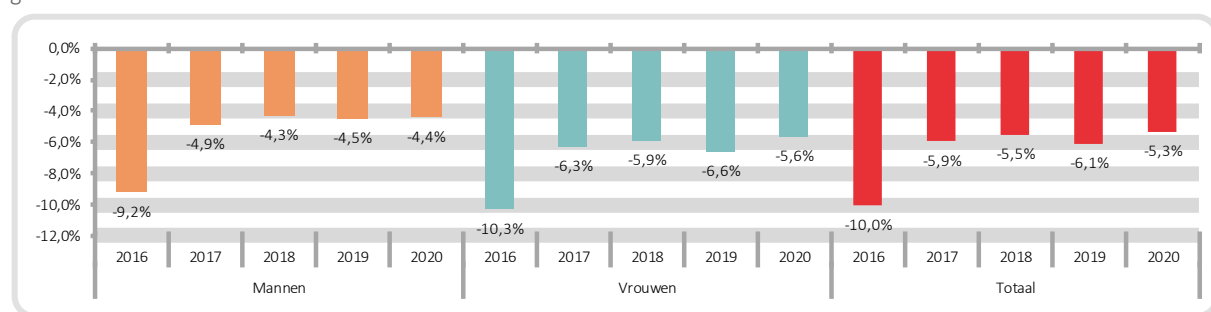
Tabel 51

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens geslacht

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2007	9.873	37.643	47.516	100	100	100
2008	9.733	38.268	48.001	99	102	101
2009	10.385	40.387	50.772	105	107	107
2010	11.026	41.580	52.606	112	110	111
2011	11.026	41.489	52.514	112	110	111
2012	10.929	40.787	51.715	111	108	109
2013	11.157	40.608	51.765	113	108	109
2014	11.237	39.888	51.124	114	106	108
2015	10.312	34.404	44.716	104	91	94
2016	9.365	30.867	40.233	95	82	85
2017	8.909	28.935	37.844	90	77	80
2018	8.529	27.226	35.755	86	72	75
2019	8.148	25.428	33.576	83	68	71
2020	7.790	23.998	31.788	79	64	67
Evol. 2007-2020	-21,1%	-36,2%	-33,1%			

Grafiek 54

Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens geslacht

4.5

Volgens leeftijdsklasse

Sinds 2007 is het aantal deeltijdwerkers onder de 25 met 61,3% gedaald. Het aantal mensen van 25 tot 49 jaar daalde met 49,4%. Het aantal 50-plussers daarentegen is in deze periode met 49,2% gestegen.

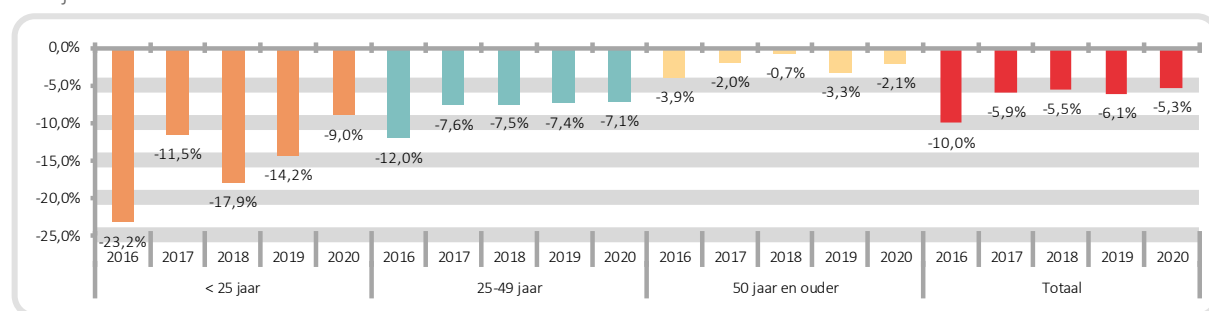
Het aandeel van de min 25-jarigen bij de deeltijdse werknemers bedraagt in 2020 slechts 2,5%.

Het aantal 50-plussers vertoont op jaarbasis een kleinere daling (-2,1%) in vergelijking met de leeftijdsklassen jonger dan 50 jaar. De grootste daling is te zien bij de jongeren van minder dan 25 jaar (-9,0%). Het aantal 25 tot 49-jarigen is dit jaar gedaald met 7,1%.

Tabel 52
Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens leeftijds-
klasse

	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en ouder	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en ouder	Totaal
2007	2.043	37.395	8.079	47.516	100	100	100	100
2008	2.002	37.076	8.923	48.001	98	99	110	101
2009	2.372	38.150	10.250	50.772	116	102	127	107
2010	2.511	38.792	11.303	52.606	123	104	140	111
2011	2.382	37.952	12.181	52.514	117	101	151	111
2012	2.297	36.566	12.852	51.715	112	98	159	109
2013	2.357	35.725	13.683	51.765	115	96	169	109
2014	2.382	34.380	14.362	51.124	117	92	178	108
2015	1.819	29.280	13.617	44.716	89	78	169	94
2016	1.397	25.754	13.082	40.233	68	69	162	85
2017	1.236	23.785	12.823	37.844	60	64	159	80
2018	1.015	22.011	12.730	35.755	50	59	158	75
2019	870	20.392	12.314	33.576	43	55	152	71
2020	791	18.940	12.057	31.788	39	51	149	67
Evol. 2007-2020	-61,3%	-49,4%	+49,2%	-33,1%				

Grafiek 55
Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens
leeftijdsklasse

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

5.1

Inleiding: gevolgen van de Zesde Staatshervorming

In het kader van de Zesde Staatshervorming werden op 1 juli 2014 verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen juridisch gezien overgedragen van de RVA naar het gewestelijke niveau. De RVA behoudt echter bepaalde verantwoordelijkheden over de uitvoering van betalingen, alsook over bepaalde reglementaire kaders die op het federale niveau behouden blijven. Totdat de gewestelijke diensten voorbereid zijn op een operationele overdracht, blijft de RVA met het oog op het continuïteitsbeginsel het dagelijkse beheer uitoefenen. De overnames gebeuren echter niet op hetzelfde tijdstip of voor elk gewest aan hetzelfde ritme, maar naargelang de overgedragen materie en naargelang het gewest. De RVA-statistieken behandelen slechts de betalingen waarvoor de RVA operationeel verantwoordelijk is. Bij overdracht zijn de statistieken over deze maatregelen dan ook vaak uitdovend.

De overdracht van premies en toeslagen (opleidingsuitkering, stage-uitkering incl. instapstage, vestigingsuitkering, werkhervattingstoelage [loontrekkende, zelfstandige en activiteitencoöperatie], premie laatste maand beroepsopleiding, kinderopvangtoelage, PWA-opleidingstoelage, overstappremie en mobiliteitstoelage) omvat de bevoegdheid inzake de reglementering, attestatie en uitbetaling. De eerste operationele overdracht vond plaats in mei 2016 (overdracht van de premie laatste maand beroepsopleiding aan het Vlaams Gewest).

Bij het merendeel van de reeds verrichte operationele overdrachten werden de stelsels afgevoerd om de doelstellingen over te dragen naar andere stelsels of strategieën. De stage-uitkering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die na de overdracht op 1 januari 2017 werd vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Stage First', vormt hierop een uitzondering. Ook bij de overdracht op 15 maart 2018 van de werkhervattingstoelage en op 1 september 2018 van de opleidingsuitkering en de stage-uitkering aan het Vlaams Gewest, werden verschillende vervangende maatregelen voorzien, maar de RVA is daar niet langer bij betrokken.

Nota bene: de vestigingsuitkering is bij overdracht feitelijk reeds uitgedoofd, aangezien hiervoor een begeleiding door het Participatiefonds noodzakelijk is en dit Fonds niet meer bestaat.

De bonussen (stage- en startbonus) werden zonder grote wijzigingen overgedragen naar het gewestelijke niveau. De overdracht omvat de bevoegdheid over de reglementering, attestatie en uitbetaling. Voor deze materies vond de overdracht bij alle gewestelijke diensten op hetzelfde moment plaats, m.n. 1 januari 2016. Aangezien de gewestelijke diensten na overdracht als operator voor de betalingen fungeren, zijn deze maatregelen binnen de RVA-statistieken uitdovend.

Voor de activeringsmaatregelen (doorstromingsprogramma, SINE en Activa) geldt dat de overdracht de attestatie en bepaalde aspecten van de reglementering betreft. SINE is de enige maatregel waarvoor tot nu toe geen overdrachten plaatsvonden. De enige Activamaatregel die aanvankelijk op federaal niveau behouden bleef, is Activa PVP. Hoewel de RVA de operationele verantwoordelijkheid behield, werd dit stelsel op budgettair vlak overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. Deze voorzag vanaf 1 januari 2018 een nieuwe federale regeling die Activa PVP verving. In het kader van deze nieuwe regeling ontvangen de gemeenten met een veiligheids- en preventieplan een toelage. De gemeenten betalen zelf het volledige loon van de stadswachten. Om de afschaffing van het oude Activa PVP-stelsel te kunnen uitvoeren, werd het alsnog overgedragen naar de gewesten, waar het werd opgeheven zonder overgangsmaatregelen. Enkel het Vlaams Gewest koos ervoor Activa PVP te behouden, waarbij de RVA als operator optreedt. Bijgevolg is ook dit stelsel in principe uitdovend.

Op het vlak van de Activamaatregelen die reeds naar het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest operationeel zijn overgedragen, toont zich een verschillende beleidskeuze tussen de gewestelijke diensten onderling. Het Vlaams Gewest opteerde ervoor om de maatregelen vanaf 1 juli 2016 gedeeltelijk en vanaf 1 januari 2017 volledig af te voeren en te integreren in andere stelsels of strategieën, o.a. die gebaseerd op de verminderde RSZ-bijdragen. Deze statistiek is dan ook uitdovend. Het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarentegen bleven na operationele overdracht (respectievelijk op 1 januari en 1 juli 2016) in eerste instantie de federale regelgeving ongewijzigd toepassen. Vanaf 1 juli 2017 heeft het Waals Gewest, na reglementaire overdracht, Activa echter vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Plans Impulsion'. Ook voor dit nieuwe plan blijft de RVA operationeel verantwoordelijk voor de uitvoering van de betalingen. De maatregelen in kwestie blijven dan ook voorkomen in de RVA-statistieken. Vanaf 1 oktober 2017 opteerde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest er voor om Activa Start af te schaffen, en Activa werd omgevormd tot het nieuwe stelsel "Activa Brussels".

De doorstromingsprogramma's zijn, tot nu toe met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, overal overgenomen en afgevoerd in de loop van 2016 en 2017. Bijgevolg zijn ook die statistieken uitdovend.

In het kader van de Zesde Staatshervorming werd aan de gewestelijke diensten ten slotte de bevoegdheid overgedragen om bepaalde vrijstellingen toe te kennen, alsook over bepaalde aspecten van de reglementering rond vrijstellingen. Aangezien de betrokkenen met één van de desbetreffende vrijstellingen betalingen ontvangen in het kader van de werkloosheidsuitkering, blijven deze maatregelen deel uitmaken van de RVA-statistieken.

De stelsels van vrijstellingen voor het volgen van studies, opleidingen en stages werden overgedragen zonder tot nu toe fundamentele wijzigingen te ondergaan. In het Vlaams Gewest werd de regelgeving inzake vrijstellingen weliswaar enigszins aangepast, maar daarbij werd vaak uitgegaan van wat al federaal was voorzien.

Hoewel die materie niet wordt overgedragen, is het in deze context nuttig te vermelden dat vanaf 1 januari 2016 ook de PWA-vrijstelling een belangrijke hervorming kende. Ze werd voortaan beperkt tot de PWA-vrijstellingen beoogd in artikel 79, §4 bis, 2de lid (180 PWA-uren +33% permanente arbeidsongeschiktheid) en artikel 79ter, §5 (activiteit als PVP).

5.2 Tewerkstellings- en activerings- maatregelen

Tabel 53

Evolutie van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel

	Overgedragen bevoegdheden (federaal naar regionaal)							Niet overgedragen bevoegdheden (federaal)	Totaal
	Activa	Doorstromings-programma	SINE	Activa START	Werkhervattings-toeslag	Instapstage	Opleidings-uitkering	Beschutte werkplaats	
2007	38 256	5 748	8 713	714	4 605	76	2 607	490	61 210
2008	39 674	5 756	10 212	503	7 192	33	2 581	471	66 422
2009	34 252	5 693	11 093	434	9 029	19	2 113	478	63 112
2010	27 783	5 213	11 626	250	13 060	20	2 333	420	60 704
2011	24 964	4 900	11 400	216	17 396	12	2 484	376	61 748
2012	28 148	4 846	10 953	349	20 116	6	2 316	349	67 083
2013	32 251	4 859	10 876	314	19 382	164	2 458	325	70 629
2014	35 030	4 658	10 564	148	17 108	1 046	2 406	312	71 270
2015	37 653	4 217	10 544	103	15 327	1 654	2 583	283	72 364
2016	38 560	3 193	10 319	57	14 744	1 843	2 726	232	71 673
2017	33 606	3 189	9 949	26	14 554	1 289	2 553	199	65 366
2018	34 243	3 071	9 711	4	12 593	41	1 783	179	61 625
2019	35 883	2 465	9 602	1	9 013	14	254	164	57 395
2020	29 535	1 363	8 460	0	6 179	14	118	157	45 826
Evol. 2007-2020	-22,8%	-76,3%	-2,9%	-100,0%	+34,2%	-82,0%	-95,5%	-68,0%	-25,1%

	Activa	Doorstromings-programma	SINE	Activa START	Werkhervattings-toeslag	Instapstage	Opleidings-uitkering	Beschutte werkplaats	Totaal
2007	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2008	104	100	117	70	156	43	99	96	109
2009	90	99	127	61	196	25	81	98	103
2010	73	91	133	35	284	26	89	86	99
2011	65	85	131	30	378	15	95	77	101
2012	74	84	126	49	437	8	89	71	110
2013	84	85	125	44	421	216	94	66	115
2014	92	81	121	21	371	1375	92	64	116
2015	98	73	121	14	333	2174	99	58	118
2016	101	56	118	8	320	2422	105	47	117
2017	88	55	114	4	316	1694	98	41	107
2018	90	53	111	1	273	54	68	37	101
2019	94	43	110	0	196	19	10	33	94
2020	77	24	97	0	134	18	5	32	75

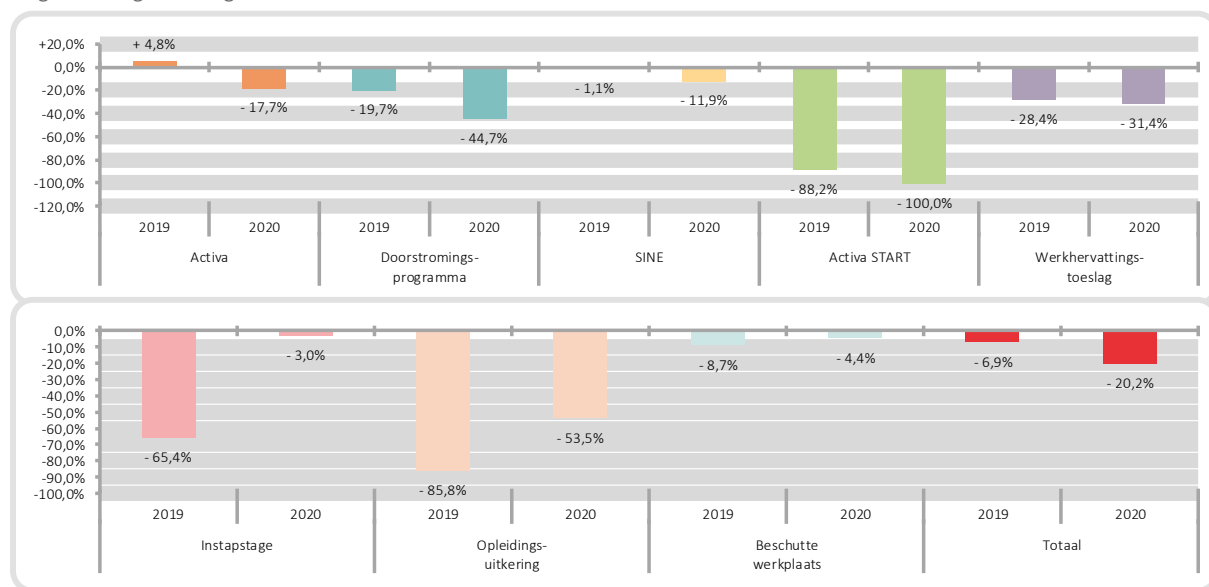
Op jaarbasis noteren we voor elk van de werk- en activeringsmaatregelen een daling (zie Tabel 53). De grootste procentuele dalingen (zie Grafiek 54) noteren we bij de kleinste van de genoemde maatregelen, m.n. Activa START (0 fysieke eenheden in 2020) en de opleidingsuitkering (118 fysieke eenheden in 2020). De betalingen in het kader van Activa Start zijn in dalende lijn sedert 2012, het jaar waarin er nog maandelijks gemiddeld 349 betalingen verricht werden. Het aantal uitkeerde opleidingsuitkeringen was op zijn hoogtepunt in 2016 (2.726 fysieke eenheden), maar kent sindsdien een sterke daling.

Het totaal aantal betalingen voor tewerkstellings- en activeringsmaatregelen zit nu onder het niveau van vóór de financiële crisis (61.210 fysieke eenheden in 2007), maar er zijn grote verschillen in evoluties tussen de stelsels. Het grootste stelsel in 2020, m.n. Activa, vertegenwoordigt nog steeds meer dan de helft van de betalingen (zie grafiek 57).

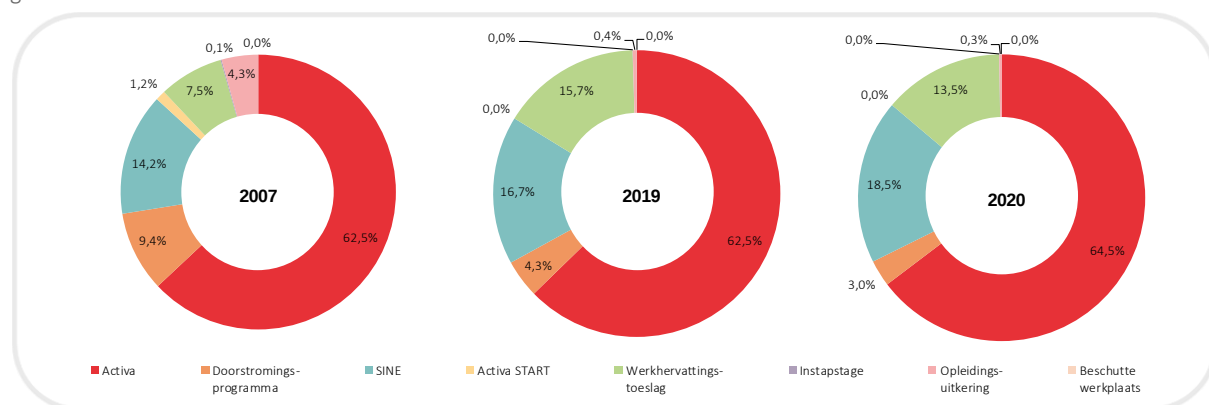
Tabel 54
Evolutie van de activeringsmaatregelen onder regionale
regelgeving

ACTIVA, regionale regelgeving					
Jaar	Vlaams Gewest	Waals Gewest exclusief Duitstalige Gemeenschap	Duitstalige Gemeen-schap	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2017	-	3.515	0	70	3.585
2018	3	19.147	1	2.622	21.773
2019	15	28.423	6	4.971	33.415
2020	10	24.759	4	4.550	29.323

Grafiek 56
Variatie op jaarbasis van de tewerkstellings- en active-
ringsmaatregelen volgens stelsel

Grafiek 57
Verdeling van de tewerkstellings- en activeringsmaatre-
gelen

5.3 Vrijstellingen

Tabel 55

Evolutie van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

	Opleidingen		Andere vrijstellingen		Totaal	Opleidingen		Andere vrijstellingen		Totaal
	Volgen van een beroepsopleiding	Hervatten van studies	Activiteiten in het buitenland	Activiteiten in PWA of als stadswacht		Volgen van een beroepsopleiding	Hervatten van studies	Activiteiten in het buitenland	Activiteiten in PWA of als stadswacht	
2007	25 053	10 248	27	1 328	36 655	100	100	100	100	100
2008	24 092	10 045	27	1 431	35 595	96	98	101	108	97
2009	25 570	9 316	25	1 465	36 376	102	91	93	110	99
2010	26 366	10 597	19	1 425	38 408	105	103	72	107	105
2011	24 970	11 197	14	1 361	37 542	100	109	52	102	102
2012	25 142	11 620	11	1 350	38 123	100	113	41	102	104
2013	26 108	12 773	16	1 369	40 265	104	125	59	103	110
2014	27 247	13 744	14	1 458	42 463	109	134	53	110	116
2015	25 769	13 998	9	1 418	41 194	103	137	34	107	112
2016	23 249	13 086	7	1 572	37 914	93	128	27	118	103
2017	23 352	12 543	6	1 722	37 624	93	122	24	130	103
2018	25 497	11 066	6	1 665	38 235	102	108	23	125	104
2019	27 280	9 714	4	1 614	38 612	109	95	15	122	105
2020	24 636	9 104	4	1 433	35 176	98	89	16	108	96
Evol. 2007-2020	-1,7%	-11,2%	-84,4%	+7,9%	-4,0%					

Tabel 56

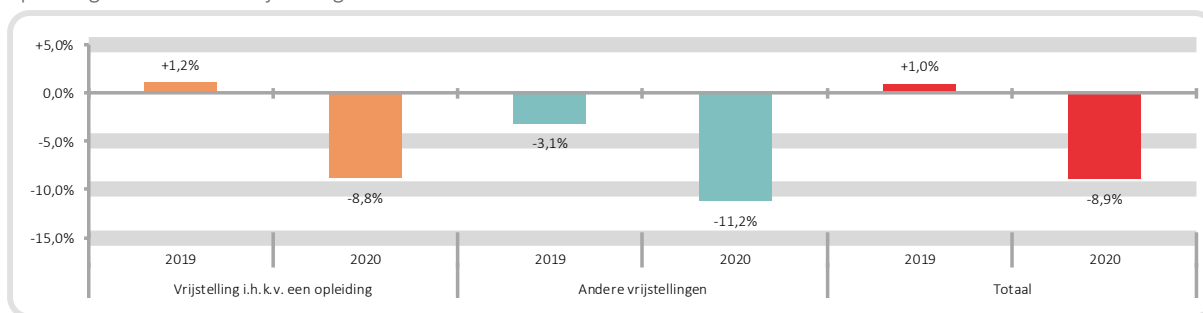
Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen volgens stelsel: aantal betalingen (gemiddeld per maand) en aantal verschillende personen (jaartotaal)

	Aantal betalingen			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
Beroepsopleiding	15.214	7.500	1.922	24.636
Studies met volledig leerplan voor een knelpuntberoep	550	1.324	340	2.214
Studies met volledig leerplan, niet voor een knelpuntberoep	798	224	271	1.292
Studies aanvaard door de RTD	23	2.056	3	2.083
Opleiding in het kader van een individueel actieplan	433	202	858	1.493
Middenstandsopleiding	131	8	118	257
Overeenkomst met activiteitencoöperatie als kandidaat-ondernemer	265	161	170	596
Alternierende opleiding	18	417	3	438
Opleidingen "entreprise / atelier de formation"	2	0	694	695
Opleiding of stage in het buitenland	0	12	24	36
Totaal	17.433	11.904	4.402	33.739
% UVW	10,6%	8,1%	6,5%	8,9%

	Aantal verschillende personen			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
Beroepsopleiding	33.392	20.358	4.644	58.394
Studies met volledig leerplan voor een knelpuntberoep	901	1.963	503	3.367
Studies met volledig leerplan, niet voor een knelpuntberoep	1.323	312	412	2.047
Studies aanvaard door de RTD	37	3.364	6	3.407
Opleiding in het kader van een individueel actieplan	984	317	1.591	2.892
Middenstandsopleiding	284	11	221	516
Overeenkomst met activiteitencoöperatie als kandidaat-ondernemer	429	264	271	964
Alternierende opleiding	47	692	9	748
Opleidingen "entreprise / atelier de formation"	3	0	1.177	1.180
Opleiding of stage in het buitenland	1	37	72	110
Totaal	37.401	27.318	8.906	73.625

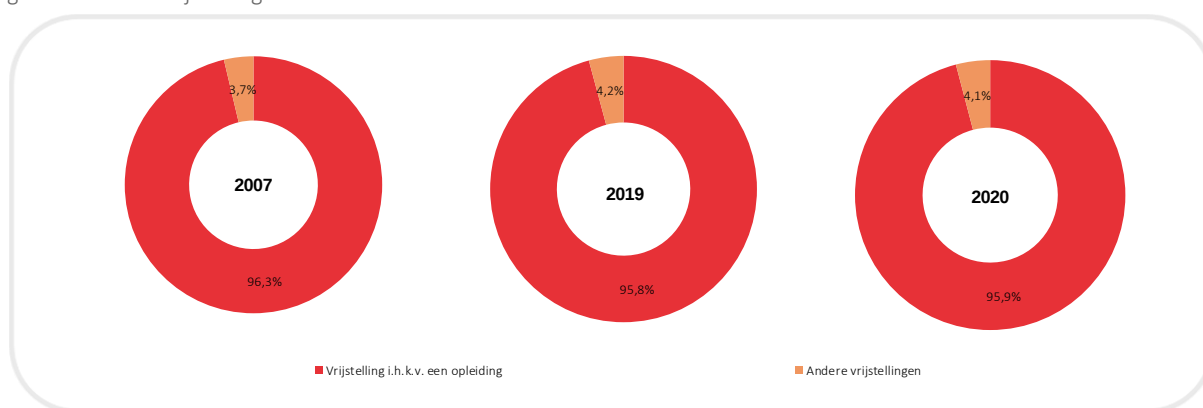
Grafiek 58

Variatie op jaarbasis van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

Grafiek 59

Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

Gemiddeld werden per maand in 2020 35.176 betalingen uitgevoerd voor vrijstellingen (zie tabel 55). In 2020 werden voorts 73.625 verschillende personen met een vrijstelling vergoed (zie tabel 56). Het aantal personen met een vrijstelling is hoger in het Vlaams dan in het Waals Gewest. Niettegenstaande worden in het Waals Gewest meer vrijstellingen voor opleidingen aanvaard door de regionale tewerkstellingsdiensten.

We noteren in 2020 algemeen een daling met 8,9% ten opzichte van 2019 van het aantal betalingen voor vrijstellingen (zie grafiek 58). De betalingen voor vrijstellingen voor het volgen van opleidingen vertegenwoordigen in 2020 95,9% van alle betalingen voor vrijstellingen (zie grafiek 59).

5.4

Evolutie van het totaal van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

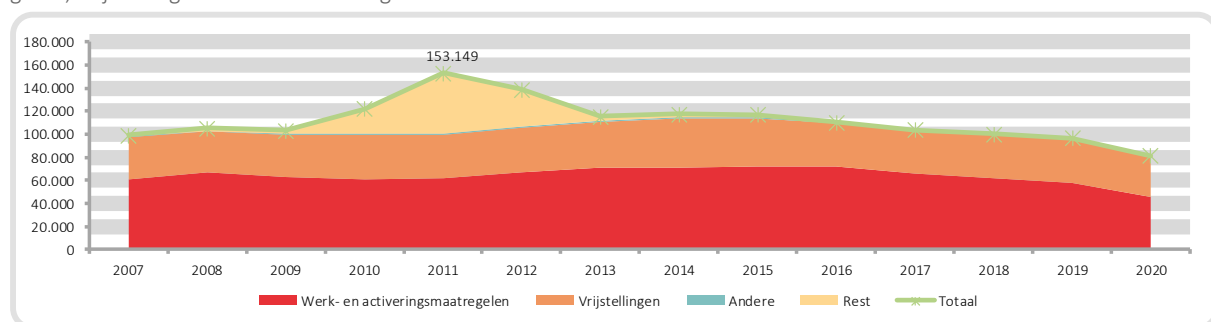
Tabel 57

Evolutie van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen, incl. toeslagen en uitgedoofde stelsels

	Werk- en activeringsmaatregelen	Vrijstellingen	Toeslag beroepsopleiding	Kinderopvangtoeslag	Uitgedoofde stelsels	Totaal	Werk- en activeringsmaatregelen	Vrijstellingen	Toeslag beroepsopleiding	Kinderopvangtoeslag	Uitgedoofde stelsels	Totaal
2007	61 210	36 655	64	23	1 429	99 380	100	100	100	100	100	100
2008	66 422	35 595	60	23	2 996	105 097	109	97	94	102	210	106
2009	63 112	36 376	39	412	3 534	103 473	103	99	61	1812	247	104
2010	60 704	38 408	55	1 341	21 441	121 949	99	105	87	5895	1500	123
2011	61 748	37 542	61	1 236	52 562	153 149	101	102	96	5434	3678	154
2012	67 083	38 123	53	1 229	32 385	138 874	110	104	83	5403	2266	140
2013	70 629	40 265	54	942	3 506	115 396	115	110	85	4140	245	116
2014	71 270	42 463	56	886	2 966	117 643	116	116	89	3895	208	118
2015	72 364	41 194	59	744	2 759	117 120	118	112	93	3271	193	118
2016	71 673	37 914	37	673	32	110 329	117	103	57	2957	2	111
2017	65 366	37 624	29	663	1	103 682	107	103	45	2914	0	104
2018	61 625	38 235	4	501	0	100 364	101	104	7	2201	0	101
2019	57 395	38 612	0	512	0	96 520	94	105	0	2249	0	97
2020	45 826	35 176	0	317	0	81 320	75	96	0	1394	0	82
Evol. 2007-2020	-25,1%	-4,0%	-99,9%	+1294,1%	-100,0%	-18,2%						

Grafiek 60

Evolutie van de verdeling van de tewerkstellingsmaatregelen, vrijstellingen en andere en uitgedoofde stelsels

Om een volledig en correct beeld te schetsen van de evolutie van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen in de beschouwde periode, dient ook rekening te worden gehouden met enerzijds een aantal maatregelen (m.n. de toeslag beroepsopleiding en de kinderopvangtoeslag) die reglementair niet bij de bovenstaande hergroeperingen worden ingedeeld, alsook met anderzijds een restgroep van maatregelen die momenteel de facto of reglementair uitdovend of uitgedoofd zijn.

Wanneer we dit totaal bekijken, zien we t.o.v. 2007 een daling van 18,2% van het aantal tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen (tabel 57). De evolutie in de beschouwde periode laat zich echter vooral kenmerken door de grote piek van het aantal maatregelen in de nasleep van de financieel-economische crisis: 153.149 in 2011 (zie grafiek 60). Die piek laat zich onder meer verklaren door het succes van het tijdelijke Win-win-aanwervingsplan. De daling in 2020 van het aantal betalingen voor zowel werk- en activeringsmaatregelen als voor vrijstellingen houdt ongetwijfeld verband met het beperkt aanbod aan arbeidsplaatsen en opleidingen tengevolge de coronacrisis.

Tijdskrediet, thematisch verlof en loopbaanonderbreking

6.1

Algemene evolutie

De stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking hebben als hoofddoel een betere combinatie van het beroeps- en het privéleven mogelijk te maken. In 2002 werd het stelsel van loopbaanonderbreking voor werknemers en werkgevers uit de privésector omgezet naar een stelsel van tijdskrediet. Naast die twee stelsels bestaan er ook vier vormen van thematisch verlof die gemeenschappelijk zijn voor de openbare en de private sector: in 1995 werd het verlof voor palliatieve zorgen ingevoerd, in 1997 het ouderschapsverlof, in 1998 het verlof voor medische bijstand en in 2020 het verlof voor mantelzorg.

Vanaf 1 januari 2012 werd de reglementering met betrekking tot loopbaanonderbreking en tijdskrediet ingrijpend gewijzigd, waarbij vooral de maximale duur van de onderbrekingen ingeperkt werd. In het stelsel van het tijdskrediet werden daarenboven onderbrekingen zonder motief beperkt tot 12 maanden (voltijds equivalent) op de gehele loopbaan. Een bijkomend saldo wordt enkel toegekend in geval van een geldig motief. Ten slotte werden ook de leefsituatievoorwaarden in het eindeloopbaanstelsel (zowel in het kader van loopbaanonderbreking als in het kader van tijdskrediet) opgetrokken.

Het ouderschapsverlof werd in 2012 opgetrokken tot een maximum van 4 maanden.

Met ingang van 1 januari 2015 onderging de reglementering met betrekking tot het tijdskrediet opnieuw enkele belangrijke wijzigingen. Zo geeft onder meer het niet-gemotiveerd tijdskrediet voortaan geen recht meer op onderbrekingsuitkeringen en gelden opnieuw sterkere leeftijdsvoorwaarden voor tijdskrediet in het eindeloopbaanstelsel. Sinds 1 april 2017 is ook het recht op niet-gemotiveerd tijdskrediet afgeschaft.

Vanaf september 2016 is de RVA, behoudens enkele uitzonderingen, niet meer bevoegd voor nieuwe aanvragen voor onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking en dit voor zowel werknemers van het Vlaamse lokale, provinciale, communautaire als het gewestelijke openbaar ambt, alsook van het Vlaams onderwijs, met uitzondering van de contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

Tabel 58

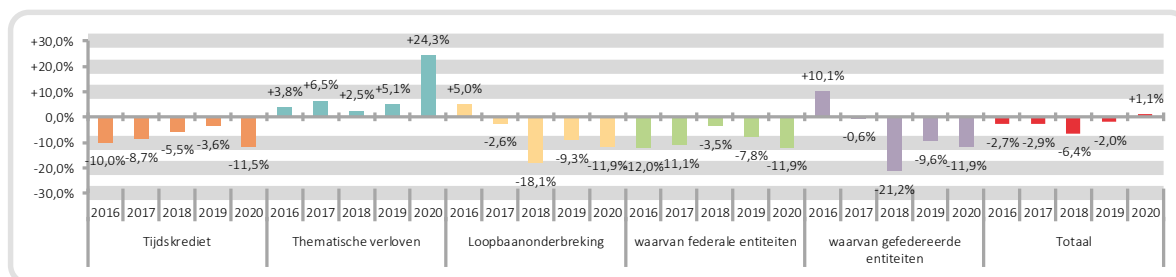
Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking

	Tijdskrediet	Thematische verlopen	Loopbaanonderbreking	waarvan federale entiteiten	waarvan gefedereerde entiteiten	Totaal
2007	111.668	39.870	71.781	26.231	45.551	223.319
2008	118.857	44.436	72.385	25.073	47.313	235.679
2009	127.746	52.434	72.249	23.612	48.636	252.429
2010	132.319	61.048	72.208	22.324	49.884	265.575
2011	135.786	63.021	72.482	20.442	52.040	271.290
2012	136.391	62.459	73.167	18.807	54.360	272.018
2013	132.728	66.974	69.826	16.881	52.945	269.527
2014	134.581	73.052	68.668	15.579	53.089	276.301
2015	143.387	74.126	70.594	16.089	54.505	288.107
2016	129.109	76.935	74.154	14.150	60.003	280.197
2017	117.922	81.915	72.233	12.586	59.647	272.070
2018	111.399	83.983	59.160	12.149	47.010	254.541
2019	107.392	88.299	53.676	11.200	42.477	249.367
2020	95.000	109.743	47.303	9.865	37.439	252.046
Evol. 2020-2007	-14,9%	+175,3%	-34,1%	-62,4%	-17,8%	+12,9%

	Tijdskrediet	Thematische verlopen	Loopbaanonderbreking	waarvan federale entiteiten	waarvan gefedereerde entiteiten	Totaal
2007	100	100	100	100	100	100
2008	106	111	101	96	104	106
2009	114	132	101	90	107	113
2010	118	153	101	85	110	119
2011	122	158	101	78	114	121
2012	122	157	102	72	119	122
2013	119	168	97	64	116	121
2014	121	183	96	59	117	124
2015	128	186	98	61	120	129
2016	116	193	103	54	132	125
2017	106	205	101	48	131	122
2018	100	211	82	46	103	114
2019	96	221	75	43	93	112
2020	85	275	66	38	82	113

Grafiek 61

Uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking: variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

In 2020 werden gemiddeld per maand 252.046 onderbrekingsuitkeringen betaald in de verschillende stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking. Dat zijn er 2.679 meer dan in 2019, wat een stijging inhoudt van 1,1%.

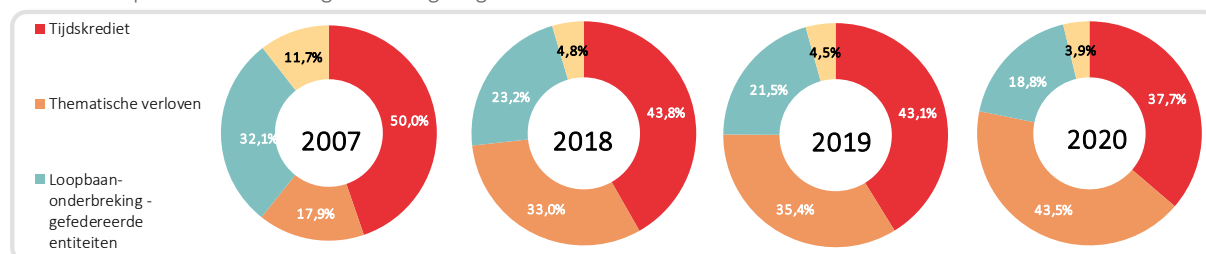
Het aantal uitkeringsgerechtigden met een gewone loopbaanonderbreking daalt sterk (-11,9%). Dit is zowel het geval voor loopbaanonderbreking bij de federale entiteiten als bij de gefedereerde entiteiten. Beiden dalen met 11,9%.

Het aantal uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet heeft lange tijd een constante groei gekend, maar de inperkingen van 2012 en 2015 hebben ervoor gezorgd dat de trend opnieuw dalende is. Hun aantal bedraagt 95.000 in 2020, d.i. een daling met 11,5% in vergelijking met 2019. In vergelijking met 2007 werden 14,9% minder uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet geteld.

In de stelsels van de thematische verloven zien we een sterke toename in 2020: het aantal uitkeringsgerechtigden nam toe met 24,3% op jaarbasis. In 2020 worden 175% meer onderbrekingsuitkeringen voor thematisch verlof betaald dan in 2007. Het relatieve belang van de thematische verloven in het totaal van de uitkeringsgerechtigden is dan ook gestegen van 17,9% in 2007 tot 43,5% in 2020. Hierdoor is het vooral aan de thematische verloven te wijten dat het aantal uitkeringsgerechtigden voor alle stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking samen t.o.v. 2007 is gestegen met 12,9%.

Grafiek 62

Uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking: verdeling volgens stelsel

6.2 Tijdskrediet

Tabel 59

Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdskrediet

	2007	2019	2020	Evol. 2007-2020		Evol. 2019-2020	
Gewest							
Vlaams Gewest	79.982	79.898	71.017	-8.965	-11,2%	-8.881	-11,1%
Waals Gewest	25.872	23.249	20.310	-5.562	-21,5%	-2.939	-12,6%
Brussels Hfdst. Gewest	5.814	4.245	3.673	-2.141	-36,8%	-573	-13,5%
Geslacht							
Mannen	40.973	42.129	39.287	-1.686	-4,1%	-2.842	-6,7%
Vrouwen	70.695	65.264	55.714	-14.981	-21,2%	-9.550	-14,6%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	4.541	2.665	2.325	-2.216	-48,8%	-341	-12,8%
30-49 jaar	44.943	36.244	30.930	-14.013	-31,2%	-5.314	-14,7%
50 jaar en ouder	62.184	68.484	61.746	-439	-0,7%	-6.738	-9,8%
Onderbreking							
Volledig	11.452	4.204	4.124	-7.328	-64,0%	-80	-1,9%
Halftijds	32.094	23.023	20.236	-11.858	-36,9%	-2.787	-12,1%
Vermindering met 1/5	68.122	80.165	70.641	+2.519	+3,7%	-9.525	-11,9%
Stelsel							
Met motief	1.085	38.755	36.350	+35.264	+3249,4%	-2.405	-6,2%
Zonder motief	52.377	5.448	473	-51.905	-99,1%	-4.975	-91,3%
Einde loopbaan	58.205	63.190	58.178	-27	-0,0%	-5.012	-7,9%
Totaal	111.668	107.392	95.000	-16.667	-14,9%	-12.392	-11,5%
Zonder uitkeringen	979	9.879	8.483	+7.504	+766,4%	-1.396	-14,1%
Algemeen totaal	112.647	117.271	103.483	-9.163	-8,1%	-13.788	-11,8%

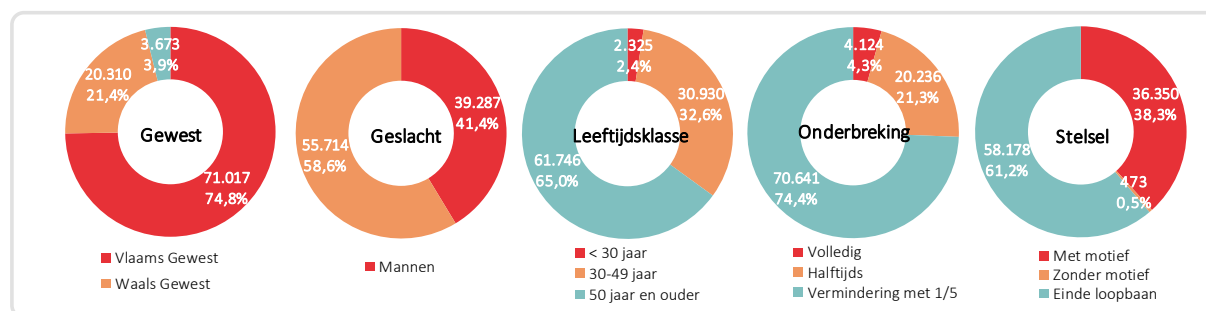
In het tijdskrediet voor de werknemers van de private sector neemt het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden in 2020 af op jaarbasis met 11,5% of 12.392 uitkeringsgerechtigden per maand. De afname doet zich in elk van de geschetste profielsegmenten voor. Het tijdskrediet zonder motief, afgeschaft sinds 1 april 2017, blijft echter van toepassing op alle eerste aanvragen en aanvragen om verlenging waarvoor de werkgever een schriftelijke kennisgeving heeft ontvangen vóór 1 april 2017. Dit verklaart de daling van 91,3% ten voordele van het aantal uitkeringsgerechtigden met motief. Ook het aantal werknemers met tijdskrediet zonder uitkeringen daalt om dezelfde reden: in 2020 gemiddeld 8.483 werknemers per maand.

Ten opzichte van 2007 zien we een daling van 14,9% van de uitkeringstrekkers in tijdskrediet.

Wanneer we de verdeling voor 2020 bekijken volgens de beschreven profielkenmerken, stellen we vast dat 74,8% van de uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest komt, 65,0% ouder is dan 50 jaar, 74,4% een vermindering van de arbeidstijd met 1/5 verkiest en 61,2% zich in een stelsel eindeloopbaan bevindt. De vrouwen zijn in de meerderheid met een aandeel 58,6%.

Grafiek 63

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet in 2020

6.3

Thematische verloven

Tabel 60

Evolutie van het aantal gerechtigden met een thematisch verlof

	2007	2019	2020	Evol. 2007-2020		Evol. 2019-2020	
Gewest							
Vlaams Gewest	28.880	63.664	78.704	+49.824	+172,5%	+15.040	+23,6%
Waals Gewest	8.805	20.009	25.588	+16.783	+190,6%	+5.579	+27,9%
Brussels Hfdst. Gewest	2.185	4.625	5.450	+3.266	+149,5%	+825	+17,8%
Geslacht							
Mannen	8.479	28.520	36.199	+27.720	+326,9%	+7.680	+26,9%
Vrouwen	31.391	59.779	73.544	+42.153	+134,3%	+13.764	+23,0%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	10.355	9.285	9.957	-398	-3,8%	+672	+7,2%
30-49 jaar	27.336	64.904	84.662	+57.325	+209,7%	+19.757	+30,4%
50 jaar en ouder	2.179	14.110	15.124	+12.946	+594,2%	+1.015	+7,2%
Onderbreking							
Volledig	8.171	13.405	12.506	+4.335	+53,1%	-898	-6,7%
Halftijds	5.845	18.068	23.811	+17.966	+307,4%	+5.743	+31,8%
Vermindering met 1/5	25.853	55.484	65.593	+39.739	+153,7%	+10.109	+18,2%
Vermindering met 1/10	-	1.342	7.833	-	-	+6.491	+483,8%
Stelsel							
Ouderschapsverlof	34.111	68.688	90.339	+56.228	+164,8%	+21.651	+31,5%
Medische bijstand	5.554	19.267	19.097	+13.543	+243,8%	-170	-0,9%
Palliatief verlof	205	344	306	+101	+49,4%	-38	-11,1%
Mantelzorg	-	-	1	-	-	-	-
Totaal	39.870	88.299	109.743	+69.873	+175,3%	+21.444	+24,3%
Zonder uitkeringen	36	6.029	5.568	+5.532	+15402,4%	-461	-7,6%
Algemeen totaal	39.906	94.327	115.311	+75.405	+189,0%	+20.984	+22,2%

De vier vormen van thematisch verlof - namelijk het ouderschapsverlof, het verlof voor medische bijstand, palliatief verlof en het verlof voor mantelzorg - zijn zowel in de private als in de openbare sector van toepassing. Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van die stelsels neemt in 2020 sterk toe met 24,3% op jaarbasis (+21.444 eenheden). Het aantal thematische verloven zonder uitkeringen is gedaald met 7,6% in vergelijking met vorig jaar.

De toename op jaarbasis van de thematische verloven met uitkeringen doet zich in elk van de geschetste profielsegmenten voor (behalve voor volledige onderbrekingen, medische bijstand en palliatieve zorg). De stijging is het grootst bij de leeftijdsklasse 30-49 jaar en bij de deeltijdse onderbrekingen. Dit valt te verklaren door de sterke stijging bij het ouderschapsverlof (+31,5%) ten gevolge van het succes van het corona-ouderschapsverlof. Deze maatregel was van toepassing in de periode mei tot september 2020 om te helpen met de combinatie werk en opvang van kinderen. Dit ouderschapsverlof kon worden opgenomen in een halftijdse onderbreking of een onderbreking met 1/5de. Voor een alleenwonende ouder of een ouder van een kind met een handicap was een voltijdse onderbreking eveneens

mogelijk vanaf de maand juli. De uitkering in dit stelsel lag 25 tot 50% hoger dan het bedrag van het gewone ouderschapsverlof. De duurtijd van het corona-ouderschapsverlof werd niet afgetrokken van de maximumduur van het gewone ouderschapsverlof. Een diepgaande analyse van het corona-ouderschapsverlof kan teruggevonden worden in de gelijknamige spotlight op de RVA-website (www.rva.be) in de rubriek "Documentatie/publicaties/studies".

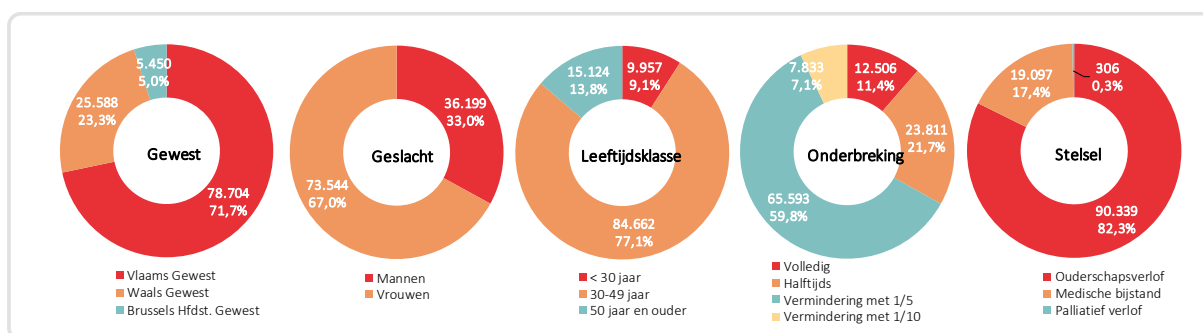
Het verlof voor medische bijstand kent een lichte daling van 0,9%. Het palliatief verlof daalt met 11,1%. Op 1 oktober 2019 trad het verlof voor erkende mantelzorgers in werking. Vanaf 1 september 2020 is het mogelijk om dit aan te vragen bij de RVA. Meer hierover in het overzicht van de recente reglementaire wijzigingen (cf. deel 9.8).

In vergelijking met 2007 is het aantal uitkeringsgerechtigden onder de 30 jaar eerder stabiel gebleven (-398 uitkeringsgerechtigden). Over dezelfde periode laten de 50-plussers daarentegen een sterke stijging met 549,2% optekenen, dit als gevolg van het succes van het stelsel van medische bijstand bij deze populatie.

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof is afkomstig uit het Vlaams Gewest (71,7%) en het gaat vooral om verminderingen van de arbeidstijd met 1/5 (59,8%). Volgens leeftijdsklasse valt daarentegen de oververtegenwoordiging op van het aantal uitkeringsgerechtigden van 30-49 jaar (77,1%). Dit laat zich verklaren door het grote relatieve belang van het ouderschapsverlof (82,3%), waarvoor deze leeftijdsklasse als de voornaamste doelgroep kan gelden. Ten slotte gaat het ook om een uitgesproken meerderheid van vrouwelijke uitkeringsgerechtigden (67,0%).

Grafiek 64

Profiel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof in 2020

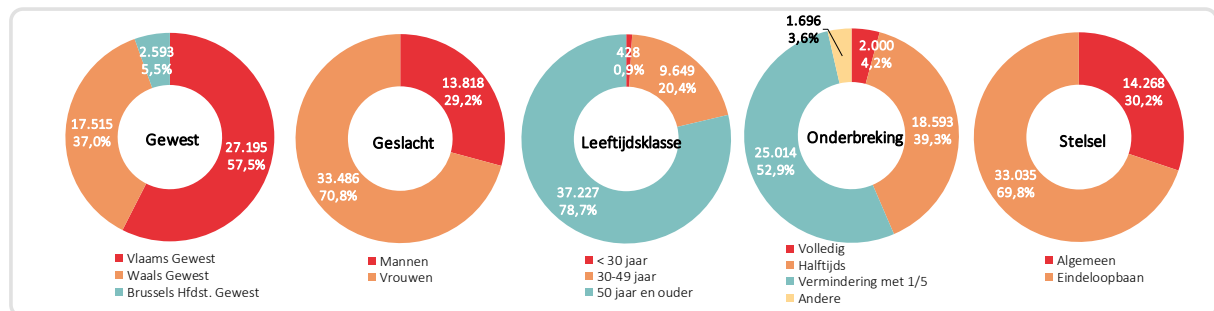

6.4 Loopbaanonderbreking

Tabel 61
Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: totaal

	2007	2019	2020	Evol. 2007-2020		Evol. 2019-2020	
Gewest							
Vlaams Gewest	46.495	33.065	27.195	-19.300	-41,5%	-5.870	-17,8%
Waals Gewest	22.523	17.898	17.515	-5.008	-22,2%	-383	-2,1%
Brussels Hfdst. Gewest	2.763	2.713	2.593	-170	-6,2%	-120	-4,4%
Geslacht							
Mannen	19.322	15.620	13.818	-5.504	-28,5%	-1.802	-11,5%
Vrouwen	52.459	38.056	33.486	-18.974	-36,2%	-4.571	-12,0%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	2.095	555	428	-1.668	-79,6%	-127	-23,0%
30-49 jaar	26.487	11.574	9.649	-16.838	-63,6%	-1.925	-16,6%
50 jaar en ouder	43.199	41.547	37.227	-5.973	-13,8%	-4.320	-10,4%
Onderbreking							
Volledig	8.447	2.166	2.000	-6.447	-76,3%	-166	-7,7%
Halftijds	36.838	21.367	18.593	-18.245	-49,5%	-2.774	-13,0%
Vermindering met 1/5	23.242	28.216	25.014	+1.772	+7,6%	-3.202	-11,3%
Andere	3.254	1.927	1.696	-1.558	-47,9%	-231	-12,0%
Stelsel							
Algemeen	35.025	16.552	14.268	-20.756	-59,3%	-2.283	-13,8%
Eindeloopbaan	36.757	37.124	33.035	-3.722	-10,1%	-4.090	-11,0%
Entiteiten							
Federale entiteiten	26.231	11.200	9.865	-16.366	-62,4%	-1.335	-11,9%
Gefedereerde entiteiten	45.551	42.477	37.439	-8.112	-17,8%	-5.038	-11,9%
Totaal	71.781	53.676	47.303	-24.478	-34,1%	-6.373	-11,9%
Zonder uitkeringen	1.669	1.025	988	-681	-40,8%	-37	-3,6%
Algemeen totaal	73.451	54.701	48.291	-25.159	-34,3%	-6.409	-11,7%

Grafiek 65
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2020: totaal

De evolutie van de loopbaanonderbreking in zijn geheel wordt beïnvloed door de evoluties in de gefedereerde entiteiten. In dat licht is het met name relevant de invoering te vermelden van het zogenaamde zorgkrediet voor personeelsleden van de Vlaamse openbare sector vanaf 2 september 2016, nadat de bevoegdheid voor deze materie in het kader van de Zesde Staatshervorming is overgeheveld naar het gewestelijke niveau. Nieuwe aanvragen voor loopbaanonderbrekingen die ten laatste op 1 september 2016²⁰ ingingen, werden nog behandeld volgens de oude federale regeling, waardoor het aantal intreders is toegenomen in de periode na de aankondiging van de nieuwe Vlaamse regeling (cf. deel 9.8). Dit leidde in 2016 tot een opvallende stijging in het aantal uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest. Omwille van die ontwikkelingen is het dan ook zinnig de evolutie van de loopbaanonderbreking binnen de federale en de gefedereerde entiteiten apart te beschouwen.

²⁰ De keuze voor een ingangsdatum tot en met 2 september hield in dat de federale overheid (RVA) nog de meerderheid van de aanvragen vanuit de onderwijssector diende te behandelen. Vanaf die datum beheert de RVA voor het Vlaams Gewest alleen nog de lopende dossiers die onder de federale regelgeving vallen (exclusief zorgkrediet). Aangezien de operationele bevoegdheid voor het zorgkrediet bij het Vlaams Gewest ligt, beschikt de RVA hiervoor niet over verdere gegevens. Voor het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is in 2020 nog geen alternatief voorzien voor de federale regelgeving. De dossiers loopbaanonderbreking voor gefedereerde entiteiten van die twee gewesten vielen dan ook nog onder de verantwoordelijkheid van de RVA.

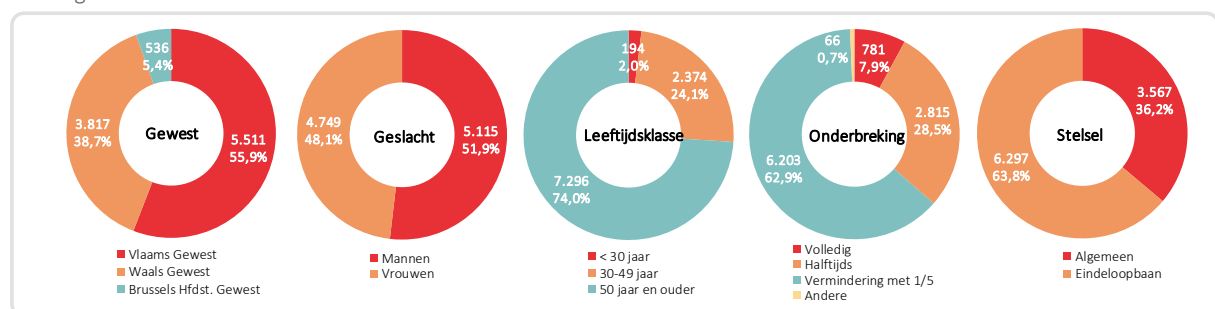
Tabel 62

Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: federale entiteiten

	2007	2019	2020	Evol. 2007-2020		Evol. 2019-2020	
Gewest							
Vlaams Gewest	16.072	6.418	5.511	-10.561	-65,7%	-907	-14,1%
Waals Gewest	9.182	4.205	3.817	-5.365	-58,4%	-388	-9,2%
Brussels Hfdst. Gewest	976	577	536	-440	-45,1%	-40	-7,0%
Geslacht							
Mannen	12.594	5.877	5.115	-7.478	-59,4%	-761	-13,0%
Vrouwen	13.637	5.323	4.749	-8.888	-65,2%	-574	-10,8%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	407	208	194	-213	-52,3%	-14	-6,8%
30-49 jaar	6.432	2.800	2.374	-4.057	-63,1%	-426	-15,2%
50 jaar en ouder	19.392	8.192	7.296	-12.096	-62,4%	-895	-10,9%
Onderbreking							
Volledig	2.920	873	781	-2.139	-73,3%	-92	-10,6%
Halftijds	11.538	3.157	2.815	-8.724	-75,6%	-342	-10,8%
Vermindering met 1/5	11.430	7.092	6.203	-5.227	-45,7%	-889	-12,5%
Andere	342	78	66	-275	-80,6%	-11	-14,5%
Stelsel							
Algemeen	9.502	4.015	3.567	-5.935	-62,5%	-448	-11,1%
Eindeloopbaan	16.728	7.185	6.297	-10.431	-62,4%	-887	-12,4%
Totaal	26.231	11.200	9.865	-16.366	-62,4%	-1.335	-11,9%
Zonder uitkeringen	670	386	386	-283	-42,3%	+0	+0,1%
Algemeen totaal	26.900	11.586	10.251	-16.649	-61,9%	-1.335	-11,5%

Grafiek 66

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2020: federale entiteiten

Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking in de federale entiteiten daalt in 2020 met 11,9% op jaarbasis, wat overeenkomt met een afname van 1.335 uitkeringen per maand. Het aantal onderbrekingen zonder uitkeringen blijft stabiel.

De afname van het aantal uitkeringsgerechtigden op jaarbasis doet zich in elk van de geschetste profielsegmenten voor. Ze doet zich voor in elk van de drie gewesten, maar is het grootst in het Vlaams Gewest (-14,1%). De meerderheid van het aantal uitkeringsgerechtigden (55,9%) is echter nog steeds afkomstig uit dit gewest.

De kleinste afname t.o.v. 2007 vinden we terug bij de uitkeringsgerechtigden die hun arbeidstijd verminderen met 1/5 (-45,7%). Dit is met 62,9% van de gevallen ook de vaakst voorkomende onderbrekingsgraad.

Wanneer we de verhoudingen van de uitkeringsgerechtigden bekijken volgens leeftijdsklasse en stelsel, valt op dat het grotendeels gaat om 50-plussers (74,0% van de gevallen), vaak in een stelsel eindeloopbaan (63,8% van de gevallen).

Voor de volledigheid zijn in de volgende tabel en grafiek voor wat betreft de gefedereerde entiteiten, dezelfde profielgegevens opgenomen voor de uitkeringsgerechtigden met loopbaanonderbreking.

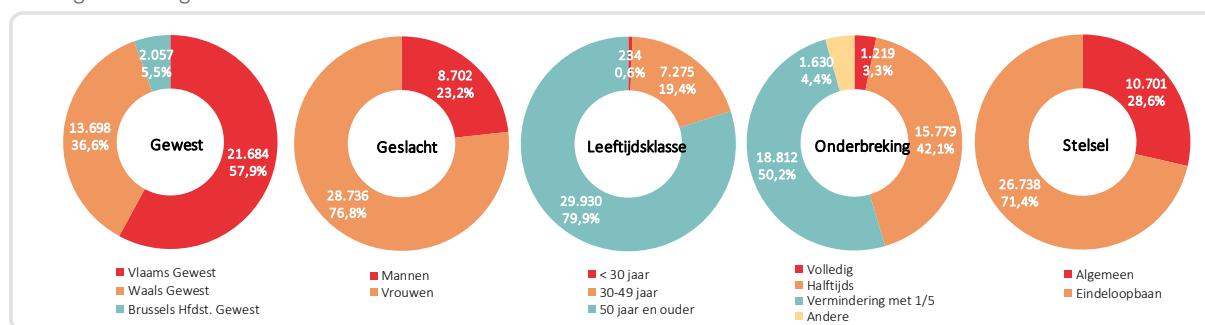
Tabel 63

Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: gefedereerde entiteiten

	2007	2019	2020	Evol. 2007-2020		Evol. 2019-2020	
Gewest							
Vlaams Gewest	30.423	26.647	21.684	-8.739	-28,7%	-4.964	-18,6%
Waals Gewest	13.341	13.693	13.698	+357	+2,7%	+5	+0,0%
Brussels Hfdst. Gewest	1.787	2.136	2.057	+270	+15,1%	-79	-3,7%
Geslacht							
Mannen	6.728	9.743	8.702	+1.974	+29,3%	-1.041	-10,7%
Vrouwen	38.823	32.733	28.736	-10.086	-26,0%	-3.997	-12,2%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	1.689	347	234	-1.455	-86,2%	-113	-32,6%
30-49 jaar	20.055	8.774	7.275	-12.781	-63,7%	-1.500	-17,1%
50 jaar en ouder	23.807	33.356	29.930	+6.123	+25,7%	-3.425	-10,3%
Onderbreking							
Volledig	5.527	1.293	1.219	-4.308	-77,9%	-74	-5,7%
Halftijds	25.300	18.211	15.779	-9.521	-37,6%	-2.432	-13,4%
Vermindering met 1/5	11.812	21.124	18.812	+6.999	+59,3%	-2.312	-10,9%
Andere	2.912	1.849	1.630	-1.282	-44,0%	-219	-11,9%
Stelsel							
Algemeen	25.523	12.537	10.701	-14.822	-58,1%	-1.836	-14,6%
Eindeloopbaan	20.028	29.940	26.738	+6.709	+33,5%	-3.202	-10,7%
Totaal	45.551	42.477	37.439	-8.112	-17,8%	-5.038	-11,9%
Zonder uitkeringen	999	639	602	-398	-39,8%	-37	-5,8%
Algemeen totaal	46.550	43.115	38.040	-8.510	-18,3%	-5.075	-11,8%

Grafiek 67

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2020: gefedereerde entiteiten

6.5

Specifieke thema's m.b.t. tijds- krediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking

6.5.1

Evolutie van het aantal onderbrekers zonder uitkeringen

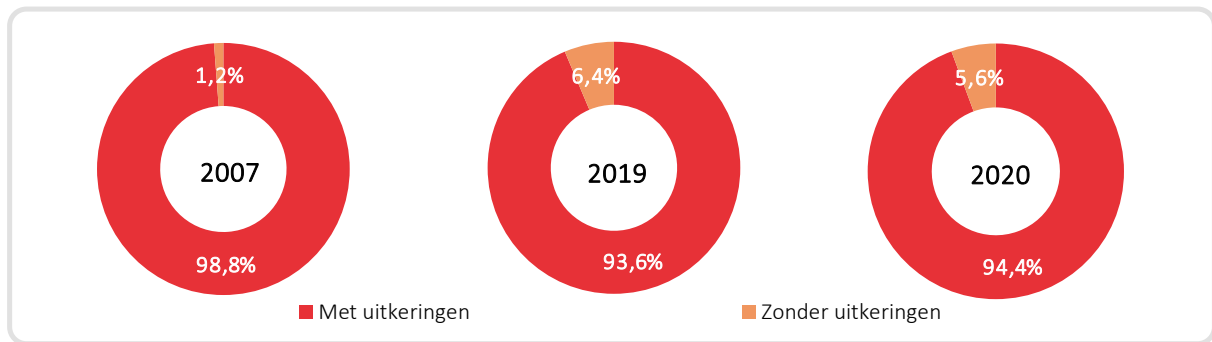
Onder andere door de afschaffing van het recht op onderbrekingsuitkeringen in geval van niet-gemotiveerd tijdskrediet is het aantal personen met loopbaanonderbreking, tijdskrediet of een thematisch verlof zonder onderbrekingsuitkeringen de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. In 2020 worden 15.039 onderbrekingen zonder uitkeringen geteld, 11,2% minder dan in 2019 maar meer dan 5 keer zoveel als in 2007. Het aandeel onderbrekingen zonder uitkeringen in het totaal is dan ook sterk toegenomen: van 1,2% in 2007 tot 5,6% in 2020. Vanaf 1 april 2017 is het tijdskrediet zonder motief echter afgeschaft. Dit verklaart de daling tussen 2019 en 2020.

Tabel 64
Evolutie van de verhouding met uitkeringen / zonder uitkeringen

	2007		2019		2020		Evol. 2007 - 2020	Evol. 2019 - 2020
Met uitkeringen								
Tijds krediet	111.668	50,0%	107.392	43,1%	95.000	37,7%	-14,9%	-11,5%
Thematische ver loven	39.870	17,9%	88.299	35,4%	109.743	43,5%	+175,3%	+24,3%
Loopbaanonderbreking	71.781	32,1%	53.676	21,5%	47.303	18,8%	-34,1%	-11,9%
Totaal	223.319	100%	249.367	100%	252.046	100%	+12,9%	+1,1%
Zonder uitkeringen								
Tijds krediet	979	36,5%	9.879	58,3%	8.483	56,4%	+766,4%	-14,1%
Thematische ver loven	36	1,3%	6.029	35,6%	5.568	37,0%	x 155	-7,6%
Loopbaanonderbreking	1.669	62,2%	1.025	6,1%	988	6,6%	-40,8%	-3,6%
Totaal	2.684	100%	16.932	100%	15.039	100%	+460,3%	-11,2%
Totaal met en zonder uitkeringen								
Tijds krediet	112.647	49,8%	117.271	44,0%	103.483	38,7%	-8,1%	-11,8%
Thematische ver loven	39.906	17,7%	94.327	35,4%	115.311	43,2%	+189,0%	+22,2%
Loopbaanonderbreking	73.451	32,5%	54.701	20,5%	48.291	18,1%	-34,3%	-11,7%
Totaal	226.003	100%	266.299	100%	267.086	100%	+18,2%	+0,3%

Grafiek 68

Totale verhouding met uitkeringen / zonder uitkeringen

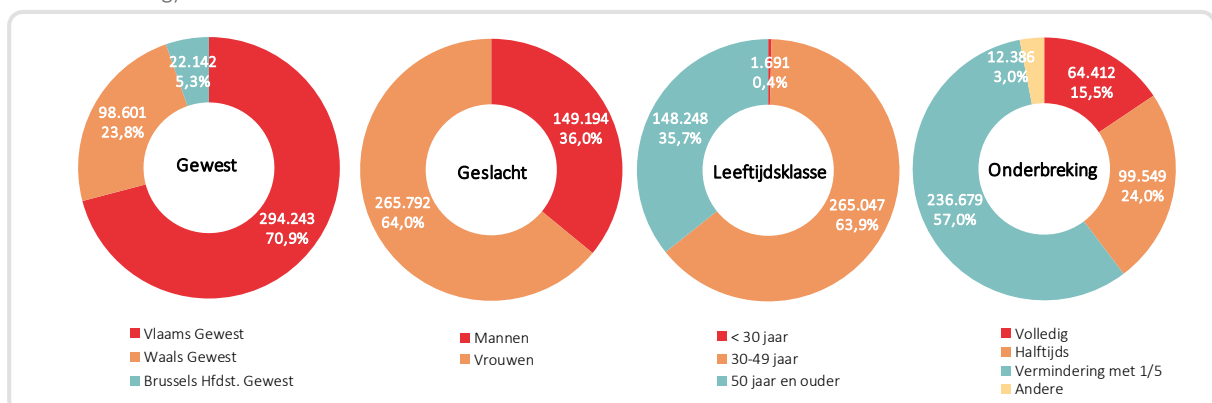
6.5.2

Profiel van de verschillende onderbrekers

Het profiel van de verschillende personen met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking vertoont een aantal opvallende kenmerken. Zo is in 2020 meer dan 7 op de 10 afkomstig uit het Vlaams Gewest. Bovendien is een ruime meerderheid vrouw (64,0%). In 2020, zijn er zeer weinig uitkeringsgerechtigden jonger dan 30 jaar, 35,7% is ouder dan 50 jaar. Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking of tijdskrediet vermindert de arbeidstijd met 1/5 (57,0%). Het aandeel van volledige onderbrekingen bedraagt 15,5%.

Grafiek 69

Profiel van de verschillende personen met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking (met of zonder uitkering) in 2020

NB: In tegenstelling tot de rest van dit hoofdstuk, waarin de gegevens in fysieke eenheden worden weergegeven, gaat het hier om verschillende personen (met of zonder uitkeringen).

Het profiel van de verschillende personen met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking vertoont enige afwijkingen van het profiel van de loontrekkenden. Hun aandeel tegenover het totaal van de loontrekkenden bedraagt 10,1% in 2020, maar is bijvoorbeeld bij de 50 tot 64 jarigen (12,6%) en de vrouwen (13,2%) aanzienlijk groter. Ook de werknemers die in het Vlaams Gewest (11,6%) wonen, onderbreken hun loopbaan vaker dan de werknemers uit het Waals of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het aandeel is met 0,5% van alle beschouwde subgroepen het kleinst bij de werknemers jonger dan 25 jaar.

Tabel 65
Verschillende personen met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking in relatie tot het totaal aantal loontrekkenden

	Personen met loopbaanonderbreking, tijdskrediet of een thematisch verlof (2020)	Totaal aantal loontrekkenden (recentst beschikbare jaar: 2019)	Aandeel
Gewest			
Vlaams Gewest	294.243	2.535.100	11,6%
Waals Gewest	98.601	1.203.800	8,2%
Brussels Hfdst. Gewest	22.142	384.800	5,8%
Geslacht			
Mannen	149.194	2.108.600	7,1%
Vrouwen	265.792	2.015.100	13,2%
Leeftijdsklasse			
< 25 jaar	1.691	324.300	0,5%
25-49 jaar	265.047	2.627.400	10,1%
50-64 jaar	148.248	1.172.100	12,6%
Totaal	414.986	4.123.800	10,1%

Bron loontrekkenden: Eurostat EAK – Actieve bevolking tussen 15 jaar en 64 jaar (lfst_r_lfe2estat - lfsa_eegan2)

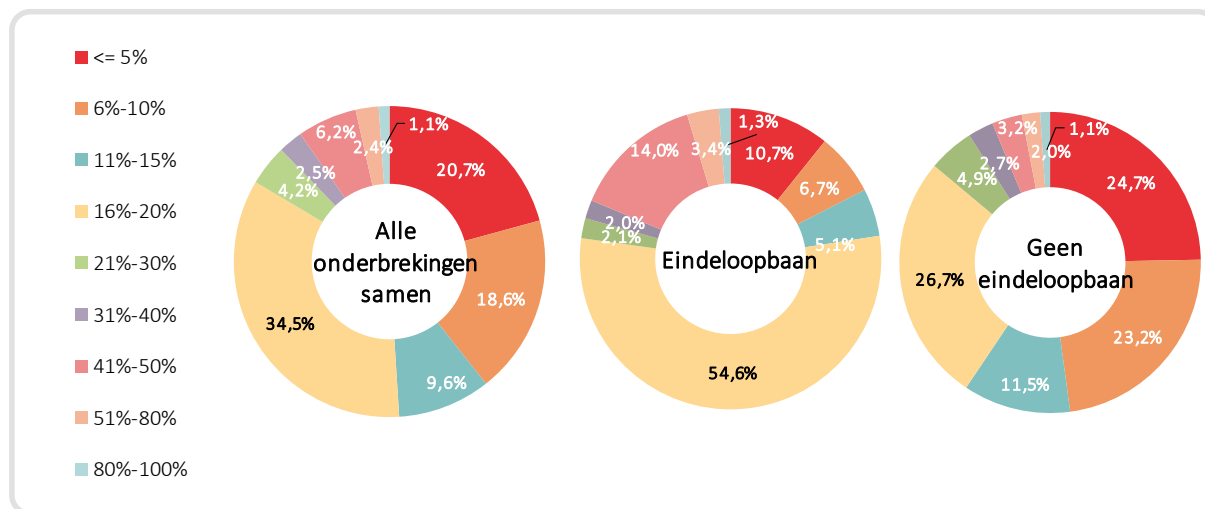
NB: In tegenstelling tot de rest van dit hoofdstuk, waarin de gegevens in fysieke eenheden worden weergegeven, gaat het hier om verschillende personen (met of zonder uitkeringen).

6.5.3

Verdeling van alle onderbrekingsstelsels samen volgens het onderbrekingspercentage t.o.v. de totale werktijd in het jaar

Grafiek 70

Verdeling van de verschillende personen met tijdscrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking volgens de onderbrekingsfractie over het volledige jaar in 2020: totale populatie en verdeling al dan niet in eindeloopbaan

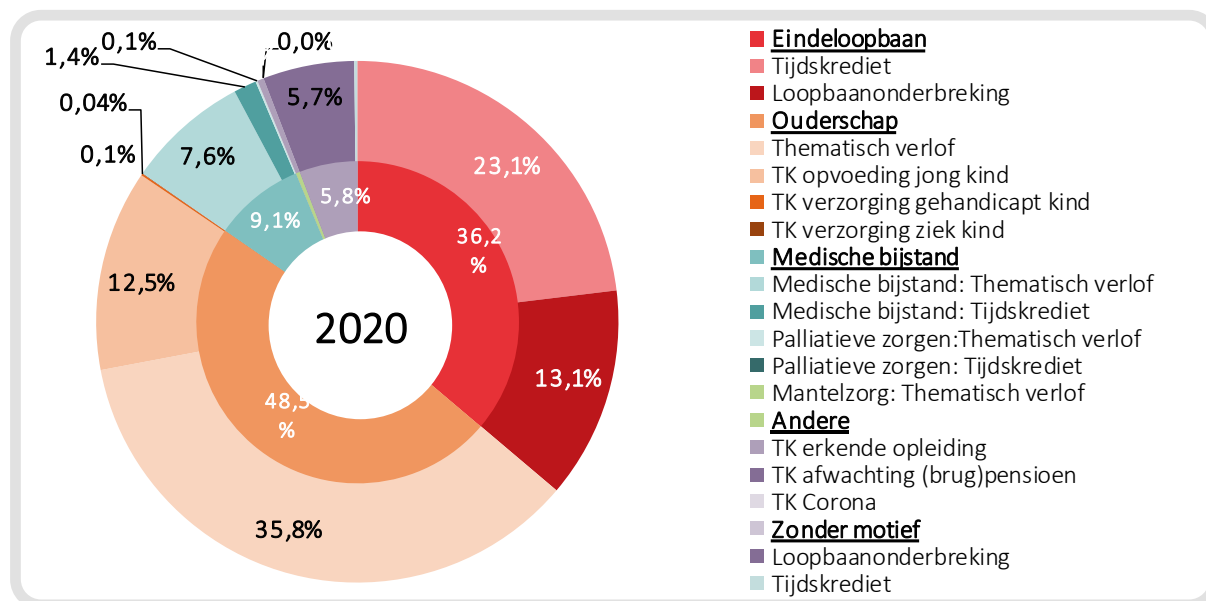
Mensen die hun werktijd onderbreken via een van de genoemde onderbrekingsstelsels, doen dit vaak slechts voor een gedeelte van het jaar. De bovenstaande grafiek verdeelt het aantal verschillende personen dan ook naargelang de hoeveelheid van hun totale werktijd over het gehele jaar ze hebben onderbroken aan de hand van een onderbrekingsstelsel. Hoewel het merendeel van de onderbrekers een onderbreking van 1/5 van de werktijd neemt, gaat het voor een overgrote meerderheid (83,5%) van de onderbrekers om minder dan 20% van de totale werktijd die over het gehele jaar werd onderbroken (waarvan 34,5% met een onderbreking tussen 16% en 20%, 9,6% met een onderbreking tussen 11% en 15%, 18,6% tussen 6% en 10% en 20,7% 5% of minder). Dit aandeel is groter wanneer de stelsels voor eindeloopbaan buiten beschouwing worden gelaten (86,1% tegenover 77,2% in de eindeloopbaanstelsels).

6.5.4 Verdeling van alle onderbrekingsstelsels samen volgens motief

Tabel 66
Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen in 2020

	Aantal	%
Eindeloopbaan		
Tijdskrediet	58.178	23,1%
Loopbaanonderbreking	33.035	13,1%
Totaal	91.213	36,2%
Ouderschap		
Thematisch verlof	90.339	35,8%
TK opvoeding jong kind	31.427	12,5%
TK verzorging gehandicapt kind	267	0,1%
TK verzorging ziek kind	89	0,04%
Totaal	122.122	48,5%
Medische bijstand		
Medische bijstand: Thematisch verlof	19.097	7,6%
Medische bijstand: Tijdskrediet	3.558	1,4%
Totaal	22.655	9,0%
Palliatieve zorgen		
Palliatieve zorgen:Thematisch verlof	306	0,1%
Palliatieve zorgen: Tijdskrediet	4	0,001%
Totaal	309	0,1%
Mantelzorg		
Mantelzorg: Thematisch verlof	1	0,0%
Totaal	1	0,0%
Andere		
TK erkende opleiding	1.004	0,4%
TK Corona	1	0,0%
Totaal	1.005	0,4%
Zonder motief		
Loopbaanonderbreking	14.268	5,7%
Tijdskrediet	473	0,2%
Totaal	14.741	5,8%
Algemeen totaal	252.045	100%

Grafiek 71
Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen in 2020

Hoewel het tijdskrediet, het thematisch verlof en de loopbaanonderbreking drie verschillende stelsels uitmaken, bestaat er doorheen de drie stelsels een zekere overlap wat betreft de motieven waarvoor een werknemer een bepaalde onderbreking kan kiezen. Zo bestaat er zowel in het tijdskrediet als in de loopbaanonderbreking een eindeloopbaanstelsel. Sinds het ontstaan van het tijdskrediet met motief, kan men binnen dit stelsel bovendien een extra recht krijgen om prestaties volledig of gedeeltelijk te onderbreken voor gelijkaardige motieven als die van de thematische verloven. (Dat recht kan men krijgen bovenop het recht op thematische verlof. De toegangsvoorwaarden voor tijdskrediet met motief zijn wel anders dan die voor de thematische verloven: leeftijd van het kind voor wie de onderbreking kan worden gevraagd, anciënniteit bij de werkgever, bestaan van een cao voor een volledige of halftijdse onderbreking, enz.). De onderbrekingsuitkering voor thematisch verlof is wel hoger dan de uitkering voor tijdskrediet met motief. Voor de loopbaanonderbreking zijn geen motieven gespecificeerd.

Wanneer we doorheen de drie stelsels de verhoudingen van het aantal uitkeringsgerechtigden bekijken volgens motief, zien we hoe het merendeel van de onderbrekingen betrekking heeft op een motief i.v.m. ouderschap (48,5%) en 36,2% als de onderbrekingen in het kader van een eindeloopbaanstelsel. Alle overige motieven (incl. de niet-gespecificeerde motieven) maken samen slechts 15,4% uit van het aantal uitkeringsgerechtigden.

6.5.5

Evolutie van de onderbrekingsstelsels inclusief het Vlaams Zorgkrediet²¹

In de hiernavolgende tabel en grafieken wordt de evolutie van de betalingen voor onderbrekingsstelsels weergegeven inclusief het Vlaams Zorgkrediet.

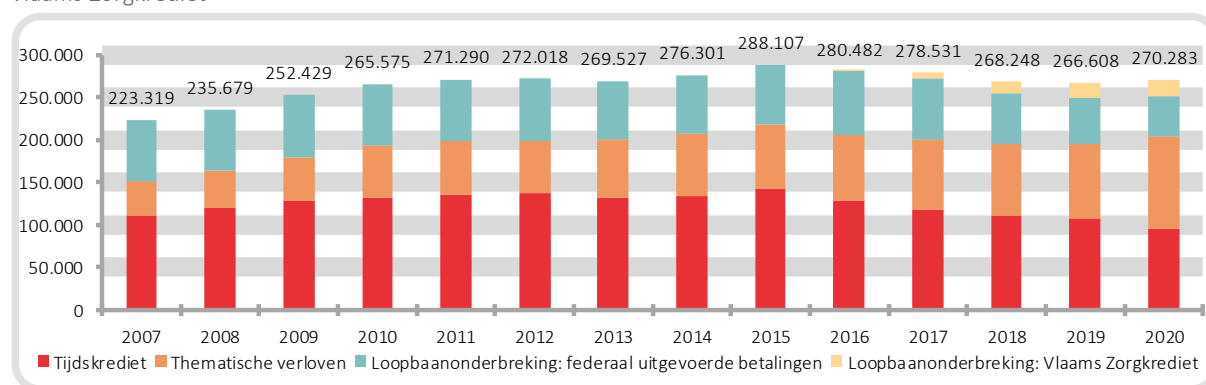
Tabel 67

Evolutie van de onderbrekingsstelsels inclusief het
Vlaams Zorgkrediet

	Tijdscrediet	Thematische verlopen	Loopbaan- onderbreking: federaal uitgevoerde betalingen	Loopbaan- onderbreking: Vlaams Zorgkrediet	Totaal	Index: 2007 = 100
2007	111.668	39.870	71.781	0	223.319	100
2008	118.857	44.436	72.386	0	235.679	106
2009	127.746	52.434	72.249	0	252.429	113
2010	132.319	61.048	72.208	0	265.575	119
2011	135.786	63.021	72.482	0	271.290	121
2012	136.391	62.459	73.167	0	272.018	122
2013	132.728	66.974	69.826	0	269.527	121
2014	134.581	73.052	68.668	0	276.301	124
2015	143.387	74.126	70.594	0	288.107	129
2016	129.109	76.935	74.154	285	280.482	126
2017	117.922	81.915	72.233	6.462	278.531	125
2018	111.399	83.983	59.160	13.706	268.248	120
2019	107.392	88.299	53.676	17.241	266.608	119
2020	95.000	109.743	47.303	18.237	270.283	121
Evol. 2015 - 2020	-48.387	+35.617	-23.291	+18.237	-17.824	

Grafiek 72

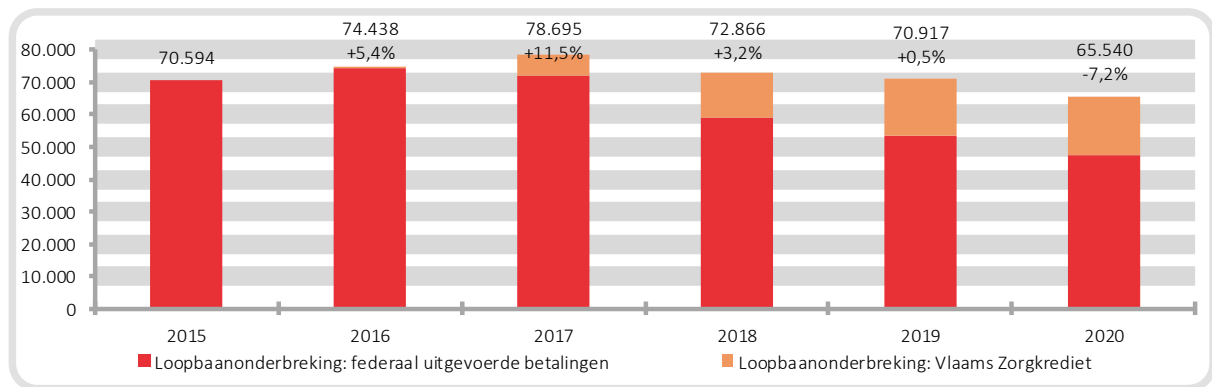
Evolutie van de onderbrekingsstelsels inclusief het
Vlaams Zorgkrediet

²¹ Bron gegevens Zorgkrediet: Afdeling Sociale Economie en Werkbaar Werk – Vlaamse overheid

Grafiek 73

Evolutie van de loopbaanonderbreking incl. Vlaams Zorgkrediet sinds 2015

Wanneer we de evolutie van de loopbaanonderbreking en het Zorgkrediet naast elkaar vergelijken, dan zien we hoe 2016 zich laat kenmerken door een stijging in het aantal loopbaanonderbrekingen. Het gaat om een anticipatief effect op de bevoegdheidsoverdracht bij introductie van het Zorgkrediet. De combinatie van het hoge aantal lopende gevallen in loopbaanonderbreking die hierop anticipeerden en gestage stijging van het Zorgkrediet zelf, leidden tot een piek in 2017 van het totale aantal betalingen voor loopbaanonderbreking en Zorgkrediet (+11,5% t.o.v. 2015). Sindsdien is de tendens dalende. In 2020 ligt het totale aantal betalingen voor loopbaanonderbreking en Zorgkrediet voor het eerst lager (-7,2%) dan in 2015, het jaar voor de bevoegdheidsoverdracht naar het Vlaams Gewest.

Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

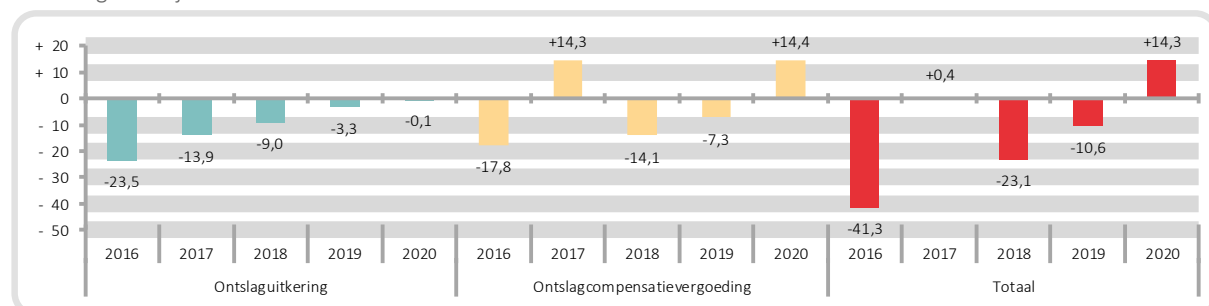
Tabel 68

Evolutie van het gemiddeld aantal betalingen per maand en de totale uitgaven (in duizend EUR) voor crisispremies, ontslaguitkeringen en ontslagcompensatievergoedingen

	Fysieke eenheden				Uitgaven (in duizend EUR)				Index totale uitgaven
	Crisispremie	Ontslaguitkering	Ontslagcompensatievergoeding betaald in meerdere keren	Ontslagcompensatievergoeding betaald in 1 keer	Totaal	Crisispremie	Ontslaguitkering	Ontslagcompensatievergoeding	
2010	2.274	-	-	-	2.274	30.984,8	-	-	100
2011	3.524	-	-	-	3.524	47.505,9	-	-	153
2012	1.012	2.354	-	-	3.366	13.118,1	43.014,8	-	181
2013	48	4.120	-	-	4.169	561,6	79.033,6	-	257
2014	10	3.136	383	135	3.665	133,4	60.628,6	40.395,6	326
2015	2	2.244	2.906	235	5.387	25,8	49.798,0	105.759,4	502
2016	1	1.196	2.401	255	3.853	13,3	26.282,5	88.007,8	369
2017	0	521	2.292	495	3.309	5,6	12.423,0	102.321,0	370
2018	0	140	1.807	449	2.395	1,7	3.373,4	88.247,4	296
2019	0	3	1.457	436	1.897	0,5	73,9	80.978,7	262
2020	-	0,3	1.571	465	2.035	-	3,8	95.391,6	308
Evol. 2010-2020					-10,5%	+207,9%			

Grafiek 74

Verandering van de totale uitgaven (in miljoen EUR) t.o.v. het voorgaande jaar

Vanaf 1 januari 2012 werd de crisispremie, een tijdelijke anticrisismaatregel die van toepassing was in 2010 en 2011, omgezet in een nieuwe regeling van onbepaalde duur, met name de ontslaguitkering. Aan het basisprincipe van de crisispremie werd niet geraakt: de ontslaguitkering is een eenmalige premie die wordt betaald aan ontslagen arbeiders. De modaliteiten ondergingen echter wel enkele wijzigingen die gevolgen hebben voor de uitgaven ten laste van de RVA. In tegenstelling tot de crisispremies zijn ontslaguitkeringen volledig ten laste van de RVA. Bovendien is de ontslaguitkering variabel in functie van de anciënniteit, waardoor het uitgekeerde bedrag soms groter is dan bij de crisispremie.

Met het oog op de verdere harmonisering van de opzegregelingen voor arbeiders en bedienden, wordt vanaf 1 januari 2014 onder bepaalde voorwaarden een ontslagcompensatievergoeding toegekend aan arbeiders bij wie de duur van de opzeggingstermijn minstens ten dele wordt gebaseerd op de anciënniteit die ze als arbeider verwierven vóór 2014. Deze vergoeding vervangt geleidelijk de ontslaguitkering. Ontslagen arbeiders die onvoldoende anciënniteit hebben om aanspraak te maken op een ontslagcompensatievergoeding kunnen wel nog een ontslaguitkering krijgen indien ze voldoen aan de voorwaarden.

In 2011 piekte het aantal crisispremies met gemiddeld 3.524 betalingen per maand. Sindsdien liep dat aantal aanzienlijk terug. In 2013 is de maatregel zo goed als uitgedoofd en vervangen door de ontslaguitkering. Het aantal ontslaguitkeringen lag in 2013 nog boven 4.000 betalingen per maand, maar sinds de invoering van de ontslagcompensatievergoeding is de ontslaguitkering eveneens uitdovend. In 2020 werden gemiddeld per maand 2.035 betalingen voor voor ontslagcompensatievergoedingen geteld.

Omdat een groot deel van de ontslagcompensatievergoedingen in meerdere keren wordt uitbetaald, terwijl de crisispremies en ontslaguitkeringen eenmalige premies betreffen, geven de totale uitgaven het beste beeld van de globale evolutie van de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut. In totaal bedragen in 2020 de uitgaven voor de 2 regelingen samen 95,4 miljoen EUR, wat meer dan drie keer zoveel is dan in 2010, toen enkel de crisispremies bestonden. Ten opzichte van 2019 zijn de totale uitgaven gestegen in 2020 met 14,3 miljoen EUR.

Algemeen overzicht

8.1

Betalingen (fysieke eenheden)

Tabel 69

Evolutie van het aantal betalingen volgens uitkeringsgroep

	2000	2007	2019	2020	Evol. 2000 - 2020	Evol. 2007 - 2020	Evol. 2019 - 2020
Vergoede werklozen	649.846	690.662	391.039	378.148	-41,8%	-45,2%	-3,3%
<i>Werkzoekenden</i>	375.136	448.982	329.360	339.267	-9,6%	-24,4%	+3,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	274.710	241.680	61.678	38.881	-85,8%	-83,9%	-37,0%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	112.854	129.980	106.676	511.166	+352,9%	+293,3%	+379,2%
Deeltijdse werknemers	36.103	47.516	33.576	31.788	-12,0%	-33,1%	-5,3%
Werk- en activeringsmaatregelen	16.780	61.995	57.907	45.826	+173,1%	-26,1%	-20,9%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	34.964	36.655	38.612	35.176	+0,6%	-4,0%	-8,9%
Tijdscrediet, loopbaanonderbreking en thematische	97.294	223.319	249.367	252.046	+159,1%	+12,9%	+1,1%
<i>Tijdscrediet</i>	0	111.668	107.392	95.000	-	-14,9%	-11,5%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	87.754	71.781	53.676	47.303	-46,1%	-34,1%	-11,9%
<i>Thematische verloven</i>	9.540	39.870	88.299	109.743	+1050,4%	+175,3%	+24,3%
Andere	14.407	2.941	2.094	2.497	-82,7%	-15,1%	+19,2%
<i>Eenheidsstatuut</i>	0	0	1.897	2.035	-	-	+7,3%
<i>Overige</i>	14.407	2.941	197	461	-96,8%	-84,3%	+133,9%
Algemeen totaal	962.248	1.193.068	879.272	1.256.647	+30,6%	+5,3%	+42,9%

Tabel 69 geeft een overzicht in fysieke eenheden van alle uitkeringsvormen die in de voorgaande hoofdstukken aan bod kwamen.²² In 2020 werden in de verschillende uitkeringsstelsels van de RVA in totaal gemiddeld per maand 1.256.647 betalingen geteld, een aantal dat 5,3% hoger ligt dan in het precrisisjaar 2007. Sinds meerdere jaren evolueert het gemiddelde aantal betalingen per maand in dalende lijn. Die tendens wordt gebroken in 2020. Ten opzichte van 2019 is er een stijging met 42,9%.

De RVA biedt zowel ondersteuning aan werklozen als aan bepaalde groepen werkenden. Voor de vergoede werkenden onderscheidt de RVA de volgende groepen:

- de stelsels van tijdelijke werkloosheid en daaraan verwante uitkeringen en verloven;
- de stelsels voor deeltijdse werknemers;
- de werk- en activeringsmaatregelen;
- de vrijstellingen van inschrijving als werkzoekende (voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA);
- de stelsels voor werknemers die hun arbeidstijd aanpassen (tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven).

De daling op jaarbasis zet zich wel verder bij de vergoede werklozen (-3,3%) maar niet bij de vergoede werkenden (+80,2%). De daling van het aantal vergoede werklozen komt er door een daling van het aantal niet-werkzoekenden (-37,0%). Het aantal werkzoekenden stijgt met 3,0%. In 2020 werden voor de werkzoekende en de niet-werkzoekende werklozen samen 45,2% minder betalingen geteld dan in het precrisisjaar 2007.

Het aantal vergoede werkenden stijgt ten opzichte van 2019 met 80,2%. De grootste stijging situeert zich in de tijdelijke werkloosheid, waar het aantal fysieke eenheden met +379,2% toeneemt. Daarnaast is er ook een stijging bij de thematische verloven (+24,3%). De andere categorieën dalen.

Voor de restgroep ('andere') noteren we ten slotte een stijging van 19,2% op jaarbasis van het aantal betalingen. Die restgroep bevat o.a. de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut, het halftijds brugpensioen en de ontslaguitkering. Belangrijk om weten is dat heel wat van de maatregelen in deze groep bestaan uit toeslagen of premies die in principe slechts eenmalig worden uitbetaald aan de gerechtigde. Dit betekent dat het verschil tussen het aantal fysieke eenheden en het aantal verschillende personen (cf. deel 8.5) voor deze groep relatief gezien groter is dan voor de overige groepen.

²² Het totaal omvat o.a. ook de uitdovende stelsels van het halftijds brugpensioen (7 fysieke eenheden in 2020) en de grensarbeiders (137 fysieke eenheden in 2020), die omwille van hun erg beperkte omvang in de voorgaande hoofdstukken niet in detail werden behandeld.

8.2

Budgettaire eenheden en
vergoede dagen

Tabel 70

Evolutie van het aantal budgettaire eenheden volgens
uitkeringsgroep

	2000	2007	2019	2020	Evol. 2000 - 2020	Evol. 2007 - 2020	Evol. 2019 - 2020
Vergoede werklozen	598.392	628.538	337.365	332.005	-44,5%	-47,2%	-1,6%
<i>Werkzoekenden</i>	328.298	394.130	278.781	295.398	-10,0%	-25,1%	+6,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	270.093	234.409	58.584	36.607	-86,4%	-84,4%	-37,5%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	32.327	32.854	22.312	199.531	+517,2%	+507,3%	+794,3%
Deeltijdse werknemers	16.943	18.937	11.438	13.645	-19,5%	-27,9%	+19,3%
Werk- en activeringsmaatregelen	630	2.660	333	218	-65,3%	-91,8%	-34,4%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	33.133	34.225	35.517	32.728	-1,2%	-4,4%	-7,9%
Tijdscrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	95.438	220.030	243.134	244.492	+156,2%	+11,1%	+0,6%
<i>Tijdscrediet</i>	0	111.073	106.550	94.206	-	-15,2%	-11,6%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	86.980	71.561	53.556	47.193	-45,7%	-34,1%	-11,9%
<i>Thematische verloven</i>	8.458	37.396	83.029	103.093	+1118,9%	+175,7%	+24,2%
Algemeen totaal	776.863	937.244	650.099	822.620	+5,9%	-12,2%	+26,5%

De budgettaire eenheden worden berekend door het aantal vergoede dagen te delen door het aantal vergoedbare dagen van een referentemaand, d.i. in principe elke dag van de maand met uitzondering van de zondagen. Op die manier komt het aantal budgettaire eenheden ongeveer overeen met voltijdse equivalenten. Toeslagen of premies die in principe slechts eenmalig worden uitbetaald, worden niet uitgedrukt in een aantal vergoede dagen en tellen dan ook geen budgettaire eenheden.

De evoluties uitgedrukt in budgettaire eenheden volgen in grote lijnen dezelfde tendensen als die in fysieke eenheden, al zijn er een aantal nuanceverschillen. Zo is de daling op jaarbasis bij de vergoede werklozen (-1,6%) en de stijging bij de vergoede werkenden (+56,9%) iets minder uitgesproken dan wanneer ze in fysieke eenheden worden uitgedrukt. Opvallend is dat hoewel het aantal fysieke eenheden stijgt in vergelijking met 2007, het aantal budgettaire eenheden daalt.

Tabel 71

Evolutie van het aantal vergoede dagen volgens uitke-
ringsgroep

	2000	2007	2019	2020	Evol. 2000 - 2020	Evol. 2007 - 2020	Evol. 2019 - 2020
Vergoede werklozen	187.321.390	196.719.723	105.587.699	104.199.047	-44,4%	-47,0%	-1,3%
<i>Werkzoekenden</i>	102.771.634	123.351.026	87.262.120	92.710.750	-9,8%	-24,8%	+6,2%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	84.549.756	73.368.696	18.325.579	11.488.298	-86,4%	-84,3%	-37,3%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	10.140.108	10.287.982	7.021.888	62.407.906	+515,5%	+506,6%	+788,8%
Deeltijdse werknemers	5.304.109	5.909.607	3.568.906	4.269.139	-19,5%	-27,8%	+19,6%
Werk- en activeringsmaatregelen	197.717	832.301	104.021	68.418	-65,4%	-91,8%	-34,2%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	10.377.545	10.708.679	11.102.816	10.263.612	-1,1%	-4,2%	-7,6%
Tijdscrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	29.776.607	68.649.366	75.857.874	76.281.471	+156,2%	+11,1%	+0,6%
<i>Tijdscrediet</i>	0	34.654.714	33.243.460	29.392.245	-	-15,2%	-11,6%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	27.137.862	22.327.109	16.709.352	14.724.265	-45,7%	-34,1%	-11,9%
<i>Thematische verloven</i>	2.638.745	11.667.543	25.905.062	32.164.961	+1118,9%	+175,7%	+24,2%
Algemeen totaal	243.117.476	293.107.658	203.243.204	257.489.593	+5,9%	-12,2%	+26,7%

8.3

Uitgekeerde bedragen

Tabel 72

Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR)

	2000	2007	2019	2020	Evol. 2000 - 2020	Evol. 2007 - 2020	Evol. 2019 - 2020
Vergoede werklozen	4.925,3	6.216,0	4.582,7	4.690,5	-4,8%	-24,5%	+2,4%
<i>Werkzoekenden</i>	2.431,2	3.657,5	3.680,1	4.105,7	+68,9%	+12,3%	+11,6%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	2.494,1	2.558,5	903	585	-76,6%	-77,1%	-35,2%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	294,1	412,6	415,6	4.345,9	+1377,8%	+953,3%	+945,7%
Deeltijdse werknemers	145,9	191,6	169,5	212,6	+45,7%	+10,9%	+25,4%
Werk- en activeringsmaatregelen	88,8	284,0	242,2	180,4	+103,2%	-36,5%	-25,5%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	220,2	302,3	460,9	447,8	+103,4%	+48,1%	-2,8%
Tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	238,1	646,5	737,9	751,4	+215,6%	+16,2%	+1,8%
<i>Tijdskrediet</i>	0,0	337,3	344,9	312,7	-	-7,3%	-9,3%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	201,1	200,3	136,6	121,5	-39,6%	-39,3%	-11,1%
<i>Thematische verloven</i>	37,0	108,9	256,3	317,2	+757,9%	+191,4%	+23,8%
Andere	12,0	4,7	81,4	95,9	+696,2%	+1935,5%	+17,9%
<i>Eenheidsstatuut</i>	0,0	0,0	81,1	95,4	-	-	+17,7%
<i>Overige</i>	12,0	4,7	0,3	0,5	-95,5%	-88,5%	+65,0%
Algemeen totaal	5.924,5	8.057,8	6.690,2	10.724,6	+81,0%	+33,1%	+60,3%

NB: Het gaat hier om een weergave van de uitgekeerde bedragen volgens de statistische definitie. Voor een overzicht van de begrotingsuitgaven voor sociale prestaties, cf. hoofdstuk 11. Deze cijfers zijn exclusief de uitgaven voor de eindejaarspremie voor tijdelijke werklozen omwille van corona.

In 2020 is het totaal van de uitgekeerde bedragen toegenomen op jaarbasis met 4.034,4 miljoen EUR of +60,3%. Net als bij de andere statistische eenheden doet die stijging zich voornamelijk voor bij de tijdelijke werkloosheid. Hoewel we bij de evolutie in fysieke eenheden een daling noteren voor de vergoede werkloosheid, is er voor de uitgaven een stijging van 2,4%. De uitgaven voor de vergoede werknemers stijgen met 193,1%.

Tabel 73

Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens gewest
(in miljoen EUR)

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
Vergoede werklozen	2.030,8	1.804,3	855,4	4.690,5	43,3%	38,5%	18,2%	100,0%
<i>Werkzoekenden</i>	1.615,1	1.657,8	832,9	4.105,7	39,3%	40,4%	20,3%	100,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	415,7	146,5	22,6	584,7	71,1%	25,1%	3,9%	100,0%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	2.549,6	1.321,8	474,5	4.345,9	58,7%	30,4%	10,9%	100,0%
Deeltijdse werknemers	91,9	92,7	28,0	212,6	43,2%	43,6%	13,2%	100,0%
Werk- en activeringsmaatregelen	42,9	108,9	28,7	180,4	23,8%	60,3%	15,9%	100,0%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	238,4	160,6	48,8	447,8	53,2%	35,9%	10,9%	100,0%
Tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	536,4	176,0	39,0	751,4	71,4%	23,4%	5,2%	100,0%
<i>Tijdskrediet</i>	231,1	68,1	13,5	312,7	73,9%	21,8%	4,3%	100,0%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	72,7	42,1	6,7	121,5	59,9%	34,7%	5,5%	100,0%
<i>Thematische verloven</i>	232,6	65,8	18,8	317,2	73,3%	20,7%	5,9%	100,0%
Andere	65,2	26,1	4,6	95,9	68,0%	27,2%	4,8%	100,0%
<i>Eenheidsstatuut</i>	65,2	25,6	4,6	95,4	68,3%	26,9%	4,8%	100,0%
<i>Overige</i>	0,1	0,5	0,0	0,5	11,8%	87,3%	0,8%	100,0%
Algemeen totaal 2020	5.555,2	3.690,4	1.478,9	10.724,6	51,8%	34,4%	13,8%	100,0%
Algemeen totaal 2019	3.207,9	2.517,5	964,7	6.690,2	47,9%	37,6%	14,4%	100,0%
Algemeen totaal 2007	3.861,9	3.228,7	967,2	8.057,8	47,9%	40,1%	12,0%	100,0%
Algemeen totaal 2000	3.035,2	2.257,2	632,1	5.924,5	51,2%	38,1%	10,7%	100,0%
Evol. 2000 - 2007	+826,6	+971,5	+335,2	+2133,3	+27,2%	+43,0%	+53,0%	+36,0%
Evol. 2007 - 2020	+1693,4	+461,8	+511,7	+2666,8	+43,8%	+14,3%	+52,9%	+33,1%
Evol. 2000 - 2020	+2520,0	+1433,3	+846,9	+4800,1	+83,0%	+63,5%	+134,0%	+81,0%
Evol. 2019 - 2020	+2.347,3	+1.172,9	+514,2	+4.034,4	+73,2%	+46,6%	+53,3%	+60,3%

NB: Het gaat hier om de uitgekeerde bedragen als statistische definitie. Voor een overzicht van de begrotingsuitgaven voor sociale prestaties, cf. hoofdstuk 11.

De stijging op jaarbasis van de uitgaven doet zich voor in elk van de drie gewesten. Ze is relatief gezien het grootst in het Vlaams Gewest (+73,2%), gevolgd door het Brussels Hoofdstedelijk (+53,3%) en het Waals Gewest (+46,6%).

8.4

Verschillende begunstigden

8.4.1

Totaal aantal verschillende begunstigden

Tabel 74 geeft het aantal verschillende personen weer dat een uitkering heeft ontvangen van de RVA. De begunstigden worden enkel geteld in het laatste stelsel waarin ze in het jaar in kwestie werden vergoed. Ter herinnering: in de rest van dit deel van het jaarverslag wordt met 'aantal uitkeringstrekkers' bedoeld op het aantal fysieke eenheden. Het aantal personen dat gedurende het kalenderjaar minstens één RVA-uitkering ontving, verschilt van deze cijfers.

Tabel 74

Evolutie van het aantal verschillende begunstigden volgens uitkeringsgroep

	2019	2020	Evol. 2019 - 2020
Vergoede werklozen	550.470	503.483	-8,5%
<i>Werkzoekenden</i>	470.733	452.220	-3,9%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	79.737	51.263	-35,7%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	295.712	1 253 063	+323,7%
Deeltijdse werknemers	45.834	39.606	-13,6%
Werk- en activeringsmaatregelen	71.767	53.375	-25,6%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	50.822	42.204	-17,0%
Tijdscrediet, loopbaanonderbreking en thematische	362.298	370.473	+2,3%
<i>Tijdscrediet</i>	124.048	113.339	-8,6%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	62.026	55.650	-10,3%
<i>Thematische verloven</i>	176.224	201.484	+14,3%
Andere	4.994	5.383	+7,8%
<i>Eenheidsstatuut</i>	4.773	4.960	+3,9%
<i>Overige</i>	221	423	+91,4%
Algemeen totaal	1.381.897	2.267.587	+64,1%

NB: Het aantal begunstigden wordt hier berekend als het aantal verschillende personen betaald in de loop van het jaar, toegewezen aan het uitkeringsstelsel van de laatste betaalde referentemaand.

Het aantal begunstigden van de RVA is ten opzichte van 2019 toegenomen met 64,1% tot 2.267.587 personen. Deze toename is toe te schrijven aan de vergoede werkenden (+112,8%).

8.4.2

Verschillende begunstigden per uitkeringsgroep

Eenzelfde persoon kan in de loop van het jaar uitkeringen ontvangen in verschillende stelsels (bv. zowel een onderbrekingsvergoeding als een werkloosheidsuitkering). In tegenstelling tot tabel 74, die het totale aantal unieke personen met een uitkering bij de RVA indeelt in het uitkeringsstelsel van de laatst betaalde refertemaand, toont tabel 75 per beschouwde groep het totale aantal personen dat in één van deze stelsels werd vergoed in 2019 en in 2020.

Tabel 75

Evolutie van het aantal begunstigden per uitkeringsgroep

	2019	2020	Evol. 2019 - 2020
Vergoede werklozen	627.891	582.766	-7,2%
<i>Werkzoekenden</i>	545.305	528.666	-3,1%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	82.586	54.100	-34,5%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	344.707	1 413 911	+310,2%
Deeltijdse werknemers	63.337	54.887	-13,3%
Werk- en activeringsmaatregelen	91.334	78.395	-14,2%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	89.390	74.405	-16,8%
Tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische	386.813	424.996	+9,9%
<i>Tijdskrediet</i>	130.393	123.310	-5,4%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	63.118	57.182	-9,4%
<i>Thematische verloven</i>	193.302	244.504	+26,5%
Andere	8.657	9.655	+11,5%
<i>Eenheidsstatuut</i>	8.434	8.786	+4,2%
<i>Overige</i>	223	869	+289,7%
Algemeen totaal	1.612.129	2.639.015	+63,7%

NB: Het aantal begunstigden wordt hier berekend door voor elk van de bovenstaande uitkeringsgroepen op het kleinste geschetste detailniveau het totale aantal verschillende personen te tellen. De subtotalen en het algemeen totaal worden berekend door de volgens die werkwijze bekomen aantallen bij elkaar op te tellen.

Volgens deze benadering zijn in grote lijnen dezelfde evoluties waarneembaar als in tabel 74, al is de tendens iets sterker uitgesproken bij de vergoede werkenden.

Impact van de reglementaire wijzigingen sinds 2012

Het jaar 2012 luidde het begin in van een uitgebreide reeks hervormingen, die een ingrijpende impact hebben op de evolutie van diverse stelsels waarvoor de RVA een bevoegdheid draagt. In de voorgaande hoofdstukken werden bepaalde reglementaire wijzigingen reeds aangehaald om bepaalde evoluties te verklaren. Dit hoofdstuk brengt die wijzigingen en hun impact echter systematisch en met meer detail in kaart.

9.1

Stelsel van tijdelijke werkloosheid

9.1.1

Schorsing van de arbeidsovereenkomst voor bedienden

Sinds 1 januari 2012 werd de crisisschorsing voor bedienden, ingevoerd in 2009 als één van de tijdelijke anticrisismaatregelen, omgezet in een nieuwe definitieve regeling, namelijk de schorsing van de arbeidsovereenkomst voor bedienden wegens werkgebrek. De voorwaarden om als onderneming in moeilijkheden beschouwd te worden zijn minder streng geworden. De onderneming moet ofwel een daling noteren van 10% van de omzet, de productie of de bestellingen, ofwel een graad van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen van 10% aantonen bij de arbeiders in vergelijking met het referentiejaar 2008. In de oude regeling bedroegen beide percentages nog 20%.

Vanaf 1 januari 2016 kunnen naast 2008 ook de twee kalenderjaren voorafgaand aan de aanvraag van de regeling gebruikt worden als referentiejaar om aan te tonen dat de onderneming in moeilijkheden is.

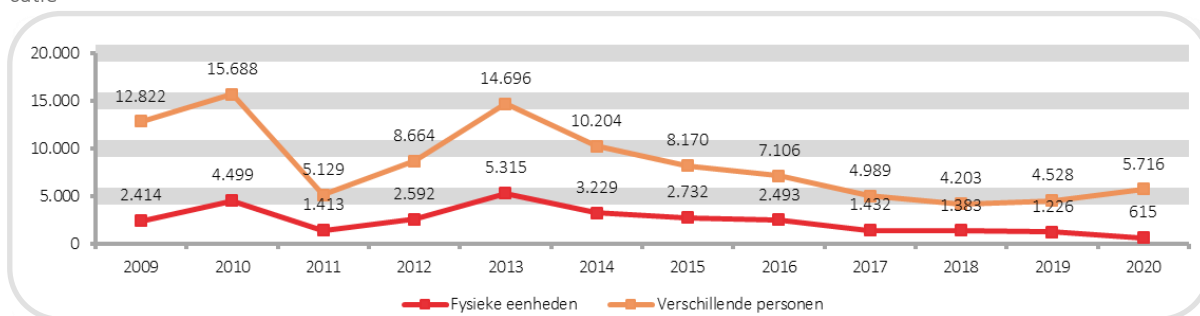
Vanaf 2 juni 2016 is het bovendien mogelijk om de regeling aan te vragen als onvoorziene omstandigheden op korte termijn een substantiële daling van de omzet, de productie of het aantal bestellingen hebben veroorzaakt. De onderneming dient in dat geval een gemotiveerd schrijven te richten aan de Minister van Werk, die in dat geval zal beslissen over de erkenning als onderneming in moeilijkheden.

Mede als gevolg van de minder strenge voorwaarden is het aantal bedienden in tijdelijke werkloosheid aanzienlijk gestegen vanaf 2012. In 2013 werden gemiddeld per maand zelfs meer betalingen genoteerd dan in 2010, in volle economische crisis (5.315 ten opzichte van 4.499, of +18,1%). Sindsdien is dit aantal enigszins gedaald, maar toch werden in 2017 nog meer betalingen geteld dan in 2011, toen de tijdelijke regeling nog van kracht was.

In 2020 maakten in totaal 5.716 verschillende personen gebruik van het stelsel van tijdelijke werkloosheid ingevolge werkgebrek voor bedienden, wat overeenstemt met een gemiddelde van 615 betalingen per maand. Ingevolge corona werd sedert maart schorsing bedienden toegewezen aan de reden overmacht (zie hoofdstuk 2).

Grafiek 75

Evolutie van de crisisschorsing voor bedienden (tot en met 2011) en tijdelijke werkloosheid ingevolge werkgebrek voor bedienden (vanaf 2012) – gegevens vóór verificatie

9.1.2

Mededeling eerste dag tijdelijke werkloosheid

Sinds 1 oktober 2012 is de regeling voor de mededeling van de eerste effectieve dag tijdelijke werkloosheid uitgebreid. Naast de verplichte voorafgaandelijke kennisgeving van de invoering van het stelsel van tijdelijke werkloosheid (in principe 7 dagen vooraf), is de werkgever ook verplicht maandelijks per werknemer de eerste effectieve dag van tijdelijke werkloosheid aan de RVA mee te delen. Vóór 1 oktober 2012 gold deze verplichting enkel voor tijdelijke werkloosheid omwille van slecht weer (alle sectoren) en omwille van economische redenen (enkel bouwsector).

In de nieuwe regeling werd de verplichting in het geval van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen uitgebreid naar alle sectoren. Daarnaast werd de verplichting ook ingevoerd voor twee andere types van tijdelijke werkloosheid, namelijk tijdelijke werkloosheid als gevolg van een technische stoornis en de schorsing van de arbeidsovereenkomst van bedienden wegens werkgebrek. Doel van de uitbreiding is het faciliteren van de controles en het ontmoedigen van fraude.

Naast deze uitbreiding trad sinds 23 maart 2014 ook een versoepeling in werking. In geval van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen en wanneer de werkgever zeker is dat het arbeidscontract effectief geschorst zal worden, mag de mededeling aan de RVA gebeuren ten vroegste 5 werkdagen vóór de eerste dag tijdelijke werkloosheid. Voorheen moest dit de dag zelf gebeuren.

Als gevolg van de reglementaire uitbreiding ligt het aantal mededelingen van de eerste effectieve dag tijdelijke werkloosheid vanaf T4 2012 aanzienlijk hoger dan voorheen. Door tijdelijke maatregelen in het kader van de coronapandemie was er een afwijkende regelgeving met betrekking tot de mededeling van de eerste effectieve dag tijdelijke werkloosheid, waardoor de cijfers vanaf het tweede trimester van 2020 aanzienlijk lager liggen dan de vorige jaren (zie hoofdstuk 1).

Tabel 76
Aantal mededelingen van de eerste effectieve dag tijdelijke werkloosheid

		T1	T2	T3	T4	Jaar
2012		97.853	75.751	51.021	218.993	443.618
2013		302.846	205.858	170.071	209.864	888.639
2014		249.775	196.572	194.605	214.918	855.870
2015		261.590	190.090	176.448	195.964	824.092
2016		261.128	201.171	150.659	173.256	786.214
2017		236.470	162.237	152.954	183.649	735.310
2018		236.799	134.587	131.149	164.469	667.004
2019		227.152	152.529	127.148	175.915	682.744
2020		268.586	16.820	67.127	93.589	446.122
Evol. 2012-2020	Abs.	+170.733	-58.931	+16.106	-125.404	+2.504
	%	+174,5%	-77,8%	+31,6%	-57,3%	+0,6%

9.1.3

Verlaging van het uitkeringspercentage

Met ingang van 1 april 2013 bedraagt het uitkeringspercentage 70% van het begrensde brutoloon voor alle gezinscategorieën. Voorheen ontvingen alleenwonenden en gezinshoofden een uitkering aan 75%. Daarenboven werd de bedrijfsvoorheffing op tijdelijke werkloosheidsuitkeringen verhoogd van 20% tot 26,75% vanaf 1 januari 2013.

Met ingang van 1 januari 2015 werd het uitkeringspercentage nogmaals verlaagd, tot 65% van het begrensde brutoloon voor alle gezinscategorieën.

Vanaf 1 januari 2020 wordt er geen rekening meer gehouden met de gezinstoestand voor het bepalen van de uitkering tijdelijke werkloosheid. De bedragen voor samenwonende en alleenstaande werknemers worden opgetrokken tot het niveau van de gezinshoofden. Vanaf 1 maart 2020 geldt een minimum dagbedrag van 55,59 EUR en een maximum dagbedrag van 74,17 EUR voor alle tijdelijke werklozen. De bedrijfsvoorheffing bedraagt 15% voor de uitkeringen vanaf mei 2020 tot en met juni 2021. Het bedrag van de uitkering tijdelijke werkloosheid wordt verhoogd tot 70% van het gemiddelde begrensde loon, ongeacht de reden van tijdelijke werkloosheid. Dit zijn tijdelijke wijzigingen door de coronapandemie (zie hoofdstuk 1).

Tabel 77

Tijdelijke werkloosheidsuitkeringen: evolutie van de dagbedragen

	Bruto dagbedrag			Netto dagbedrag		
	december 2012	december 2020	Evolutie	december 2012	december 2020	Evolutie
Gezinshoofden						
min.	42,79	55,59	+29,9%	34,23	47,25	+38,0%
max.	69,76	74,17	+6,3%	55,81	63,04	+13,0%
Alleenwonenden						
min.	35,94	55,59	+54,7%	28,75	47,25	+64,3%
max.	69,76	74,17	+6,3%	55,81	63,04	+13,0%
Samenwonenden						
min.	26,94	55,59	+106,3%	21,55	47,25	+119,2%
max.	65,11	74,17	+13,9%	52,09	63,04	+21,0%

9.1.4

Tijdelijke werkloosheid na 65 jaar

Sinds 1 januari 2015 kan een werknemer die tot na de leeftijd van 65 jaar blijft werken, uitkeringen tijdelijke werkloosheid genieten, op voorwaarde dat hij geen rust- of overlevingspensioen ontvangt en de tijdelijke werkloosheid niet het gevolg is van medische overmacht te wijten aan de arbeidsongeschiktheid van de werknemer. Tot en met 2019 bedraagt de tijdelijke werkloosheid voor 65-plussers gemiddeld ca. 40 betalingen per maand. In 2020 waren er gemiddeld 651 betalingen per maand. Als tijdelijke maatregel in het kader van de coronapandemie is het sinds 1 februari 2020 toegelaten een uitkering voor tijdelijke werkloosheid te cumuleren met pensioen.

9.1.5

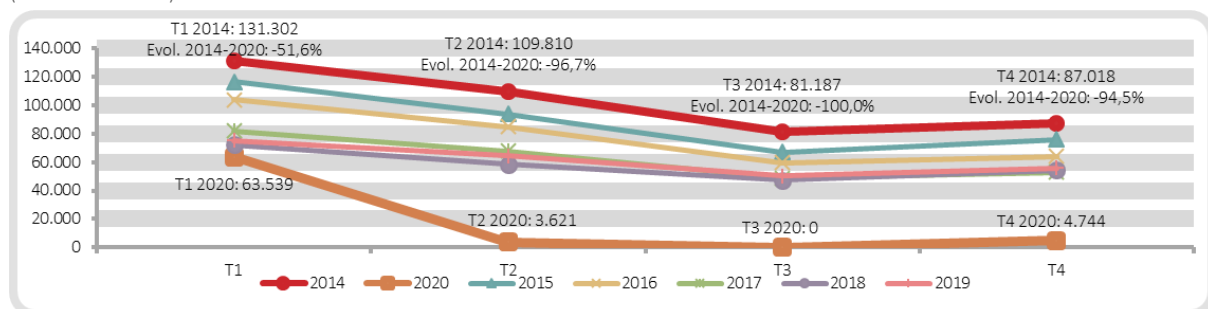
Toelaatbaarheidsvoorwaarden tijdelijke werkloosheid om economische redenen

Sinds 1 oktober 2016 moeten werknemers in het stelsel van tijdelijke werkloosheid om economische redenen voldoen aan dezelfde toelaatbaarheidsvoorwaarden als degene die van toepassing zijn op de volledig werklozen om toegelaten te worden tot het recht op uitkeringen, behoudens een aantal uitzonderingen. Men dient dus ofwel een voldoende aantal arbeidsdagen te bewijzen in een bepaalde referteperiode, variërend naar gelang de leeftijd, ofwel dient men te voldoen aan de voorwaarden voor het recht op inschakelingsuitkeringen, ofwel in de 3 jaar voorafgaand aan de uitkeringsaanvraag minstens 1 dag uitkeringen ontvangen hebben als volledig of tijdelijk werkloze of in het stelsel van inschakelingsuitkeringen waarbij het werkloosheidsbureau heeft vastgesteld dat voornoemde wachttijdvoorwaarden werden vervuld. Vanaf 1 februari zijn de toelaatbaarheidsvoorwaarden voor tijdelijke werkloosheid om economische redenen tijdelijk opgeschort.

In 2020 lag het aantal betalingen voor tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen in het vierde trimester 94,5% lager dan in T4 2014, dit door de tijdelijke wijzigingen omwille van de coronapandemie (zie hoofdstuk 1).

Grafiek 76

Evolutie van het aantal betalingen in het kader van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen (vóór verificatie) vanaf 2014

9.2

Stelsel van inschakelingsuitkeringen

Sinds 1 januari 2012 zijn de vroegere wachtuitkeringen en de wachttijd hervormd naar respectievelijk “inschakelingsuitkeringen” en de “beroepsinschakelingstijd” (hierna BIT genoemd).

De belangrijkste wijzigingen zijn de volgende:

- Vooraleer het recht op een inschakelingsuitkering te kunnen openen, moeten schoolverlaters ongeacht hun leeftijd een BIT van 310 dagen doorlopen. Voordien bedroeg de wachttijd voor < 18-jarigen 155 dagen en voor 18-25-jarigen 233 dagen. De langere BIT werd ook toegepast op alle op 1 januari 2012 lopende wachttijden.
- De BIT wordt niet meer verlengd of ingekort door studentenarbeid tijdens of na de studies.
- De inschakelingsuitkeringen worden toegekend voor een basisperiode van maximum 36 maanden, die onder bepaalde voorwaarden verlengbaar is. Voor jongeren met een inschakelingsuitkering die beschouwd worden als werkloze met gezinslast, als alleenwonende of als samenwonende met verhoogde uitkeringen vangt die basisperiode echter in principe pas aan vanaf hun 30ste verjaardag. Voor wie reeds recht had op een wachtuitkering, begon de basisperiode van 36 maanden pas te lopen vanaf 1 januari 2012.

Vanaf 1 augustus 2012 wordt de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk (de zogenaamde Dispo-procedure) aangevuld met een specifieke procedure voor de rechthebbenden op inschakelingsuitkeringen (‘Dispo W’). Het gaat om een intensievere opvolging, die om de 6 maanden plaatsvindt. Op 1 augustus 2013 wordt dan weer de specifieke procedure van kracht voor jongeren die zich na het einde van hun studies inschrijven als werkzoekende (‘Dispo J’). Zij worden voortaan pas toegelaten tot het recht op inschakelingsuitkeringen wanneer ze twee positieve evaluaties van hun zoekgedrag naar werk hebben gekregen tijdens de BIT en ze voldoen aan de andere toelaatbaarheidsvoorwaarden bepaald in de werkloosheidsreglementering.

In het kader van de Zesde Staatshervorming worden de procedures voor de activering van het zoekgedrag naar werk een gewestelijke bevoegdheid. Het wetgevend kader blijft behouden op het federale niveau, maar voorziet niet langer in een aparte procedure ‘Dispo W’. Voortaan maken de werklozen met een inschakelingsuitkering deel uit van de gewone procedure. Sinds 1 januari 2016 werd de operationele overdracht naar de gewestelijke diensten voltooid, met uitzondering van die naar Actiris die op 1 januari 2017 plaatsvond. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voerde RVA in 2016 dan ook in opdracht van Actiris de procedure nog uit volgens de bestaande modaliteiten.

Sinds 1 januari 2015 is de leeftijdsgrens voor het aanvragen van inschakelingsuitkeringen verlaagd van 30 jaar naar 25 jaar, behoudens uitzonderingen. Sinds 1 september 2015 geldt bovendien een diplomavereiste wanneer men inschakelingsuitkeringen aanvraagt vóór de leeftijd van 21 jaar.

Grafiek 77 geeft een algemeen beeld van de impact van de bovenstaande wijzigingen. Bij de verlenging van de BIT (tussen het einde van 2011 en dat van 2012) zien we een vrij scherpe afname van de instroom met 11,6%, gevolgd door een periode van relatieve stabiliteit. Vanaf 2014 daalt de instroom echter weer. Dit laat zich verklaren door de combinatie van een verbeterend economisch klimaat, de procedure 'Dispo J' en later ook de verlaging van de leeftijdsvoorwaarde en de invoering van de diplomavoorwaarde. In 2020 is de instroom met 67,3% gedaald ten opzichte van 2013.

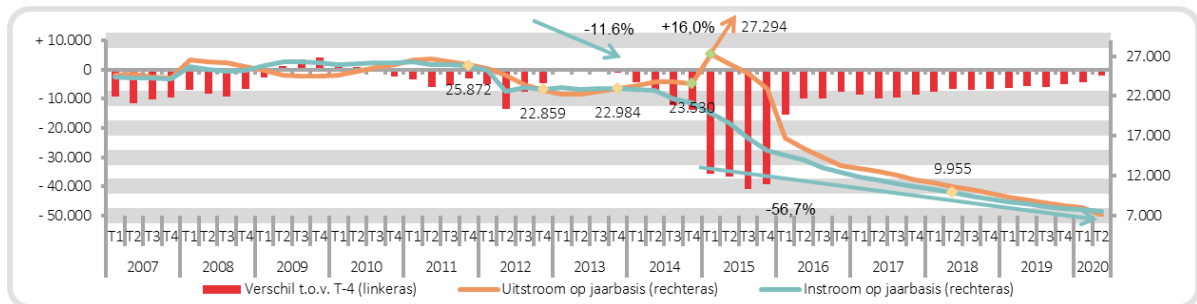
De opvallendste ontwikkeling zien we echter aan de uitstroomzijde, in het bijzonder vanaf januari 2015 onder invloed van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen. Hoewel die maatregel reeds werd ingevoerd op 1 januari 2012, heeft ze pas vanaf januari 2015 gevolgen omdat enkel periodes van werkloosheid vanaf 1 januari 2012 in rekening werden gebracht voor het bepalen van de einddatum van het basisrecht. In principe verliep op 1 januari 2015 het recht op een inschakelingsuitkering voor iedereen die dit recht al had vóór 1 januari 2012. Van deze populatie vinden we na 1 januari 2015 enkel nog volgende werklozen terug:

- de gezinshoofden of alleenwonenden die jonger zijn dan 33 jaar en
- de uitkeringsgerechtigden bij wie het recht werd verlengd of uitgebreid.

Tussen T4 2014 en T1 2015 is de uitstroom dan ook toegenomen met 16,0%.

Grafiek 77

Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ toegelaten op basis van studies in vergelijking met de instroom en de uitstroom

NB: Het gaat om een weergave van het aantal verschillende personen in referentemaanden. De in- en uitstroom betreffen glijdende jaargemiddelden. Een instroom wordt als dusdanig geteld indien een UVW-WZ in een trimester gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden een betaling ontving, maar geen enkele betaling kreeg in de daaraan voorafgaande maand. Omgekeerd tellen we een uitstroom indien een UVW-WZ die gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden van een trimester een betaling ontving, de daaropvolgende maand geen betaling meer kreeg. Per trimester wordt echter slechts één in- of uitstroom per persoon geteld.

De combinatie van een hoge uitstroom en een lage instroom zorgen gedurende heel 2015 voor sterke afnamen in de populatie van uitkeringsgerechtigden op een inschakelingsuitkering. Gezien de veel beperktere omvang van die populatie t.o.v. de voorgaande periodes, blijft ook de uitstroom verder dalen.

9.2.1

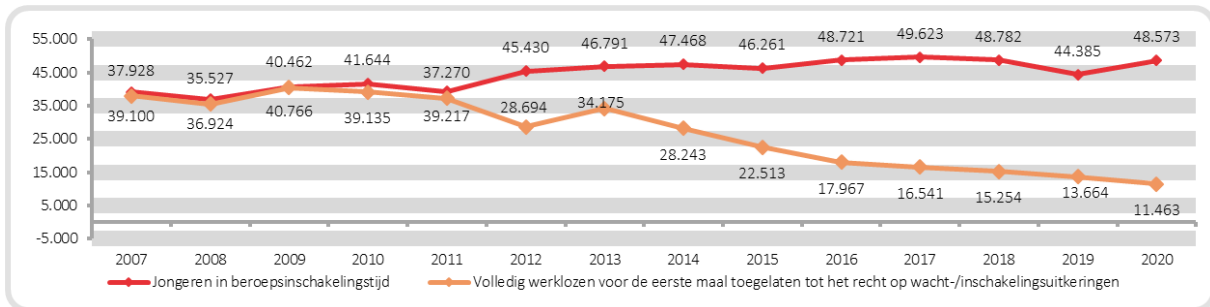
Afname van de instroom

Het aantal jongeren dat na de BIT voor de eerste maal inschakelingsuitkeringen aanvraagt (hierna 'eerste instromers' genoemd), is in 2012 aanzienlijk afgenomen, terwijl het aantal jongeren dat een BIT doorloopt is gestegen. Dat is een rechtstreeks gevolg van de verlenging van de BIT: de cohorte die 9, 10 of 11 maanden na het beëindigen van de studies nog geen werk heeft gevonden kan nog geen uitkeringsaanvraag doen en behoort voortaan tot de populatie werkzoekenden in de BIT. Verder is ook de uitstroomkans in een periode van 12 maanden groter dan in een periode van 9 maanden, waardoor het aandeel jongeren dat nog tijdens de BIT uitstroomt naar werk (of eventueel opnieuw gaat studeren) toeneemt.

Vanaf 2013 zien we dat het aantal eerste instromers in het statuut van gerechtigde op inschakelingsuitkeringen verder daalt. De eerste instroom wordt hoogstwaarschijnlijk beïnvloed door de invoering van de procedure 'Dispo J' in juli 2013. Jongeren worden daarbij immers aangespoord om actiever naar werk te zoeken tijdens de BIT, wat de kans zou moeten verkleinen dat zij uiteindelijk dienen beroep te doen op een inschakelingsuitkering. Wanneer ze onvoldoende zoekinspanningen leveren wordt hun BIT bovendien verlengd, waardoor ze pas op een later tijdstip of in bepaalde gevallen zelfs niet meer instromen in het stelsel van inschakelingsuitkeringen. De impact van die maatregel werd de voorbije jaren nog versterkt door de economische conjunctuur. Door de coronapandemie zien we echter een stijging van het aantal jongeren in BIT in 2020 (+2,3%) (zie hoofdstuk 3).

Grafiek 78

Evolutie van het aantal bij de gewestelijke instellingen voor arbeidsbemiddeling geregistreerde werkzoekenden in BIT (maandgemiddelde op jaarbasis) en het aantal eerste instromers in de inschakelingsuitkering

Tabel 78

Evolutie van het aantal eerste intreders in de inschakelingsuitkering volgens leeftijdsklasse in vergelijking met de evolutie van het aantal jongeren in beroepsinschakelingstijd

Volledig werklozen voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen				
	< 21 jaar	21-24 jaar	25 jaar en ouder	Totaal
2014	8.020	14.778	5.445	28.243
2015	6.146	14.520	1.847	22.513
2016	4.038	13.056	873	17.967
2017	3.609	12.179	753	16.541
2018	3.071	11.488	695	15.254
2019	2.800	10.258	606	13.664
2020	2.088	8.576	799	11.463
Evol. 2014 - 2020	-74,0%	-42,0%	-85,3%	-59,4%
Jongeren in beroepsinschakelingstijd (BIT)				
	< 21 jaar	21-24 jaar	25 jaar en ouder	Totaal
2014	18.703	22.384	6.382	47.468
2015	17.954	22.866	5.441	46.261
2016	18.589	23.818	6.314	48.721
2017	18.214	24.040	7.369	49.623
2018	17.632	23.438	7.713	48.782
2019	16.423	21.735	6.228	44.385
2020	16.338	24.195	8.039	48.573
Evol. 2014-2020	-12,6%	+8,1%	+26,0%	+2,3%

Vanaf 1 januari 2015 is daarenboven de leeftijdsgrens om inschakelingsuitkeringen aan te vragen verlaagd van 30 jaar naar 25 jaar. Daardoor komen minder jongeren in aanmerking voor een uitkeringsaanvraag, waardoor het aantal eerste instromers van 25 jaar en ouder afneemt. Ten slotte geldt vanaf 1 september 2015 een diplomavereiste, waardoor ook jongeren onder de 21 jaar die de schoolbanken verlaten zonder diploma of getuigschrift niet meer in aanmerking komen voor een uitkeringsaanvraag vóór hun 21ste verjaardag. Ook bij die leeftijdsgroep zien we dan ook een sterkere afname van de eerste instroom.

9.2.2

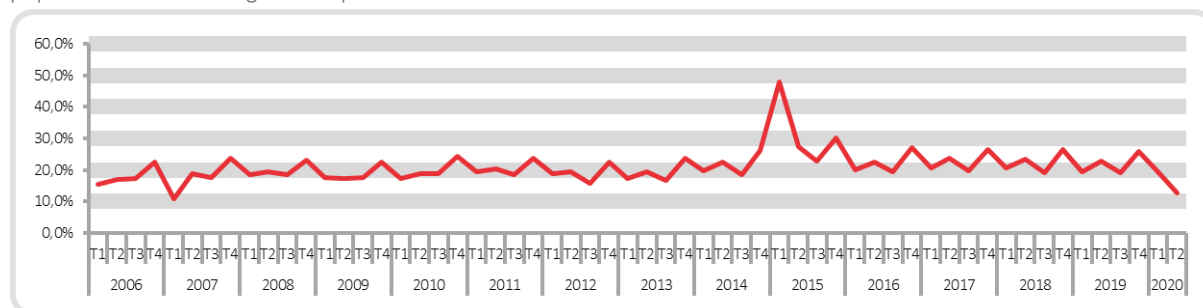
Toename van de uitstroom

9.2.2.1

Impact van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen

Grafiek 79

Evolutie van de ratio van de uitstromers t.o.v. de totale populatie UVW-WZ toegelaten op basis van studies

Definitie uitstroom: cf. grafiek 77

De verhouding van de uitstromers t.o.v. het totaal van de UVW-WZ na studies neemt voorzichtig toe vanaf het 2de trimester van 2014. Die toename wordt waarschijnlijk beïnvloed door de verbeterende economische omstandigheden, waardoor werklozen jongeren meer uitstroomkansen krijgen. Dat effect wordt bovendien versterkt door de striktere opvolging van het zoekgedrag naar werk van gerechtigden op inschakelingsuitkeringen (Dispo W). Die houdt in dat het zoekgedrag van gerechtigden op inschakelingsuitkeringen vanaf juli 2013 om de zes maanden wordt geëvalueerd door een facilitator.

De relatieve uitstroom wordt meer dan verdubbeld in het 1ste trimester van 2015. Dat is uiteraard het gevolg van de effecten van het beperken in de tijd van het recht op inschakelingsuitkeringen.

Tabel 79

Aantal gerechtigden op inschakelingsuitkeringen bij wie het recht is vervallen als gevolg van de beperking in de tijd

	januari 2015	februari- december 2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Geslacht								
Man	6.028	5.448	11.476	3.491	2.881	2.275	1.751	471
Vrouw	10.826	6.719	17.545	4.366	3.523	2.775	2.105	573
Gewest								
Vlaams Gewest	2.542	2.499	5.041	1.668	1.380	937	620	189
Waals Gewest	11.256	7.939	19.195	5.286	4.288	3.520	2.759	737
Brussels H. Gewest	3.056	1.729	4.785	903	736	593	477	118
Leeftijdsklasse								
< 25 jaar	1.445	2.640	4.085	2.236	1.824	1.306	756	192
25-29 jaar	3.169	3.753	6.922	2.508	2.174	1.798	1.455	392
30-39 jaar	7.010	4.345	11.355	2.400	1.925	1.617	1.403	388
40-49 jaar	4.295	1.262	5.557	621	393	257	193	57
50 jaar of ouder	935	167	1.102	92	88	72	49	15
Gezinscategorie								
Gezinshoofd	5.003	2.302	7.305	1.309	1.040	878	824	219
Samenwonend	934200%	869100%	1803300%	594400%	485600%	368700%	262500%	70700%
Alleenwonend	2.509	1.174	3.683	604	508	485	407	118
Eerste vergoeding								
Eerste vergoeding vòòr 1/2012	16.760	9.996	26.756	4.241	2.751	2.032	1.576	429
Eerste vergoeding in of na 1/2012	94	2.171	2.265	3.616	3.653	3.018	2.280	615
Vergoede dagen								
< 1.560 vergoede dagen	4.417	6.509	10.926	5.162	4.425	3.442	2.492	666
1.560 - 3.119 vergoede dagen	5.005	3.227	8.232	1.605	1.198	993	884	235
3.120 vergoede dagen of meer	7.432	2.431	9.863	1.090	781	615	480	143
Totaal	16.854	12.167	29.021	7.857	6.404	5.050	3.856	1.044
	januari 2015	februari- december 2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Geslacht								
Man	35,8%	44,8%	39,5%	44,4%	45,0%	45,0%	45,4%	45,1%
Vrouw	64,2%	55,2%	60,5%	55,6%	55,0%	55,0%	54,6%	54,9%
Gewest								
Vlaams Gewest	15,1%	20,5%	17,4%	21,2%	21,5%	18,6%	16,1%	18,1%
Waals Gewest	66,8%	65,3%	66,1%	67,3%	67,0%	69,7%	71,6%	70,6%
Brussels H. Gewest	18,1%	14,2%	16,5%	11,5%	11,5%	11,7%	12,4%	11,3%
Leeftijdsklasse								
< 25 jaar	8,6%	21,7%	14,1%	28,5%	28,5%	25,9%	19,6%	18,4%
25-29 jaar	18,8%	30,8%	23,9%	31,9%	33,9%	35,6%	37,7%	37,5%
30-39 jaar	41,6%	35,7%	39,1%	30,5%	30,1%	32,0%	36,4%	37,2%
40-49 jaar	25,5%	10,4%	19,1%	7,9%	6,1%	5,1%	5,0%	5,5%
50 jaar of ouder	5,5%	1,4%	3,8%	1,2%	1,4%	1,4%	1,3%	1,4%
Gezinscategorie								
Gezinshoofd	29,7%	18,9%	25,2%	16,7%	16,2%	17,4%	21,4%	21,0%
Samenwonend	55,4%	71,4%	62,1%	75,7%	75,8%	73,0%	68,1%	67,7%
Alleenwonend	14,9%	9,6%	12,7%	7,7%	7,9%	9,6%	10,6%	11,3%
Eerste vergoeding								
Eerste vergoeding vòòr 1/2012	99,4%	82,2%	92,2%	54,0%	43,0%	40,2%	40,9%	41,1%
Eerste vergoeding in of na 1/2012	0,6%	17,8%	7,8%	46,0%	57,0%	59,8%	59,1%	58,9%
Vergoede dagen								
< 1.560 vergoede dagen	26,2%	53,5%	37,6%	65,7%	69,1%	68,2%	64,6%	63,8%
1.560 - 3.119 vergoede dagen	29,7%	26,5%	28,4%	20,4%	18,7%	19,7%	22,9%	22,5%
3.120 vergoede dagen of meer	44,1%	20,0%	34,0%	13,9%	12,2%	12,2%	12,4%	13,7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

NB: Het aantal vergoede dagen wordt geteld vanaf 1 januari 2000. 312 vergoede dagen is gelijk aan een volledig vergoed jaar.

In totaal verloren in 2020 1.044 personen het recht op inschakelingsuitkeringen als gevolg van deze maatregel. Dit zijn 2.812 gevallen minder dan in 2019. Deze daling is te verklaren door de schorsing van de beperking van het recht op een inschakelingsuitkering vanaf 1 april 2020 in het kader van de coronacrisis (zie hoofdstuk 1). Het grootste aantal einde rechten werd genoteerd in januari 2015 (16.854 gevallen). Het gaat daarbij vooral om personen die al vóór 1 januari 2012 gerechtigde waren en bij wie de basisperiode van drie jaar niet of slechts in geringe mate is verlengd door bijvoorbeeld een periode van tewerkstelling of opleiding in 2012, 2013 of 2014 of door een wijziging van hun gezinscategorie. De groep bestaat bijgevolg vooral uit personen die al zeer lang werkloos zijn en ook geen recent arbeids- of opleidingsverleden hebben. Dat betekent dat ze, zeker op korte termijn, zeer moeilijk in te schakelen zijn op de arbeidsmarkt.

In de periode februari-december 2015 kwamen in totaal nog 12.167 gevallen van einde recht voor. Die groep bestaat vooral (82,2%) uit personen die al vóór 1 januari 2012 gerechtigde waren, maar bij wie het recht is verlengd door bijvoorbeeld een periode van tewerkstelling of opleiding in 2012, 2013 of 2014 of die gezinshoofd of alleenwonende waren, maar ook uit personen die in de loop van 2012 voor het eerst werden toegelaten tot het recht op inschakelingsuitkeringen (17,8%).

Door die verschillende achtergrond wijkt het profiel van de eerste groep uit 2015 enigszins af van dat van de tweede. De groep bij wie het recht vervallen is in januari telt in vergelijking met de groep bij wie dit in februari-december 2015 is gebeurd aanzienlijk meer vrouwen (64,2% tegenover 55,2%), 30-plussers (72,6% tegenover 47,5%) en gezinshoofden en alleenwonenden (44,6% tegenover 28,4%). De profielen van de groepen uit 2016 en 2017 sluiten logischerwijs beter aan bij dat van de groep uit februari-december 2015 dan bij dat van die van januari 2015. Het aandeel personen dat voor het eerst vergoed werd vóór 2012, werd de voorbije jaren beperkter. In 2020 had nog 41,1% van de werklozen voor het eerst een inschakelingsuitkering genoten vóór 2012 (92,2% in 2015, 54,0% in 2016, 43,0% in 2017, 40,2 in 2018 en 40,9% in 2019). De daling van het aandeel lijkt te stagneren. Die evolutie wordt beïnvloed door de gewijzigde reglementering m.b.t. de uitbreiding van het recht op inschakelingsuitkeringen voor werklozen met een MMPP-problematiek of met een arbeidsongeschiktheid van minstens 33 procent (zie deel 9.2.2.2). Verder vertoont het profiel van de groep uit 2020 geen grote verschillen met dat van de groepen uit de vorige jaren.

Tabel 80

Aantal verlengingen van het basisrecht bij gerechtigden op inschakelingsuitkeringen bij wie het recht is vervallen als gevolg van de beperking in de tijd

	Zonder verlenging	Met verlenging	Totaal	Zonder verlenging	Met verlenging	Totaal
januari 2015	15.620	1.234	16.854	92,7%	7,3%	100%
februari-december 2015	1.920	10.247	12.167	15,8%	84,2%	100%
2016	3.580	4.277	7.857	45,6%	54,4%	100%
2017	2.934	3.470	6.404	45,8%	54,2%	100%
2018	2.162	2.888	5.050	42,8%	57,2%	100%
2019	1.871	1.985	3.856	48,5%	51,5%	100%
2020	494	550	1.044	47,3%	52,7%	100%

T.o.v. de groep uit februari-december 2015 waren er in 2016-2020 wel relatief gezien minder uitstromers wegens het einde van het recht die hun basisperiode konden verlengen door periodes van tewerkstelling of opleiding (in 2020 52,7% t.o.v. 84,2% in februari-december 2015), al ligt hun aandeel nog steeds veel hoger dan dat van de uitstromers in januari 2015 (7,3%).

Tabel 81

Socio-economische positie in de zes maanden na het be-reiken van het einde van het recht op inschakelingsuitke-ringen als gevolg van de beperking in de tijd

	januari 2015	februari-december 2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (1e semester)
In de loop van de 6 maanden na uitstroom								
Werk	2.901	6.073	8.974	4.128	3.414	2.749	1.976	460
In de 6e maand na uitstroom								
Pensioen/Overlijden	24	8	32	5	9	10	4	0
Werk	2.169	4.504	6.673	3.137	2.620	2.168	1.469	330
Ziekte	1.046	489	1.535	247	185	149	113	25
Onbekend	13.614	7.150	20.764	4.468	3.590	2.723	2.270	689
<i>waarvan IWZ</i>	6.686	3.746	10.432	2.266	1.806	1.421	1.129	368
<i>waarvan niet-teruggevonden</i>	6.928	3.404	10.332	2.202	1.784	1.302	1.141	321
Totaal	16.853	12.151	29.004	7.857	6.404	5.050	3.856	1.044
In de loop van de 6 maanden na uitstroom								
Werk	17,2%	50,0%	30,9%	52,5%	53,3%	54,4%	51,2%	44,1%
In de 6e maand na uitstroom								
Pensioen/Overlijden	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,0%
Werk	12,9%	37,1%	23,0%	39,9%	40,9%	42,9%	38,1%	31,6%
Ziekte	6,2%	4,0%	5,3%	3,1%	2,9%	3,0%	2,9%	2,4%
Onbekend	80,8%	58,8%	71,6%	56,9%	56,1%	53,9%	58,9%	66,0%
<i>waarvan IWZ</i>	39,7%	30,8%	36,0%	28,8%	28,2%	28,1%	29,3%	35,2%
<i>waarvan niet-teruggevonden</i>	41,1%	28,0%	35,6%	28,0%	27,9%	25,8%	29,6%	30,7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

NB: Het bepalen van de socio-economische positie gebeurt aan de hand van de Dopfluxter-procedure. Hiermee worden dezelfde socio-economische posities opgevraagd als in de Dopfluxbis-procedure (cf. deel 3.4), maar met een opvolging van meerdere opeenvolgende maanden.

De groep bij wie het recht in januari 2015 verviel, vertoont ook aanzienlijke verschillen wat de uitstroomrichting betreft. De relatieve uitstroom naar werk (in de zesde maand na het einde van het recht) was reeds aanzienlijk groter bij de personen bij wie het recht verviel in februari-maart 2015 (37,1%) dan bij de personen bij wie dat in januari 2015 gebeurde (12,9%). In de daaropvolgende jaren wordt dit aandeel nog groter, maar er is een lichte daling op te merken in 2020 (31,6% volgens de voorlopige resultaten voor 2020, gebaseerd op de uitstromers van het eerste semester).

Het aandeel personen dat na uitstroom niet meer werd teruggevonden in de beschikbare gegevensbestanden, lijkt daarentegen steeds kleiner te worden (van 80,8% in januari 2015 tot 66,0% in het eerste semester van 2020). Een grote groep (35,2% van de uitstromers in het eerste semester van 2020) met een onbekende uitstroomrichting blijft echter geregistreerd als werkzoekende en behoort zodoende nog tot de actieve bevolking. Een deel van hen doet normaal gezien beroep op een leefloon. Uit een eerder verschenen RVA-analyse²³ blijkt dat van de specifieke populatie uitstromers van januari 2015 een aandeel van 27,0% na het einde van het recht is uitgestroomd naar een leefloon. Voor de populatie die uitstroomde in de periode februari-december 2015 bedraagt dat percentage 14,9%. Op basis hiervan blijkt het aandeel uitstromers naar leefloon in 2015²⁴ in totaal 21,9%. In totaal bedragen de uitstroompercentages naar het leefloon in 2016 en 2017 respectievelijk 13,5% en 13,0%. Over de andere personen, die niet werden teruggevonden, kunnen we vermoeden dat ze de arbeidsmarkt hebben verlaten. Ze zijn niet langer ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke instellingen voor arbeidsbemiddeling en hebben ook geen recht of doen geen beroep op andere sociale zekerheidsuitkeringen, zoals een ziekte-uitkering.

²³ Rekening houdend met het feit dat de voorziene publicatie gebruik maakt van een tellingswijze van het aantal gevallen van einde van het recht en van een andere methodologie om de uitstroomrichtingen te bepalen. Zie de publicatie "Impact van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen" - juni 2017.

²⁴ Zie de publicatie "De beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen: aard van de uitstroom in 2017" – juli 2019.

9.2.2.2

Uitbreiding van het recht op inschakelingsuitkeringen voor langdurig werklozen met een MMPP-problematiek of met een arbeidsongeschiktheid van minstens 33%

De uitstroom van werklozen met een inschakelingsuitkering wordt enigszins afgeremd door de uitbreiding van het recht voor (langdurig) werklozen met een MMPP-problematiek, of met een arbeidsongeschiktheid van minstens 33 procent (hierna afgekort tot AO33%). MMPP staat voor medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problemen.

Werklozen met dergelijke problemen, of met een AO33%, kunnen door de regionale tewerkstellingsdiensten (RTD) niet onmiddellijk opgenomen worden in een gewoon traject naar betaalde tewerkstelling. Voor hen ontwikkelden de RTD speciale trajecten. Werklozen die in een dergelijk specifiek traject instappen, hebben recht op een bijkomende periode van inschakelingsuitkeringen²⁵:

- indien het einde van het basisrecht verliep vóór 31 december 2017, werd het recht verder toegekend voor een vaste periode van drie jaar;
- voor alle anderen heeft de uitbreiding een duur van twee jaar.

Over deze groep werklozen en hun inschakeling op de arbeidsmarkt, werd op alle verschillende beleidsniveaus overleg gepleegd. Bedoeling was om te komen tot een structurele oplossing voor deze groep werklozen. In afwachting daarvan werd met het KB van 7 januari 2018 beslist de uitbreiding van het recht:

- te verlengen tot 31 december 2019 indien het einde van het recht valt vóór 31 december 2019;
- te beperken tot 31 december 2019 indien het einde van het recht valt na 31 december 2019 (KB 07.01.2018, BS 24.01.2018).

De nieuwe reglementering die op 1 juli 2019 is ingegaan, verlengt het recht op inschakelingsuitkeringen voor die werkzoekenden een laatste keer tot 31 maart 2020 en creëert een nieuw statuut. Het gaat om het statuut van niet-toeleidbaar werkzoekende. Dat garandeert voor de gerechtigde een inkomen gelijkaardig aan dat wat hij vroeger kreeg.

Vanaf 1 oktober 2020 staat de RVA in voor een nieuwe uitkering: de 'beschermingsuitkering'. Deze uitkering wordt toegekend aan niet-toeleidbaar werkzoekenden wiens recht op een inschakelingsuitkering vervalst. In de periode na 31 maart (het einde van de verlening van het recht op inschakelingsuitkering voor niet-toeleidbaar werkzoekenden volgens de reglementering van 1 juli 2019) tot 1 oktober (het begin van de beschermingsuitkering) is er een verlenging van het recht op inschakelingsuitkeringen. Deze maatregel werd genomen in het kader van de coronapandemie (zie hoofdstuk 1). In oktober 2020 werden 1.826 beschermingsuitkeringen betaald, in november 2.355 en in december 2.259.

In 2020 telde men 4.105 verschillende personen van wie het recht op inschakelingsuitkeringen werd uitgebreid ingevolge het volgen van een specifiek traject MMPP of AO33%. Dat is een daling met 23,0% t.o.v. 2015. Die afname is echter veel kleiner dan deze die we tijdens diezelfde periode bij de totale werklozenpopulatie met inschakelingsuitkeringen vaststellen (-48,7%). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest neemt hun aantal tijdens die periode zelfs toe (+3,6%).

²⁵ Men spreekt in dit verband over een uitbreiding van het recht op inschakelingsuitkeringen.

Tabel 82

Evolutie van het aantal werklozen van wie het recht op inschakelingsuitkeringen werd uitgebreid omdat zij een traject MMPP of een traject voor AO33% volgen (aantal personen per jaar)

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2015	2.437	2.430	466	5.333
2016	2.048	2.339	483	4.870
2017	2.114	2.263	482	4.859
2018	1.946	2.051	484	4.481
2019	1.789	1.865	476	4.130
2020	1.854	1.768	483	4.105
Evol. 2015 - 2020	-583	-662	+17	-1.228
	-23,9%	-27,2%	+3,6%	-23,0%
Evol. 2019 - 2020	+65	-97	+7	-25
	+3,6%	-5,2%	+1,5%	-0,6%

De RVA registreert niet onmiddellijk een uitbreiding van het recht voor werklozen die in deze trajecten worden opgenomen. Enkel wanneer de einddatum van het recht op inschakelingsuitkeringen nog slechts 2 maanden verwijderd is, voert men de uitbreiding van het recht in de databank in. Dat betekent dat bovenstaande gegevens eigenlijk een onderschatting zijn van het aantal werklozen die een traject MMPP of AO33% volgen.

Als we abstractie maken van de uitbreiding van het recht, zien we dat de afname van het aantal personen met een inschakelingsuitkering die een traject MMPP of AO33% volgen nog trager verloopt. Ten opzichte van 2015 daalde hun aantal van 7.611 naar 6.119 personen, d.i. 19,6%.

Tabel 83

Evolutie van het aantal werklozen met een inschakelingsuitkering die een traject MMPP of AO33% volgen (aantal personen per jaar)

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2015	4.316	2.742	553	7.611
2016	4.513	2.703	559	7.775
2017	4.269	2.600	540	7.409
2018	4.098	2.469	544	7.111
2019	3.830	2.286	519	6.635
2020	3.476	2.125	518	6.119
Evol. 2015 - 2020	-840	-617	-35	-1.492
	-19,5%	-22,5%	-6,3%	-19,6%
Evol. 2019 - 2020	-354	-161	-1	-516
	-9,2%	-7,0%	-0,2%	-7,8%

9.2.3

Gevolgen voor de totale populatie

De combinatie van een afgenomen instroom en een toegenomen uitstroom leidt tot sterke dalingen van het totale aantal UVW-WZ toegelaten op basis van studies. Tussen 2011 en 2014 deed de grootste daling zich voor in de jongste leeftijdscategorie, waar de nieuwe instroom het grootst is (-17,4% tegenover -12,6% bij de 25-49-jarigen). Sinds 2014 was de afname daarentegen het grootst in de leeftijdscategorie van 25-49 jaar (-69,5% tegenover -63,1% bij de < 25-jarigen), omdat veel gevallen van einderecht in 2015 zich in die leeftijdsklasse situeerden.

Dat deze daling in grote mate een gevolg is van de opeenvolgende reglementaire wijzigingen, blijkt uit een vergelijking met de evolutie van de UVW-WZ toegelaten op basis van arbeid. De leeftijdsklasse jonger dan 25 jaar is daar in de periode 2011-2014 immers aanzienlijk toegenomen in aantal (+18,0%) en ook in de leeftijdsklasse van 25-49 jaar werd een stijging genoteerd (+6,8%). Sinds 2014 noteren we ook bij de < 50-jarige UVW-WZ toegelaten op basis van arbeid dalingen, maar die blijven merkkelijk kleiner dan bij de UVW-WZ toegelaten op basis van studies.

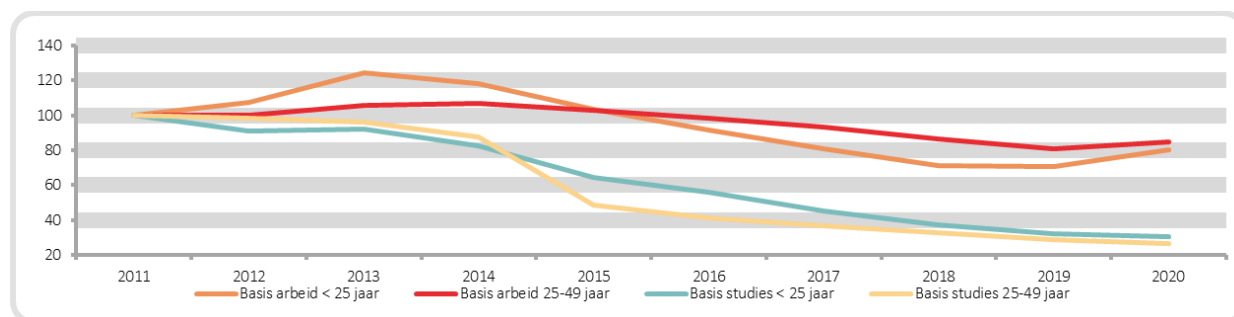
Tabel 84

Aantal UVW-WZ volgens toelaatbaarheidsbasis en leeftijd (in fysieke eenheden)

	Basis arbeid		Basis studies	
	< 25 jaar	25-49 jaar	< 25 jaar	25-49 jaar
2011	14.817	207.193	44.738	60.083
2014	17.477	221.345	36.967	52.491
2018	10.577	178.746	16.805	19.582
2019	10.485	167.637	14.316	17.262
2020	11.866	176.119	13.625	15.998
Evol. 2011 - 2014	+2.660	+14.152	-7.771	-7.592
	+18,0%	+6,8%	-17,4%	-12,6%
Evol. 2014 - 2020	-5.611	-45.226	-23.342	-36.493
	-32,1%	-20,4%	-63,1%	-69,5%

Grafiek 80

Evolutie van het aantal UVW-WZ volgens toelaatbaarheidsbasis en leeftijd (in fysieke eenheden) met index 2011 = 100

9.3

Stelsel van werkloosheidsuitkeringen

9.3.1

Versterkte degressiviteit

Op 1 november 2012 werden drie belangrijke reglementaire wijzigingen van kracht met betrekking tot de uitkeringen in geval van volledige werkloosheid na arbeidsprestaties:

- De toelaatbaarheidsvoorwaarden en de voorwaarden voor een terugkeer naar de eerste vergoedingsperiode na een werkhervatting werden versoepeld.
- Het bedrag van de uitkeringen in het begin van de werkloosheid werd verhoogd. Tijdens een eerste fase van drie maanden krijgen alle volledig werklozen 65% van hun laatste bezoldiging, beperkt tot de hoogste loongrens. In de oude regeling was dit 60%.
- De degressiviteit van het uitkeringsbedrag werd uitgebreid en verscherpt in functie van de werkloosheidsduur en het beroepsverleden. Voor elk van de gezinscategorieën werden degressieve fases ingevoerd in de tweede vergoedingsperiode. Bij de gezinshoofden en alleenwonenden is, zoals voorheen al voor de meeste samenwonenden het geval was, de totale duur van de tweede vergoedingsperiode voortaan afhankelijk van het aantal jaren beroepsverleden.

Na de tweede vergoedingsperiode volgt een derde periode, waarin men terugvalt op een forfaitaire uitkering. Deze uitkering is nooit lager dan het minimumbedrag in de oude regeling. Het volgen van bepaalde studies of beroepsopleidingen kan in de tweede periode wel leiden tot een tijdelijke fixering of behoud van het uitkeringsbedrag. Een blijvende fixering geldt voor personen die minstens 33% blijvend arbeidsongeschikt zijn, die ten minste 20-25 jaar beroepsverleden hebben, die na november 2012 de leeftijd van 55 jaar bereiken of voor het volgen van bepaalde studies.

Als gevolg van de versterkte degressiviteit is het aantal keer dat het uitkeringsbedrag kan dalen in de loop van de werkloosheid sterk toegenomen. In de oude regeling daalde het uitkeringsbedrag maximaal 2 keer bij de gezinshoofden en alleenwonenden en 3 keer bij de samenwonenden. In de huidige regeling is dat maximaal 8 keer.

Hieraan kunnen we nog toevoegen dat de federale regering tijdens de zomer van 2018 een akkoord heeft bereikt, het zogenaamde Zomerakkoord. In dit akkoord werden meer dan 30 sociale maatregelen opgenomen. Men spreekt in dat verband over de 'jobsdeal'. Eén van die maatregelen betreft de wijziging van de degressiviteit van de uitkeringen. Deze maatregel is echter niet in werking getreden vòòr de val van de regering en de periode in lopende zaken.

Hiernavolgend wordt de impact van de genoemde reglementaire wijzigingen beschreven aan de hand van een vergelijking tussen 2011 (oude reglementering) en 2020 (nieuwe reglementering). De evolutie van de gemiddelde uitkering²⁶ wordt vergeleken met die van de categorie waartoe de subgroep volgens de oude reglementering zou hebben behoord. We merken wel op dat door de coronapandemie de degressiviteit bevroren is geweest (zie hoofdstuk 1).

²⁶ I.c. wordt de gemiddelde uitkering berekend door het gemiddelde dagbedrag (uitgaven / vergoede dagen) te vermenigvuldigen met 26, het meest voorkomende aantal vergoedbare dagen

9.3.1.1

Verhoging van de uitkering aan het begin van de werkloosheid

In 2020 werden bij de gezinshoofden per maand gemiddeld 9.235 werklozen vergoed in de eerste fase van drie maanden met een uitkeringspercentage van 65% van de laatste bezoldiging beperkt tot de hoogste loongrens. Bij de alleenwonenden zijn dat 12.035 werklozen en bij de samenwonenden 36.444. In totaal genoten in 2020 gemiddeld per maand dus 57.714 volledig werklozen een werkloosheidsuitkering aan het percentage van 65%.

In vergelijking met 2011 betekent dit dat 45,5% van de gezinshoofden die in 2020 in hun eerste jaar werkloosheid zaten, recht hadden op een hoger uitkeringspercentage dan in de oude regeling het geval zou zijn geweest. Bij de alleenwonenden gaat het om 47,0% en bij de samenwonenden om 50,5%. De gemiddelde uitkering voor de gezinshoofden vergoed in de eerste fase van drie maanden lag gemiddeld 10,9% hoger dan het geval was voor de werklozen die in de eerste periode vergoed werden in 2011 (in prijzen van 2011). Bij de alleenwonenden bedraagt dat verschil 8,9% en bij de samenwonenden 11,0%. Naast het optrekken van het uitkeringspercentage tot 65% ligt ook de verhoging van bepaalde loongrenzen in april 2013, in juli 2015, in september 2017 en in september 2019 gedeeltelijk aan de basis van deze evolutie.

Tabel 85

Verhoging van de uitkering tijdens de eerste drie maanden werkloosheid

	Duur = 1-3 maanden (2020)	Totaal 1e periode (2020)	Aandeel	Gem. uitkering 1-3 maanden (2020)	Gem. uitkering 1-3 maanden (2011)	Evol. 2011 - 2020
Gezinshoofden	9.235	20.288	45,5%	1.307,91 EUR	1.179,46 EUR	+10,9%
Alleenwonenden	12.035	25.592	47,0%	1.273,82 EUR	1.169,83 EUR	+8,9%
Samenwonenden	36.444	72.102	50,5%	1.310,24 EUR	1.180,92 EUR	+11,0%
Totaal	57.714	117.982	48,9%			

NB: Bedragen zijn weergegeven in prijzen van 2011.

van een maand. De bedragen worden weergegeven in prijzen van 2011.

9.3.1.2 Degressieve fasen

Tabel 86

Vermindering van de uitkering vanaf de 13de maand
werkloosheid bij gezinshoofden en alleenwonenden

	Degressieve fase +forfait (2020)	Totaal 2e +3e periode (2020)	Aandeel	Gem. uitkering degressieve fase (2020)	Gem. uitkering forfait (2020)	Gem. uitkering 2e periode zonder AT (2011)	Degres- sieve fase: evol. 2011 - 2020	Forfait: evol. 2011 - 2020
Gezinshoofden	49.694	80.783	61,5%	1.190,03 EUR	1.177,26 EUR	1.089,40 EUR	+9,2%	+8,1%
Alleenwonenden	40.079	73.754	54,3%	1.011,88 EUR	965,53 EUR	964,60 EUR	+4,9%	+0,1%

NB: Bedragen zijn weergegeven in prijzen van 2011.

In 2020 bevonden zich maandelijks gemiddeld 49.694 gezinshoofden en 40.079 alleenwonenden in de degressieve fase of de forfaitaire periode. In 2020 werd bij de gezinshoofden dus 61,5% van de volledig werklozen die langer dan 1 jaar werkloos waren, vergoed aan een uitkeringspercentage dat lager lag dan theoretisch gezien in de oude regeling het geval zou zijn geweest. Bij de alleenwonenden bedroeg dit percentage 54,3%.

Ondanks de versterkte degressiviteit is de gemiddelde uitkering in 2020 alleen bij de alleenwonenden vergoed aan het forfait ongeveer gelijk (+0,1%) aan de gemiddelde uitkering van de werklozen vergoed in de 2de periode in 2011 (zonder anciënniteitstoeslag). Bij de gezinshoofden vergoed aan het forfait en bij de gezinshoofden en alleenwonenden vergoed in de degressieve fase is de gemiddelde uitkering wat meer gestegen. Dat wijst op een hoger gemiddeld referteloon als gevolg van het optrekken van bepaalde loongrenzen in 2013, 2015 en 2019. Verder kan ook het optrekken van de minima vanaf 1 september 2013, vanaf 1 september 2015, vanaf 1 september 2017, vanaf 1 juli 2019 en vanaf maart 2020 een positieve invloed gehad hebben op de gemiddelde uitkering. Ten slotte is het ook mogelijk dat de werklozen in de degressieve fase gemiddeld meer beroepsverleden en dus meer anciënniteit en een hoger referteloon hebben dan de werklozen die in 2011 vergoed werden in de 2de periode.

Tabel 87

Vermindering van de uitkering bij samenwonenden in de 2de vergoedingsperiode

	Degressieve fase (2020)	Totaal 2e periode (2020)	Aandeel	Gem. uitkering degressieve fase (2020)	Gem. uitkering 2e periode zonder AT (2011)	Evol. 2011 - 2020
Samenwonenden	3.402	39.921	8,5%	686,17 EUR	725,92 EUR	-5,5%

NB: Bedragen zijn weergegeven in prijzen van 2011.

Samenwonende werklozen konden in de regeling vóór het in werking treden van de versterkte degressiviteit reeds terechtkomen in het forfait. In de nieuwere regeling kan dit echter sneller.

In 2020 bevonden zich gemiddeld per maand 3.402 samenwonende werklozen in de degressieve fase. 8,5% van alle samenwonende werklozen die zich in de tweede vergoedingsperiode bevinden krijgen dus een lagere uitkering dan waarop ze theoretisch gezien recht zouden gehad hebben volgens de oude reglementering. De gemiddelde uitkering van de samenwonende werklozen die in 2020 vergoed werden in de degressieve fase ligt 5,5% lager dan de gemiddelde uitkering van de samenwonende werklozen die in 2011 in de tweede vergoedingsperiode (zonder anciënniteitstoeslag) zaten.

Gemiddeld werden in 2020 maandelijks 45.539 samenwonenden vergoed tegen het forfait, tegenover 54.877 in 2011 (-17,0%). Nochtans is het totaal van alle samenwonende volledig werklozen in dezelfde periode sterker gedaald (cf. hoofdstuk 3). Dit is een indicatie dat samenwonenden door de versterkte degressiviteit misschien sneller in de forfaitaire fase terechtkomen dan voordien.

Het bedrag van de forfaitaire uitkering is niet gewijzigd door de nieuwe reglementering. Net zoals in de andere gezinscategorieën werden in 2013, 2015 en 2017 wel de minima opgetrokken²⁷, wat de stijging van de gemiddelde uitkering (+5,5%) van samenwonenden in de 3de periode tussen 2011 en 2020 verklaart.

Tabel 88

Evolutie van de forfaitaire uitkeringen bij samenwonenden

	Forfait (2020)	Forfait (2011)	Evol. 2011 - 2020	Gem. uitkering forfait zonder AT (2020)	Gem. uitkering forfait zonder AT (2011)	Evol. 2011 - 2020	Gem. uitkering forfait met AT (2020)	Gem. uitkering forfait met AT (2011)	Evol. 2011 - 2020
Samenwonenden	45.539	54.877	-17,0%	526,34 EUR	485,16 EUR	+8,5%	595,56 EUR	564,72 EUR	+5,5%

NB: Bedragen zijn weergegeven in prijzen van 2011.

²⁷ Het gaat om welvaartsaanpassingen in het kader van het interprofessioneel akkoord (IPA). Zie ook deel 9.3.4.

9.3.2

Afschaffing van de anciënniteitstoelage

Vanaf 1 januari 2015 is een nieuwe reglementaire wijziging van het stelsel van werkloosheidsuitkeringen in werking getreden. De anciënniteitstoelage, wat een toeslag is bovenop de werkloosheidsuitkering voor oudere werklozen, wordt vanaf die datum in principe afgeschaft. Uitkeringsgerechtigden die in 2014 effectief minstens één uitkering met anciënniteitstoelage hebben genoten behouden echter het recht. Onder bepaalde voorwaarden kan voorlopig ook nog een nieuw recht worden toegekend ingeval van collectief ontslag, zwaar beroep, nachtarbeid gedurende 20 jaar of meer, ongeschiktheid in de bouwsector of voldoende “bijzonder” beroepsverleden. Vanaf 1 september 2012 werd de leeftijdsvoorwaarde reeds opgetrokken van 50 tot 55 jaar voor nieuwe aanvragers.

Als gevolg van die reglementaire wijzigingen daalt zowel het aantal als het aandeel rechthebbenden op een anciënniteitstoelage fors. Hun aantal ligt in 2020 87,4% lager dan in 2011. De daling is het grootst bij de samenwonenden (-89,3%), gevolgd door de gezinshoofden (-88,6%) en ten slotte de alleenwonenden (-82,2%). Bij de gezinshoofden en de alleenwonenden heeft in 2020 respectievelijk nog 2,3% en 5,4% van de uitkeringsgerechtigden die zich in de 2de of 3de periode bevinden, recht op een anciënniteitstoelage. Dat is respectievelijk 10,3 en 14,5 procentpunten minder dan in 2011. Bij de samenwonenden is het aandeel met 6,5% groter dan bij de andere gezinscategorieën, maar het neemt ook sterker af (-29,4 procentpunten).

Tabel 89

Anciënniteitstoelage vanaf de 13de maand werkloosheid

	Uitkerings- gerechtigden met anciënniteits- toelage (2011)	Uitkerings- gerechtigden met anciënniteits- toelage (2020)	Evol. 2011 - 2020	Aandeel uitkerings- gerechtigden met anciënniteits- toelage in totaal 2e en/of 3e periode (2011)	Aandeel uitkerings- gerechtigden met anciënniteits- toelage in totaal 2e en/of 3e periode (2020)	Evol. 2011 - 2020
Gezinshoofden	16.511	1.883	-88,6%	12,6%	2,3%	- 10,3 pp.
Alleenwonenden	22.315	3.980	-82,2%	19,9%	5,4%	- 14,5 pp.
Samenwonenden	52.008	5.547	-89,3%	35,9%	6,5%	- 29,4 pp.
Totaal	90.834	11.411	-87,4%	23,4%	4,8%	- 18,7 pp.

9.3.3

Versterking van de voorwaarden inzake het beroepsverleden voor de fixering van het bedrag van de werkloosheidsuitkering

Werkloosheidsuitkeringen zijn degressief. Dat betekent dat het bedrag van de werkloosheidsuitkeringen na verloop van tijd zal zakken, afhankelijk van de vergoedingsperiode waarin de werkloze zit. Wanneer de eerste vergoedingsperiode (12 maanden) afgelopen is, gaat de werkloze naar de tweede vergoedingsperiode, waarin de bedragen lager zijn en in principe verder blijven zakken tot aan een forfaitbedrag. Een werkloze kan, nadat de eerste vergoedingsperiode afgelopen is, zijn beroepsverleden invoeren om te vermijden dat hij het bedrag dat hij op dat moment krijgt, nog verder zakt (fixering van het bedrag).

De werklozen van wie het eerste jaar werkloosheid afgelopen was vóór 1 november 2013 en die 20 jaar beroepsverleden konden bewijzen, konden het bedrag van hun uitkering op die manier fixeren. Sindsdien vereiste de reglementering een bijkomend jaar beroepsverleden per jaar, om te komen tot 25 jaar vanaf 1 november 2017.

In 2016 heeft de federale regering beslist om de overgang naar 25 jaar beroepsverleden met één jaar te vervroegen (vanaf 1 november 2016). De werklozen die een jaar werkloosheid bereiken na 31 oktober 2016 moeten dus 25 jaar beroepsverleden bewijzen om de fixering van het bedrag van hun uitkering te verkrijgen.

Tabel 90

Aantal uitkeringsgerechtigden met een fixering van hun uitkeringsbedragen per jaar²⁸

	Aantal	Index (2013 = 100)
2013	84.073	100
2014	79.168	94
2015	71.316	85
2016	61.221	73
2017	51.046	61
2018	39.877	47
2019	30.976	37
2020	25.028	30

²⁸ De jaren worden i.c. geteld vanaf de maand november van het voorgaande jaar t.e.m. de maand oktober van het jaar in kwestie.

9.3.4

Wijziging minima

Vanaf 1 september 2017 zijn er in het kader van het interprofessioneel akkoord (IPA) voor 2017-2018 aanpassingen gebeurd aan de loonplafonds en minima van diverse RVA-uitkeringen. In het kader van de welvaartsaanpassing voor 2019-2020 werden op 1 juli 2019 de minima en de forfaits en op 1 september 2019 de maxima nog verder opgetrokken. Dergelijke aanpassingen gebeurden ook in de jaren 2013 en 2015. In het kader van een welvaartsaanpassing is een bijkomende baremawijzigingen doorgevoerd vanaf 1 januari 2020. Het gaat om welvaartsaanpassingen, toegespitst op het vermijden van armoederisico's bij kwetsbare groepen, zonder evenwel het risico op inactiviteits- of werkloosheidsvallen te verhogen. Dit verklaart deels de verhoging van de gemiddelde werkloosheidsuitkering.

De optrekking van de minima voor de werkloosheidsuitkering in september 2017 heeft tot gevolg dat in de laatste degressieve fase (periode 24) er voor de gezinshoofden geen onderscheid meer bestaat tussen het minimum- en het maximumbedrag, dat op 47,94 EUR per dag komt.

Door de aanpassing van de barema's in 2019 komen voor de gezinshoofden ook de minima en maxima in de voorlaatste degressieve fase (periode 23) op hetzelfde niveau te liggen als die voor de laatste fase, m.n. op 50,60 EUR per dag vanaf juli 2019.

In de loop van 2020 zijn er verdere aanpassingen aan de barema's waardoor de minima en maxima voor de fases 23 en 24 worden verhoogd tot 51,62 EUR per dag.

In de loop van het jaar 2020 bevonden zich gemiddeld 549 gezinshoofden in de degressieve fases 23 en 24.

Tabel 91

Dagbedragen van de volledige uitkering in de degressieve fases 23 en 24 volgens gezinscategorie (zonder AT)

	Augustus 2017	September 2017	Evolutie	December 2019	Evolutie	December 2020	Betalingen in 2020
Gezinshoofden periode 23							368
min.	46,32	47,94	+3,5%	50,60	+9,2%	51,62	
max.	48,68	48,85	+0,3%	50,60	+3,9%	51,62	
Gezinshoofden periode 24							181
min.	46,32	47,94	+3,5%	50,60	+9,2%	51,62	
max.	47,50	47,94	+0,9%	50,60	+6,5%	51,62	

9.4

Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag

9.4.1

Afname van de instroom

Vanaf 1 januari 2012 is het brugpensioen omgezet in het “stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag”, afgekort tot SWT. Het halftijds brugpensioen werd afgeschaft en is sindsdien uitdovend.

Om toe te kunnen treden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag, moeten de werknemers naargelang het stelsel aan een aantal toegangsvoorwaarden voldoen (leeftijd en aantal jaren beroepsverleden). Voor bepaalde stelsels (algemeen stelsel 60 jaar, 58 jaar + lange loopbaan, 58 jaar + zwaar beroep, ondernemingen in moeilijkheden en ondernemingen in herstructurering) werden de toegangsvoorwaarden geleidelijk aan aangescherpt.

Voor CAO's die gesloten werden na 31 december 2011 traden de wijzigingen meteen in werking. Voor de reeds bestaande CAO's was er een overgangperiode voorzien. Daarvoor worden de leeftijds- en anciënniteitsvoorwaarden pas vanaf 1 januari 2015 geleidelijk aan opgetrokken.

Vanaf 1 januari 2015 werden de toegangsvoorwaarden nogmaals aangescherpt, met verdere verscherpingen voorzien voor de daaropvolgende jaren. De nieuwe wijzigingen komen boven op de maatregelen van de voorgaande regering. Opnieuw werden voor bepaalde stelsels de leeftijd en/of het vereiste aantal jaren beroepsverleden opgetrokken. Meer bepaald gaat het om de volgende stelsels: algemeen 60 jaar, 56 jaar + 40 jaar beroepsverleden, 56 jaar + nachtarbeid/bouw, ondernemingen in moeilijkheden en ondernemingen in herstructurering. Het stelsel 58 jaar + lange loopbaan verdwijnt.

Sinds 1 januari 2015 zijn ook de regels met betrekking tot de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt voor werklozen met bedrijfstoeslag gewijzigd. Werklozen met bedrijfstoeslag moeten, behoudens uitzonderingen, vanaf dan aangepast beschikbaar zijn tot de leeftijd van 65 jaar. Aangepast beschikbaar betekent onder meer dat men moet ingeschreven blijven als werkzoekende, ingaan op passende werkaanbiedingen en meewerken aan de begeleiding die aangeboden wordt door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling, maar dat men zelf niet actief op zoek moet gaan naar een job. De nieuwe regels zijn enkel van toepassing op de instromers (ontslag vanaf 1 januari 2015 of periode van erkenning als onderneming in moeilijkheden of herstructurering na 8 oktober 2014). In april 2016 werd echter met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2015 het zogenaamde kliksysteem ingevoerd. Dat houdt in dat personen die instroomden na 31 december 2014, maar die in 2012, 2013 of 2014 volgens de op dat moment van kracht zijnde leeftijds- en loopbaanvoorwaarden in aanmerking kwamen voor SWT in het algemeen stelsel vanaf 60 jaar of in het stelsel vanaf 58 jaar voor werknemers met een voldoende lange loopbaan, niet beschikbaar moeten zijn voor de arbeidsmarkt.

Tabel 92

Evolutie van de toelatingsvoorwaarden tot het stelsel van
werkloosheid met bedrijfstoelag volgens stelsel

Algemeen stelsel	58 jaar + lange loopbaan	58 jaar +waar beroep	58 jaar +medische problemen	56 jaar +nachtwerk/ bouw	57 jaar + lange loopbaan	56 jaar + zeer lange loopbaan	Erkende onderneming zonder collectief ontslag	Erkende onderneming met collectief ontslag
2011	Loopbaan 30 jaar (mannen) of 26 jaar (vrouwen)	Loopbaan 35 jaar	Loopbaan 35 jaar	Loopbaan 33 jaar	Loopbaan 38 jaar	Loopbaan 40 jaar	Leertijd 50 jaar	Leertijd 50 jaar
2012	Loopbaan 35 jaar (mannen) of 28 jaar (vrouwen) Behalve nieuwe CAO's; loopbaan 40 jaar (mannen) of 35 jaar (vrouwen)	Loopbaan 35 jaar	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Begindatum erkenningperiode na 31.11.2011: leeftijd 52 jaar (behoudens uitzonderingen)	Begindatum erkenningperiode na 31.12.2012: leeftijd 55 jaar (behoudens uitzonderingen)
2013	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Begindatum erkenningperiode na 31.11.2011: leeftijd 52,5 jaar (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen
2014	Loopbaan 35 jaar (mannen) of 28 jaar (vrouwen)	Loopbaan 35 jaar	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Begindatum erkenningperiode na 31/11/2011: leeftijd 53 jaar (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen
2015	Leertijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 31 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Leertijd 58 jaar (behoudens uitzonderingen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Leertijd 58 jaar (behoudens uitzonderingen)	Leertijd 55 jaar (behoudens uitzonderingen)	Leertijd 55 jaar (behoudens uitzonderingen)
2016	Leertijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 32 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Leertijd 56 jaar (behoudens uitzonderingen)	Leertijd 56 jaar (behoudens uitzonderingen)
2017	Leertijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 33 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen
2018	Leertijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 34 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Leertijd 59 jaar	Leertijd 59 jaar	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Leertijd 59 jaar	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen
2019	Leertijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 35 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Leertijd: 58 jaar (v/m 30.12.2019); Leertijd: 59 jaar vanaf 31.12.2019	Leertijd: 58 jaar (v/m 30.12.2019); Leertijd: 59 jaar vanaf 31.12.2019
2020	Leertijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 36 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Vanaf 31.12.2020 Leertijd: 60 jaar	Vanaf 31.12.2020 Leertijd: 60 jaar

Tabel 93

Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (exclusief halftijds brugpensioen) volgens stelsel²⁹

	Recentst geldende voorwaarden										Totaal
	Algemeen stelsel	58 jaar + lange loopbaan	58 jaar + zwaar beroep	58 jaar + medische problemen	56 jaar + nachtwerk/ bouw	57 jaar + lange loopbaan	56 jaar + zeer lange loopbaan	Erkende ondermijning met collectief ontslag	Oud KB	Stelsel niet gespec.	
	Leeftijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 35 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschikt (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 59 jaar	Loopbaan 35 jaar	Leeftijd 59 jaar	Stelsel afgeschikt (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 58 jaar (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 56 jaar (behoudens uitzonderingen)			
Evolutie gedurende de hervormingen											
2011	3.287	5.305	10	17	1.057	823	1.209	2.300	293	15	14.471
2012	3.424	4.779	21	39	1.331	836	1.667	1.250	301	6	13.843
2013	3.909	4.862	12	37	984	446	1.972	1.307	284	6	13.889
2014	3.687	3.613	32	59	935	344	1.717	2.010	209	0	12.746
2015	2.717	1.891	84	43	947	359	1.974	3.500	247	3	11.905
2016	2.041	928	142	80	465	241	2.468	1.362	282	1	8.216
2017	2.433	339	292	93	393	108	1.688	896	368	0	6.829
2018	2.558	194	386	125	413	58	1.501	869	340	2	6.519
2019	817	67	259	155	274	4	1.032	1.343	340	2	4.392
2020	652	18	293	142	327	0	1.042	552	232	2	3.365
Evol. 2011-2020	-2.635	-5.287	+283	+125	-730	-823	-167	-1.748	-61	-13	-11.106
	-80,2%	-99,7%	+2830,0%	+735,3%	-69,1%	-100,0%	-13,8%	-76,0%	-20,8%	-86,7%	-76,7%
Evol. 2019-2020	-165	-49	+34	-13	+53	-4	+10	-791	-108	+0	-1.027
	-20,2%	-73,1%	+13,1%	-8,4%	+19,3%	-100,0%	+1,0%	-58,9%	-31,8%	+0,0%	-23,4%

²⁹ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

Onder invloed van de diverse beperkingen is het totale aantal intreders in een stelsel SWT sinds 2011 (vóór de hervorming van het brugpensioen) afgenomen met 76,7%.

In de stelsels voor de werknemers van 58 jaar en van 57 jaar met een voldoende lange loopbaan zien we aanzienlijke afnamen van het aantal intreders: respectievelijk -99,7% en -100,0% t.o.v. 2011. Die stelsels zijn dan ook afgeschaft sinds 1 januari 2015, althans voor de personen die niet voldoen aan de uitzonderingsvoorwaarden. Het stelsel voor de werknemers van 56 jaar met een voldoende lange loopbaan, waarvoor de leeftijdsvoorwaarde op 1 januari 2015 werd opgetrokken tot 58 jaar, kent over dezelfde periode dan weer een daling van 13,8%. Op jaarbasis noteren we echter voor dit stelsel een zeer kleine stijging (+1,0%).

In 2020 bedraagt het aantal intreders in het algemeen stelsel 652 eenheden. Ook voor dit stelsel noteren we echter een daling van het aantal intreders van 80,2% t.o.v. 2011.

Wanneer men enkel een onderscheid maakt op het vlak van intredeleeftijd en beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt stelt men vast dat de afname van het aantal intreders sinds 2011 zich bij de werkzoekenden enkel voordoet in de leeftijdsklasse van 50 tot 56 jaar (-100,0%). Bij de niet-werkzoekenden is er in die leeftijdsklasse ook een aanzienlijke afname, maar noteren we daarenboven ook dalingen in de oudere leeftijdscategorieën: -95,3% in de categorie van 57-59 jaar en -78,2% in de categorie van 60 jaar of ouder.

Bovendien stellen we vast dat de intredes sinds 2015 (dus vanaf de hervorming van de reglementering m.b.t. de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt) verhoudingsgewijs steeds vaker werkzoekenden i.p.v. niet-werkzoekenden betreffen. De stijgingen van het aantal intreders van 57 jaar of ouder bij de werkzoekenden stemmen dan ook overeen met grote afnames bij hun niet-werkzoekende tegenhangers.

Tabel 94

Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage volgens leeftijd en beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt³⁰

	Werkzoekend				Niet-werkzoekend			
	50-56 jaar	57-59 jaar	60 jaar of ouder	Totaal	50-56 jaar	57-59 jaar	60 jaar of ouder	Totaal
2011	1.141	192	10	1.343	2.618	6.738	3.772	13.128
2012	430	141	11	582	2.831	6.599	3.831	13.261
2013	350	135	14	499	2.218	6.819	4.353	13.390
2014	355	163	8	526	2.141	5.786	4.293	12.220
2015	846	591	202	1.639	1.504	5.127	3.635	10.266
2016	173	587	160	920	374	3.595	3.327	7.296
2017	122	1.587	668	2.377	50	1.224	3.178	4.452
2018	37	1.299	1.107	2.443	34	934	3.108	4.076
2019	6	1.252	1.719	2.977	21	393	1.001	1.415
2020	0	561	1.662	2.223	4	317	821	1.142
Evol. 2011-2020	-1.141	+369	+1.652	+880	-2.614	-6.421	-2.951	-11.986
	-100,0%	+192,2%	+16.520,0%	+65,5%	-99,8%	-95,3%	-78,2%	-91,3%
Evol. 2019-2020	-6	-691	-57	-754	-17	-76	-180	-273
	-100,0%	-55,2%	-3,3%	-25,3%	-81,0%	-19,3%	-18,0%	-19,3%

³⁰ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.4.2

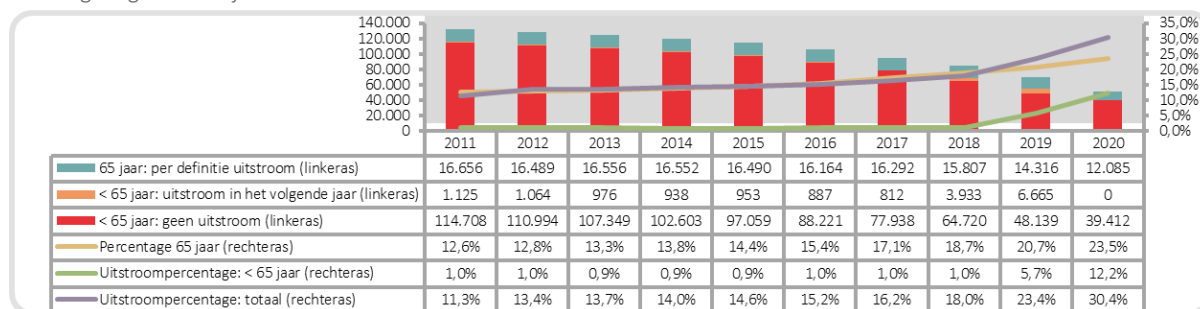
Toename van de uitstroom

Ook aan de uitstroomzijde wordt het aantal SWT'ers beïnvloed door een reglementaire wijziging. Sinds 1 januari 2019 is het voor SWT'ers namelijk toegelaten om vervroegd op pensioen te gaan. Eerder was hen dit slechts toegestaan aan de leeftijd van 65 jaar. Het blijft nog steeds verplicht voor SWT'ers die de leeftijd van 65 jaar bereiken om over te gaan naar het pensioen.

Onder invloed van de verminderde instroom aan nieuwe, relatief jongere SWT'ers, konden we de voorbije jaren al zien hoe de populatie SWT'ers gestaag verouderde: het aandeel 65-jarigen en dus ook het totale uitstroompercentage nam jaar na jaar toe. De totale populatie nam bijgevolg steeds verder af. Uitstroom bij de SWT'ers van < 65 jaar was t.e.m. 2018 echter bijna onbestaande. Vanaf 2019 neemt hun uitstroompercentage (en bijgevolg het totale uitstroompercentage) echter duidelijk toe.

Grafiek 81

Uitstroom uit het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens leeftijd³¹

NB: Aangezien de definitie van uitstroom hier een opvolgingsperiode vergt van een jaar, kan voor het meest recente jaar het aantal uitstromers binnen de populatie nog niet worden weergegeven. Uitstroompercentages worden echter weergegeven in het jaar waarin de uitstroom wordt vastgesteld (i.c. het jaar volgend op de laatst geregistreerde betaling voor de betrokkene).

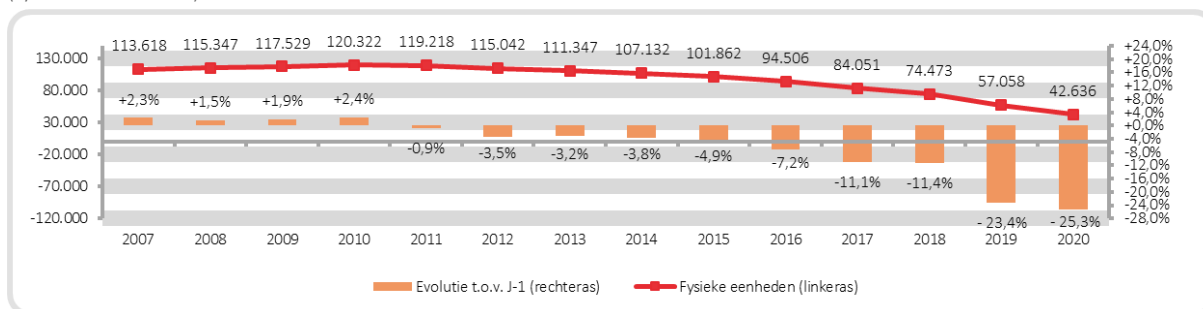
³¹ Uitstroom = betaling in maand X en geen betaling in maand X+1 tot X+12

9.4.3

Gevolgen voor de totale populatie

Grafiek 82

Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (exclusief
halftijds brugpensioen): evolutie sinds 2007
(fysieke eenheden)

Door de afname van de instroom en recent ook de toename van de uitstroom neemt de totale populatie werklozen met bedrijfstoeslag verder af. In 2020 werden maandelijks gemiddeld 42.636 fysieke eenheden geteld in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (zowel werkzoekend als niet-werkzoekend), een daling van 25,3% op jaarbasis. Het aantal werklozen met bedrijfstoeslag neemt daarmee al voor het tiende jaar op rij af.

9.5

Stelsels van vrijstelling van inschrijving als werkzoekende

9.5.1

Vrijstellingen wegens leeftijd of beroepsverleden

Oudere werklozen die ten minste 312 uitkeringen als volledig werkloze hebben genoten tijdens de laatste twee jaar kunnen vanaf een bepaalde leeftijd of wanneer ze voldoende beroepsverleden bewijzen vrijgesteld worden van de verplichte beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt.

Vanaf 1 januari 2013 werd de leeftijdsvoorwaarde opgetrokken van 58 naar 60 jaar. Voor volledig werklozen met een beroepsverleden van 38 jaar en voldoende werkloosheidsdagen wijzigden de voorwaarden niet.

Vanaf 1 januari 2015 kunnen enkel de oudere volledig werklozen die op 31 december 2014 reeds voldeden aan de voorwaarden nog een vrijstelling op grond van de hiervoor vermelde criteria aanvragen. Wie op die datum nog niet voldeed aan de voorwaarden, is in principe onderworpen aan de verplichting van gewone beschikbaarheid (tot de leeftijd van 60 jaar) of van aangepaste beschikbaarheid van 60 tot 65 jaar. De aangepaste beschikbaarheid houdt onder meer in dat men moet ingeschreven zijn als werkzoekende, meewerken aan begeleidingsacties van de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling (VDAB, Actiris, FOREM, ADG) en men geen aangeboden dienstbetrekking mag weigeren. Wie aangepast beschikbaar is moet echter niet zelf actief op zoek gaan naar werk en is ook niet onderworpen aan de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk.

Vanaf de leeftijd van 60 jaar of bij minstens 40 jaar beroepsverleden kunnen volledig werklozen onder bepaalde voorwaarden evenwel een vrijstelling van verplichting van aangepaste beschikbaarheid krijgen. Zowel de leeftijd als het te bewijzen beroepsverleden worden tot en met 2020 ieder jaar met 1 jaar verhoogd.

Tabel 95

Aantal personen toegetreden tot het statuut van vrijgestelde oudere werkloze volgens leeftijd³²

	50-57 jaar	58-59 jaar	60 jaar of ouder	Totaal
2011	508	10 566	1 814	12 888
2012	473	14 274	2 594	17 341
2013	387	1 732	2 804	4 923
2014	375	283	4 928	5 586
2015	81	102	10 334	10 517
2016	69	92	3 452	3 613
2017	14	54	1 160	1 228
2018	4	31	459	494
2019	2	9	201	212
2020	0	12	33	45
Evol. 2011-2020	-508	-10.554	-1.781	-12.843
	-100,0%	-99,9%	-98,2%	-99,7%
Evol. 2019-2020	-2	+3	-168	-167
	-100,0%	+33,3%	-83,6%	-78,8%

In 2015 was er op jaarbasis een verdubbeling van het aantal intreders van 60 jaar of ouder in het stelsel van de vrijstelling wegens leeftijd of beroepsverleden. Dat heeft te maken met de nieuwe regels met betrekking tot aangepaste beschikbaarheid. Volledig werklozen die niet voldeden aan de overgangsvoorwaarden konden geen oude vrijstelling meer aanvragen en moesten dus in principe aangepast beschikbaar blijven. Onder bepaalde voorwaarden konden ze hiervan echter vrijgesteld worden. In 2016 liep het aantal intreders van 60 jaar en ouder (oude + nieuwe regeling) opnieuw terug tot 3.452. Dat was wel nog bijna dubbel zoveel als in 2011, toen men nog vanaf de leeftijd van 58 jaar een vrijstelling kon aanvragen en men dus meestal reeds voor de leeftijd van 60 jaar was ingestroomd in het stelsel. In 2020 tellen we bij de 60-plussers echter maar 33 nieuwe intredes, d.i. 98,2% minder dan in 2011.

Het aantal 58- en 59-jarige intreders piekte in 2012 met 14.274, mede als gevolg van de anticipatie op de nakende verhoging van de leeftijdsvoorwaarde. Sindsdien is de instroom in die leeftijdsklasse, net zoals in de leeftijdsklasse van 50 tot 57 jaar overigens, zo goed als onbestaande.

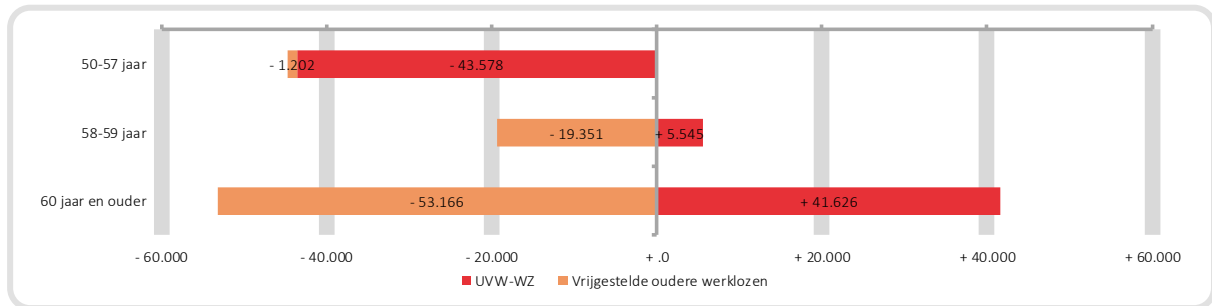
Alle leeftijden samen traden in 2020 nog slechts 45 personen toe tot het statuut van vrijgestelde oudere werkloze, d.i. 99,7% minder dan in 2011.

Vanaf 2020 is de toegang tot het systeem o.b.v. leeftijd niet langer mogelijk. Alleen werklozen met een beroepsverleden van 44 jaar kunnen nog beschikken over een toegang.

³² Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

Grafiek 83

Evolutie van het aantal UVW-WZ van 50 jaar en ouder en het aantal vrijgestelde oudere werklozen volgens leeftijdsklasse sinds 2012 (fysieke eenheden)

Deze reglementaire wijzigingen dragen bij tot de verschuiving van niet-werkzoekende naar werkzoekende werkloosheid. Die verschuiving is al sinds 2003 aan de gang als gevolg van de opeenvolgende verhogingen van de leeftijd waarop oudere werklozen een vrijstelling kunnen aanvragen, zonder te moeten voldoen aan de bijkomende anciënniteitsvoorwaarden (56 jaar in 2002, 57 jaar in 2003 en 58 jaar in 2004). Daardoor was het aantal vrijgestelde oudere werklozen van 50 tot 57 jaar in de periode vóór 2010 al sterk afgenomen en het aantal UVW-WZ in dezelfde leeftijdsklasse toegenomen (zie hoofdstuk 3).

Vanaf 1 januari 2013 heeft hetzelfde fenomeen zich voorgedaan bij de volledig werklozen van 58 en 59 jaar, vanaf 1 januari 2015 bij de 60-plus-sers. Door het optrekken van de leeftijd (en vanaf 2015 ook het beroepsverleden) komen ten opzichte van vroeger steeds minder werklozen van 58 jaar of ouder in aanmerking voor een vrijstelling. Daardoor noteren we sinds 2012 in de leeftijdsklassen van 58-59 jaar en 60 jaar en ouder dalingen van respectievelijk 19.351 en 53.166 eenheden bij de vrijgestelde oudere werklozen, maar stijgingen van respectievelijk 5.545 en 41.626 eenheden bij hun tegenhangers bij de UVW-WZ.

9.5.2

Vrijstellingen voor mantelzorg

Personen die mantelzorg verrichten (palliatieve zorg, zorg voor een zwaar ziek gezinslid of een zwaar zieke bloed- of aanverwant tot en met de 2de graad of zorg voor een gehandicapt kind dat jonger is dan 21 jaar) kunnen onder bepaalde voorwaarden en gedurende een beperkte periode vrijgesteld worden van de verplichte inschrijving als werkzoekende. Deze vrijstelling werd ingevoerd in 2015 en verving de vrijstelling om sociale en familiale redenen, die door elke werkloze kon worden aangevraagd. Sinds 1 januari 2015 kan de vrijstelling om sociale en familiale redenen niet meer worden toegekend. De vrijstellingen om sociale en familiale redenen die werden toegekend vóór 1 januari 2015 kunnen worden behouden gedurende maximum 12 maanden.

Tijdens de periode van vrijstelling voor mantelzorg ontvangt de werkloze een verlaagde uitkering van ongeveer 265 EUR per maand (in geval van palliatieve zorg of gedurende de eerste 24 maanden van de vrijstelling) of 215 EUR (vanaf de 25ste maand van de vrijstelling).

Het aantal intreders in het statuut van vrijstelling omwille van mantelzorg bedraagt in 2020 ca. 200 personen. Dit is een daling van 93,8% tegenover de 2.978 intreders die in 2014 nog werden geteld in het statuut van vrijstelling om sociale en familiale redenen. Hoewel de meeste intreders net zoals in de oude regeling vrouwen zijn, is de verhouding tussen beide geslachten in de nieuwe regeling evenwichtiger dan in de oude.

Tabel 96

Aantal personen toegetreden tot het statuut van vrijstelling om sociale en familiale redenen (2014) of mantelzorg (vanaf 2015) volgens geslacht³³

	Mannen	Vrouwen	Totaal
2014	179	2 799	2 978
2015	79	276	355
2016	91	265	356
2017	106	238	344
2018	91	220	311
2019	105	183	288
2020	73	111	184
Evol. 2014-2020	-.106	-2.688	-2.794
	-59,2%	-96,0%	-93,8%
Evol. 2019-2020	-.32	-.72	-.104
	-30,5%	-39,3%	-36,1%

³³ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12. Wie in de maand X-1 tot X-12 reeds betaald werd in het statuut van vrijstelling om sociale en familiale redenen werd niet geteld als intreder in het statuut van vrijstelling omwille van mantelzorg.

9.6

Stelsel van deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)

Vanaf 1 juli 2013 kunnen naast de deeltijdse werknemers met behoud van rechten ook de vrijwillig deeltijdse werknemers die het werk deeltijds hervatten een inkomensgarantie-uitkering krijgen. Hieraan zijn echter een aantal specifieke voorwaarden verbonden. Zo moeten de vrijwillig deeltijdse werknemers ingeschreven blijven als werkzoekende en beschikbaar zijn voor een passende betrekking op de arbeidsmarkt (= betrekking waarin het aantal arbeidsuren niet meer bedraagt dan het aantal arbeidsuren vóór werkloosheid +6). De evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigden in dit stelsel is terug te vinden in het desbetreffende onderdeel van hoofdstuk vier van dit volume van het jaarverslag.

Sinds 1 januari 2015 is daarenboven de berekeningswijze van de IGU gewijzigd. Het bedrag van de IGU is het verschil tussen het nettoloon en de referte-uitkering³⁴ vermeerderd met een uurtoeslag³⁵. De uurtoeslag was gelijk voor alle gezinscategorieën, namelijk 3,05 EUR. In de nieuwe berekeningswijze wordt de uurtoeslag voor de alleenwonenden verlaagd naar 2,14 EUR en voor de samenwonenden zonder gezinslast naar 1,21 EUR. Een tweede aanpassing is het feit dat de werkbonus wordt meegerekend in de berekening van het nettoloon.

Naast de berekeningswijze werden ook de toekenningsvoorwaarden gewijzigd. Er wordt immers geen IGU toegekend wanneer het deeltijdse brutoloon hoger is dan 1.501,82 EUR. Voorheen was dit 1.559,38 EUR voor personen van 21 jaar of ouder en 1.411,71 EUR voor personen jonger dan 21 jaar.

³⁴ De referte-uitkering is gelijk aan het normale bedrag van de maanduitkering als volledig werkloze.

³⁵ De uurtoeslag wordt berekend op basis van het aantal uren dat men meer werkt dan 1/3 van een voltijdse betrekking.

Tabel 97

Aantal personen toegetreden tot het statuut van deeltijdse werknemer met een inkomensgarantie-uitkering volgens gezinscategorie³⁶

	Gezinshoofden	Alleenwonenden	Samenwonenden	Andere	Totaal
2013	13 954	8 553	15 897	14	38 418
2014	13 456	8 375	16 340	5	38 176
2015	12 027	7 324	13 599	3	32 953
2016	11 288	6 534	11 930	3	29 755
2017	11 127	6 676	11 369	0	29 172
2018	10 786	6 432	10 527	2	27 747
2019	10 404	6 253	9 649	0	26 306
2020	6 856	4 582	8 303	0	19 741
Evol. 2013-2020	-7.098	-3.971	-7.594	-.14	-18.677
	-50,9%	-46,4%	-47,8%	-100,0%	-48,6%
Evol. 2019-2020	-3.548	-1.671	-1.346	+0	-6.565
	-34,1%	-26,7%	-13,9%		-25,0%

Mede als gevolg van deze reglementaire wijzigingen heeft de evolutie van het aantal intreders in het statuut van deeltijdse werknemer met een IGU een dalende tendens ingezet. In totaal is hun aantal sinds 2013 met 48,6% afgenomen. De daling is het grootst bij de gezinshoofden, waar ook de wijziging qua berekeningswijze van de uitkering het grootst was.

³⁶ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.7

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

9.7.1

Overdrachten in het kader van de Zesde Staatshervorming

In het kader van de Zesde Staatshervorming werden op 1 juli 2014 verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen juridisch gezien overgedragen van de RVA naar het regionale niveau. Totdat de gewestelijke diensten voorbereid waren op een operationele overdracht, bleef de RVA met het oog op het continuïteitsbeginsel echter het dagelijkse beheer uitoefenen. Ook het stelsel van deeltijds werk met behoud van rechten en een inkomensgarantie-uitkering (IGU) blijft integraal onder RVA-bevoegdheid.

De overnames gebeuren niet op hetzelfde tijdstip of voor elk gewest aan hetzelfde ritme, maar naargelang de overgedragen materie en naargelang het gewest. Meerdere materies zijn overgedragen op 1 januari 2016, zoals de dienstencheques in elk van de drie gewesten of de controle van de actieve beschikbaarheid van werklozen voor de arbeidsmarkt in het Vlaams en het Waals Gewest en in de Duitstalige Gemeenschap. Het merendeel van de overige materies is overgedragen in de loop van 2016 en 2017. Teneinde een overzicht te kunnen aanbieden van de timing en (statistische) impact van die overdrachten, heeft de RVA in 2019 een publicatie geactualiseerd met beschrijvingen van wanneer en in welke mate de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen al dan niet zijn overgedragen naar het regionale niveau (zie hoofdstuk 12).

In de loop van 2018 werden nog een aantal maatregelen overgedragen:

- De maatregel ACTIVA PVP werd vanaf 1 januari 2018 budgettair overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. De nieuwe federale regeling voorziet dat gemeenten met een preventie- en veiligheidsplan zelf het loon betalen van de preventie- en veiligheidsagenten. Die gemeenten ontvangen hiervoor een toelage. Activa PVP werd afgeschaft vanaf 1 januari 2018 in de Duitstalige Gemeenschap en vanaf 1 juli 2019 in het Vlaams Gewest.

- De gewestelijke diensten maakten verschillende beleidskeuzes voor de Activamaatregelen die reeds (minstens operationeel) naar hen werden overgedragen. Sommige maatregelen werden afgevoerd en geïntegreerd in andere stelsels of strategieën. ACTIVA START (de zgn. startbanen) werd in de loop van 2018 operationeel overgedragen aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (april 2018) en de Duitstalige Gemeenschap (augustus 2018). Het Vlaams Gewest had de maatregel reeds in juli 2016 overgenomen en onmiddellijk afgevoerd. Het Waals Gewest had de maatregel in 2017 overgenomen. De Duitstalige Gemeenschap heeft Activa en Activa START afgeschaft vanaf 1 januari 2019, samen met SINE en de RSZ-regeling voor herstructureringen.
- Het Vlaams Gewest staat vanaf september 2018 in voor de regelgeving, attestering en uitbetaling van opleidingsuitkeringen en stage-uitkeringen. De RVA neemt hierna enkel nog voor de Duitstalige Gemeenschap de uitvoering van deze twee maatregelen voor zijn rekening.
- De vestigingsuitkering werd door zowel het Vlaams Gewest als het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 1 januari 2018 overgenomen en meteen door beide gewesten opgeheven. De overige gewestelijke instanties hadden dit reeds in 2017 (Waals Gewest) en 2016 (Duitstalige Gemeenschap) gedaan.
- Het Vlaams Gewest nam op 15 maart 2018 de werkhervattingstoeslag over, schafte deze onmiddellijk af en verving deze door de nieuwe Vlaamse transitiepremie.
- Zowel de kinderopvangtoeslag als de PWA-opleidingstoeslag werden door het Vlaams Gewest op 1 januari 2018 overgenomen en onmiddellijk afgeschaft. Er kwamen geen nieuwe regelingen in de plaats. De overige gewesten hadden reeds eerder de PWA-opleidingstoeslag afgeschaft. De RVA blijft voorlopig nog steeds de kinderopvangtoeslag voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest uitbetalen.

Tabel 98
Gedetailleerde kalender van de operationele overname
van de bevoegdheden

Naam	Vlaams Gewest		Waals Gewest		Brussels H. Gewest		Duitst. Gemeenschap	
	Aanpassing	Uitdoving	Aanpassing	Uitdoving	Aanpassing	Uitdoving	Aanpassing	Uitdoving
Activering - Doelgroepen - Outplacement								
ACTIVA	S_01.01.2017	31.12.2018	MRP_01.07.2017	30.06.2020	MRP_01.10.2017	31.12.2018	S_01.01.2019	1.01.2022
ACTIVA PVP	S_01.07.2019	1.07.2019	S_01.07.2017	1.01.2018	S_01.01.2018	1.01.2018	S_01.01.2018	1.01.2018
ACTIVA START	S_01.01.2017	1.07.2017	MRP_01.07.2017	1.01.2018	S_01.10.2017	1.04.2018	S_01.01.2019	1.07.2019
Impulsion			MRP_01.07.2017					
Activa Brussels					MRP_01.10.2017			
DSP	S_01.01.2017	1.01.2017	S_01.07.2017	1.09.2022	S_01.01.2021	1.01.2021	S_01.10.2016	1.10.2016
SINE					S_01.01.2021	1.01.2021	S_01.01.2019	1.01.2041
Herstructurering kaart RSZ WG	S_01.01.2017	1.01.2017	S_01.07.2017	1.07.2017	S_01.10.2017	1.10.2017	S_01.01.2019	1.01.2019
Herstructurering terugbetaling coll. OP	MRT_18.09.2019	18.09.2019	RT_01.01.2016	1.01.2016	RT_01.01.2016	1.01.2016		
Individueel OP sanctie WG	S_01.01.2019	1.01.2019	RT_01.01.2016	1.01.2016	RT_01.01.2016	1.01.2016		
Individueel OP cheque	S_01.01.2019	1.01.2019	RT_01.01.2016	1.01.2016	RT_01.01.2016	1.01.2016		
Premies								
Opleidingsuitkering	S_01.09.2018	1.09.2019	S_01.07.2017	1.07.2018				
Stage-uitkering	S_01.09.2018	1.03.2019	S_01.07.2017	1.01.2018	S_01.01.2017	1.07.2017		
Vestigingsuitkering	S_01.01.2018	1.01.2018	S_01.07.2017	1.07.2017	S_01.01.2018	1.01.2018	S_01.07.2016	1.07.2016
Werkhervattingstoelag loontrekkende	S_15.03.2018	31.03.2029	S_01.07.2017	30.06.2020	S_01.10.2017	1.10.2028		
Werkhervattingstoelag zelfstandige	S_15.03.2018	31.03.2029	S_01.07.2017	30.06.2020	S_01.10.2017	1.10.2028		
Werkhervattingstoelag ACCO	S_15.03.2018	1.03.2019	S_01.07.2017	1.07.2018	S_01.10.2017	1.10.2018		
Premie BO	S_01.05.2016	1.05.2016	S_01.07.2017	1.07.2019	S_01.10.2017	1.10.2017	S_01.07.2016	1.07.2016
Mobiliteitstoelag	S_01.05.2016	1.05.2016	S_01.07.2017	1.07.2017	S_01.10.2017	1.10.2017	S_01.07.2016	1.07.2016
Kinderopvangtoelag	S_01.01.2018	1.01.2019			S_01.07.2019	1.07.2020	S_01.07.2016	1.07.2017
PWA-opleidingstoelag	S_01.01.2018	1.01.2019	S_01.07.2017	1.07.2018	S_01.10.2017	1.10.2017	S_01.07.2016	1.07.2017
Overstappremie	S_01.09.2016	1.09.2016	S_01.07.2017	1.07.2020	S_01.10.2017	1.10.2020	S_01.07.2016	1.07.2019
Beschikbaarheid								
Passieve beschikbaarheid	RP_01.01.2016		RP_01.01.2016		RP_01.01.2017		RP_01.01.2016	
Actieve beschikbaarheid	RP_01.01.2016		RP_01.01.2016		RP_01.01.2017		RP_01.01.2016	
Vrijstellingen								
Beroepsopleiding	MRP_01.01.2017		RP_01.01.2016		RP_01.03.2016		RP_01.01.2016	
Middenstandsopleiding	MRP_01.01.2017		RP_01.01.2016		RP_01.03.2016		RP_01.01.2016	
Studies volledig leerplan	MRP_01.01.2017		RP_01.01.2016		RP_01.03.2016		RP_01.01.2016	
Andere opleidingen	MRP_01.01.2017		RP_01.01.2016		RP_01.03.2016		RP_01.01.2016	
Diversen								
Start- en stagebonus	RT_01.09.2015	1.09.2015	RT_01.01.2016	1.01.2016	RT_01.01.2016	1.01.2016	RT_01.01.2016	1.01.2016
Legende								
	Ongewijzigd							
W	Gewijzigd zonder overname							
WGO	Gewijzigd en gedeeltelijke operationele overname							
WVO	Gewijzigd en volledige operationele overname							
GO	Gedeeltelijke operationele overname							
VO	Volledige operationele overname							
S	Geschrapt							
	Regelgeving federaal - uitvoering regionaal + federaal							
	Regelgeving regionaal - uitvoering regionaal + federaal							
	Regelgeving regionaal - uitvoering regionaal							
	Uitgedoofd							
	Nog niet uitgedoofd - RVA blijft voorlopig nog / verder operator							

Op bepaalde vlakken vonden er ook vóór de overdracht reeds reglementaire wijzigingen plaats voor bepaalde maatregelen. Wij vernoemen met name de volgende:

- Vanaf 1 januari 2013 werd de instapstage grondig hervormd. Een instapstage is een stage in een onderneming, bij een VZW of bij een overheidsdienst, waarbij midden- en laaggeschoolde (ten hoogste een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs) jonge werkzoekenden de kans krijgen om kennis te maken met de arbeidsmarkt. Die stage kan ten vroegste aanvangen na de zesde maand van de beroepsinschakelingstijd en ten laatste op de laatste dag van deze beroeps-inschakelingstijd. De instapstage is voltijds, eventuele opleiding inbegrepen, en duurt minstens 3 en maximaal 6 maanden. Tijdens de stage hebben de werkzoekenden recht op een stage-uitkering ten laste van de RVA van 26,82 EUR per dag, bovenop een maandelijkse vergoeding van 200 EUR die door de werkgever wordt betaald. De werkgever sluit hiertoe een overeenkomst af met de stagiair en de bevoegde dienst voor beroepsopleiding (VDAB, FOREM, Bruxelles Formation of ADG).
- Met ingang van 1 februari 2013 werd de leeftijdsvoorwaarde voor de werkhervattingstoelage verhoogd van 50 jaar tot 55 jaar. Het aandeel uitkeringsgerechtigden binnen dit stelsel met een leeftijd van minder dan 55 jaar (in 2012 nog 9.399 van de 20.116 werkhervattingstoelagen, d.i. 46,7%) is vanaf 2017 dan ook verwaarloosbaar geworden.

- Op 1 juli 2013 werd het Activaplan uitgebreid. Vanaf die datum geldt een versterkte regeling voor laaggeschoolde jongeren. De regeling is van toepassing bij een nieuwe tewerkstelling van personen jonger dan 27 jaar (jonger dan 30 jaar vanaf 1 januari 2014), die minstens 312 dagen (156 dagen vanaf 1 januari 2014) ingeschreven waren als niet-werkend werkzoekende in de laatste 18 maanden en die geen diploma/getuigschrift hoger secundair onderwijs bezitten. Om het recht te openen op een werkuiterkering van 500 EUR gedurende 36 maanden dient de laaggeschoolde jongere bovendien uitkeringsgerechtigd volledig werkloos te zijn.

Daarnaast kende ook de PWA-vrijstelling vanaf 1 januari 2016 een belangrijke hervorming. Ze werd beperkt tot de PWA-vrijstellingen beoogd in artikel 79, §4 bis, 2e lid (180 PWA-uren + 33% permanente arbeidsongeschiktheid) en artikel 79ter, §5 (activiteit als PVP). Deze maatregel werd echter niet overgedragen naar het gewestelijke niveau.

De evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigden in deze stelsels is terug te vinden in het vijfde hoofdstuk van dit volume van het RVA-jaarverslag.

9.7.2

Uitoefening van een bijkomstige activiteit tijdens de werkloosheid ('springplank naar zelfstandige')

Het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' - hierna afgekort tot springplank - is een maatregel die de werkloze toelaat om tijdens hun werkloosheidsperiode een nevenactiviteit als zelfstandige aan te vatten, en het recht op werkloosheidsuitkeringen te behouden gedurende maximum twaalf maanden. Deze maatregel werd op 1 oktober 2016 ingevoerd.

Werklozen mochten al langer een zelfstandig bijberoep uitoefenen met behoud van uitkeringen, maar de voorwaarden van die regeling zijn veel strenger. Zo bv. moet de zelfstandige nevenactiviteit minstens 3 maanden vóór de werkloosheid aangevat zijn, en mag ze tijdens de week slechts na 18 u worden uitgeoefend.

Met de maatregel springplank wou de regering de uitstroom vanuit werkloosheid naar een zelfstandige activiteit in hoofdberoep stimuleren. De achterliggende redenering is dat als men werklozen toelaat gedurende een jaar werkloosheidsuitkeringen te cumuleren met een zelfstandig bijberoep, dit de kans zal vergroten dat ze de overstap maken naar een zelfstandig hoofdberoep.

Het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' wordt toegekend als de volgende voorwaarden vervuld zijn:

- de werkloze moet de uitoefening van de bijkomstige activiteit aangeven en het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' aanvragen bij zijn uitkeringsaanvraag of voorafgaand aan de uitoefening van de activiteit, indien hij reeds werkloosheidsuitkeringen ontvangt;
- de activiteit mag niet zijn uitgeoefend als hoofdberoep tijdens de voorbije zes jaar;
- de werkloosheid is niet het gevolg van de stopzetting of van de vermindering van de arbeid in loondienst met het oog op het verkrijgen van dit voordeel;
- de activiteit mag niet in onderaanneming worden gegeven aan derden.

De toegelaten bijkomstige activiteit in het kader van het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' kan worden uitgeoefend op om het even welk moment van de dag of van de week en heeft geen invloed op het aantal uitkeringen dat men krijgt. Artistieke activiteiten of activiteiten als loontrekkende mogen niet worden uitgeoefend in het kader van de maatregel.

Het bedrag van de uitkering kan daarentegen worden verminderd in functie van het bedrag van de inkomsten uit de zelfstandige activiteit.

Het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' kan worden vernieuwd als de werkloze het niet heeft gekregen in de loop van de voorbije zes jaar. De activiteit moet altijd de kenmerken vertonen van een bijkomstige activiteit: het recht op werkloosheidsuitkeringen wordt geweigerd als de activiteit geen kenmerken (meer) vertoont van een bijkomstige activiteit.

Om de impact van de coronacrisis te beperken liep de periode van 12 maanden voor de springplankmaatregel niet door gedurende de maanden april-augustus 2020 et oktober 2020 – maart 2021 (cf. hoofdstuk 1 van volume 1).

Tabel 99

Gemiddeld aantal betalingen verricht aan volledig werklozen ³⁷ met een bijkomstige activiteit tijdens de werkloosheid (voordeel 'springplank naar zelfstandige')

	Fysieke eenheden (Gemiddeld aantal betalingen per maand in het jaar)				Aantal verschillende personen per jaar			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2016	170	106	18	295	275	180	36	491
2017	1.833	1.516	376	3.725	3.585	3.033	720	7.338
2018	2.543	2.048	526	5.116	5.492	4.395	1.130	11.017
2019	2.827	1.739	539	5.105	5.959	3.799	1.125	10.883
2020	2.914	1.666	490	5.070	5.763	3.129	890	9.782
Evol. 2016-2020	+2.744	+1.560	+472	+4.775	+5.488	+2.949	+854	+9.291
	x17	x16	x27	x17	x21	x17	x25	x20
Evol. 2019-2020	+87	-73	-49	-35	-196	-670	-235	-1.101
	+3,1%	-4,2%	-9,1%	-0,7%	+3,3%	-17,6%	-20,9%	-10,1%
Aantal verschillende personen sinds het begin van de maatregel					25.525			
In % van het aantal volledig werklozen					2,0%			

Tijdens de laatste 3 maanden van 2016 (na de introductie op 1 oktober) maakten er gemiddeld reeds 295 uitkeringsgerechtigden gebruik van het voordeel 'springplank' naar zelfstandige. In 2017 bedroeg hun aantal 3.725, en in 2020 telden we er gemiddeld 5.070 per maand.

Vanaf oktober 2016 tot eind 2020 tellen we 25.525 volledig werklozen die in de maatregel springplank zijn ingestapt, dat vertegenwoordigt 2% van de totale populatie volledig werklozen.

NB: In december 2018 heeft de RVA op zijn website een Spotlightpublicatie uitgebracht over de werklozen in de maatregel springplank. Die is beschikbaar op de RVA-website.

•

³⁷ Inclusief UVW-NWZ en werklozen met een geactiveerde uitkering wegens het volgen van een opleiding. In het JV 2017 werden enkel de UVW-WZ opgenomen, vandaar de afwijkende cijfers voor 2016 en 2017.

9.8

Stelsels met betrekking tot de verzoening van het beroeps- en het privéleven

Diverse hervormingen beïnvloedden sinds 2012 het aantal intreders in de stelsels van tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven. Het stelsel van tijdskrediet, van toepassing in de privé-sector en loopbaanonderbreking, in de publieke sector, onderging in 2012 en 2013 ingrijpende wijzigingen, waarbij vooral de duur van de onderbrekingen werd ingeperkt en de loopbaanvoorwaarden werden verstrengd. In 2015 werd het stelsel van tijdskrediet nogmaals aangepast. Die aanpassing heeft vooral betrekking op de onderbrekingen zonder motief en het eindloopbaanstelsel.

Vanaf september 2016 is de RVA, behoudens uitzonderingen, niet meer bevoegd voor nieuwe aanvragen voor onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking voor werknemers van het Vlaamse lokale, provinciale, communautaire en het gewestelijke openbaar ambt, alsook van het Vlaams onderwijs, met uitsluiting van de contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

Het Koninklijk Besluit van 18 juli 2019 betreffende de cumulatie van onderbrekingsuitkeringen met de uitoefening van een bijkomende zelfstandige activiteit in geval van vermindering van de arbeidsprestaties is in werking getreden op 1 augustus 2019

Dit besluit voert in alle sectoren de mogelijkheid in om de onderbrekingsuitkeringen ook in geval van vermindering van de arbeidsprestaties te cumuleren met een bijkomende zelfstandige activiteit, op voorwaarde dat deze zelfstandige activiteit reeds uitgeoefend werd gedurende ten minste de 12 maanden die het begin van de vermindering van de arbeidsprestaties voorafgaan:

- gedurende maximum 24 maanden in geval van 1/2 vermindering;
- gedurende maximum 60 maanden in geval van 1/5 of 1/10 vermindering.

Gezien de relatief recente datum van inwerking-treding laat deze versoepeling op het moment van redactie van dit jaarverslag nog geen zichtbaar effect noteren op de gegevens m.b.t. het aantal onderbrekers dat een uitkering cumuleert met een zelfstandige activiteit gedurende een periode van verminderde prestaties.

9.8.1

Privésector: tijdskrediet

Vanaf 1 januari 2012 wordt voor werknemers in de privésector een onderscheid gemaakt tussen gemotiveerd en niet-gemotiveerd tijdskrediet. Werknemers met een loopbaanverleden van minstens 5 jaar als loontrekkende en minstens 2 jaar anciënniteit bij de huidige werkgever, hebben recht op 12 maanden onderbrekings-uitkeringen in het kader van het niet-gemotiveerd tijdskrediet (voltijds equivalent). De anciënniteitsvoorwaarde geldt niet voor werknemers die tijdskrediet opnemen onmiddellijk aansluitend op ouderschapsverlof, waarvan het recht voor alle betrokken kinderen is uitgeput.

Vanaf 1 januari 2015 vervalt het recht op onderbrekingsuitkeringen in het kader van het niet-gemotiveerd tijdskrediet zelfs volledig.

De werknemers met minstens 2 jaar anciënniteit hebben bij de huidige werkgever recht op een bijkomend krediet van maximum 36 of 48 maanden volledige onderbreking, halftijdse vermindering of 1/5 vermindering mét motief. Een krediet van 36 maanden is voorzien voor het motief opleiding en een krediet van 48 maanden voor de volgende motieven: zorg voor het eigen kind tot 8 jaar, zorg voor een ernstig ziek familielid tot de 2de graad of gezinslid, toediening van palliatieve zorgen, bijstand van een zwaar ziek kind of de opvang van een gehandicapt kind tot 21 jaar.

Ook het eindeloopbaanstelsel werd in 2012 gewijzigd. Werknemers kunnen sinds 1 januari 2012 pas vanaf de leeftijd van 55 jaar onder bepaalde voorwaarden hun loopbaan gedeeltelijk onderbreken, met recht op verhoogde onderbrekingsuitkeringen (voorheen 50 jaar). Vanaf 1 januari 2015 werd deze leeftijdsvoorwaarde verder opgetrokken, tot 60 jaar. Nog vanaf 1 januari 2015 werd de leeftijd voor landingsbanen in geval van zwaar beroep, nachtwerk, onvermogen de arbeid aan te houden voor werknemers in de bouwsector, lange loopbaan of onderneming in moeilijkheden of herstructurering opgetrokken van 50 tot 55 jaar en werd het vereiste aantal loopbaanjaren voor landingsbanen lange loopbaan verhoogd tot 35 jaar. Vanaf 1 januari 2019 moeten werknemers minstens 60 jaar zijn om de onderbrekingsuitkering te ontvangen in het kader van het tijdskrediet landingsbaan (behoudens uitzonderingen).

Ook 2017 kende verdere hervormingen van het tijdskredietstelsel. Zo is sinds 1 april 2017 het recht op niet-gemotiveerd tijdskrediet afgeschaft en is het tijdskrediet met zorgmotief opgetrokken van 48 tot 51 maanden. Vanaf 1 juni 2017 is de maximale duur van het recht op uitkeringen en van het recht op tijdskrediet bij de werkgever echter gelijkgeschakeld. Dit betekent dat de RVA uitkeringen tijdskrediet met zorgmotief kan toekennen voor een periode van maximaal 51 maanden, d.i. de volledige periode die verkregen kan worden bij de werkgever. Tegelijk werd dan weer het bedrag van de onderbrekingsuitkeringen voor de werknemers met meer dan 5 jaar anciënniteit verlaagd in het geval van een voltijds of halftijds tijdskrediet.

Tabel 100

Evolutie van het aantal personen toegetreden tot het
stelsel van tijdskrediet³⁸

	Vol tijds	Halftijds, geen verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Halftijds, verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Vermindering 1/5, geen verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Vermindering 1/5, verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Totaal	Zonder uitkeringen	Totaal (incl. stelsel zonder uitkeringen)
2011	6 010	3 273	4 327	11 165	11 896	36 671	3 738	40 409
2012	4 997	2 876	1 927	11 690	5 955	27 445	3 988	31 433
2013	5 010	2 961	1 510	14 516	4 944	28 941	3 008	31 949
2014	5 138	3 346	2 734	17 949	14 043	43 210	3 005	46 215
2015	3 369	2 410	1 324	12 304	5 738	25 145	5 476	30 621
2016	2 327	2 118	1 228	9 330	3 705	18 708	7 962	26 670
2017	2 588	2 203	998	10 555	2 795	19 139	7 151	26 290
2018	2 846	2 486	1 707	11 796	7 548	26 383	2 350	28 733
2019	2 699	2 301	981	11 803	3 441	21 225	1 703	22 928
2020	2 710	1 980	1 498	9 700	8 224	24 112	1 121	25 233
Evol. 2011-2020	-3.300	-1.293	-2.829	-1.465	-3.672	-12.559	-2.617	-15.176
	-54,9%	-39,5%	-65,4%	-13,1%	-30,9%	-34,2%	-70,0%	-37,6%
Evol. 2019-2020	+11	-321	+517	-2.103	+4.783	+2.887	-582	+2.305
	+0,4%	-14,0%	+52,7%	-17,8%	+139,0%	+13,6%	-34,2%	+10,1%

Heel wat werknemers anticipeerden op deze nieuwe reglementaire wijzigingen en namen in 2014 reeds een periode van tijdskrediet op (cf. de stijging van 28.941 intreders in 2013 tot 43.210 in 2014). Vanaf 2015 daalde het aantal intreders met uitkeringen opnieuw.

In 2020 noteren we in bijna elk van de stelsels een daling van het aantal intreders met uitkeringen t.o.v. 2011 (cf. tabel 100). Het gaat om een gevolg van het verhogen van de leeftijdsvoorwaarde tot 60 jaar die inging vanaf 1 januari 2019 (zie ook deel 9.8.3) en van het feit dat de mogelijkheden om de leeftijdsbeperking te verlagen (retroactief toepasbaar vanaf 1 januari 2019) pas beschikbaar werden vanaf april 2019.

Omdat niet-gemotiveerd tijdskrediet meestal geen recht meer geeft op onderbrekingsuitkeringen, heeft het aandeel intreders in het stelsel zonder uitkeringen omwille van de bovenstaande wijzigingen een stijgende tendens ingezet (van 9,3% in 2011 tot 27,2% in 2017). In 2020 valt het onder invloed van de afschaffing van het niet-gemotiveerde tijdskrediet opnieuw terug tot 4,4%. Logischerwijs wint vooral het gemotiveerde tijdskrediet aan belang (van 6,0% in 2011 naar 57,0% in 2020).

Tabel 101

Verhouding van het aantal personen toegetreden tot het
stelsel van tijdskrediet³⁹

	Met motief	Zonder motief (met uitkeringen)	Motief niet van toepassing	Zonder uitkeringen	Totaal (incl. stelsel zonder uitkeringen)	Met motief	Zonder motief (met uitkeringen)	Motief niet van toepassing	Zonder uitkeringen	Totaal (incl. stelsel zonder uitkeringen)
2011	2 437	3 414	30 820	3 738	40 409	6,0%	8,4%	76,3%	9,3%	100%
2012	6 760	9 692	10 993	3 988	31 433	21,5%	30,8%	35,0%	12,7%	100%
2013	10 982	11 117	6 842	3 008	31 949	34,4%	34,8%	21,4%	9,4%	100%
2014	11 042	14 711	17 457	3 005	46 215	23,9%	31,8%	37,8%	6,5%	100%
2015	11 855	5 724	7 566	5 476	30 621	38,7%	18,7%	24,7%	17,9%	100%
2016	13 720	51	4 937	7 962	26 670	51,4%	0,2%	18,5%	29,9%	100%
2017	15 322	22	3 795	7 151	26 290	58,3%	0,1%	14,4%	27,2%	100%
2018	17 109	16	9 258	2 350	28 733	59,5%	0,1%	32,2%	8,2%	100%
2019	16 797	6	4 422	1 703	22 928	73,3%	0,0%	19,3%	7,4%	100%
2020	14 388	2	9 722	1 121	25 233	57,0%	0,0%	38,5%	4,4%	100%

³⁸ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

³⁹ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.8.2

Publieke sector: loopbaanonderbreking

Vanaf 1 januari 2012 kunnen contractuele en statutaire personeelsleden in de openbare sector die hun loopbaan voltijds onderbreken, slechts gedurende 60 maanden aanspraak maken op onderbrekingsuitkeringen. Ook het recht op onderbrekingsuitkeringen ingeval van deeltijdse loopbaanonderbreking werd beperkt tot 60 maanden vóór de leeftijd van 55 jaar (enkel voor statutaire personeelsleden van de federale overheid bestaat deze leeftijdsgrens niet). Voorheen gold voor beide stelsels een beperking tot 72 maanden.

Na de leeftijd van 55 jaar (voorheen 50 jaar) heeft men onder bepaalde voorwaarden nog recht op deeltijdse loopbaanonderbreking in het eindloopbaanstelsel, met verhoogde onderbrekingsuitkeringen. Volgens het federale regeerakkoord van 9 oktober 2014 zou deze leeftijdsgrens opgetrokken worden tot 60 jaar. Verder voorziet dat regeerakkoord eveneens een harmonisering van het stelsel van loopbaanonderbreking en het stelsel van tijds-krediet tegen 2020. Tot op heden is de reglementering nog niet in die zin aangepast.

Vanaf 1 juni 2017 werd een aanpassing uitgevoerd van het bedrag van de uitkeringen voor een loopbaanonderbreking. Voor de werknemers van de autonome overheidsbedrijven met meer dan 5 jaar anciënniteit werd de uitkering verlaagd in geval van een voltijdse of halftijdse gewone loopbaanonderbreking.

Tabel 102

Aantal personen toegetreden tot het stelsel van loopbaanonderbreking⁴⁰

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2011	13 442	5 590	1 080	20 112
2012	12 545	4 521	1 013	18 079
2013	11 176	4 298	967	16 441
2014	13 168	4 944	994	19 106
2015	13 486	4 231	960	18 677
2016	22 960	4 384	1 011	28 355
2017	2 237	5 188	919	8 344
2018	2 070	5 166	921	8 157
2019	1 797	5 144	977	7 918
2020	1 548	4 624	820	6 992
Evol. 2011-2020	-11.894	-966	-.260	-13.120
	-88,5%	-17,3%	-24,1%	-65,2%
Evol. 2019-2020	-.249	-.520	-.157	-.926
	-13,9%	-10,1%	-16,1%	-11,7%

Als gevolg van die nieuwe regels is het aantal intreders in het stelsel van loopbaanonderbreking gedaald van 20.112 in 2011 tot 16.441 in 2013. In 2014 en 2015 steeg het aantal intreders opnieuw tot ongeveer 19.000.

In 2016 noteerden we een sterke toename van het aantal intreders in het stelsel van loopbaanonderbreking: +51,8% ten opzichte van 2015. Die toename deed zich hoofdzakelijk voor in het Vlaams Gewest, waar het aantal intreders met 70,3% was gestegen. Dat is te wijten aan de invoering van het zogenaamde zorgkrediet voor ambtenaren van de Vlaamse openbare sector vanaf 2 september 2016, nadat de bevoegdheid voor deze materie werd overgeheveld naar het gewestelijke niveau in het kader van de Zesde Staatshervorming. Nieuwe aanvragen voor loopbaanonderbrekingen die ten laatste op 1 september 2016 ingingen werden nog behandeld volgens de oude federale regeling, waardoor het aantal aanvragen is toegenomen in de periode na de aankondiging van de nieuwe Vlaamse regeling.

Aangezien aanvragen vanaf die datum voor de ambtenaren van de Vlaamse openbare sector (behoudens uitzonderingen) niet langer op het federaal, maar op het gewestelijke niveau worden behandeld, daalt het aantal intreders in de loopbaanonderbreking uit het Vlaams Gewest tot nog slechts 1.548 personen in 2020. Het gaat om een daling van 88,5% t.o.v. 2011, wat aanzienlijk hoger is dan de dalingen in het Waals (-17,3%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (-24,1%).

⁴⁰ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.8.3

Focus op het eindeloopbaanstelsel

Vanaf 1 januari 2012 werd de leeftijd waarop werknemers uit de privésector recht hebben op deeltijdse onderbrekingsuitkeringen tot de wettelijke pensioenleeftijd (halftijds of vermindering met 1/5) in het kader van het tijdskrediet eindeloopbaanstelsel⁴¹ opgetrokken van 50 tot 55 jaar. Ook de loopbaan- en anciënniteitsvoorwaarden werden opgetrokken. Er zijn uitzonderingsmaatregelen voorzien voor werknemers die een zwaar beroep hebben uitgeoefend, dat voorkomt op de lijst van de knelpuntberoepen. Vanaf 1 januari 2015 werd de leeftijdsvoorwaarde stapsgewijs opgetrokken tot 60 jaar en werden ook de voorwaarden van leeftijdsverlaging voor de landingsbanen aangescherpt. Bovenstaande leeftijdsvoorwaarden zijn van toepassing om het recht op uitkeringen in het kader van de landingsbanen te openen. Het recht om tijdskrediet voor landingsbanen bij de werkgever aan te vragen is momenteel mogelijk vanaf de leeftijd van 55 jaar. Mensen die jonger zijn dan 60 jaar kunnen dan wel reeds tijdskrediet aanvragen, maar hebben (nog) geen recht op uitkeringen. De federale regering bereikte een akkoord rond het verhogen van de intredeleeftijd in het stelsel van eindeloopbaan tijdskrediet tot 60 jaar.

Personeelsleden van de openbare sector, met uitzondering van de statutaire personeelsleden van de federale overheid, hebben eveneens onder bepaalde voorwaarden recht op deeltijdse onderbrekingsuitkeringen tot de wettelijke pensioenleeftijd (halftijds of vermindering met 1/3, 1/4 of 1/5) in het kader van de loopbaanonderbreking in het eindeloopbaanstelsel. Ook in dat stelsel werd de leeftijdsvoorwaarde opgetrokken van 50 tot 55 jaar, uitgezonderd in bepaalde gevallen voor personeelsleden die een zwaar beroep hebben uitgeoefend of een lange loopbaan achter de rug hebben. Deze wijziging is van toepassing voor onderbrekingsaanvragen vanaf 1 september 2012. Volgens het regeerakkoord van 9 oktober 2014 zou deze leeftijdsgrens in de toekomst eveneens opgetrokken worden tot 60 jaar. Tot op heden is deze verandering nog niet doorgevoerd.

⁴¹ In het stelsel van het tijdskrediet hanteert men de term "landingsbanen".

Tabel 103

Aantal personen toegetreden tot de eindeloopbaanstels loopbaanonderbreking en tijdscrediet⁴²

	Loopbaanonderbreking			Tijdscrediet			
	50-54 jaar	55 jaar en ouder	Totaal	50-54 jaar	55-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2011	4 336	2 320	6 656	10 509	4 731	983	16 223
2012	3 505	2 270	5 775	3 394	3 719	769	7 882
2013	1 194	3 235	4 429	1 306	4 303	845	6 454
2014	1 870	4 632	6 502	6 298	9 243	1 236	16 777
2015	1 869	4 230	6 099	2 298	3 681	1 083	7 062
2016	4 039	7 086	11 125	58	3 519	1 356	4 933
2017	437	1 987	2 424	10	2 308	1 475	3 793
2018	472	2 053	2 525	8	7 563	1 684	9 255
2019	439	1 828	2 267	5	2 277	2 140	4 422
2020	407	1 818	2 225	3	7 147	2 572	9 722
Evol. 2011-2020	-3.929	-502	-4.431	-10.506	+2.416	+1.589	-6.501
	-90,6%	-21,6%	-66,6%	-100,0%	+51,1%	+161,6%	-40,1%
Evol. 2019-2020	-32	-10	-42	-2	+4.870	+432	+5.300
	-7,3%	-0,5%	-1,9%	-40,0%	+213,9%	+20,2%	+119,9%

Uit de voorgaande subhoofdstukken bleek reeds dat de instroom in het eindeloopbaanstels fors daalde tussen 2011 en 2013 als gevolg van de wijzigingen van 2012. Tussen 2013 en 2014 zorgde de aangekondigde nieuwe verhoging van de leeftijdsvoorwaarde voor een sterke toename, vooral in het eindeloopbaanstels van het tijdscrediet.

Vanaf 2015 is het aantal intreders in het eindeloopbaanstels van het tijdscrediet fors gedaald. In 2017 waren er nog slechts 3.793, d.i. 76,6% minder dan in 2011. In 2020 noteren we een stijging van 119,9% op jaarbasis. Deze opvallende stijging wordt beïnvloed door de leeftijdsverhoging tot 60 jaar vanaf 2019 en door het feit dat de mogelijkheid tot het verlagen van de leeftijdsvoorwaarde (retroactief toepasbaar op 1 januari 2019) slechts in april 2019 voorzien waren. In de leeftijdsklasse van 60 jaar en ouder neemt het aantal toe in 2020 (+20,2%).

In het eindeloopbaanstels van de gewone loopbaanonderbreking noteren we een forse stijging van het aantal intreders in 2016, die zoals beschreven is te wijten aan de invoering van het Vlaamse zorgcrediet. Onder invloed van de overdracht van de bevoegdheid van de aanvragen van ambtenaren van de Vlaamse openbare sector (behoudens uitzonderingen) zien we in 2017-2020 ook bij deze focus op het eindeloopbaanstels binnen de loopbaanonderbreking een sterke daling van het aantal intreders.

⁴² Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.8.4

Thematische verloven

In de thematische verloven waren de reglementaire wijzigingen over het algemeen minder ingrijpend. Bovendien ging het ook vaker om uitbreidingen in plaats van beperkingen.

Inzake het ouderschapsverlof valt de belangrijke wijziging op te merken m.b.t. het optrekken van de duur van het verlof van 3 tot 4 maanden per kind. In de privé-sector trad de wijziging in werking vanaf 1 juni 2012, in de openbare sector vanaf 1 augustus 2012. Kinderen geboren of geadopteerd vanaf 8 maart 2012 geven recht op een onderbrekingsuitkering voor de vierde, bijkomende maand. Kinderen geboren of geadopteerd vóór die datum openen wel het recht op een vierde, bijkomende maand ouderschapsverlof, maar niet op een onderbrekingsuitkering voor die maand.

Sinds 1 februari 2017 is er een bijkomende verlenging van een palliatief verlof mogelijk gemaakt. Per aanvraag kan het palliatief verlof worden verkregen voor een duur van maximum een maand. Die duur is dezelfde in geval van een volledige onderbreking als in geval van een gedeeltelijke onderbreking, tot een halftijdse of met een vijfde. Na de eerste aanvraag van een maand, kon het palliatief verlof indien nodig reeds 1x worden verlengd. De wijziging voorziet in een bijkomende verlenging met één maand. Per patiënt die palliatieve zorgen nodig heeft, is er dus een palliatief verlof over een maximumduur van 3 maanden mogelijk.

Wat betreft het verlof voor medische bijstand, werd vanaf 1 november 2012 in de private sector en vanaf 1 augustus 2013 in de openbare sector een zogenaamde mini-onderbreking ingevoerd van een week (verlengbaar met een week) voor het bijstaan van een gehospitaliseerd minderjarig kind.

De minimumduur in het gewone stelsel van verlof voor medische bijstand bedraagt een maand.

Voor de werknemers uit de privésector en voor de werknemers van de lokale en provinciale besturen zijn er wijzigingen opgetreden met betrekking tot de aanvragen waarvan de verwittiging aan de werkgever later valt dan 31 mei 2017. Wat betreft de familieleden met het oog waarop de aanvraag van verlof voor medische bijstand kan worden ingediend, werd de verwantschap beperkt tot de eerste graad wat betreft de aanverwanten. Anderzijds, wanneer de werknemer wettelijk samenwonend is, kan hij voortaan ook een verlof voor medische bijstand aanvragen voor de vader, de moeder en de kinderen van zijn wettelijk samenwonende.

Als het verlof voor medische bijstand wordt aangevraagd voor een andere begunstigde dan een eigen minderjarig zwaar ziek kind of een minderjarig zwaar ziek gehospitaliseerd kind dat deel uitmaakt van het gezin, moet de attestatie van de behandelende geneesheer voortaan de noden laten blijken op het vlak van de zorgen die effectief een volledige onderbreking of een vermindering met 1/5 of de helft vereisen tegenover de eventuele professionele zorg waarvan de patiënt gebruik kan maken.

Voor elk van de drie thematische verloven zijn vanaf 1 juni 2017 de uitkeringen gewijzigd. Het bedrag van de onderbrekingsuitkeringen is verhoogd voor de werknemers (uit de privésector) die een eenoudergezin vormen, d.w.z. de werknemers die uitsluitend samenwonen met één of meer kinderen ten laste. Het gaat om een verhoging van 38% voor de werknemers die hun prestaties volledig onderbreken of halftijds verminderen en een verhoging van 21% in het geval van een vermindering met 1/5.

Voor de werknemers van 50 jaar of ouder, die recht hebben op een verhoogde onderbrekingsuitkering als ze hun prestaties met de helft of met 1/5 verminderen, wordt het bedrag van de verhoging verlaagd.

In de loop van het jaar 2019 vonden nog een aantal reglementaire wijzigingen plaats die grotendeels het ouderschapsverlof betroffen. De Wet van 14 december 2018 houdende diverse arbeidsbepalingen heeft het begrip 'gehandicapt kind' immers uitgebreid. Die wet trad in werking op 31 december 2018 en was onmiddellijk van toepassing. Om voortaan het recht op ouderschapsverlof te verkrijgen voor een kind tussen 12 en 21 jaar moet het kind een handicap hebben van minstens 66% of een handicap hebben die het volgende met zich meebrengt:

- minstens 4 punten in pijler 1 van de medisch-sociale schaal, in de zin van de kinderbijslagreglementering,
- of minstens 9 punten in de 3 pijlers van de medisch-sociale schaal samen, in de zin van de kinderbijslagreglementering (d.i. het nieuwe begrip ingevoerd door de wet).

Vanaf 1 juni 2019 treedt de flexibilisering van bepaalde onderbrekingen in het kader van ouderschapsverlof en verlof voor medische bijstand in werking in de private sector en in de lokale en provinciale administraties. In de publieke sector treedt die flexibilisering in werking vanaf 1 augustus 2019. In het geval van een volledige onderbreking van de werktijd, kan de duur van een maand voortaan worden opgesplitst in weken. Bij een halftijdse onderbreking in het kader van ouderschapsverlof mag de duur van 2 maanden worden opgedeeld per maand.

De mogelijkheid om in het kader van het ouderschapsverlof de werktijd met 1/10 te onderbreken, bestaat vanaf 1 juni 2019 in de private sector en in de lokale en provinciale besturen en vanaf 1 augustus 2019 in de publieke sector. Dit laat voltijdse werknemers toe hun prestaties elke week met een halve dag of om de twee weken met een volledige dag te verminderen. Voor elk kind jonger dan 12 jaar (of 21 jaar indien het kind gehandicapt is), kan maximum 40 maanden 1/10 ouderschapsverlof worden genomen, eventueel op te splitsen in periodes per 10 maanden.

Ten slotte dienen we ook nog te vermelden dat vanaf 1 oktober 2019 een nieuw thematisch verlof in het leven is geroepen, het verlof voor erkende mantelzorgers. Vanaf 1 september 2020 is het mogelijk om dit verlof aan te vragen bij de RVA. Voor dit nieuwe verlof zijn in totaal in 2020 15 betalingen verricht.

Om de coronacrisis in 2020 door te komen, heeft de federale regering beslist om een nieuwe vorm van ouderschapsverlof in het leven te roepen om ouders te helpen om hun werk en de opvang van hun kinderen te combineren (zie hoofdstuk 1). Deze maatregel was van toepassing in de periode mei t.e.m. september 2020. Dit ouderschapsverlof kon worden opgenomen in een halftijdse onderbreking of een onderbreking met 1/5. Voor een alleenwonende ouder of een ouder van een kind met een handicap was een voltijdse onderbreking eveneens mogelijk vanaf de maand juli. De uitkering in dit stelsel lag 25 tot 50% hoger dan het bedrag van het gewone ouderschapsverlof. De duurtijd van het corona-ouderschapsverlof werd niet afgetrokken van de maximumduur van het gewone ouderschapsverlof. Een diepgaande analyse van het corona-ouderschapsverlof kan teruggevonden worden in de gelijknamige spotlightpublicatie op de RVA-website (www.rva.be) in de rubriek "Documentatie/publicaties/studies".

Tabel 104

Aantal personen toegetreden tot de thematische verloven⁴³

	Ouderschapsverlof	Palliatieve zorgen	Medische bijstand	Totaal
2011	64 534	1 481	10 225	76 240
2012	64 815	1 616	11 091	77 522
2013	68 092	1 735	13 981	83 808
2014	69 224	1 863	15 098	86 185
2015	68 907	1 777	14 318	85 002
2016	72 173	1 813	15 359	89 345
2017	75 258	2 041	16 421	93 720
2018	75 545	2 009	15 461	93 015
2019	85 211	2 002	17 877	105 090
2020	126 701	1 779	15 819	144 299
Evol. 2011-2020	+62.167	+298	+5.594	+68.059
	+96,3%	+20,1%	+54,7%	+89,3%
Evol. 2019-2020	+41.490	-.223	-2.058	+39.209
	+48,7%	-11,1%	-11,5%	+37,3%

Tussen 2011 en 2020 is er voor alle stelsels van thematische verloven samen een stijging van het aantal intreders van 89,38%. In die periode is de stijging in relatieve termen het kleinst in het stelsel van het verlof voor palliatieve zorgen: +20,1%. Bij het ouderschapsverlof en voor medische bijstand bedragen de stijgingen van het aantal intreders respectievelijk 96,3% en 54,7%. Het ouderschapsverlof is nog steeds het belangrijkste stelsels.

Op jaarbasis stijgt het aantal intreders in het ouderschapsverlof (onder invloed van het corona-ouderschapsverlof - cf. hoofdstuk 1) 48,7% . Voor het verlof voor palliatieve zorgen daalt het aantal intreders met 11,1% en voor medische bijstand daalt het aantal intreders met 11,5%

In 2019 werd het ouderschapsverlof met 1/10 ingevoerd. Dit ouderschapsverlof kende 2.410 maandelijkse aanvragen in 2019 en 8.480 in 2020.

⁴³ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.9

Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

Vanaf 1 januari 2012 werd de crisispremie, een tijdelijke anti-crisismaatregel die van toepassing was in 2010 en 2011, omgezet in een nieuwe regeling van onbepaalde duur, met name de ontslaguitkering. De nieuwe regeling is van toepassing bij alle ontslagen, betekend vanaf 1 januari 2012.

Aan het basisprincipe van de crisispremie werd niet geraakt: de ontslaguitkering blijft een eenmalige premie, betaald aan ontslagen arbeiders. De modaliteiten ondergingen echter wel enkele belangrijke wijzigingen. Zo is de ontslaguitkering volledig ten laste is van de RVA, terwijl de crisispremie in principe voor 1/3 gedragen werd door de werkgever. Verder werden ook de bedragen variabel gemaakt in functie van de anciënniteit en het toepassingsgebied gewijzigd.

Sinds 1 januari 2014 wordt onder bepaalde voorwaarden een ontslagcompensatievergoeding toegekend aan arbeiders die ontslagen werden na 31 december 2013 en een arbeidsovereenkomst hadden die aanving vóór 1 januari 2014. De ontslagcompensatievergoeding werd in het leven geroepen om het verschil weg te werken tussen de opzeggingsvergoeding voor arbeiders en die voor bedienden. Het gedeelte van de opzeggingsvergoeding dat betrekking heeft op de periode vóór 1 januari 2014 wordt immers nog volgens de oude regels berekend. De ontslagcompensatievergoeding wordt enkel toegekend aan arbeiders die op het moment van hun ontslag 20 jaar anciënniteit tellen (15 jaar vanaf 1 januari 2015 en 10 jaar vanaf 1 januari 2016; vanaf 1 januari 2017 valt de anciënniteitsvoorwaarde weg). Ze kan niet gecumuleerd worden met een ontslaguitkering. Ontslagen arbeiders die onvoldoende anciënniteit hebben om aanspraak te maken op een ontslagcompensatievergoeding kunnen wel een ontslaguitkering krijgen indien ze voldoen aan de voorwaarden.

De evolutie van deze stelsels wordt beschreven in het zevende hoofdstuk van dit volume van het RVA-jaarverslag.

Internationale vergelijking⁴⁴

10.1

Werkloosheid

10.1.1

Geharmoniseerde werkloosheidsgraad

Tabel 105

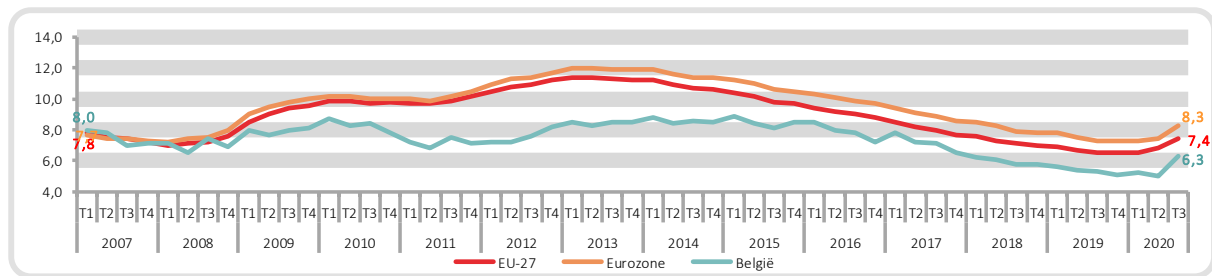
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad (in %) – Jaarcijfers

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Evol. 2007-2020
EU 27	7,5	7,2	9,1	9,8	9,9	10,8	11,4	10,8	10,0	9,1	8,1	7,2	6,7	7,2	-0,3 p.
Eurozone	7,5	7,6	9,6	10,2	10,2	11,4	12,0	11,6	10,9	10,0	9,1	8,2	7,6	8,0	+0,5 p.
België	7,5	7,0	7,9	8,3	7,2	7,6	8,4	8,5	8,5	7,8	7,1	6,0	5,4	5,6	-1,9 p.

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a).

⁴⁴ In 2020 verliet het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie (EU-28), die daarna nog 27 lidstaten telt (EU-27). Omwille van de conformiteit gebruiken we enkel gegevens voor EU-27, en dit voor alle jaren.

Grafiek 84
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad (in %)
Trimestriële cijfers

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_q).

Eurostat, de statistische dienst van de Europese Commissie, publiceert een internationaal geharmoniseerde statistiek van de werkloosheidsgraad, gebaseerd op een trimestriële enquête bij een steekproef van de bevolking. De evolutie van de Belgische werkloosheidsgraad volgt niet dezelfde tendens als het Europese gemiddelde (Europese Unie of eurozone). In vergelijking met dat gemiddelde is de geharmoniseerde werkloosheidsgraad in België tijdens de crisis van 2009 minder sterk gestegen en is hij sterker gedaald in 2010 en 2011. De geharmoniseerde werkloosheidsgraad lag in België in 2011 gemiddeld zelfs 0,3 procentpunt lager dan het precrisisniveau van 2007 (cf. tabel 105).

Vanaf de conjuncturele ommekeer in de tweede helft van 2011 zijn de gemiddelde werkloosheidsgraden van de Europese Unie van de 27 en van de eurozone opnieuw gaan stijgen, terwijl die toename zich in België pas vanaf T2 2012 voordeed en bovendien minder sterk was.

De dalende trend die vanaf de 2de helft van 2013 merkbaar is op Europees niveau, deed zich in eerste instantie echter niet voor in België. De Belgische werkloosheidsgraad steeg integendeel, tot een maximum van 8,7% in T2 2015. Die evolutie werd waarschijnlijk mede beïnvloed door de uitbreiding van de verplichting tot inschrijving als werkzoekende in België (optrekken van de leeftijdsvoorwaarden sinds 2013).

Vanaf T4 2015 lijkt er echter een einde gekomen aan de stijgende trend in België. Zo zien we dat zich vanaf begin 2016 een daling aftekent van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad. Omwille van de COVID-19-crisis stijgt de geharmoniseerde werkloosheidsgraad echter opnieuw. In T3 2020 bedraagt hij 6,3% in België, tegenover 7,4% in de EU-27 en 8,3% in de eurozone.

Over de volledige periode bekeken, heeft de geharmoniseerde werkloosheidsgraad in België een veel stabielere verloop gekend dan het Europese gemiddelde. Wanneer we de Belgische werkloosheidsgraad in T3 2020 vergelijken met die van voor de crisis in 2007, dan stellen we een daling vast van 1,7 procentpunt. Op Europees niveau was er over dezelfde periode een daling van 0,4% in de EU-27, en een stijging van 0,6% in de eurozone.

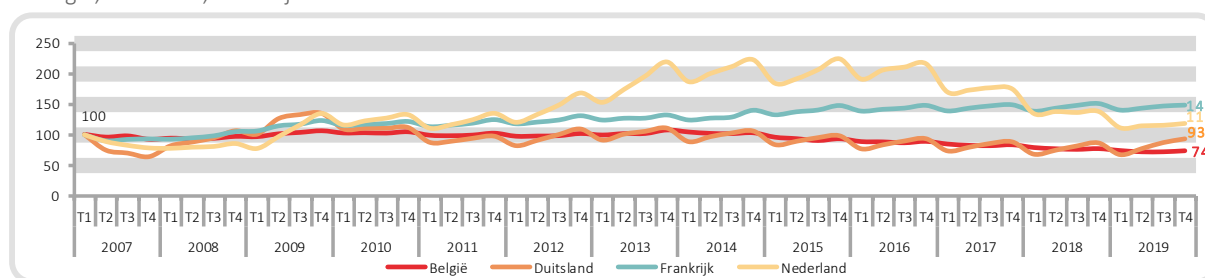
10.1.2

Administratieve vergoede werkloosheid in België en zijn buurlanden

Grafiek 85 toont de evolutie van de administratieve vergoede werkloosheid in België en zijn buurlanden Duitsland, Frankrijk en Nederland, waarbij telkens het eerste trimester van 2007 geldt als basis 100. De cijfers zijn beschikbaar tot en met T4 2019. Meer informatie over de gebruikte methodologie is terug te vinden in de RVA-studie “De werkloosheid in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland volgens drie benaderingen”, gepubliceerd op de RVA-website (www.rva.be) in oktober 2019.

Grafiek 85

Evolutie van de administratieve vergoede werkloosheid in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland

Het gaat om de volledige werkloosheid bij werkzoekenden die vergoed worden a.d.h.v. een stelsel van werkloosheidsverzekering: voor België de UVW-WZ; voor Duitsland Arbeitslosengeld SGB III – arbeitslos, voor Frankrijk RAC sans AFR; en voor Nederland de WW-uitkering. Bronnen: RVA: Directie Statistiek, Monatsberichte BFA (DE), Pôle emploi: Séries Statistiques (FR) en Centraal Bureau voor de Statistiek (NL).

Ook volgens deze statistiek blijkt de Belgische werkloosheid ten opzichte van de andere landen een stabiel karakter te vertonen. De administratieve werkloosheid in België reageert minder fel op de crisis in 2009 en 2010 dan in Duitsland, Frankrijk en Nederland het geval is. In T4 2019 eindigt ze 26,0% lager dan in T1 2007.

Frankrijk en Nederland leden daarentegen sterker onder de neerwaartse Europese conjunctuur en laten in dezelfde periode stijgingen van de administratieve werkloosheid noteren met respectievelijk 49,0% en 18,0%. De evolutie in Duitsland is sinds 2012 vrij goed vergelijkbaar met die in België. In het 4de trimester van 2019 noteren we een daling met 7,0% ten opzichte van T1 2007.

10.1.3⁴⁵

Ratio van de administratieve vergoede werkloosheid in ruime zin tegenover de bevolking op arbeidsleeftijd in België en in zijn buurlanden

Gezien de reglementaire verschillen tussen de vergeleken landen (zo is België bijvoorbeeld het enige land waarin de werkloosheidsuitkering in principe onbeperkt is in de tijd), lijkt het nuttig om ook een vergelijking te maken aan de hand van een ruimere definitie van de administratieve werkloosheid. Tabel 106 geeft voor de periode T1 2007-T4 2019 de ratio's weer van de administratieve werkloosheid in ruime zin ten opzichte van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-74 jaar). De ruimere definitie van administratieve werkloosheid houdt in dat ook de werklozen die worden vergoed via sociale bijstand in beschouwing worden genomen.

In T4 2019 bereikt in België en Duitsland de werkloosheidsratio het laagste niveau van de voorbije 10 jaar, met ratio's die respectievelijk 1,7 en 2,4 procentpunt lager liggen dan in T1 2007. De ratio bedroeg in T4 2019 5,0% in België en 3,1% in Duitsland.

In Nederland en Frankrijk is de werkloosheidsratio de laatste jaren niet systematisch gedaald. In T4 2019 bevindt de werkloosheidsratio van Nederland en Frankrijk zich respectievelijk gelijk en 1,9 procentpunt boven het niveau van T1 2007.

⁴⁵ Omdat de gegevens m.b.t. sociale bijstand voor Frankrijk nog niet beschikbaar waren, is 2019 gebaseerd op een raming van de RSA Socle seul (gegeven voor september geraamd op basis van de evolutie van de voorgaande 5 jaar).

Tabel 106

Ratio van de administratieve vergoede werkloosheid in ruime zin in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland

		België	Duitsland	Frankrijk	Nederland
2007	T1	6,7	5,5	7,6	4,4
	T2	6,4	5,0	7,1	4,2
	T3	6,5	4,8	7,1	4,0
	T4	6,2	4,5	7,1	3,8
	Jaar	6,4	5,0	7,2	4,1
2008	T1	6,3	4,8	7,1	3,8
	T2	6,0	4,4	6,7	3,6
	T3	6,1	4,3	6,9	3,5
	T4	6,0	4,1	7,2	3,5
	Jaar	6,1	4,4	7,0	3,6
2009	T1	6,4	4,9	7,6	3,7
	T2	6,5	4,8	7,5	3,9
	T3	6,7	4,7	7,8	4,1
	T4	6,5	4,5	8,1	4,4
	Jaar	6,5	4,7	7,7	4,0
2010	T1	6,8	5,2	8,2	4,6
	T2	6,6	4,6	7,8	4,6
	T3	6,6	4,5	7,9	4,5
	T4	6,4	4,2	8,1	4,5
	Jaar	6,6	4,6	8,0	4,6
2011	T1	6,5	4,8	8,2	4,7
	T2	6,2	4,3	7,8	4,6
	T3	6,4	4,2	8,0	4,6
	T4	6,2	4,0	8,3	4,6
	Jaar	6,3	4,3	8,0	4,6
2012	T1	6,4	4,5	8,4	4,9
	T2	6,2	4,2	8,0	4,9
	T3	6,3	4,1	8,3	5,0
	T4	6,1	4,0	8,7	5,2
	Jaar	6,2	4,2	8,4	5,0
2013	T1	6,5	4,6	8,8	5,7
	T2	6,4	4,3	8,6	5,8
	T3	6,5	4,2	8,7	5,9
	T4	6,4	4,1	9,0	6,1
	Jaar	6,4	4,3	8,8	5,9
2014	T1	6,8	4,5	8,8	6,5
	T2	6,4	4,2	8,5	6,4
	T3	6,5	4,1	8,7	6,3
	T4	6,2	3,9	9,1	6,3
	Jaar	6,5	4,2	8,8	6,4
2015	T1	6,4	4,4	9,2	6,6
	T2	6,0	4,0	8,9	6,3
	T3	6,0	4,0	9,1	6,3
	T4	5,8	3,8	9,4	6,4
	Jaar	6,1	4,1	9,2	6,4
2016	T1	6,1	4,2	9,7	6,8
	T2	5,8	3,8	9,4	6,6
	T3	5,8	3,8	9,5	6,4
	T4	5,7	3,6	9,7	6,3
	Jaar	5,9	3,8	9,6	6,5
2017	T1	6,0	3,9	9,7	6,4
	T2	5,7	3,6	9,3	6,1
	T3	5,7	3,5	9,5	5,9
	T4	5,5	3,4	9,6	5,6
	Jaar	5,7	3,6	9,5	6,0
2018	T1	5,7	3,6	9,5	5,6
	T2	5,4	3,3	9,1	5,3
	T3	5,4	3,3	9,4	5,0
	T4	5,2	3,1	9,5	4,9
	Jaar	5,4	3,3	9,4	5,2
2019	T1	5,4	3,4	9,6	5,0
	T2	5,1	3,2	9,2	4,7
	T3	5,2	3,2	9,4	4,5
	T4	5,0	3,1	9,5	4,4
	Jaar	5,2	3,2	9,4	4,7

Voor België UVW-WZ en gerechtigden op leefloon of financiële hulp; voor Duitsland Arbeitslosengeld SGB III en Arbeitslosengeld II SGB II – arbeitslos; voor Frankrijk RAC sans AFR, Solidarité en RSA socle seul; en voor Nederland de WW, WWB en WIJ-uitkering. Bronnen: RVA: Directie Statistiek, Budget en Studies, POD Maatschappelijke Integratie, Monatsberichte BFA (DE), Pôle emploi: Séries Statistiques, CAF: L'e-ssentiel + RSA Conjoncture (FR) en Centraal Bureau voor de Statistiek (NL).

Bron bevolkingsgegevens: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

10.2

Werkgelegenheid⁴⁶

10.2.1

Vergelijking tussen België en de EU-27

Tabel 107

Evolutie van de werkgelegenheid in België, de EU-27 en de eurozone in duizendtallen

	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2007	190 543	144 853	4 371	100	100	100
2008	192 779	146 293	4 437	101	101	102
2009	189 295	143 335	4 415	99	99	101
2010	186 517	141 824	4 478	98	98	102
2011	186 534	142 000	4 500	98	98	103
2012	185 806	141 149	4 513	98	97	103
2013	185 067	140 373	4 519	97	97	103
2014	187 238	141 758	4 535	98	98	104
2015	189 261	143 275	4 540	99	99	104
2016	192 144	145 782	4 578	101	101	105
2017	195 138	147 866	4 629	102	102	106
2018	197 478	149 855	4 744	104	103	109
2019	199 443	151 619	4 820	105	105	110
Evol. 2007-2019	+4,7%	+4,7%	+10,3%			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_pganws), werkgelegenheid bij de bevolking vanaf 15 jaar.

Sinds 2007 doet België het op het vlak van werkgelegenheid beter dan het gemiddelde van de Europese landen. Gedurende de crisis van 2009 is de Belgische werkgelegenheid niet onder het niveau van 2007 gezakt, terwijl ze in de periode daarna steeds licht is blijven stijgen. In de EU-27 en de eurozone is de kentering na de economische crisis er pas gekomen in 2014. In 2015 is de groei van de werkgelegenheid relatief bekeken enigszins groter in de EU-27 en de eurozone dan in België. In vergelijking met 2007 is de werkgelegenheid echter in België het sterkst gestegen: +10,3%, tegenover beperktere stijgingen van 4,7% in de EU-27 en in de eurozone.

⁴⁶ De werkgelegenheidscijfers van Eurostat voor 2020 zijn nog niet gekend op het moment van de publicatie van het jaarverslag.

Tabel 108

Werkgelegenheidsgraad in 2019 in België per regio en in de EU-27

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brus. Hfdst. Gew.	België	EU-27	Vershil België - EU 27 (in % punten))
20-64 jaar	75,5	64,6	61,7	70,5	73,1	-2,6
20-29 jaar	69,2	51,6	48,2	60,9	63,6	-2,7
30-54 jaar	86,4	76,5	70,4	81,4	81,6	-0,2
55-64 jaar	54,9	47,4	49,6	52,1	59,1	-7,0
Laaggeschoold	54,2	38,5	39,9	46,3	55,7	-9,4
Middengespoold	74,2	64,8	56,5	69,8	73,4	-3,6
Hooggeschoold	86,1	81,7	78,5	83,8	84,8	-1,0
Belgen	76,3	66,2	61,1	71,8	73,8	-2,0
Andere EU-burgers	75,7	60,7	72,9	70,1	75,5	-5,4
Niet-EU burgers	50,5	32,1	41,9	43,3	60,0	-16,7

Bron: NBB + Eurostat EFT [lfsa_pgaed - lfsa_pganws - lfsa_egaed]

* De kolom "EU-27", lijn "Belgen", bevat niet het aantal Belgen,

Maar de werknemers die werken in het land overeenkomend met hun nationaliteit

Ondanks de positieve trend sinds 2007 blijft de Belgische werkgelegenheidsgraad (70,5% in 2019) onder het Europese gemiddelde (73,1%).

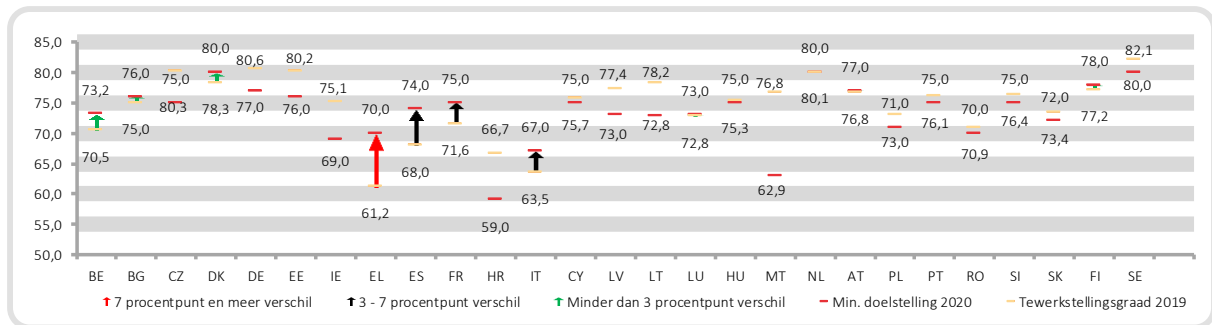
In België is de werkgelegenheidsgraad het hoogst voor personen in de leeftijdsgroep 30-54 jaar (cf. tabel 108).

De werkgelegenheidsgraad in België is voor de 3 studieniveaus lager dan het Europese gemiddelde. Naarmate het studieniveau stijgt wordt het verschil tussen de Belgische en de Europese werkgelegenheidsgraad kleiner.

De werkgelegenheidsgraad van de Belgen die in België werken, ligt lager dan deze van de Europeanen die in het land van hun nationaliteit werken. De werkgelegenheidsgraad van de andere EU-burgers en de niet-EU burgers ligt echter lager dan het Europese gemiddelde.

Grafiek 86

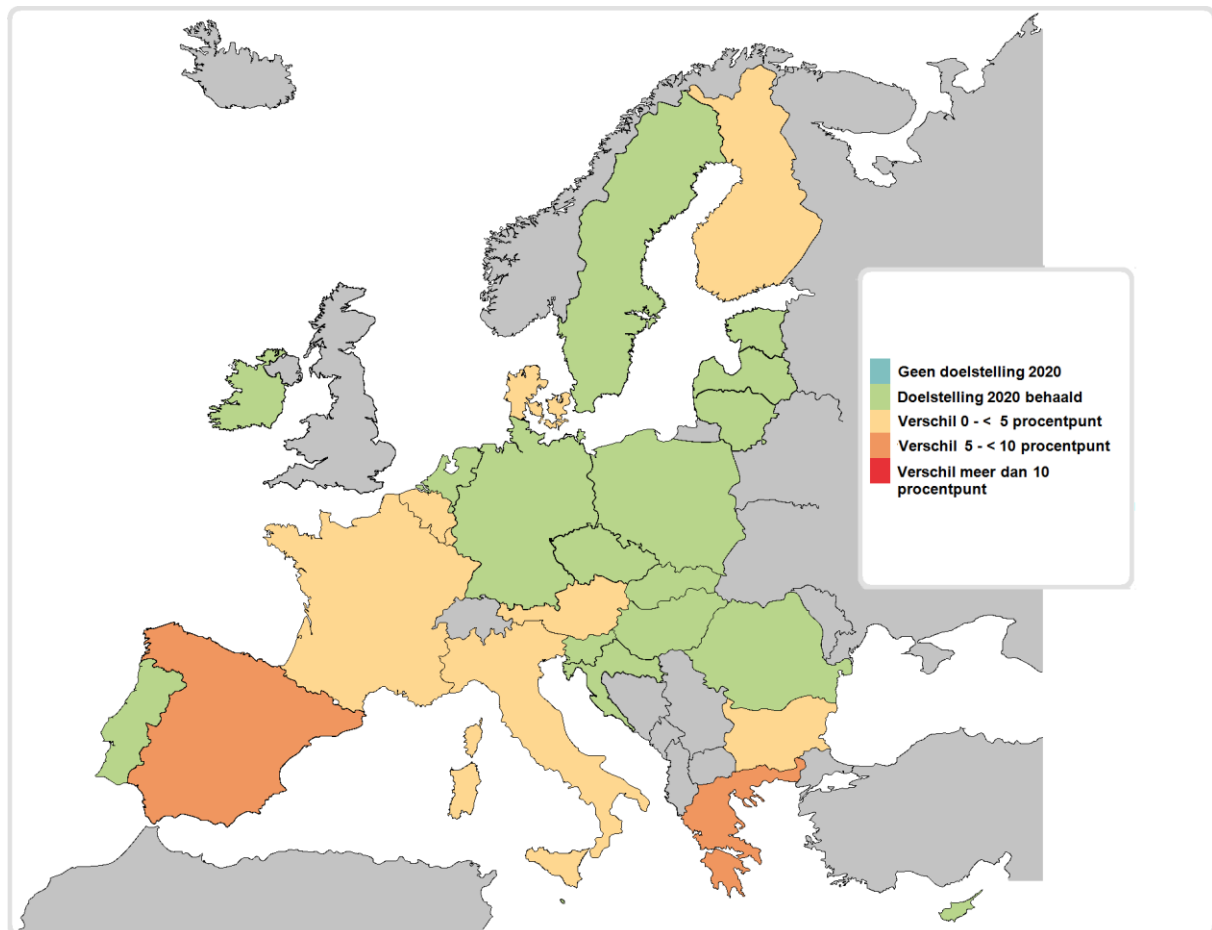
Afstand tot de doelstelling 2020 in de landen van de EU-28

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ergan), werkgelegenheidsgraad bij de bevolking van 20-64 jaar.

Grafiek 87

Kaart met de afstand tot de doelstelling 2020 in de landen van de EU-27

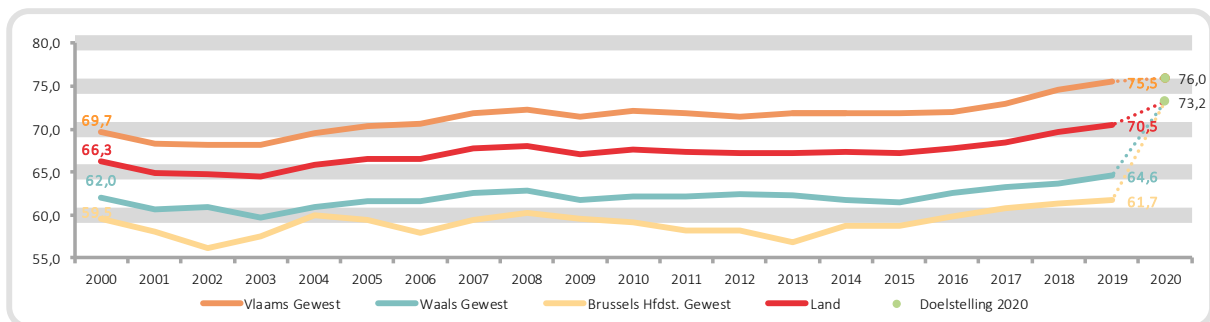
Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ergan), werkgelegenheidsgraad bij de bevolking van 20-64 jaar.

NB: Het Verenigd Koninkrijk (UK) geldt in de EU-28 als uitzondering, als enige lidstaat zonder doelstelling 2020.

Wanneer we in de grafieken 86 en 87 de Belgische werkgelegenheidsgraad vergelijken met die van de andere Europese landen in het licht van de doelstelling 2020, blijkt België qua afstand tot die doelstelling tot de Europese middenmoot te behoren. Op een jaar van het einde van de periode hebben der tien van de lidstaten hun doelstelling voorlopig behaald. Daarbij dient uiteraard in beschouwing te worden genomen dat het gaat om een ambitieuze doelstelling, die werd opgesteld nog voor de financiële en economische crisis aanving. Deze crisis van 2020-2021, waarvan we de gevolgen nog niet volledig kunnen inschatten, zal de vooruitgang in de verschillende landen afremmen.

Grafiek 88

Evolutie van de werkgelegenheidsgraad volgens gewest

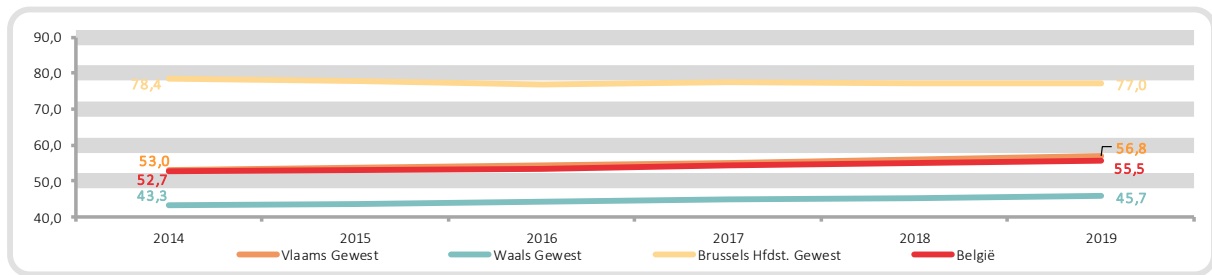
Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfst_r_lfe2emppt), werkgelegenheidsgraad bij de bevolking van 20-64 jaar.

In het kader van de Europese strategie 2020 ter bevordering van de groei en de werkgelegenheid heeft België zich tot doel gesteld om in 2020 een werkgelegenheidsgraad van 73,2% te halen bij de 20-64-jarigen. Met een werkgelegenheidsgraad van 70,5% in 2019 is er dus nog een verschil van 2,7 procentpunten.

Er zijn echter grote verschillen tussen de gewesten onderling. Het Vlaams Gewest heeft voor zichzelf daarenboven een gewestspecifieke doelstelling gefixeerd: 76,0% werkgelegenheidsgraad bij de 20-64 jarigen in het jaar 2020. In 2019 is dit gewest hier nog 0,5 procentpunt van verwijderd.

Grafiek 89

Evolutie van de "jobratio" volgens gewest

Bron: RSZ – Verdeling van de arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling T2 + Eurostat – Population on 1 January by age group, sex and NUTS 3 region (demo_r_pjangrp3)

Om volledig te zijn, kan men ook de "jobsratio" berekenen, d.w.z. het aantal banen op het grondgebied van een regio in verhouding tot de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar).

Ook hier zien we belangrijke verschillen tussen de gewesten. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft met 77,0 de hoogste "jobratio" in 2019. Er zij echter op gewezen dat deze laatste ten opzichte van 2014 afneemt (-1,4 punt). Het Vlaamse en het Waalse Gewest stegen met respectievelijk 3,8 punten (voor een verhouding van 56,8 in 2019) en 2,4 punten (voor een verhouding van 45,7 in 2019).

10.2.2

Vergelijking tussen België en de eurozone

Tabel 109

Evolutie van de werkgelegenheid en de bevolking (in duizendtallen) en de werkgelegenheidsgraad in België en in de EU-19

	2000		2007		2019		Evol. 2000 - 2007		Evol. 2007 - 2019	
	België	Eurozone	België	Eurozone	België	Eurozone	België	Eurozone	België	Eurozone
Werkgelegenheid	4 093	129 652	4 348	143 051	4 771	148 296	+255	+13 399	+423	+5 246
2000 = 100	100	100	106	110	117	114	+6,2	+10,3	+10,3	+4,0
Bevolking	6 719	212 078	7 008	218 709	7 307	218 205	+289	+6 631	+299	-504
2000 = 100	100	100	104	103	109	103	+4,3	+3,1	+4,5	-0,2
Werkgelegenheidsgraad	60,9%	61,1%	62,0%	65,4%	65,3%	68,0%	+1,1 p.	+4,3 p.	+3,2 p.	+2,6 p.

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_egan + lfsa_pganws), werkgelegenheid en bevolking van 15 - 64 jaar.

Als we kijken naar de evolutie van de werkgelegenheid tussen 2000 en 2007, zien we in België een minder sterke groei in vergelijking met de eurozone: respectievelijk +6,2% en +10,3%. Nadien is de situatie omgekeerd. In 2019 bedroeg de werkgelegenheidsgraad in België over de hele periode sinds 2007 +10,3% tegenover gemiddeld +4,0% in het Eurozone.

De werkgelegenheidsgraad volgt een gelijkaardig patroon: tussen 2000 en 2007 stijgt hij sterker in de eurozone (+4,3 procentpunten tegenover +1,1 procentpunt in België). Tussen 2007 en 2019 neemt de Belgische werkgelegenheidsgraad met 3,2 procentpunten toe, in de eurozone stijgt hij met 2,6 procentpunt.

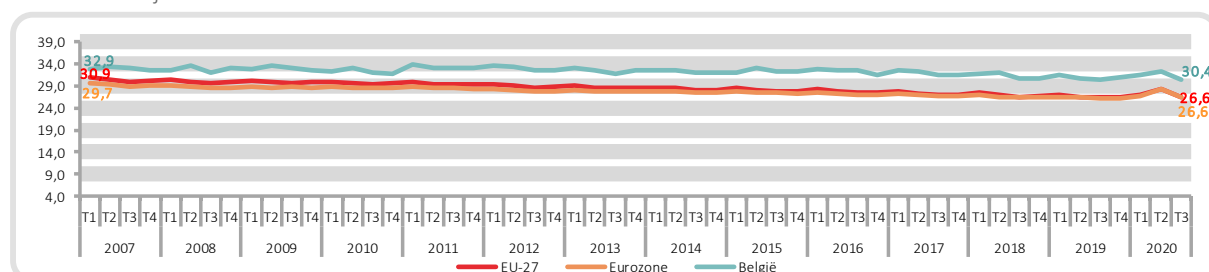
10.3

Inactiviteitsgraad

Grafiek 90

Inactiviteitsgraad (in %)

Trimestriële cijfers

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_ipga).

Terwijl de geharmoniseerde werkloosheidsgraad in België lager is dan de Europese geharmoniseerde werkloosheidsgraad, is de inactiviteitsgraad in België nog steeds hoger dan de Europese inactiviteitsgraad. De arbeidsreserve (inactieve bevolking) blijft dus hoger dan het Europese gemiddelde.

Tabel 110

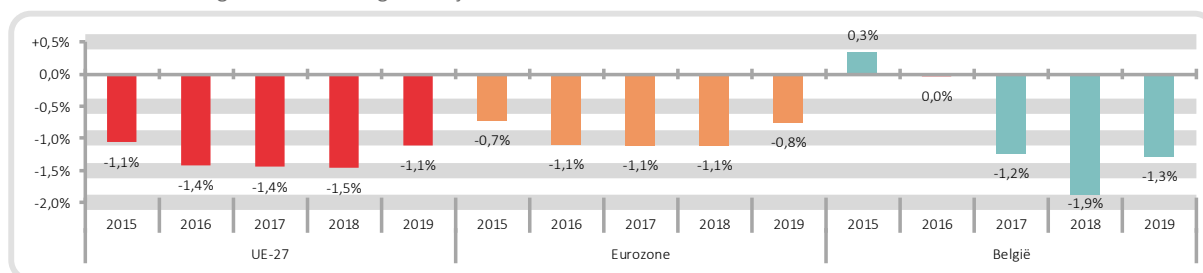
Evolutie van de inactiviteitsgraad in België en Europa

	UE-27	Eurozone	België		UE-27	Eurozone	België
2007	30,4	29,3	32,9	1	2019	2019	2019
2008	30,0	28,8	32,9	2	2018	2018	2018
2009	29,9	28,8	33,1	3	2017	2017	2017
2010	29,7	28,7	32,3	4	2016	2016	2014
2011	29,5	28,5	33,3	5	2015	2015	2010
2012	29,0	28,0	33,1	6	2014	2014	2016
2013	28,7	27,8	32,5	7	2013	2013	2015
2014	28,4	27,7	32,3	8	2012	2012	2013
2015	28,1	27,5	32,4	9	2011	2011	2007
2016	27,7	27,2	32,4	10	2010	2010	2008
2017	27,3	26,9	32,0	11	2009	2008	2009
2018	26,9	26,6	31,4	12	2008	2009	2009
2019	26,6	26,4	31,0	13	2007	2007	2011
Evol. 2007-2019	-3,8	-2,9	-1,9				

Bron: Eurostat – inactiviteitsgraad t.o.v. de gehele bevolking -15-64 jaar - EAK (lfsa_ipga).

Grafiek 91

Relatieve verandering t.o.v. het voorgaande jaar

In 2019 bedroeg de inactiviteitsgraad in België 31,0%. De inactiviteitsgraad daalde dus met -1,9 procentpunt ten opzichte van 2007.

De Europese Unie en de eurozone volgen vergelijkbare, zij het meer uitgesproken tendensen als België. De inactiviteitsgraad in de Europese Unie en de eurozone ligt respectievelijk -3,8 en -2,9 procentpunten lager dan het niveau van vóór de crisis in 2007

Vooruitzichten en budget

In dit laatste deel schetsen we een algemeen overzicht van het RVA-budget voor sociale prestaties. In hoofdstuk 8 kwam reeds een overzicht van de uitgaven aan bod volgens een statistische indeling. Het RVA-budget is echter georganiseerd volgens uitgaveposten. Die indeling ziet er anders uit dan de statistische, aangezien ze conform dient te worden opgesteld voor budgettaire verantwoording.

Deel 11.1 biedt een overzicht van de verhouding tussen de indeling volgens uitgavepost en de statistische indeling. Bovendien wordt voor het jaar 2020 verduidelijkt welke uitgaven in het kader van de Zesde Staatshervorming behouden blijven binnen het federale RVA-budget. Een aantal betalingen werden immers door de RVA als operator verricht op het budget van andere instanties, voornamelijk de gewestelijke.

Deel 11.2 geeft een overzicht van de vooruitzichten en het budget voor 2021. Dit budget wordt historisch gesitueerd in een periode die teruggaat tot en met 2007. In tegenstelling tot in deel 11.1, waarin een historisch overzicht van alle uitgaven per post wordt getoond waarvoor de RVA als operator verantwoordelijk was, worden in de overzichten van deel 11.2 alleen die uitgaven opgenomen die in het jaar in kwestie tot het federale RVA-budget behoorden.

Deel 11.3 ten slotte geeft een overzicht van uitgaven vanaf het jaar 2007, maar dit keer beperkt tot de maatregelen waarvoor de uitgekeerde bedragen in 2020 nog tot het federale RVA-budget behoorden. Op die manier kunnen de reële uitgaven binnen het RVA-budget worden onderscheiden van de uitgaven die voortkomen uit budgettaire overdrachten naar andere instanties.

11.1

Uitgaveposten en de regionalisering

Tabel 111 verduidelijkt de indelingswijze volgens uitgaveposten aan de hand van de fysieke eenheden en totale uitgaven voor 2020. Tabellen 112 en 113 schetsen vervolgens de evolutie op langere termijn volgens die indelingsvorm.

Tabel 111

Overzicht van de indeling van de betalingen in uitgaveposten in 2020 – zonder achterstallige betalingen

	Fysieke eenheden	Uitgaven (in miljoen EUR)
Globale werkloosheid	918.194	9.220,6
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (excl. SWT)	335.512	4.009,4
Tijdelijke werkloosheid	514.195	4.536,7
Deeltijdse werknemers met IGU	31.788	212,6
Vrijgestelde werklozen voor opleidingen of studies	33.740	429,8
Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	2.960	32,0
Andere uitkeringen	5.584	105,7
Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen (excl. niet-bezoldigde periode in het onderwijs)	3.549	10,3
Crisispremie, ontslagpremie, ontslagcompensatievergoeding	2.035	95,4
Activering en premies (incl. mobiliteitstoelag)	47.580	198,8
Werk- en activeringsmaatregelen	45.826	180,4
Vrijstellingen (excl. vrijstellingen voor opleidingen of studies)	1.437	18,0
Andere	317	0,3
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioen)	42.643	681,1
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag	42.636	681,0
Halftijds brugpensioen	7	0,0
Loopbaanonderbreking, tijdkrediet en thematische verlopen	252.046	751,4
Loopbaanonderbreking - federale entiteiten	9.864	33,9
Loopbaanonderbreking - gefedereerde entiteiten	37.440	87,6
Tijdkrediet	95.000	312,7
Thematische verlopen	109.743	317,2
Rest (grensarbeiders)	137	0,2
Algemeen totaal	1.266.185	10.957,8

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de financiering voor de thematische verlopen vanaf 2017 wordt verdeeld onder het globaal beheer voor de private sector en een rijkstoelage van de FOD WASO voor de openbare sector. Voor het gedeelte loopbaanonderbreking bij de federale entiteiten gebeurt de financiering vanaf 2017 via een rijkstoelage van de FOD WASO. Onder de uitgaven voor tijdelijke werkloosheid voor 2020 zijn ook de uitgaven voor de eindejaarspremie voor tijdelijke werklozen omwille van corona begrepen.

Tabel 112

Evolutie van het aantal betalingen volgens uitgavepost

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies (incl. mobiliteits toeslag)	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioen)	Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Rest (grensarbeiders)	Algemeen totaal
2007	783.135	7.295	63.349	114.320	223.319	2.239	1.193.657
2008	763.468	7.267	69.465	115.964	235.679	2.057	1.193.900
2009	867.506	6.834	66.830	118.111	252.429	1.775	1.313.484
2010	832.227	8.717	83.277	120.946	265.575	1.094	1.311.835
2011	775.083	10.050	115.344	119.881	271.290	559	1.292.207
2012	784.061	9.578	100.530	115.728	272.018	500	1.282.415
2013	802.805	10.364	74.938	111.851	269.527	446	1.269.930
2014	757.337	9.389	75.188	107.464	276.301	376	1.226.054
2015	682.199	10.793	75.982	102.066	288.107	325	1.159.472
2016	637.395	9.362	73.978	94.640	280.197	280	1.095.852
2017	578.582	8.782	67.786	84.138	272.070	250	1.011.606
2018	533.590	7.746	63.801	74.516	254.541	215	934.409
2019	507.008	7.030	59.526	57.078	249.367	178	880.186
2020	918.194	5.584	47.580	42.643	252.046	137	1.266.185

Tabel 113

Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens uitgavepost (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies (incl. mobiliteits toeslag)	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioen)	Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Rest (grensarbeiders)	Algemeen totaal
2007	5.744,1	12,7	295,7	1.359,2	646,5	1,8	8.059,9
2008	5.799,8	13,0	323,1	1.442,7	699,9	1,7	8.280,1
2009	6.911,1	12,6	306,9	1.501,9	749,5	1,5	9.483,4
2010	6.807,9	42,9	446,1	1.591,5	782,7	1,1	9.672,2
2011	6.487,7	60,0	728,9	1.637,3	814,3	0,8	9.729,0
2012	6.708,1	68,8	559,3	1.626,4	831,8	0,7	9.795,1
2013	7.033,3	92,2	313,0	1.606,7	829,9	0,6	9.875,7
2014	6.665,2	112,7	321,8	1.546,1	830,6	0,5	9.477,0
2015	5.969,1	166,5	333,4	1.476,0	847,4	0,4	8.792,8
2016	5.676,3	125,7	330,0	1.403,2	815,7	0,4	8.351,2
2017	5.275,9	126,4	304,6	1.267,7	794,1	0,3	7.769,0
2018	4.939,1	103,7	284,0	1.144,2	747,9	0,3	7.219,0
2019	4.710,2	93,3	261,9	890,1	737,9	0,2	6.693,6
2020	9.080,8	105,7	198,8	681,1	751,4	0,2	10.818,1

Het is van groot belang aan te stippen dat in het kader van de Zesde Staatshervorming bepaalde van de bovenstaande uitgaven budgettair werden overgedragen naar de gewesten, maar de RVA hierover nog een (al dan niet tijdelijke) operationele bevoegdheid bewaart. Concreet gezien gaat het om een aantal tewerkstellingsmaatregelen en om de loopbaanonderbreking bij personeelsleden van gefedereerde entiteiten (gewesten en gemeenschappen). Bij het opstellen van het federale RVA-budget wordt geen rekening meer gehouden met die overgedragen uitgaven. Tabel 114 geeft van de voorbije jaren per uitgavepost weer hoeveel betalingen en uitgaven in het federale RVA-budget behouden bleven.

Tabel 114

Overzicht van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties- zonder achterstallige betalingen

	Fysieke eenheden			Uitgaven (in miljoen EUR)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Globale werkloosheid	533.590	507.008	918.194	4.939,1	4.710,2	9.220,6
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (excl. SWT)	364.003	333.980	335.512	3.949,8	3.692,7	4.009,4
Tijdelijke werkloosheid	93.770	99.003	514.195	358,0	371,3	4.536,7
Deeltijdse werknemers met IGU	35.755	33.576	31.788	174,4	169,5	212,6
Vrijgestelde werklozen voor opleidingen of studies	36.564	36.994	33.740	422,5	441,2	429,8
Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	3.498	3.454	2.960	34,4	35,5	32,0
Andere uitkeringen	7.587	6.866	5.462	103,4	93,0	105,5
Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen (excl. niet-bezoldigde periode in het onderwijs)	5.191	4.970	3.426	11,7	12,0	10,1
Crisispremie, ontslagpremie, ontslagcompensatievergoeding	2.396	1.897	2.035	91,6	81,1	95,4
Activering en premies (incl. mobiliteitstoeslag)	1.850	1.782	1.593	21,1	21,0	19,3
Werk- en activeringsmaatregelen	179	164	157	1,4	1,3	1,3
Vrijstellingen (excl. vrijstellingen voor opleidingen of studies)	1.671	1.618	1.437	19,7	19,7	18,0
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggpensioen)	74.516	57.078	42.643	1.144,2	890,1	681,1
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag	74.473	57.058	42.636	1.144,0	890,0	681,0
Halftijds bruggpensioen	43	19	7	0,2	0,1	0,0
Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	207.530	206.890	214.607	638,9	639,1	663,8
Loopbaanonderbreking	12.148	11.199	9.864	40,6	37,9	33,9
Tijdskrediet	111.399	107.392	95.000	354,4	344,9	312,7
Thematische verloven	83.983	88.299	109.743	243,8	256,3	317,2
Rest (grensarbeiders)	215	178	137	0,3	0,2	0,2
Algemeen totaal	825.288	779.802	1.182.636	6.846,9	6.353,7	10.690,5

Het is belangrijk op te merken dat de stijgende trend in de uitgaven duidelijk het gevolg is van de COVID-19-pandemie. De crisis gaf aanleiding tot een hele reeks maatregelen. In hoofdstuk 1 komen deze uitgebreid aan bod. Meer informatie en details betreffende de tijdelijke werkloosheid ingevolge de coronapandemie vindt u in hoofdstuk 1, en in ons artikel “De impact van de COVID-19-pandemie op de werkloosheid: eerste resultaten” (Chloë Loÿen, Nathalie Nuyts en Michiel Segaeert) “ in het themanummer 1/2020 van het Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid, vrij te raadplegen op <https://socialsecurity.belgium.be/nl/belgisch-tijdschrift-voor-sociale-zekerheid/btsz-jaargang-2020>.

11.2

Vooruitzichten en budget voor 2021

Voor het opstellen van het budget voor 2021 houdt de RVA rekening met de prognoses van het Federaal Planbureau en de verlenging van de verschillende economische maatregelen genomen door de federale overheid naar aanleiding van het coronavirus (Kern-beslissing van 12.02.2021). Het Planbureau voorziet in zijn laatste prognose voor België⁴⁷ een economische groei van +4,1% op jaarbasis in 2021.

Het Planbureau verwacht ook een daling in de binnenlandse werkgelegenheid in 2021 met 29.900 eenheden in vergelijking met 2020 (-0,6%).

Tabel 115
Conjuncturele vooruitzichten

	Groeivoet van het bbp in volume (in %)	Binnenlandse werkgelegenheid (in duizendtallen)	UVW-WZ (fysieke eenheden)	Tijdelijke werkloosheid (budgettaire eenheden)
2011	+1,7	4.552,9	445.412	35.895
2012	+0,7	4.572,3	441.406	40.962
2013	+0,5	4.558,9	457.785	42.913
2014	+1,6	4.577,1	458.642	30.677
2015	+2,0	4.617,2	417.432	27.563
2016	+1,3	4.675,1	395.213	25.674
2017	+1,6	4.748,4	373.701	20.824
2018	+1,8	4.818,1	348.221	19.248
2019	+1,7	4.893,7	329.360	19.385
2020	-6,2	4.887,1	339.267	201.999
2021	+4,1	4.857,2	376.749	85.623
Evol. 2019 - 2020	- 8,0 punt(en)	- 0,1%	+ 3,0%	+ 942,0%
Evol. 2020 - 2021	+ 10,3 punt(en)	- 0,6%	+ 11,0%	- 57,6%

Bronnen: RVA - historische gegevens UVW-WZ en tijdelijke werkloosheid; Federaal Planbureau - Economische begroting - Tabel B.5.bis Situatie op de arbeidsmarkt detail; NBB - bbp in miljoenen kettingeuro's - referentiejaar 2016 - van seizoen-schommelingen en kalendereffecten gezuiverde gegevens

⁴⁷ Federaal Planbureau, Economische begroting 2021 (10 februari 2021).

Volgens de prognoses van het Planbureau en de verlenging van de verschillende economische maatregelen die de federale regering naar aanleiding van het coronavirus heeft genomen (besluit van de Kern van 12.02.2021), wordt voor 2021 een stijging van het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen met 11,0% verwacht. De tijdelijke werkloosheid zou in 2021 met 57,6% afnemen.

In tabellen 116 tot en met 120 wordt volgens diverse benaderingen weergegeven welke uitgaven per post voorzien worden voor het jaar 2021. Naar analogie met de werkwijze die voor het merendeel van de tabellen van dit jaarverslag wordt gehanteerd, worden die uitgaven in een historisch perspectief geplaatst dat teruggaat tot 2007. Zoals gezegd zijn hierin alleen die uitgaven opgenomen die in het jaar in kwestie tot het RVA-budget (globaal beheer) behoorden.

Tabel 116

Evolutie van de fysieke eenheden volgens uitgavepost in het federale RVA-budget

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggensioen)	Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Outplacement	Algemeen totaal
2007	783.135	7.295	63.349	114.320	223.319		1.191.418
2008	763.468	7.267	69.465	115.964	235.679		1.191.843
2009	867.506	6.834	66.830	118.111	252.429		1.311.709
2010	832.227	8.717	83.277	120.946	265.575		1.310.741
2011	775.083	10.050	115.344	119.881	271.290		1.291.648
2012	784.061	9.578	100.530	115.728	272.018		1.281.915
2013	802.805	10.364	74.938	111.851	269.527		1.269.485
2014	757.337	9.389	75.188	107.464	276.301		1.225.678
2015	682.199	10.679	1.710	102.066	233.602		1.030.255
2016	637.395	9.247	1.811	94.640	220.191		963.283
2017	578.582	8.595	1.928	84.138	212.422		885.664
2018	533.590	7.587	1.850	74.516	207.530		825.073
2019	507.008	6.866	1.782	57.078	164.712		737.446
2020	918.194	5.462	1.593	42.643	166.427		1.134.318
2021	697.897	6.424	1.700	34.810	156.175	3.750	900.756

Tabel 117

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR)⁴⁸ - zonder achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggensioen)	Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Outplacement	Algemeen totaal
2007	5.744,1	12,7	295,7	1.359,2	646,5		8.058,1
2008	5.799,8	13,0	323,1	1.442,7	699,9		8.278,4
2009	6.911,1	12,6	306,9	1.501,9	749,5		9.481,9
2010	6.807,9	42,9	446,1	1.591,5	782,7		9.671,1
2011	6.487,7	60,0	728,9	1.637,3	814,3		9.728,2
2012	6.708,1	68,8	559,3	1.626,4	831,8		9.794,4
2013	7.033,3	92,2	313,0	1.606,7	829,9		9.875,1
2014	6.665,2	112,7	321,8	1.546,1	830,6		9.476,5
2015	5.969,1	166,3	17,4	1.476,0	719,7		8.348,5
2016	5.676,3	125,5	19,3	1.403,7	679,4		7.903,6
2017	5.275,9	126,2	21,3	1.267,7	658,9		7.349,9
2018	4.939,1	103,4	21,1	1.144,2	638,9		6.846,6
2019	4.710,2	93,0	21,0	890,1	510,8		6.225,1
2020	9.220,6	105,5	19,3	681,1	517,0		10.543,5
2021	7.198,5	115,1	20,8	558,2	489,3	33,0	8.415,0

⁴⁸ Voor de interpretatie van de budgetten voor het jaar 2018, 2019, 2020 en 2021 dient men er rekening mee te houden dat de loopbaanonderbreking en de thematische verloven voor de openbare sector vanaf dan worden gefinancierd via een dotatie door de FOD WASO.

Tabel 118

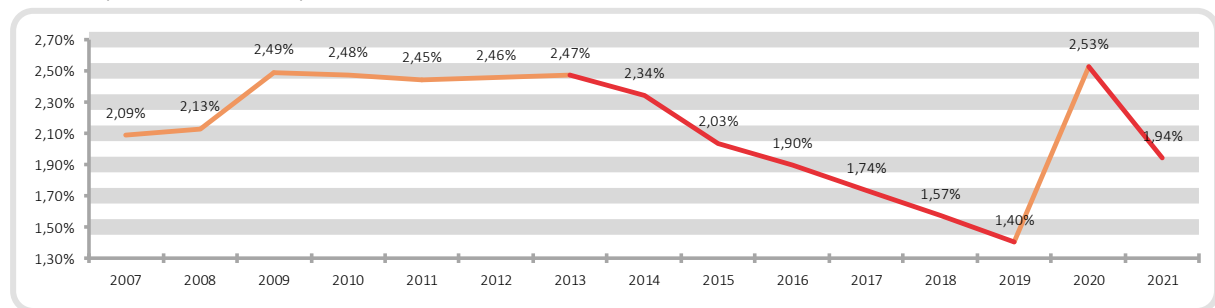
Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp

	Bbp in miljoenen kettingeuro's	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggensloen)	Loopbaan- onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Outplacement	Algemeen totaal
2007	385.901,0	1,49%	0,003%	0,08%	0,35%	0,17%		2,09%
2008	388.916,0	1,49%	0,003%	0,08%	0,37%	0,18%		2,13%
2009	380.164,0	1,82%	0,003%	0,08%	0,40%	0,20%		2,49%
2010	390.596,0	1,74%	0,01%	0,11%	0,41%	0,20%		2,48%
2011	397.621,0	1,83%	0,02%	0,18%	0,41%	0,20%		2,45%
2012	398.553,0	1,88%	0,02%	0,14%	0,41%	0,21%		2,46%
2013	399.353,0	1,76%	0,02%	0,08%	0,40%	0,21%		2,47%
2014	404.751,0	1,85%	0,03%	0,08%	0,38%	0,11%		2,34%
2015	410.435,0	1,45%	0,04%	0,00%	0,36%	0,18%		2,03%
2016	416.452,0	1,36%	0,03%	0,00%	0,34%	0,16%		1,90%
2017	423.563,0	1,25%	0,03%	0,01%	0,30%	0,16%		1,74%
2018	436.537,0	1,13%	0,02%	0,005%	0,26%	0,15%		1,57%
2019	444.148,0	1,06%	0,02%	0,005%	0,20%	0,12%		1,40%
2020	416.435,8	2,21%	0,03%	0,005%	0,16%	0,12%		2,53%
2021	433.509,7	1,86%	0,03%	0,005%	0,13%	0,11%	0,01%	1,94%

Bron i.v.m. het bbp: NBB - bbp in miljoenen kettingeuro's - referentiejaar 2016 - van seizoenschommelingen en kalendereffecten gezuiverde gegevens

Grafiek 92

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp

Tabel 119

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in prijzen van 2007 (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen

	Vereffenings-coëfficiënt werkloosheid, activering en SWT	Vereffenings-coëfficiënt loopbaan-onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggensloen)	Loopbaan- onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Outplacement	Algemeen totaal
2007	1,1487	1,1487	5.744,1	12,7	295,7	1.359,2	646,5		8.058,1
2008	1,1953	1,1894	5.573,8	12,5	310,5	1.386,5	676,0		7.959,2
2009	1,2190	1,2190	6.512,5	11,9	289,2	1.415,3	706,2		8.935,1
2010	1,2271	1,2251	6.372,8	40,2	417,6	1.489,8	733,9		9.054,2
2011	1,2599	1,2579	5.915,0	54,7	664,5	1.492,7	743,7		8.870,6
2012	1,2936	1,2894	5.956,5	61,1	496,7	1.444,2	741,0		8.699,4
2013	1,3195	1,3195	6.122,9	80,2	272,5	1.398,7	722,5		8.596,8
2014	1,3195	1,3195	5.802,4	98,1	280,1	1.346,0	723,1		8.249,8
2015	1,3195	1,3195	5.196,4	144,8	15,1	1.285,0	626,6		7.267,8
2016	1,3349	1,3349	4.884,5	108,0	16,6	1.207,5	584,6		6.801,2
2017	1,3616	1,3616	4.451,0	106,4	17,9	1.069,5	555,9		6.200,7
2018	1,3819	1,3819	4.105,6	85,9	17,5	951,1	531,1		5.691,2
2019	1,4002	1,4002	3.864,2	76,3	17,2	730,2	419,0		5.107,0
2020	1,4235	1,4235	7.440,6	85,1	15,6	549,6	417,2		8.508,1
2021	1,4282	1,4282	5.789,8	92,6	16,7	449,0	393,6	26,5	6.768,2

Tabel 120

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in prijzen van 2007 (index 2007=100) - zonder achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggpensioen)	Loopbaan-onderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	Algemeen totaal
2007	100	100	100	100	100	100
2008	97	98	105	102	105	99
2009	113	94	98	104	109	111
2010	111	317	141	110	114	112
2011	103	431	225	110	115	110
2012	104	481	168	106	115	108
2013	107	632	92	103	112	107
2014	101	773	95	99	112	102
2015	90	1.141	5	95	97	90
2016	85	851	6	89	90	84
2017	77	839	6	79	86	77
2018	71	677	6	70	82	71
2019	67	601	6	54	65	63
2020	130	671	5	40	65	106
2021	101	730	6	33	61	84

Voor de volledigheid geeft tabel 121 voor de meest recente jaren een overzicht weer van de impact van achterstallige betalingen op de RVA-uitgaven. In de begroting en de boekhouding van de RVA moeten immers alle betalingen worden geregistreerd; en dat conform de boekhoudkundige regels van de OISZ (KB van 26.01.2014).

Tabel 121

Achterstallen op de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR)

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggpensioen)	Loopbaan-onderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	Outplacement	Algemeen totaal
2015	Uitgaven	5.969,1	166,3	17,4	1.476,0	719,7	8.348,5
	Achterstallen	72,7	3,0	0,2	1,0	1,3	78,2
	% achterstallen	1,2%	1,8%	0,9%	0,1%	0,2%	0,9%
	Totaal	6.041,8	169,4	17,5	1.477,0	721,0	8.426,7
2016	Uitgaven	5.676,3	125,5	19,3	1.403,2	679,4	7.903,6
	Achterstallen	64,5	2,8	0,1	1,0	0,9	69,3
	% achterstallen	1,1%	2,2%	0,6%	0,1%	0,1%	0,9%
	Totaal	5.740,8	128,3	19,4	1.404,2	680,2	7.972,9
2017	Uitgaven	5.275,9	126,2	21,3	1.267,7	658,9	7.349,9
	Achterstallen	60,2	2,5	0,2	0,9	1,2	65,0
	% achterstallen	1,1%	2,0%	0,9%	0,1%	0,2%	0,9%
	Totaal	5.336,1	128,7	21,5	1.268,5	660,2	7.414,9
2018	Uitgaven	4.939,1	103,4	21,1	1.144,2	638,9	6.846,6
	Achterstallen	58,6	2,6	0,2	0,7	1,2	63,3
	% achterstallen	1,2%	2,5%	0,9%	0,1%	0,2%	0,9%
	Totaal	4.997,6	105,9	21,3	1.144,9	640,1	6.909,9
2019	Uitgaven	4.710,2	93,0	21,0	890,1	639,1	6.353,4
	Achterstallen	58,3	2,5	0,2	0,6	1,4	63,0
	% achterstallen	1,2%	2,7%	0,7%	0,1%	0,2%	1,0%
	Totaal	4.768,5	95,6	21,1	890,7	640,5	6.416,4
2020	Uitgaven	9.220,6	105,5	19,3	681,1	663,8	10.690,3
	Achterstallen	94,2	2,2	0,2	0,6	2,1	99,3
	% achterstallen	1,0%	2,1%	0,9%	0,1%	0,3%	0,9%
	Totaal	9.314,8	107,7	19,5	681,7	665,9	10.789,6
2021	Uitgaven	7.198,5	115,1	20,8	558,2	623,7	8.549,4
	Achterstallen	82,0	2,9	0,2	0,5	1,9	87,6
	% achterstallen	1,1%	2,5%	1,1%	0,1%	0,3%	1,0%
	Totaal	7.280,5	118,0	21,0	558,8	625,6	8.637,0

11.3

Besparingen in de sociale uitgaven

Wij sluiten dit deel af met een weergave van de evolutie van de sociale uitgaven binnen het federale RVA-budget. Gezien de overdrachten in het kader van de Zesde Staatshervorming is het niet vanzelfsprekend om een duidelijk overzicht te bekomen. Tabel 122 en grafiek 93 tonen dan ook de evolutie sinds 2007 van de uitgaven die niet zijn overgedragen (en dus m.a.w. anno 2020 nog steeds tot het RVA-budget behoren).⁴⁹ Het is belangrijk op te merken dat de stijgende trend in de uitgaven duidelijk het gevolg is van de COVID-19-pandemie. Meer informatie en details ingevolge de coronapandemie vindt u in hoofdstuk 1.

Tabel 122

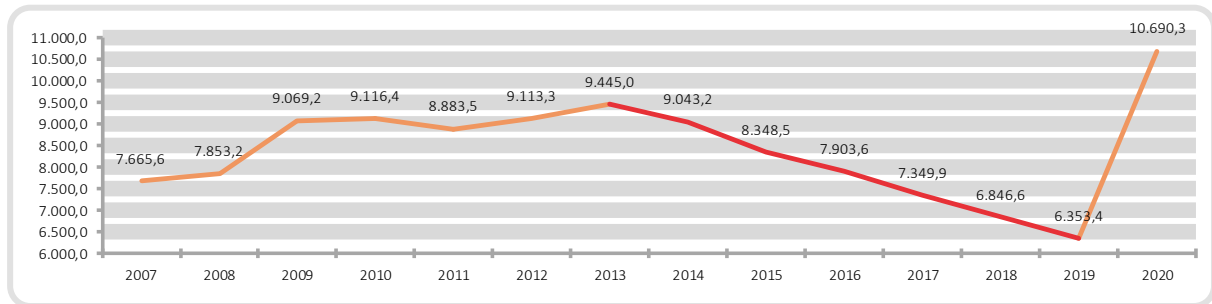
Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgaveposten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioen)	Tijdskrediet en thematische verlopen (privésector)	Loopbaanonderbreking (federale deel) en thematische verlopen (publieksector)	Algemeen totaal	Loopbaanonderbreking (regionale deel)
2007	5.744,1	12,7	15,2	1.359,2	412,6	122,0	7.665,6	112,0
2008	5.799,8	13,0	16,8	1.442,7	452,7	128,2	7.853,2	119,0
2009	6.911,1	12,5	17,4	1.501,9	497,6	128,7	9.069,2	123,1
2010	6.807,9	42,8	16,8	1.591,5	527,6	129,8	9.116,4	125,3
2011	6.487,7	59,9	16,4	1.637,3	549,3	132,9	8.883,5	132,1
2012	6.708,1	68,6	16,5	1.626,4	562,5	131,2	9.113,3	138,1
2013	7.033,3	92,0	16,9	1.606,7	563,7	132,4	9.445,0	133,8
2014	6.665,2	112,6	17,9	1.546,1	567,2	134,3	9.043,2	129,1
2015	5.969,1	166,3	17,4	1.476,0	583,8	135,9	8.348,5	127,7
2016	5.676,3	125,5	19,3	1.403,2	550,4	128,9	7.903,6	136,3
2017	5.275,9	126,2	21,3	1.267,7	533,4	125,6	7.349,9	135,2
2018	4.939,1	103,4	21,1	1.144,2	511,9	127,0	6.846,6	109,0
2019	4.710,2	93,0	21,0	890,1	510,8	128,3	6.353,4	98,8
2020	9.220,6	105,5	19,3	681,1	517,0	146,8	10.690,3	87,6

⁴⁹ Met uitzondering van de overgedragen gevallen van loopbaanonderbreking, waarvoor niet kon worden bepaald welke gevallen in het verleden volgens de huidige bevoegdheidsverdeling onder het gewestelijke budget gerekend zouden geweest zijn.

Grafiek 93

Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgavepos-
ten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen
EUR) – zonder achterstallige betalingen

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de financie-
ring voor de thematische verlopen vanaf 2017 wordt
verdeeld onder het globaal beheer voor de private
sector en een rijkstoelage van de FOD WASO voor
de openbare sector. Voor het gedeelte loopbaan-
onderbreking bij de federale entiteiten gebeurt de fi-
nanciering vanaf 2017 via een rijkstoelage van de
FOD WASO.

Voor de volledigheid geeft tabel 123 voor de
meest recente jaren een overzicht van de uitga-
venposten voor sociale prestaties met inbegrip
van de achterstallige betalingen op de RVA-
uitgaven en dat conform de huidige boekhoud-
kundige regels.

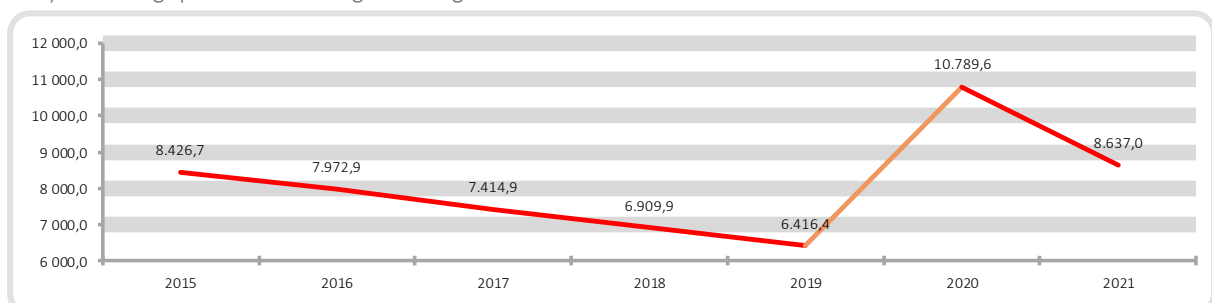
Tabel 123

Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgavepos-
ten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen
EUR) – met inbegrip van achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halfijds brugpensioen)	Tijdskrediet en thematische verlopen (privésector)	Outplacement	Loopbaanonderbreking (federale deel) en thematische verlopen (publieksector)	Algemeen totaal
2015	6.041,8	169,4	17,5	1.477,0	584,9		136,2	8.426,7
2016	5.740,8	128,3	19,4	1.404,2	551,1		129,1	7.972,9
2017	5.336,1	128,7	21,5	1.268,5	534,2		125,9	7.414,9
2018	4.997,6	105,9	21,3	1.144,9	512,8		127,4	6.909,9
2019	4.768,5	95,6	21,1	890,7	511,8		128,7	6.416,4
2020	9.314,8	107,7	19,5	681,7	518,4		147,4	10.789,6
2021	7.280,5	118,0	21,0	558,8	490,7	33,0	135,0	8.637,0

Grafiek 94

Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgavepos-
ten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen
EUR) met inbegrip van achterstallige betalingen

Statistische RVA-publicaties in 2020

Maandelijks bijgewerkte tabellen met basisgegevens:

- Volledige werkloosheid
- Tijdelijke werkloosheid en verwante uitkeringen
- Deeltijdse werknemers
- Werk en activeringsmaatregelen
- Vrijstellingen
- Sancties (van 2010 tot 2019)
- Verloven
- Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven
- Dienstencheques (tot eind 2015)
- Werkzoekende werklozen
- Tegen werkloosheid verzekerden en werkloosheidsgraden (van 2009 tot 2018)
- Andere
- Cijfers volgens statuut, gemeente, arrondissement en provincie

Tijdelijke werkloosheid wegens coronavirus COVID-19:

- Specifieke opvolgingsstatistieken m.b.t. corona

De federale cijfers van de vergoede werklozen:

- Maandelijks publicatie van een commentaar + gegevens

Federale cijfers Loopbaanonderbreking - Tijdskrediet:

- Maandelijks publicatie van een commentaar + gegevens

Cijfers van controle:

- Driemaandelijks publicatie

De brochure 'Trimestriële indicatoren van de arbeidsmarkt':

- Driemaandelijks publicatie

Punctuele publicaties:

- Bijkomende activiteiten gedurende de werkloosheid: een stap richting voltijdse tewerkstelling? - december 2020
- Alleenstaande ouders in de werkloosheid en in de stelsels van werkonderbrekingen - oktober 2020

Bijdragen aan interdepartementale publicaties:

- Monitoring van de sociale impact van de COVID-19-crisis in België (Working Group Social Impact COVID-19)
- De respons van de sociale bescherming op de COVID-19-pandemie (BTSZ editie 1/2020)

Lijst van afkortingen

ABVV	Algemeen Belgisch Vakverbond
ACCO	Activiteitencoöperatie
ACLVB	Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België
ACOD	Algemene Centrale der Openbare Diensten
ACTIRIS	Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling
ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
ADG	Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft
ADMB	Algemeen Dienstbetoon voor Middenstandsberoepen
AD	SEI Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
APE	Aides à la promotion de l'emploi (bevordering van de tewerkstelling in Wallo- nië)
ARAB	Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming
Art.	Artikel
ARZA	Algemeen Repertorium van de Zelfstandige Arbeiders
ASR	Aangifte sociaal risico
Bbp	Bruto binnenlands product
BBZ	Bureau Belgische Zaken
BCP	Business Continuity Plan
BO	Beroepsopleiding
BOC	Basisoverlegcomité
BPM	Business Process Management
BPR	Business Process Reengineering
BS	Belgisch Staatsblad
CAF	Common Assessment Framework
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
Cass.	Cassatie
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCD	Centrale controledienst
CCOD	Christelijke Centrale der Openbare Diensten
CFIV	Cel voor Financiële Informatieverwerking
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
DmfA	Multifunctionele aangifte

DBR	Deeltijds werknemer met behoud van rechten
DOO	Dienst Organisatieontwikkeling
DSP	Doorstromingsprogramma
EAK	Enquête naar de arbeidskrachten
EER	Europese Economische Ruimte
EFQM	European Foundation for Quality Management
EGKS	Europese Gemeenschap voor Kolen- en Staalnijverheid
E-gov	E-government
EIPA	European Institute for Public Administration
EIS	Executive Information System
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme
EMU	Europese Monetaire Unie
EPM	Expenditure Performance Management
EU	Europese Unie
Epv	Elektronisch proces-verbaal
EWE	Eerste werkervaringscontract
FAMIFED	Federaal agentschap voor de kinderbijslag
FPB	Federaal Planbureau
FOD	Federale Overheidsdienst
Forem	Office communautaire et régional de la Formation professionnelle et de l'Emploi
FPD	Federale Pensioendienst
FSO	Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers
GAK	Gemeenschappelijk Administratiekantoor
GDZ	Geïnformatiseerde directiezaal
Gesco	Gesubsidieerde contractueel
GGMMI	Gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen
GOB	Gespecialiseerd opleidings-, begeleidings- en bemiddelingscentrum
GOP	Globaal ontwikkelingsplan
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points
HB	Hoofdbestuur
HIP	Herinschakelingsprogramma (Dienstenbanen)
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid
HO	Hoger onderwijs
HRM	Human Resources Management
HSO	Hoger secundair onderwijs
HT	Halftijds
IBFFP	Institut Bruxellois Francophone pour la Formation Professionnelle
IFAPME	Institut wallon de Formation en Alternance et des indépendants et Petites et Moyennes Entreprises
IGSS	Institut grand-ducal de la Sécurité Sociale
IGU	Inkomensgarantie-uitkering
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
ISSA	International Social Security Association
IVSZ	Internationale Vereniging van Sociale Zekerheid
IW	In werking

IWEPS	Institut wallon de l'évolution, de la prospective et de la statistique
IWZ	Inschrijving als werkzoekende
JAP	Jaaractieplan
KB	Koninklijk Besluit
KPI	Key Performance Indicator
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
LATG	Loon- en arbeidstijdgegevensbank
LO	Loopbaanonderbreking
LO/TK	Loopbaanonderbreking/Tijdskrediet
MB	Ministerieel Besluit
MBS	Milieubeheersysteem
METS	Methodology Team Support
MFP	Multifunctionele punten
MISUS	Management Information System for Unemployment Services
NAC	Nationale Administratieve Commissie
NAR	Nationale Arbeidsraad
NBB	Nationale Bank van België
NIC	Nationaal Intermutualistisch College
NIS	Nationaal Instituut voor de Statistiek
NOC	Nationaal Opleidingscentrum
NV	Naamloze vennootschap
NWOW	New Way of Working
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OFO	Opleidingsinstituut van de Federale Overheid
OISZ	Openbare Instelling van Sociale Zekerheid
PLOT	Plaatselijke Loketten voor Tewerkstelling
POD	Programmatorische overheidsdienst
ProMES	Productivity Measurement and Enhancement System
PWA	Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap
RB	Regeringsbesluit
RIO	RVA Intranet ONEM
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RJV	Rijksdienst voor jaarlijkse vakantie
RKW	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
RMT	Regie voor Maritiem Transport
RSVZ	Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RTD	Regionale tewerkstellingsdiensten
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
Selor	Selectiebureau van de Federale Overheid
SEPP	Service Externe de Prévention et Protection
SI	Sociale Inspectie
SINE	Programma's in de sociale inschakelingseconomie
SIOD	Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
SIPP	Service Interne de Prévention et Protection

SPC	Statistical Process Control
SPW	Service Public de Wallonie
STC	Subregionaal Tewerkstellingscomité
SWT	Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage
TK	Tijdskrediet
TOC	Tussenoverlegcomité
TSW	Toezicht Sociale Wetten
TW	Tijdelijk werkloze/tijdelijke werkloosheid
UAM	User access Management
UI	Uitbetalingsinstelling
UVW-NWZ	Niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
UVW-WZ	Werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VOIP	Voice Over Internet Protocol
VSOA	Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt
VT	Voltijds
VTE	Voltijds equivalent
VVSG	Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten
VW	Volledig werkloze/volledige werkloosheid
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
W	Wet
WB	Werkloosheidsbureau
WSE	Werk en Sociale Economie
WZUA	Werkzoekende uitkeringsaanvragen

Lijst van tabellen en grafieken

1	Impact van de coronacrisis	15
	Grafiek 1 Evolutie van het bbp op jaarbasis in 2019-2020	17
	Tabel 1 Conjunctuurindicatoren voor de arbeidsmarkt in België.....	17
	Grafiek 2 Evolutie op jaarbasis van een aantal conjunctuurindicatoren volgens gewest	18
	Tabel 2 Belgische werkgelegenheid (in duizenden personen)	19
	Grafiek 3 Variatie ten opzichte van het voorgaande jaar.....	19
	Grafiek 4 Evolutie van het aantal meldingen van gedetacheerde werknemers	20
	Tabel 3 Evolutie van de bevolking (in duizenden personen).....	21
	Grafiek 5 Variatie ten opzichte van het voorgaande jaar.....	21
	Grafiek 6 Evolutie van het dagelijkse aantal aangiften van tijdelijke werkloosheid t.o.v. de ziekenhuisbezetting o.w.v. COVID-19	23
	Grafiek 7 Langetermijnevolutie van de tijdelijke werkloosheid in budgettaire eenheden (voltijds equivalenten)	24
	Tabel 4 Tijdelijke werkloosheid in 2020 in volume	25
	Tabel 5 Meerkost van de tijdelijke werkloosheid in 2020 o.w.v. specifieke coronagerelateerde maatregelen	26
	Tabel 6 Overzicht van het effect van de bevrozing van de degressiviteit in 2020	27
	Tabel 7 Overzicht van het effect van het verlengen van het recht op inschakelingsuitkeringen	28
	Tabel 8 Overzicht van de maatregelen gericht op de kunstensector.....	29
	Tabel 9 Gebruik van de maatregelen gericht op de kunstensector	30
	Tabel 10 Evolutie van het corona-ouderschapsverlof en -tijdskrediet: fysieke eenheden	32
	Tabel 11 Evolutie van het corona-ouderschapsverlof en -tijdskrediet: bedragen	32
	Tabel 12 Overzicht van het gebruik van de diverse specifieke coronamaatregelen en de meerkost o.w.v. deze maatregelen in 2020	33
	Tabel 13 Totale financiële impact van de coronacrisis op de RVA-maatregelen in 2020 (in duizend EUR)	34

Grafiek 8	Evolutie van het dagelijkse aantal aangiften van tijdelijke werkloosheid: werknemers en werkgevers	35
Grafiek 9	Vergelijking in budgettaire eenheden (VTE) van het aantal arbeiders en bedienden in tijdelijke werkloosheid	36
Tabel 14	Voorziene bedragen voor tijdelijke werkloosheid	37
Grafiek 10	Evolutie van de tijdelijke werkloosheid in 2019-2020 volgens diverse profielkenmerken (fysieke eenheden)	38
Tabel 15	Profiel van de tijdelijk werklozen in 2019 en 2020	39
Grafiek 11	Verdeling van het aantal tijdelijk werklozen per sector en periode naar het aantal vergoede dagen	40
Grafiek 12	Tijdelijkewerkloosheidsgraad per sector volgens de fases van de coronacrisis	40
Tabel 16	Tijdelijkewerkloosheidsgraad per sector volgens de fases van de coronacrisis	41
2	Tijdelijke werkloosheid.....	43
Tabel 17	Kerncijfers tijdelijke werkloosheid	43
Grafiek 13	Vergelijkende cijfers van de betaaltermijn in %	44
Tabel 18	Verdeling van de tijdelijk werklozen volgens klasse van vergoede dagen	45
Tabel 19	Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke eenheden	46
Grafiek 14	Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar	46
Tabel 20	Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in budgettaire eenheden	47
Grafiek 15	Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar	47
Grafiek 16	Tijdelijk werklozen ten opzichte van het aantal werknemers	48
Tabel 21	Tijdelijke werkloosheid volgens bedrijfstak in budgettaire eenheden	49
Grafiek 17	Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar	49
Tabel 22	Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen	50
Grafiek 18	Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar	51
Grafiek 19	Verdeling volgens motief	51
Tabel 23	Evolutie van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven	52
Grafiek 20	Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar	52
3	Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	53
Grafiek 21	De verhouding tussen UVW-WZ en UVW-NWZ in de loop van de voorbije jaren	54
Tabel 24	Evolutie van het totale aantal UVW-WZ en UVW-NWZ	54
Grafiek 22	De variatie van de UVW-WZ en UVW-NWZ op jaarbasis	55
Grafiek 23	De verhouding van de subgroepen van de UVW-WZ in de voorbije jaren	56
Tabel 25	Evolutie van de UVW-WZ volgens subgroep	57
Grafiek 24	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens subgroep	57
Tabel 26	Evolutie van de UVW-WZ volgens gewest	59

Grafiek 25	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gewest	59
Tabel 27	Evolutie van de UVW-WZ volgens geslacht	60
Grafiek 26	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens geslacht.....	60
Tabel 28	Evolutie van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse	61
Grafiek 27	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse	61
Tabel 29	Evolutie van de UVW-WZ volgens studieniveau	64
Grafiek 28	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens studieniveau	64
Tabel 30	Evolutie van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur	65
Grafiek 29	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur	65
Grafiek 30	Evolutie van de UVW-WZ jonger dan 50 jaar volgens werkloosheidsduur	66
Tabel 31	Evolutie van de UVW-WZ volgens nationaliteit	67
Grafiek 31	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens nationaliteit	67
Tabel 32	Evolutie van de UVW-WZ volgens gezinscategorie.....	68
Grafiek 32	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gezinscategorie.....	68
Tabel 33	Evolutie van de UVW-WZ volgens eventuele arbeidsongeschiktheid	70
Grafiek 33	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens eventuele arbeidsongeschiktheid.....	70
Grafiek 34	Evolutie van de onderlinge verhouding van de subgroepen van de UVW-NWZ	71
Tabel 34	Evolutie van de UVW-NWZ volgens subgroep	72
Grafiek 35	Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens subgroep	72
Tabel 35	Evolutie van de UVW-NWZ volgens gewest.....	73
Grafiek 36	Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens gewest.....	73
Tabel 36	Evolutie van de UVW-NWZ volgens geslacht.....	74
Grafiek 37	Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens geslacht	74
Tabel 37	Evolutie van de UVW-NWZ volgens leeftijdsklasse.....	75
Grafiek 38	Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens leeftijdsklasse	75
Tabel 38	Evolutie van de UVW-NWZ volgens gezinscategorie	77
Grafiek 39	Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens gezinscategorie	77
Tabel 39	Evolutie van de gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in lopende prijzen)	78
Tabel 40	Werkloosheidsgraad per entiteit in 2007 en 2020	80
Grafiek 40	Werkloosheidsgraad per entiteit in 2020	81
Grafiek 41	Benchmark van de werkloosheidsgraad per entiteit: situatie in 2020 en evolutie sinds 2007	82
Tabel 41	Interpretatiesleutel van de 2-dimensionale benchmarkgrafiek	82
Grafiek 42	Benchmark van de werkloosheidsgraad per entiteit: kruising van de situatie in 2020 en de evolutie sinds 2007	83

Grafiek 43	Evolutie van de werkloosheidsgraad per entiteit in procentpunt sinds 2007	84
Grafiek 44	Evolutie van het aantal UVW-WZ – verschil op jaarbasis van het vlottend kwartaalgemiddelde (maanden M, M-1, M-2).....	85
Grafiek 45	Evolutie van het aantal UVW-WZ volgens subgroep: verschil op jaarbasis van het vlottend kwartaalgemiddelde (maanden M, M-1, M-2)	86
Grafiek 46	De variatie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom	87
Tabel 42	Verhouding tussen de stock, blijvers, instroom en uitstroom in 2019 en 2020	88
Grafiek 47	Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers in T4 2019 en T1 en T2 2020, en bepaling van de uitstroomrichting	88
Grafiek 48	Evolutie van de uitstroom naar werk en de uitstroom naar ziekte van 2011 tot T3 2020	89
Tabel 43	Uitstroom naar werk van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (verschillende personen) in het eerste semester van 2020.....	91
Tabel 44	Instroom als werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze (verschillende personen) in het eerste semester van 2020 (< 65 jaar)	92
Grafiek 49	Verdeling van de UVW-WZ volgens eventuele bijkomende activiteit	93
Tabel 45	Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2019 en 2020.....	95
Tabel 46	Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2020- resultaten per gewest	97
Tabel 47	Evolutie van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm	98
Grafiek 50	Variatie op jaarbasis van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm	98
Tabel 48	Evolutie van het gemiddeld aantal NVNW-WZ, dat in de loop van de 2 voorafgaande jaren een uitkering ontving als UVW en/of IGU (reeds beschikbare refertemaanden)	99
Grafiek 51	Evolutie van het gemiddeld aandeel NVNW-WZ, dat in de loop van de 2 voorafgaande jaren een uitkering ontving als UVW en/of IGU (reeds beschikbare refertemaanden).....	100
4	Deeltijdse werknemers	101
Tabel 49	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens stelsel.....	102
Grafiek 52	Variatie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers volgens stelsel	102
Tabel 50	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens gewest	103
Grafiek 53	Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens gewest	103
Tabel 51	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens geslacht.....	104
Grafiek 54	Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens geslacht.....	104
Tabel 52	Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens leeftijdsklasse	105
Grafiek 55	Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens leeftijdsklasse	105
5	Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	107
Tabel 53	Evolutie van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel	110
Tabel 54	Evolutie van de activeringsmaatregelen onder regionale regelgeving.....	111

Grafiek 56	Variatie op jaarbasis van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel	111
Grafiek 57	Verdeling van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen	111
Tabel 55	Evolutie van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen ...	112
Tabel 56	Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen volgens stelsel: aantal betalingen (gemiddeld per maand) en aantal verschillende personen (jaartotaal)	112
Grafiek 58	Variatie op jaarbasis van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen	113
Grafiek 59	Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen... ..	113
Tabel 57	Evolutie van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen, incl. toeslagen en uitgedoofde stelsels	114
Grafiek 60	Evolutie van de verdeling van de tewerkstellingsmaatregelen, vrijstellingen en andere en uitgedoofde stelsels	114
6	Tijdscrediet, thematisch verlof en loopbaanonderbreking.....	115
Tabel 58	Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdscrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking.....	116
Grafiek 61	Uitkeringsgerechtigden met tijdscrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking: variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar	117
Grafiek 62	Uitkeringsgerechtigden met tijdscrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking: verdeling volgens stelsel	117
Tabel 59	Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdscrediet	118
Grafiek 63	Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdscrediet in 2020	118
Tabel 60	Evolutie van het aantal gerechtigden met een thematisch verlof.....	119
Grafiek 64	Profiel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof in 2020.....	120
Tabel 61	Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: totaal.....	121
Grafiek 65	Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2020: totaal	121
Tabel 62	Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: federale entiteiten .	123
Grafiek 66	Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2020: federale entiteiten	123
Tabel 63	Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: gefedereerde entiteiten	124
Grafiek 67	Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2020: gefedereerde entiteiten	124
Tabel 64	Evolutie van de verhouding met uitkeringen / zonder uitkeringen.....	125
Grafiek 68	Totale verhouding met uitkeringen / zonder uitkeringen	126
Grafiek 69	Profiel van de verschillende personen met tijdscrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking (met of zonder uitkering) in 2020	126

Tabel 65	Verschillende personen met tijdscrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking in relatie tot het totaal aantal loontrekkenden	127
Grafiek 70	Verdeling van de verschillende personen met tijdscrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking volgens de onderbrekingsfractie over het volledige jaar in 2020: totale populatie en verdeling al dan niet in eindeloopbaan	128
Tabel 66	Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen in 2020	129
Grafiek 71	Verdeling volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen in 2020	129
Tabel 67	Evolutie van de onderbrekingsstelsels inclusief het Vlaams Zorgkrediet	131
Grafiek 72	Evolutie van de onderbrekingsstelsels inclusief het Vlaams Zorgkrediet	131
Grafiek 73	Evolutie van de loopbaanonderbreking incl. Vlaams Zorgkrediet sinds 2015	132
7	Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut	133
Tabel 68	Evolutie van het gemiddeld aantal betalingen per maand en de totale uitgaven (in duizend EUR) voor crisispremies, ontslaguitkeringen en ontslagcompensatievergoedingen	133
Grafiek 74	Verandering van de totale uitgaven (in miljoen EUR) t.o.v. het voorgaande jaar	133
8	Algemeen overzicht	135
Tabel 69	Evolutie van het aantal betalingen volgens uitkeringsgroep	135
Tabel 70	Evolutie van het aantal budgettaire eenheden volgens uitkeringsgroep	137
Tabel 71	Evolutie van het aantal vergoede dagen volgens uitkeringsgroep	137
Tabel 72	Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR)	138
Tabel 73	Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens gewest (in miljoen EUR)	139
Tabel 74	Evolutie van het aantal verschillende begunstigden volgens uitkeringsgroep	140
Tabel 75	Evolutie van het aantal begunstigden per uitkeringsgroep	141
9	Impact van de reglementaire wijzigingen sinds 2012	143
Grafiek 75	Evolutie van de crisisschorsing voor bedienden (tot en met 2011) en tijdelijke werkloosheid ingevolge werkgebrek voor bedienden (vanaf 2012) – gegevens vóór verificatie	144
Tabel 76	Aantal mededelingen van de eerste effectieve dag tijdelijke werkloosheid	145
Tabel 77	Tijdelijke werkloosheidsuitkeringen: evolutie van de dagbedragen	146
Grafiek 76	Evolutie van het aantal betalingen in het kader van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen (vóór verificatie) vanaf 2014	147
Grafiek 77	Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ toegelaten op basis van studies in vergelijking met de instroom en de uitstroom	150
Grafiek 78	Evolutie van het aantal bij de gewestelijke instellingen voor arbeidsbemiddeling geregistreerde werkzoekenden in BIT (maandgemiddelde op jaarbasis) en het aantal eerste instromers in de inschakelingsuitkering	151
Tabel 78	Evolutie van het aantal eerste intreders in de inschakelingsuitkering volgens leeftijdsklasse in vergelijking met de evolutie van het aantal jongeren in beroepsinschakelingstijd	152
Grafiek 79	Evolutie van de ratio van de uitstromers t.o.v. de totale populatie UVW-WZ toegelaten op basis van studies	153

Tabel 79	Aantal gerechtigden op inschakelingsuitkeringen bij wie het recht is vervallen als gevolg van de beperking in de tijd.....	154
Tabel 80	Aantal verlengingen van het basisrecht bij gerechtigden op inschakelingsuitkeringen bij wie het recht is vervallen als gevolg van de beperking in de tijd.....	155
Tabel 81	Socio-economische positie in de zes maanden na het bereiken van het einde van het recht op inschakelingsuitkeringen als gevolg van de beperking in de tijd	156
Tabel 82	Evolutie van het aantal werklozen van wie het recht op inschakelingsuitkeringen werd uitgebreid omdat zij een traject MMPP of een traject voor AO33% volgen (aantal personen per jaar).	159
Tabel 83	Evolutie van het aantal werklozen met een inschakelingsuitkering die een traject MMPP of AO33% volgen (aantal personen per jaar)	159
Tabel 84	Aantal UVW-WZ volgens toelaatbaarheidsbasis en leeftijd (in fysieke eenheden)	160
Grafiek 80	Evolutie van het aantal UVW-WZ volgens toelaatbaarheidsbasis en leeftijd (in fysieke eenheden) met index 2011 = 100	160
Tabel 85	Verhoging van de uitkering tijdens de eerste drie maanden werkloosheid	162
Tabel 86	Vermindering van de uitkering vanaf de 13 ^{de} maand werkloosheid bij gezinshoofden en alleenwonenden.....	163
Tabel 87	Vermindering van de uitkering bij samenwonenden in de 2 ^{de} vergoedingsperiode	164
Tabel 88	Evolutie van de forfaitaire uitkeringen bij samenwonenden.....	164
Tabel 89	Anciënniteitstoeslag vanaf de 13 ^{de} maand werkloosheid	165
Tabel 90	Aantal uitkeringsgerechtigden met een fixering van hun uitkeringsbedragen per jaar	166
Tabel 91	Dagbedragen van de volledige uitkering in de degressieve fases 23 en 24 volgens gezinscategorie (zonder AT).....	167
Tabel 92	Evolutie van de toelatingsvoorwaarden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens stelsel	169
Tabel 93	Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (exclusief halftijds brugpensioen) volgens stelsel.....	170
Tabel 94	Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens leeftijd en beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt	171
Grafiek 81	Uitstroom uit het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens leeftijd	172
Grafiek 82	Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (exclusief halftijds brugpensioen): evolutie sinds 2007 (fysieke eenheden).....	173
Tabel 95	Aantal personen toegetreden tot het statuut van vrijgestelde oudere werkloze volgens leeftijd	175
Grafiek 83	Evolutie van het aantal UVW-WZ van 50 jaar en ouder en het aantal vrijgestelde oudere werklozen volgens leeftijdsklasse sinds 2012 (fysieke eenheden)	176
Tabel 96	Aantal personen toegetreden tot het statuut van vrijstelling om sociale en familiale redenen (2014) of mantelzorg (vanaf 2015) volgens geslacht.....	177
Tabel 97	Aantal personen toegetreden tot het statuut van deeltijdse werknemer met een inkomensgarantie-uitkering volgens gezinscategorie.....	179

Tabel 98	Gedetailleerde kalender van de operationele overname van de bevoegdheden	181
Tabel 99	Gemiddeld aantal betalingen verricht aan volledig werklozen met een bijkomstige activiteit tijdens de werkloosheid (voordeel 'springplank naar zelfstandige')	184
Tabel 100	Evolutie van het aantal personen toegetreden tot het stelsel van tijdskrediet	187
Tabel 101	Verhouding van het aantal personen toegetreden tot het stelsel van tijdskrediet.....	187
Tabel 102	Aantal personen toegetreden tot het stelsel van loopbaanonderbreking	189
Tabel 103	Aantal personen toegetreden tot de eindloopbaanstelsels loopbaanonderbreking en tijdskrediet	191
Tabel 104	Aantal personen toegetreden tot de thematische verlopen	194
10	Internationale vergelijking.....	197
Tabel 105	Geharmoniseerde werkloosheidsgraad (in %) – Jaarcijfers	197
Grafiek 84	Geharmoniseerde werkloosheidsgraad (in %) Trimestriële cijfers	198
Grafiek 85	Evolutie van de administratieve vergoede werkloosheid in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland	199
Tabel 106	Ratio van de administratieve vergoede werkloosheid in ruime zin in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland.....	201
Tabel 107	Evolutie van de werkgelegenheid in België, de EU-27 en de eurozone in duizendtallen	202
Tabel 108	Werkgelegenheidsgraad in 2019 in België per regio en in de EU-27	203
Grafiek 86	Afstand tot de doelstelling 2020 in de landen van de EU-28.....	204
Grafiek 87	Kaart met de afstand tot de doelstelling 2020 in de landen van de EU-27	204
Grafiek 88	Evolutie van de werkgelegenheidsgraad volgens gewest.....	205
Grafiek 89	Evolutie van de "jobratio" volgens gewest	206
Tabel 109	Evolutie van de werkgelegenheid en de bevolking (in duizendtallen) en de werkgelegenheidsgraad in België en in de EU-19	207
Grafiek 90	Inactiviteitsgraad (in %) Trimestriële cijfers	208
Tabel 110	Evolutie van de inactiviteitsgraad in België en Europa	208
Grafiek 91	Relatieve verandering t.o.v. het voorgaande jaar	209
11	Vooruitzichten en budget	211
Tabel 111	Overzicht van de indeling van de betalingen in uitgaveposten in 2020 – zonder achterstallige betalingen.....	212
Tabel 112	Evolutie van het aantal betalingen volgens uitgavepost	213
Tabel 113	Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens uitgavepost (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen.....	213
Tabel 114	Overzicht van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties- zonder achterstallige betalingen	214
Tabel 115	Conjuncturele vooruitzichten	215

Tabel 116	Evolutie van de fysieke eenheden volgens uitgavepost in het federale RVA-budget....	216
Tabel 117	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen.....	216
Tabel 118	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp	217
Grafiek 92	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp	217
Tabel 119	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in prijzen van 2007 (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen.....	217
Tabel 120	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in prijzen van 2007 (index 2007=100) - zonder achterstallige betalingen	218
Tabel 121	Achterstallen op de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR)	218
Tabel 122	Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgaveposten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen.....	219
Grafiek 93	Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgaveposten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR) – zonder achterstallige betalingen.....	220
Tabel 123	Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgaveposten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR) – met inbegrip van achterstallige betalingen.....	220
Grafiek 94	Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgaveposten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR) met inbegrip van achterstallige betalingen.....	220